

БРАЙЪН МЕЙ

Brian May: The definitive biography
Copyright © 2007 by Laura Jackson
This paperback edition was first published in Great Britain in 2008
by Piatkus, an imprint of Little, Brown Book Group

- © Лилия ИлиЕва, превод от английски
- © Дамян Дамянов, художник на корицата
- © Орлин Николов, фотография на корицата
- © Сиела Норма АД

София • 2016

ISBN: 978-954-28-2101-4

Лора Джаксън

БРАЙЪН МЕЙ

Превод от английски Лилия Илиева

 ciela

СЪДЪРЖАНИЕ

БЛАГОДАРНОСТИ	9
Първа глава	
ЗВЕЗДЕН СБЛЪСЪК	11
Втора глава	
БЕДНИ И ГЛАДНИ	29
Трета глава	
СЕГА ИЛИ НИКОГА	45
Четвърта глава	
БОЙНО КРЪЩЕНИЕ	63
Пета глава	
ЗАСЛУЖЕНИ ВЪРХОВЕ	82
Шеста глава	
СБЛЪСЪЦИ И ТРИУМФИ	101
Седма глава	
ОЧАРОВАНИЕТО ДА ПРЕКАЛЯВАШ	119
Осма глава	
КРИВАТА НА НАСТРОЕНИЯТА	131
Девета глава	
ЛЮБОВ ОТ ПРЪВ ПОГЛЕД	150
Десета глава	
СТУДЕНИЯТ ДОМ	166
Единадесета глава	
ШТ! ТИХО!	181
Дванадесета глава	
ЦЕЛУВКАТА НА СМЪРТТА И ВОДОВЪРТЕЖЪТ НА ОТЧАЯНИЕТО	194
Тринадесета глава	
ОБРАТНО КЪМ СВЕТЛИНАТА	207
Четиринадесета глава	
КРЪГЪТ СЕ ЗАТВАРЯ	221

*Тази книга е посветена
на моя безценен съпруг Дейвид*

Благодарности

Благодаря на всички, които съм интервюирала: Бени Андершон, Майкъл Апългън, Саймън Бейтс, Майк Бърсин, Тони Блекман, Тони Брейнсби, сър Ричард Брансън, Пит Браун, Майкъл Бърк, лейди Криси Коболд, Дерек Дийн, Саймън Денбай, Брус Дикинсън, Дейв Дилоуей, Уейн Иглинг, Спайк Едни, Джо Елиът, Дейвид Есекс, Кент П. Фалб, Ерик Фокнър, Фиш, Скот Горъм, Майк Гроуз, Джо Гърнет, Тони Хейл, Боб Харис, д-р Томас Хикс, Джефри Хигинс, Тони Айоми, Анди Джоунс, Мандла Ланга, Гари Ланган, Джейн Лепин Смит, професор сър Бърнард Ловел; Ханк Б. Марвин, Хелън Макконъл, Малкълм Макларън, Бари Мичъл, Майк Моран, Крис О'Донъл, Норман Пейс, Джон Пийл, Тони Пайк, Найджъл Планър, Анди Пауъл, д-р Н. К. Рей, Зандра Роудс, сър Тим Райс, сър Клиф Ричард, професор Джим Ринг, Пол Роджърс, Ричи Самбора, Джо Сатриани, Тим Стафъл, сър Джаки Стюарт, Майкъл Стипсън, Питър Стрингфелоу, Дик Тейлър, Кен Тести, Малкълм Томас, Бьорн Улвеус, Барбара Валентин, Брайън Уайт, Майк Уинзър, Тери Ийдън, Пол Йънг.

Бяха ми от полза и: вестник „Бирмингам Ивнинг Мейл“, Би Би Си, сайтът „Вокс“, сп. „Винтидж гитар“, вестник „Ивнинг Стандарт“, вестник „Таймс“, сп. „Гитарист“, сп. „Кю“, сп. „Гитар Плейър“, сп. „Гитар Уърлд“, радио Класик Рок, вестник „Дейли Мирър“, сп. „Ънкът“, сп. „Ролинг Стоун“, сп. „Рок Си Ди“, вестник „Индипендънт“, сп. „Тотал Гитар“, сп. „Рекърд Колектор“, вестник „Мейл он Съндей“, вестник „Дейли Мейл“.

Специално благодаря на Дейвид за цялата му подкрепа и за това, че ме окуражаваше, и на Алис Дейвис и на всички в издателството Piatkus Books.

Първа глава

ЗВЕЗДЕН СБЛЪСЪК

Брайън Мей е крайно затворен човек. Като част от групата „Куин“ повече от петнадесет години той беше на върха на славата и се наложи като един от най-оригиналните и уважавани соло китаристи в света на рок музиката. Окуражаващо стабилен в тази непостоянна и динамична професия, той винаги се е стараел да бъде спокоен и разумен. И в същото време зад кулисите, в личния си живот в края на 80-те години на 20-и век, той премина през сериозни лични сътресения и преживя дълбока депресия, която в един момент се беше задълбочила до такава степен, че го доведе до самия ръб на пропастта.

През 90-те Брайън Мей се възстанови и започна успешна солова кариера. През лятото на 2002 г. изпълнението му на живо – по повод честванията на 50-годишнината от възкачването на английската кралица на престола, осигури един от най-запомнящите се кадри от златния юбилей на монарха. Застанал на покрива на Бъкингамския дворец, Мей изсвири своя версия на националния химн на електрическа китара и изпълнението му беше гледано от милиони телевизионни зрители по целия свят.

„Куин“ се разделиха само месеци след преждевременната смърт на Фреди Меркюри през 1991 г. Популярността на групата обаче не избледнява. В края на 2006 г. албумът им *Greatest Hits* стана най-продаваният за всички времена в Обединеното кралство и остави *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band* на „Бийтълс“ на второ място. Брайън Мей и Роджър Тейлър, към които се присъедини и певецът Пол Роджърс, отново поеха на турне с името „Куин“. „Фениксът на „Куин“ отново се възроди от пепелта“, казва Брайън Мей.

Музиката е неговата професия, но образът му е много различен от този на класическия рокаджия. Пътят, по който са го насо-

БРАЙЪН МЕЙ

чили родителите му, със сигурност не е бил този на звезда. Брайън Харолд Мей е роден на 19 юли 1947 г. в болница „Глостър“ в лондонското предградие Хемптън в графство Мидълсекс. Той е единственото дете на Рут и Харолд Мей, старши конструктор и механик към Министерството на авиацията. Семейството му живее в половината от къща-близнак, строена през тридесетте години на миналия век. Жилището им има три спални и се намира в Лондон, в уютния квартал Фелтам, обитаван от средната класа. Години по-късно китаристът на „Куин“ ще научи, че на няколко стотин метра от неговия дом е живеел и Фреди Меркюри. Брайън е естествено любознателен и бързо ще се разбере, че е наследил сръчните ръце на баща си. Той прекарва много щастливи часове, като сглобява играчки от конструктори. Ходи на детска градина в „Кардинал Роуд“, а след това учи в начално училище в лондонския квартал Хануърт.

„Може да се каже, че бях всестранно развит – разказва соло китарата на „Куин“. – Много ми бяха интересни науките и уроците по английски. Най-много обичах дъждовните дни, когато трябваше да оставаме в училище и да четем комикси.“ Обожава Дан Дейър – герой на комиксовата поредица „Орелът“¹.

На шест години Брайън започва да се интересува от музика. Прекарва часове, залепен за радиото. Родителите му го записват на уроци по пиано в местното музикално училище и баща му Харолд, който свири майсторски на укулеле, решава да научи и сина си. „Баща ми ми показва около седем акорда на укулеле – спомня си Брайън. – А когато помолих да ми купят китара за следващия ми рожден ден и я получих, прехвърлих акордите от четириструнния на шестструнния инструмент и измислих нови.“ Струните на китарата „Egmond“, която получава за подарък, обаче са твърде високо на грифа. Така че баща и син издялкат дървения ѝ мост и го правят по-удобен за свирене. Опитват се да получат електрическият звук, за който Брайън силно копнее. Опъват медна жица око-

¹ Дан Дейър е английски комиксов герой от научнофантастичната поредица „Орелът“, последвана от „Пилотът на бъдещето“, 1950–1967, и драматизирана седем пъти от радио Люксембург (1951–1956). Диалогът и героите напомнят за английските военни филми от 50-те години на 20-и век. – *Бел. прев.*

ло три малки магнитни бутона и така създават приблизителни, но ефективни резонатори. Закрепват ги към инструмента и превръщат акустичния звук в електрически, като включват китарата в семейния радиоприемник, който трябва да удвои силата на звука подобно на импровизиран усилвател. Това далеч не е единственият проект, върху който баща и син работят заедно. Те изработват и четириинчов рефлексорен телескоп, за да може Брайън да се отдаде на друга своя ранна страст – астрономията. Звездите го очароват. Родителите му му позволяват да стои буден до късно, за да гледа седмичното телевизионно предаване *The Sky at Night* („Небето нощем“), водено със замах и елегантност от Патрик Мур. Това предаване оказва огромно влияние върху Брайън. „Бях напълно завладян от тази наука – споделя той. Знаех, че ще съм очарован от нея през целия си живот.“ С първия си телескоп Брайън въодушевено успява да види пръстените на Сатурн. „Спомням си как станах в 4 часа сутринта, за да наблюдавам Юпитер, изтичах на пътя, опитвайки се да намеря място, откъдето да получа информация за него с моя телескоп и действително го видях, с луните му и всичко останало!“ – разказва Брайън. Със същия ентузиазъм той е още по-привлечен от музиката. Проявява упоритост на уроците по пиано и на девет години успява да вземе успешно изпита за шестата от осем възможни степени на обучение. Решава, че това е достатъчно и се отказва да продължи. От време на време композира песнички, но нищо сериозно. На този етап го прави повече, за да се ориентира. „В началото на петдесетте години в Англия – спомня си Брайън, – както знаем, започна да се появява музиката на електрическите китари и аз попивах всичко, до което можех да достигна. Беше просто магия, настръхвах от вълнение.“ Той обожава американския поп и слуша отново и отново плочите на Бъди Холи, „Крикет“, „Евърли Брадърс“ и Литъл Ричард. Постепенно добива увереност и започва да свири, докато ги слуша. С времето напредва и започва да откроява не само акорди, а и отделни ноти. От малък има аналитичен ум за забележително кратко време успява да дешифрира своите любими песни и да си отговори как и защо звучи всяка. Перфекционистът в него не се задоволява, докато не извади наяве всички тайни, заключени в тях.

БРАЙЪН МЕЙ

Оттам нататък музиката се превръща в основна част от живота му.

През 1958 г., на единадесет години, Брайън се класира на изпит, с който влиза в гимназията „Хемптън грамар скуул“². Там интересът му към музиката избухва с пълна сила, което донякъде е ирония на съдбата, защото атмосферата в училището въобще не предразполага към това. Гледа се с неодобрение на момчетата, които свирят на китара. „Насилваха ни да слушаме класическа музика и ни нареждаха какво точно да мислим за нея“ – спомня си Мей. Няколко момчета обаче започват да си фантазират, че са китаристи и, запалени да се учат един от друг, се събират по обед да свирят заедно. Брайън се откроява с таланта си и през втората година на обучението си вече има фенклуб. Дейв Дилоуей – негов съученик и почитател, си спомня: „Един ден някой в коридора ми каза, че някакво момче свирело на китара в кабинета по география. Стана ми интересно и отидох да видя. Стигнах там, погледнах и видях Брайън, седнал на един стол. В кръг около него имаше деца от училището. Той свиреше и пееше хита на Гай Мичъл *Singing the Blues* (Да пея блус) и бях истински впечатлен.“ Мей и Дилоуей стават близки приятели и започват да се срещат често в дома на единия или на другия, въоръжени с магнетофони, жадни да експериментират със звука. „Работехме върху базови неща, доколкото ни позволяваше оборудването ни в онези дни – обяснява Дейв. – Свирехме основно инструментал, копирайки маниера на Лес Пол³, Чет Аткинс⁴ и групите „Дъ Венчърс“ и „Спотникс“. Брайън имаше оригинална акустична испанска китара с ръчно изработено към нея приспособление, аз – направена вкъщи електрическа китара с шест струни, както и направен вкъщи бас. Така че аз атакувах със соло китарата, а Брайън поддържаше ритъма.

² Създадена през XVI век като мъжка гимназия към църквата „Дева Мария“ в Хемптън, Мидълсекс. Днес Брайън Мей е гостуващ преподавател по музика там – *Бел. прев.*

³ Американски виртуозен джаз китарист и композитор – *Бел. прев.*

⁴ Американски китарист и звукозаписен продуцент, един от създателите на нащвилското звучене – поджанр на американската кънтри музика, много популярно през 40-те и 50-те на XX век с финото звучене на струните и хорове, сложни беквокали и олекотено темпо – *Бел. прев.*

Записвахме тези две партии заедно на лента и след това, докато звучеше предварително записаната песен, записвахме отново върху нея, но вече Брайън свиреше на моя бас, а аз – на барабаните, тоест използвах всички ударни, които можехме да намерим къщи, включително и кутиите за шапки на майка ми. В чинели се превръщаха едни метални части от конструктор.“

След като вдъхновението от 50-те започва да избледнява, в растящия списък от герои и влияния на Брайън има ново попълнение – английската група „Шадоус“, чийто хит става номер едно в британските класации през юли 1960 г. с инструментала *Apache*. Стилът на свирене и уменията на нейния соло китарист Ханк Марвин привличат вниманието на Мей.

„С появата на рокендрола електрическите китари завладяха всичко – коментира Ханк Марвин. – Достатъчно беше да имаш бас, две китари и певец като Клиф Ричард и Марти Уайлд и ето ти група. Плюс това хората се чувстваха привлечени от идеята да участват, не само да наблюдават. Фактът, че китарата е преносима, означаваше, че с един малък усилвател можеш да свириш навсякъде, по всяко време. Да не забравяме и имиджа. Китарата е много готин инструмент и много близка до идеята за белия рокендрол. Помислете за Елвис. Оказва се, че даже не е нужно човек да може да свири на нея. Може да си я ползва и като един готин аксесоар. Няма друг такъв инструмент. Само си представете, възможно ли е някой да изглежда готино, духайки с издути и подпухнали бузи тромпета?“

Огромната амбиция на Брайън Мей през 1963 г. е да остави акустичната китара и да хване електрическата. Някои от приятелите му имат нови „Гибсън“ и „Стратокастер“. Джон Гарнъм, негов приятел от училище има китара „Колорама“, за каквата Брайън би дал най-скъпото си. Рут и Харолд биха осигурили на сина си всичко, но просто не могат да си позволят да му купят инструмент с такова качество. На Брайън и баща му обаче им хрумва, че могат да го изработят сами и решават да го направят. Започват през август в стаята за гости. Отнема им осемнадесет месеца. За да съхрани точния начин на конструиране, Брайън снима и усърдно

БРАЙЪН МЕЙ

описва всеки етап. Китарата, която изработват двамата с баща му, ще стане световноизвестна в бъдеще. Първо, Брайън издълбава грифа ѝ от старинна махагонова камина, която приятел на семейството е изхвърлил, оформя го до съвършенство с джобно ножче. Тялото, към което ще бъде закрепен грифът, е направено от парче дъб, дървени плоскости и изрезки. Задачата не е лесна и изисква време, но бащата и синът са решителни и търпеливи. Влагат огромна енергия в обмислянето и дават воля на въображението си. „Исках да изрежа повече в долната част, така че да мога да подготвя горните прагчета – казва Брайън Мей. – Направихме всичко изцяло от нулата с подръчни средства.“

Харолд и Брайън установяват и три често срещани грешки в традиционния начин на изработка на китари. Първо, има тенденция грифът на много от модерните електрически китари да се огъва заради големия натиск върху струните – по изчисления на двамата натискът в тази част е около 227 кг. Така че те включват стоманена пръчка в грифа, за да го укрепят и я закрепват със стоманен болт.

След това насочват вниманието си към бриджа. Когато струните са опънати върху него, използването на тремолото повишава риска от скъсване. Също толкова важно е, че след това струните не успяват да се върнат в първоначалното си положение. Ето защо, вместо обикновения бридж, те използват серия малки цилиндърчета, около които струните могат да се затегнат, без да се износват и късат. „Опитахме различни начини – спомня си Брайън – включително и със сачмени лагери на всеки от краищата на цилиндъра, но се оказа, че най-добре проработи фрезована стоманена пластинка, люлееща се като острие на бръснач.“ Напрежението в струните е балансирано с две пружини, които Харолд взема от клапите на мотор Panther 1928. Тремолото също е импровизирано от багажник на колело и парче от дебела кука за плетене. Тяхната изобретателност не се изчерпва с това. За маркери на прагчетата Брайън задига блестящи седефени копчета от майка си Рут, и ги изрязва, за да постигне необходимата големина. Налага се все пак да купи тел за прагчетата, защото не успява да намери нищо подходящо, и всичко това се преработва с помощта на инструментите, които Брайън и Харолд са изработили специ-

ално. Когато се стига до адаптерите, Брайън отново опитва да се справи сам и да ги направи подобни на дизайна на тези, които е изработил за испанската си китара. Налага се да си признае, че резултатът е повече от незадоволителен и да се прости с 9,45 паунда за комплект от три адаптера Burns. Пренавива ги и ги пълни с епоксидна смола, за да намали микрофонията.

Адаптерите са важни. „Тайната на тези адаптери – обяснява Харолд Мей, – е в позицията, в която е поставен всеки един от тях. Това променя общата хармония на тоновете и посредством някои истински умели превключвания, може да се получи комбинация от двадесет и четири тона. Никой производител на китари не е правил нещо подобно за търговски цели. Когато Брайън свири солото на *Brighton Rock*, той си акомпанира сам, използвайки ехо.“

Брайън и Харолд създават китара, с тонален диапазон и дълбочина, които далеч надхвърлят тези на инструментите, които се продават по магазините по онова време и то на обща стойност 17.45 британски лири. Дълбокият червеникаво-кафяв цвят на махагона вдъхновява Брайън да нарече своята скъпоценна и забележителна китара „Ред Спешъл“. Не е изненадващо, че връзката му с нея е специална. „Свиренето на китара е свързано с много емоции – добавя той. – Трябва да имаш контакт със струните, защото те са всичко, с което разполагаш.“

„Тя е като друг човек, когото прегръщаш – обяснява Ханк Марвин. – Тя е продължение на тяло ти, променя силуета ти. Някои хора се възползват от инструмента и извличат много агресивен звук. Не мога да го нарека еротична любов, защото трябва да си доста перверзен да чувстваш нещо подобно към парче дърво, но със сигурност има връзка между теб и китарата ти.“

В началото на 60-те години Брайън още не е решил дали музиката ще се превърне в пътя на живота му. Астрономията все още го очарова, но се чувства силно привлечен и от музиката. Пулсиращата местна музикална сцена навън го зове. Едно от популярните тогава места за излизане е островът Ийл Пай на Темза в квартал Туикънъм. Публиката там е разглезена от избора на качествени музикални банди, които може да види на живо. Сред групите, избухващи в заведенията на острова, са „Ролинг Сто-

БРАЙЪН МЕЙ

унс“, „Флийтуд Мак“ и „Крийм“. За Брайън не винаги е лесно да успее да ги гледа. Във въздуха на острова се носи нещо повече от полъха на младежкия бунт, гравитиращ около музиката. През март 1964 г. „Мелъди Мейкър“ публикува статия със заглавието: „Ще оставите ли дъщеря си да се ожени за някого от „Ролинг Стоунс“?“ и тази реплика се превръща в крилата фраза на десетилетието в Англия. Става въпрос за социална промяна, която плаши много родители от средната класа и Рут и Харолд Мей не искат техният син да скитосва из тези музикални свърталища вечер. Предпочитат да се концентрира върху домашните си и да си стои вкъщи. Вероятно желанието им да го предпазят е съвсем естествено, но Брайън се чувства ограничаван и полага усилия да се противопостави, като се потапя, когато е възможно, в това изобилие от талант. В тийнейджърските си години Мей се въодушевява най-много от китаристи като Джеф Бек и Ерик Клептън. Много скоро поривът му да направи група се увенчава с успех. До този момент Брайън се е ограничавал с импровизациите с Дейв Дилоуей. Наскоро е имал шанса да влезе за първи път в звукозаписно студио благодарение на друг възпитаник на училището – Бил Ричардс. Той е пише текстове за песни и изведнъж получава възможност да издаде своя собствена музика. Когато трябва да направи демо запис на песента *The Left Handed Marriage* („Неравностоен брак“) в студио „Аби Роуд“ в Северен Лондон, той кани и Мей и Дилоуей да се включат. „Брайън свиреше соло и бас, и пееше – обяснява Дейв. – Бог знае какво друго записвахме, но за нас това беше добър опит.“

Първата банда на Брайън няма име. Той е соло китарист, Дейв Дилоуей е на бас китарата, техният приятел Малкълм е на ритъм китарата, докато в един момент се включва и друг техен съученик Джон Сангълър – на пианото. В началото се оправят без барабанист, защото никой не познава такъв. Скоро Малкълм е заместен от Джон Гарнъм, чиято китара „Cologama“ Брайън желаел толкова много някога. Гарнъм е привлекателен за групата и заради друго. Той си има истински усилвател, както и микрофони със стойки. Освен това – и най-важното предимство – опит в свиренето на живо.

Списъкът обаче все още не е пълен, защото нямат певец. Една нощ Мей и бандата в зародиш отиват да танцуват и да гледат изпълнението на друга местна група. Там Брайън забелязва свой съученик от Хамптън – Тим Стафъл, който тихо свири на хармоника и си пее в дъното на залата. Брайън се приближава към него. Заговарят се, установяват, че и двамата са влюбени в музиката и започват да движат заедно. „Имаше музика непрекъснато – казва Стафъл, – и ние обикаляхме различните пъбове и клубове, за да сме в течение кой какво прави. Всичко ни впечатляваше дълбоко.“ Музикантите от бандата са много запалени и начело със Стафъл започват да репетира сериозно в училището „Чейз Бридж“ в квартал Уитън близо до игрището за ръгби „Туикънъм“. Свирият там с разрешението на местните власти, които искат да предоставят на местните младежи място, където да изразходват енергията си. Оказва се, че групата се нуждае точно от дисциплината на редовните репетиции и за няколко месеца напредва много бързо. За Брайън вечерите, в които свирият заедно, са истинско удоволствие. Чувства как се обогатява, докато идеите идват внезапно една след друга. Момчетата се опознават все по-добре и връзката помежду им става по-силна. Скоро все пак става ясно, че не могат да продължават без барабанист, и закачват една обява на прозореца на музикалния магазин „Албърт“ в Туикънъм. Отзовава се само един кандидат – Ричард Томпсън от Хаунслоу. Взимат го веднага, точно навреме за първото им платено участие на 28 октомври 1964 г. в залата на църквата „Света Богородица“ в Туикънъм. Наричат групата „1984“ на името на романа на Джордж Оруел. Следващия месец „1984“ свирият в девическата гимназия в Ричмънд, като след това участие Джон Сангър напуска групата, за да следва в университета в Манчестър. „Имахме редовни участия в „Темз Боут Клъб“ – яхтения клуб на брега на реката в лондонското предградие Пътни – спомня си Тим Стафъл. – Свириехме основно събота вечер за по няколко паунда, и то значително по-дълго от нормалното. Често продължавахме повече от три часа. Подправяхме изпълненията си с ученически хумор, но изглежда това допаднаше на публиката от онова време.“ Във всичко това има и доза романтика. Според Тим: „Оборудването винаги беше проблем. Носехме домашно събрани тонколони и системи

БРАЙЪН МЕЙ

от озвучителни тела, елементарни временни приспособления, обикновено със слаба мощност на всичкото отгоре.“ Транспортът им е абсолютно непредвидим. Джон Гарнъм ги спасява възможно най-често със своята малка двуместна кола „Хенкел Бъбъл“. Натъпкват неговия странен автомобил догоре с машинарии. Махат покрива и хромовите стойки за микрофони щръкват като перископи навън. Понякога, за да стигнат до мястото на концерта, Тим Стафъл трябва да се мушне във вече претъпканата кола. И дори Брайън, с неговите метър и осемдесет, успява да нагъне на хармоника върлинестото си тяло и да го побере в ограниченото пространство. Когато става въпрос за танци, Брайън предпочита да свири, отколкото да участва в тях. През тийнейджърските си години той е постоянен в романтичните си взаимоотношения с момичетата. Освен това е и деликатен, интелигентен, говори тихо и определено му липсва увереност. Години по-късно ще признае откровено: „Чувствах се много несигурен. Всеки път, когато отивах на някакви забави, си мислех: „Боже, не знам какво да правя, какво да облека. Не знам кой съм!“ В такива моменти той гледа с копнеж към групата, която свири, и му се иска да е там горе, на сцената. Усеща, че там ще се чувства много по-комфортно, отколкото когато се налага да покани момиче на танц. „Китарата беше щитът, зад който се криех“ – обяснява той. Напредвайки в училище, през февруари 1965 г. Брайън с радост научава, че е награден със стипендия по физика от „Имприъл Колидж“ в Лондон.

Преди да завърши Хемптън през лятото, заедно с редовните изпити, 18-годишният Брайън взима с отличие и изпити по физика, основна математика, приложна математика и допълнителна математика. Има амбицията да стане астрофизик и е решил да учи физика и инфрачервена астрономия. Тим Стафъл вече е в Лондон и му предстои курс по графика в Колежа по изкуства в Ийлинг, Лондон. Дейв Дилоуей записва електроника в университета в Саутхемптън. Брайън все пак е решен групата да продължи да свири. „Саутхемптън беше само на час разстояние. Аз имах мотор и се връщах къщи през уикендите – спомня си Дилоуей. – Слушахме музика, решавахме какво да научим да свирим и се разделяхме, за да го научим. Ако ни хрумнеха нови идеи, докато сме разделени, си ги записахме.“

За Мей и Стафъл е по-лесно да поддържат връзка. Започват да пишат и песни заедно, макар че от време на време родителите на Тим не одобряват тези глупости с групата и атмосферата у тях е леко враждебна.

В домовете на цяла Англия има нетърпимост. Стомасите на много родители се обръщат при вида на децата им, блеснали в дрехи с флорални принтове, ризи с клоширани ръкави, ярки панталони и с развяващи се след тях бухнали дълги коси. „Майка ми се надяваше да излизам вечер, за да не ме видят съседите!“ – споделя Дейв Дилоуей. Отношението на Брайън към модата е като на всички останали. Той ревностно следва тенденциите. В края на 1965 г. Дейв Дилоуей напуска университета в Саутхемтън, за да продължи образованието си по електроника в колежа по технологии „Туикънъм“. Така че тримата с Мей и Стафъл могат отново да свирят заедно. Стават все по-добри. Благодарение на редовните си участия добиват и все повече опит. Репертоарът им се обогатява непрекъснато. Винаги жаден да експериментира, Брайън прекарва часове, работейки върху различни варианти и експериментирайки със свои аранжimenti. Голям успех имат с музиката на „Ролинг Стоунс“, „Ярдбърдс“ и „Спенсър Дейвис“, както и с песните на „Бийтълс“, като в някои парчета Мей се включва в секциите с тройна хармония.

„Публиката много харесваше изпълнението на Брайън на песента *Yesterday* – спомня си Тим. – Те викаха и обръщаха заведението с главата надолу от ръкопляскания. Караше ме да ревнувам негодникът, но винаги я пееше далеч по-добре, отколкото аз някога въобще съм могъл.“ Гласът на Брайън е във високия регистър и двамата с Тим се състезават кой ще успее да изпее най-високата нота. „Въобще не е имало състезание – твърди Брайън. – Тим винаги побеждаваше!“ А на сцената Мей се чувства като у дома си. Мечтал е да бъде шоумен и част от група. Щастлив е да стои вляво от центъра и да свири на китарата си все по-бързо и все по-умело. „Сръчността му ни лишаваше от възможността да свирим каквото и да било – споделя Дейв Дилоуей. – Публиката разпознаваше неговия уникален талант още тогава. Нямам и представа колко други банди са се опитвали да ни го измъкнат, но предполагам, че е имал не малко предложения.“ По онова време Брайън запо-

БРАЙЪН МЕЙ

чва да извайва визуално образа, с който ще стане разпознаваем. Откроява се с височината си и слабия си силует. Прическата му, преминала през Бийтълс модата през 1965, сега еволюира в гъста рошава грива, напомняща пухкавата афро прическа на американския блус китарист Джими Хендрикс. Оттам излиза прякорът на Брайън – Брими. Концертите им са завладяващи и забавни, но порядко са в елегантни заведения. Доста често сред шумната публика избухва размяна на юмруци.

Дейв Дилоуей си спомня концерт на групата в Туикънъм една вечер: „Не знам защо, но помня, че гледах към публиката и си мислех: странно хрумване да танцуват със столове. След което си дадох сметка, че две момчета се налагат със сгъваеми железни столове по главите! Бяха изхвърлени от бодигардовете, а ние продължавахме да свирим през цялото време.“ Неприятности избухват и в пъба „Уайт Харт“ в лондонското предградие Саутхол. Макар че е до полицейското управление, това е много посещавано, вървежно място за купони. Онази нощ гюрултията напомня на свада в каубойски бар в Дивия Запад.

Да работят на местно ниво е едно, но да се изкачат по стълбицата на успеха изглежда твърдедалечна перспектива. Ето защо Брайън сграбчва възможността да участва в престижното годишно състезание, което се провежда в клуб „Топ Ранк“ в Кройдън. Там издирват млади таланти и наградата за победителя е договор за запис. В началото на състезанието има селекция на предварително записан материал, така че с помощта на приятел от колежа, който има много качествен магнетофон, „1984“ записва три песни в стерео вариант и се класира в първоначалната селекция.

Следващият кръг е изпълнение на живо. Стайлингът им хваща окото. Тим Стафъл е с нахално синя риза на розови точки, Ричард Томпсън блести в сребърна копринена риза, а стилът на Брайън е вдъхновен от старите военни униформи, които са на гребена на модната вълна през 1967 г. Заложил е на синьо сако от шевиот на Кралския флот, което е намерил в антикварен магазин в Челси.

„1984“ изпълняват парчета като *Stone Free* на Джими Хендрикс, *She's Gone* на Бъди Нокс, *Knock on Wood* на Еди Флойд. Печелят кръга и наградата им е ролка с магнетофонна лента за запис, както и по един албум за всеки от групата. Получават прос-

то пет албума, без да имат възможност да избират, и ги разделят помежду си. Стафъл се налага за най-готиния: *Sounds of Silence* на „Саймън и Гарфънкъл“, докато Мей се задоволява с албум на Барбара Стрейзанд.

Групата не успява да стигне до финала и да спечели желанния договор за звукозапис. Разочарованието е забравено три месеца по-късно, когато на 13 май 1967 г. правят един от най-запомнящите си концерти в „Импириъл Колидж“. Хедлайнер на събитието е Джими Хендрикс, пред прага на пробива си и вече предизвикващ огромно вълнение. „Наеха ни да свирим в една малка зала за танци на долния етаж – спомня си Дейв Дилоуей. – Спряхме в момента, в който разбрахме какво се случва в голямата зала.“ Качвайки се към горния етаж, минават покрай вратата на гримьорната и изведнъж в коридора изниква Джими Хендрикс. Той поглежда към втрещения Тим Стафъл и изстрелва: „Накъде е сцената, пич?“.

С Джими Хендрикс е и неговият близък приятел и ментор – създателят на „Ролинг Стоунс“ Брайън Джоунс. Джоунс е музикален гений, ярка личност, но през 1967 г. се бори с всякакви физически, умствени и емоционални проблеми и крехкото му състояние е твърде видимо за всички, които го срещат по това време. „Брайън Джоунс излезе от гримьорната зад Хендрикс – разказва Дилоуей, – и го последва до сцената, където застана тихо и го наблюдаваше, докато Джими полетя на крилата на музиката си. Никога не съм виждал човек, който да изглежда толкова измършавял и болен, колкото Джоунс онази нощ.“

Мей се чувства хипнотизиран от Хендрикс. Почитател му е от самото началото на кариерата на големия китарист. Наблюдавал го е как свири, докато подгрява „Дъ Ху“ в шоуто на Брайън Епщайн в театър „Савой“ в Лондон. Брайън е много впечатлен от начина, по който американецът вдъхва живот на китарата. Брайън много би искал да постигне същото. „Мислех се за доста добър, преди да видя Хендрикс! Този човек беше толкова напред пред всички останали – спомня си Мей. – След това ходех доста да го гледам, чудейки се как му се получава.“

„1984“ очевидно са в подем. Към края на годината им предстои да завършат хеттрика от забележителни концерти, като под-

БРАЙЪН МЕЙ

греят събитие с големи звезди. Участието им в него е плод на абсолютна случайност. По време на техния концерт в Училището по медицина в Лондон „1984“ са забелязани от двама промоутъри, които са дошли да гледат друга група от афиша. Промоутърите издирват музиканти, които да запълнят пауза в предстоящо събитие на стадион „Олимпия“, което ще продължи цяла нощ. Двамата се спират именно на „1984“. „Те поговориха с нас за кратко навън, после предложиха да участваме в предстоящия концерт. Ние, естествено, не пропуснахме своя шанс“ – спомня си Дейв.

Мей започва да обмисля кои кавър версии трябва да свири групата и решава да включи *Step On Me*, която е написал заедно с Тим Стафъл. И тогава, както и днес, промоутърите присъстват на репетицията на бандата и дават предложения за шоуто. Брайън е леко недоверчив. Има усещането, че „1984“ няма да има успех. Въпреки това, когато са поканени в офиса на промоутърите в Сохо, за да участват в купона на улица „Карнаби“ в Лондон заедно с другите, той с радост оставя скептицизма си настрана. Голямата нощ настъпва на 22 декември 1967. Наречена е *Christmas on Earth* („Коледа на Земята“) и сред звездите са Джими Хендрикс, „Пинк Флойд“, „Дъ Хърд“, „Дъ Муув“, „Дъ Ху“, „Трафик“ и „Енимълс“.

Въпреки че „1984“ са шестнадесети в списъка и им казват, че ще бъдат обявени на сцената около полунощ, те пристигат още следобяд. След отчайващо дълго чакане почти на зазоряване най-накрая идва техният ред. „Вече бяхме доста уморени – спомня си Дейв Дилоуей. – Не можехме да си позволим саундчек или някакъв подобен лукс. Просто бяхме избутани директно на сцената.“ Те никога преди не са свирили в такава видна компания, пред такава многобройна публика, и със сигурност никога със скъпото оборудване „Маршал“, което е предвидено за тази нощ.

Възторгът им бързо изстива, когато слизат зад сцената и откриват, че крадци са претършували гримьорната им и са отнесли портфейлите и ценностите им. На всичкото отгоре, когато излизат унило навън, се оказва, че всичките им коли са били преместени на паркинга на кръстовището „Хамършмит“.

В началото на 1968 г. Брайън напуска групата. Има нужда да отдели повече време на училището си. Наближават изпитите за финала на тригодишното му обучение и той не може да си позволява

много време за забавления. В „Импириъл Колидж“ се е чувствал щастлив и някои от преподавателите му още тогава са предричали, че ще стигне далеч. Професор Джим Ринг си спомня: „Брайън беше много приятен и учтив, брилянтен ученик. По онова време най-малко съм си го представял като рок звезда. За мен той беше преди всичко блестящ физик“.

Мей се чувства странно от това, че вече не свири с групата. Все още поддържа връзка с Тим Стафъл, който остава за известно време в „1984“ и поема задълженията на соло китарист и вокал, но след това също напуска. Колкото повече Брайън и Тим си говорят за музика, толкова повече осъзнават колко им липсва да бъдат в група. С идеята да си направят нова, качават съобщение на таблото за обяви в „Импириъл Колидж“ – че си търсят барабанист в стил Мич Мичъл или Джинджър Бейкър.

Затрупани с канидатури, двамата започват да правят прослушвания.

Сред учениците, които откликват на обявата, е и един млад човек на име Лес Браун, който живее под наем в апартамент в района „Шепърдс Буш“ в Западен Лондон заедно със студента по стоматология Роджър Медоуз Тейлър. Той свири на барабани и горещо желае да се присъедини към група.

Роден е на 26 юли 1949 в болницата „Кингс Лин“ в Норфолк. Когато е на осем години, семейството му – малката му сестра Клеър и техните родители Уинифред и Майкъл Тейлър – служител във фирмата за търговия с домати „Пътейто маркетинг борд“, се местят в град Труро в област Корнуол. Увлечен от музиката от малък, подобно на Брайън Мей, Роджър започва да свири първо на укулеле, а после напредва и минава на китара. В началото се упражнява в гаража, а след това заедно с приятели прави група. Наричат я Bubblingover Boys (Мелодичните момчета). Представява квартет, включващ двама китаристи, него самия – на укулеле, и четвърто момче, което свири на домашно направен бас. Приключението е за кратко. Роджър по-късно ще признае откровено, че съставът се разпада, защото никой от тях всъщност не може да свири. „Стояхме и дрънкахме абсолютно немелодични безжизнени акорди. Беше ужасно.“

БРАЙЪН МЕЙ

Когато навършва единадесет години, като ученик на училището в Труро, Роджър се включва в хора на катедралата. Напрежението да пее на три служби всяка неделя бързо го отказва, въпреки че опитът, който натрупва в пеенето, по-късно се оказва безценен. Благодарение на него Роджър ще играе съществена роля в изграждането на силно хармоничния стил, характерен за много голяма част от музиката на „Куин“. През 1961 г. той започва да събира своя комплект барабани и осъзнава, че талантът му е свързан именно с ударните инструменти. В тийнейджърските си години свири на барабани в местни групи от Западна Англия като „Казън Джакс“, „Джони Куали“ и „Дъ Риакшън“, по-късно позната само като „Риакшън“, и събира много почитатели. Лондон обаче е нещо различно и Роджър няма търпение да отиде там през октомври 1967 г. Слаб, рус, хубав и преливащ от енергия, той е луд на тема Джими Хендрикс и веднага се включва на психеделична вълна. Лес Браун знае колко ревностно Роджър претърсва музикалната преса, за да намери своето място в някоя група и веднага му казва за бележката на таблото за обяви.

Тейлър се обажда на Мей и Стафъл и те хукват веднага към „Шепърдс Буш“, за да се запознаят с него. За съжаление барабаните му са още у дома в Корнуол и има само чифт бонго, с които да впечатли музикантите. Брайън и Тим носят акустичните си китари и след като удрят няколко акорда, очевидното умение и оригиналност на Тейлър им допадат. Стафъл подчертава: „Не бих казал, че реално сме прослушвали Роджър, нито че сме подлагали на тест уменията му. Не беше така. Просто стана очевидно, че той е дяволски подходящ за нас.“ Мей се съгласява, но все пак иска да знае как биха се съчетали изпълненията на тримата, след като бъдат включени всички инструменти. Така че уговаря да използват джаз клуба на колежа, за да може триото наистина да пробва да свири заедно. След този опит не остават никакви съмнения. „Химията помежду ни се получи веднага – признава Тим. – На момента стана ясно, че без никакви усилия правим едно цяло като равностойни партньори. Имахме еднакви музикални вкусове, едно и също чувство за хумор и принципно еднакви желания.“

Самостоятелните им познания за музикалния бизнес може да са непълни, но в група идеите им са силни и решителността им да

успеят им дават целия тласък, от който имат нужда. Оптимистично наричат групата си „Смайл“ („Усмивка“).

Брайън вече е в стихията си. Въпреки че приближават финалните му изпити, той успява да намира време и репетира здраво, решен да усъвършенства музиката и стила на свирене на бандата. Вече пише и повече песни за Тим Стафъл. „За мен това беше началото на сериозните ми занимания с музика. За „Смайл“ написах първите си песни, някои – в партньорство с Брайън, други – сам.“ Нещата сякаш вече се нареждат добре. Групата дори се снабдява с микробус благодарение на Пит Едмъндс, стар приятел на Мей от училище, който става първият им импресарио, сценичен работник и помощник за всичко.

Творчески погледнато, това е много плодотворен период за Англия, особено по отношение на прогресив рока, по който се палят неудържимо добрите музиканти. Анди Пауъл, соло китаристът на прогресив рок групата „Уишбоун Аш“ обяснява: „Все едно след появата на албума *Sgt. Pepper* през 1967 г. шлюзовете се вдигнаха и всичко вече беше на разположение. Нямаше общо понятие за рок. Всички бяхме невинни и невежи. Щяхме да се възползваме от джаза на 50-те, фолк музиката, келтската музика, ритъм енд блус – от всичко, в което имаше живителни сокове. Никой не е изпитвал угризения да се рови надълбоко и назад, за да търси вдъхновение, и резултатът беше еkleктика, а не мейнстрийм“.

Силата и свободата в тази музика са много привлекателни за Брайън Мей. Той ясно си спомня един концерт на открито в Хайд Парк, където бил очарован от „Джетро Тъл“, друга ярка прогресив рок банда. „Бях втрещен от свиренето на китариста Мик Ейбрахамс – казва Брайън. За Брайън животът по това време тече бързо.

На 24 октомври 1968 г. в концертната зала „Роял Албърт Хол“ той получава дипломата си за бакалавър лично от канцлера на Лондонския университет – самата Кралица-майка на Обединеното кралство. Родителите му са много горди от неговите академични постижения и тайно се надяват, че Брайън ще продължи със своето обучение, въпреки че нямат възможност да му пома-

БРАЙЪН МЕЙ

гат. Те обаче осъзнават и колко важна е станала музиката за него. Оттук нататък Мей се концентрира твърдо върху развитието на група „Смайл“. Репетициите приключват и предстои първата публична изява на групата – като подгряваща на „Пинк Флойд“. Ще се случи след два дни в „Импириъл Колидж“. Изглежда се задава важно начало.

Втора глава

БЕДНИ И ГЛАДНИ

През 1968 г. Брайън е завършил етап от образованието си и групата, в която свири, започва да показва своя потенциал. В личния му живот предстои значима промяна. Кристин Мълън, на кратко Криси, учи в колежа за подготовка на учители по танци „Мария Асумта“ в „Кенсингтън“. Нейната съквартирантка Джо излиза с Роджър Тейлър. Веднъж я води със себе си на концерт на „Смайл“ в „Империъл Колидж“ и я запознава с приятеля на Роджър. Криси е фина и стройна, с дълга тъмна коса и красиво лице като на елф. Между нея и Брайън моментално възниква привличане, въпреки че в началото те се уговарят да бъдат само добри приятели. На Криси ѝ е приятно да се присъедини към нарастващия кръг от приятели, които помагат при пътуванията на „Смайл“. Момчетата от бандата се обявяват безсрамно за „Страховитата лондонска група „Смайл““. Роджър Тейлър използва връзките си в западната част на страната, за да осигури работа на бандата през уикенда. И те започват да привличат значителни тълпи в клубове като „Пи Джейс“ в Труро и „Фламинго Болруум“ – в Редрът. Способностите на Брайън като соло китарист смайват публиката, но той рядко си дава сметка за ефекта, който предизвиква със свиренето си. Изцяло е се е съсредоточил върху техниката си. За Мей концертите са възможност не само за публична изява, но и за експерименти със звука, който е способен да създава. Въпреки че забавленията из провинцията са едно необходимо зло, за да се натрупат пари, групата много повече предпочита да свири в околността на колежа. Там в края на 60-те години е пълно с пъбове и клубове за танци – притегателен център за идващи и отиващи си групи. Там се и плаща по-добре. По-голям смисъл има и от участия в квартала на „Лондон Колидж“, защото „Смайл“ висят предимно там. Имат усещането, че са на точното

БРАЙЪН МЕЙ

място в точното време и през януари 1969 г. Брайън и приятелите му прекарват повечето от свободните си вечери във всеизвестния клуб „Кенсингтън“. Криси Мълън вече е важна част от живота на Брайън. След като са минали през добро приятелство, те вече са дълбоко влюбени един в друг. Техният романс надминава всичко, което Брайън е преживявал до този момент, и той не може да си представи живота без нея. Тази стимулираща и вече постоянна връзка му носи усещане за стабилност и му дава основата, върху която да стъпи, за да осъществи амбициите си.

Една от тях е да осигури друг голям концерт на „Смайл“. Минали са почти три месеца от дебюта им като поддържаща група на „Пинк Флойд“. При все че наскоро са свирили с „Ти-Рекс“ и „Фемили“, нищо друго не им се случва. И тогава, през февруари, те попадат на възможност да подгряват на „Йес“ в клуб „Ричмънд Атлетик“. В края на месеца, на 27-и, пък са поканени да участват в концерт, организиран от „Импириъл Колидж“ в помощ на Националния съвет за неомъжените майки и техните деца, в „Албърт Хол“. Там са музиканти като „Фрий“, Джо Кокър и групата „Бонзо Дог Дуу Да Бенд“. Мей е зашеметен от откритието, че вместо да бъдат оставени на опашката от подгряващи изпълнители, както самите те са очаквали, „Смайл“ всъщност са поставени над „Фрий“, които се открояват с китариста си Пол Кософ и вокала Пол Роджърс. Участниците в събитието щели да бъдат представени от влиятелния диджей Джон Пийл, който със своите нощни радио предавания подкрепя много групи от английския и американския ъндърграунд – банди, които никога друг не пуска в ефир. Вечерта не тръгва добре за „Смайл“. След като чуват името на групата, Брайън и Тим се втурват на огромната сцена на „Албърт Хол“. На Тим не му достигат само около седем метра, за да включи китарата си и той осъзнава това едва когато удря първия съдбоносен акорд. Оказва се, че кабелът му се е измъкнал от контакта. Следва неудобна тишина. На всичкото отгоре, той по някаква причина е решил да свири на този концерт без обувки и в краката му се забиват трески от сцената. В крайна сметка „Смайл“ остават доволни от своето представяне и с вълнение прочитат първата критика за свое изпълнение от един журналист, който ги нарича „най-шумната група в Западния свят.“ За съжаление той

не си е дал труда да провери как да изпише името им правилно. Безстрашните „Смайл“ разказват за участието си в „Албърт Хол“ в продължение на седмици. В техния приятелски кръг, някъде по това време, Тим Стафъл води един впечатляващ на външен вид млад мъж на име Фреди Булсара.

Родителите на Фарук Булсара – Боми и Джер, са от персийски произход. Той е роден на 5 септември 1946 г. на остров Занзибар в Индийския океан.

Говори се, че Фреди се е родил звезда. Неговият произход определено е екзотичен. След като учи в мисионерско училище, ръководено от английски монахини, той е изпратен далече в Индия, в английския пансион „Сейнт Питър“ в Панчгани, на 80 км от Бомбай. Там Фарук се превръща във Фреди. Там учи пиано, обича да пее и прави първата си група – „Хектикс“⁵. Много точно име, предвид на това, че тъмнокосото кльощаво момче с абаносови очи не може да се задържи на едно място и за секунда. Той е неспокоен, любознателен, пълнен с енергия и пръскащ оригиналност. В следствие на политическите вълнения в Индия в началото на 60-те години Булсара решават да напуснат страната. Опаковат покъщнината си и се местват в Англия, като се установяват във Фелтам. Това се оказва голям културен шок за пълния с емоции Фреди. Предварително узрял, умен и твърде опитен за годините си, в този квартал той се чувства различен и на външен вид, и с произношението си, и с темперамента си и към него се отнасят точно като към различен. От самото начало страда от фанатизма на другите и е обект на непрекъснати подигравки и тормоз. Отговорът на Фреди е да атакува фино. Преструва се на персийско конте, безмилостно пародира сам себе си и това обезоръжава опашката от невежи негови инквизитори и ефектно ги лишава от тяхното забавление. Но неговото смело поведение навън си има цена, и когато затвори вратата зад себе си, той изпада в униние. Отчаяно търси начин да пасне на заобикалящия го свят, но осъзнава много добре, че е различен. Семейство Булсара отсяда първо при роднини, след това се мести в половината на малка къща-близнак близо до парка Фелтам.

⁵ Hectic (англ.) – трескав, възбуден – *Бел. прев.*

БРАЙЪН МЕЙ

Точно след двадесетия си рожден ден през септември 1966 г. Фреди е приет да учи графично изкуство и дизайн в колежа по технологии в Ийлинг, Западен Лондон. Скоро се сдушава с Тим Стафъл.

Тим, Фреди и техният съученик Найджъл Фостър прекарват много време заедно в колежа и правят музика. Фреди ги забавлява със своите луди имитации си на Джими Хендрикс на фона на неговата музика и с дървена линейка, която представя за електрическа китара

Тим коментира: „Фреди беше роден шоумен. Неговият имидж се развиваше бързо дори в онези дни, като към естествената му яркост се добавяше новата увереност, която придобиваше с пее-нето и която по-късно щеше да изкристализира в невероятните му песни. Аз специално мисля, че тогава той вече се превръщаше в звезда. Хората не оставаха безразлични пред чара му.“

Когато Стафъл представя Фреди на Брайън Мей, той със сигурност му прави впечатление. Брайън по-късно коментира: „Фреди беше невъзможен. Той винаги е бил звезда, дори когато нямаше и стотинка – беше много ярък. На пръв поглед беше много самоуверен, но дълбоко в себе си всеки има своето късче чувствителност, малко късче несигурност.“ Това интуитивно усещане ще се окаже вярно малко по-нататък по пътя им. В онзи момент Мей успява да види единствено един много ентузиазирани и неудържимо колоритен млад мъж, който някога е имал своя група и сега пламенно жадува да пробие и да стане част от „Смайл“. Речено – сторено. И Мей, и Роджър Тейлър харесват Фреди от пръв поглед, даже когато се превръща в жива напасть на репетициите им. „Ние малко или повече стояхме там и свирехме – разказва Брайън. – А Фреди ни казваше: „Тук е необходимо да наблегнете. Трябва да извадите този пасаж и да го противопоставите с повече сила. Това щеше да е нещото, което щях да направя, ако ви бях певец.“ Брайън търпеливо толерира изказванията, родени от буйното въображение на Фреди, за това как би направил групата по-интересна и какъв колорит би ѝ придал, ако бъде приет в нея. Мей се опитва да си прави оглушки за намеците на музиканта да стане част от бандата.

Ако Булсара получиеше такава възможност, той би ги поставил всички на мястото им. Опасен е като кибритена клечка, която търси кутията си. Той провокира всички около себе си и се превръща в четвъртия неофициален член на „Смайл“, като успява да намести своето слабо, подобно на пръчка тяло във вече изпълнения микробус и пътува с цялата група на концерти.

На 19 април 1969 г. „Смайл“ свирят в клуб „Револушън“ в Лондон и след това изпълнение са представени на Лу Райзнер, който е свързан с „Меркюри Рекърдс“ – американска звукозаписна компания, която е на път да открие свой клон в Англия.

Райзнер ги е наблюдавал цяла нощ и ги е одобрил. Когато пита „Смайл“ дали ще обмислят възможността да подпишат договор с „Меркюри Рекърдс“, това изглежда като мечтания пробив, за който са копнеели. Следващия месец Брайън Мей, Роджър Тейлър и Тим Стафъл подписват и скоростно се оказват в студиото „Трайдънт“ в Сохо, за да работят с продуцента Джон Антъни.

Работният процес завладява групата и те започват наистина да усещат, че са открили своя път. Стафъл си спомня: „Бях написал едно парче на име *Earth* (Земя) и „Меркюри Рекърдс“ ни накараха да го запишем. На страна Б от записа беше *Step on Me*, наше съвместно парче с Брайън още от времето на „1984“. Когато компанията определя датата за премиерата на първия сингъл на „Смайл“ през август 1969 г., те изпадат във възторг и това оживява и техните приятели в Кенсингтън.

В това знойно горещо лято компанията се увеличава с появата на ливърпулската група „Айбекс“⁶ и техния мениджър Кен Тести. Пат, сестрата на неговата приятелка Хелън Макконъл, е състудентка на Криси Мълън. „Айбекс“ е група от трима души – в нея свирят китаристът Майк Бърсин, бас китаристът Джон „Тап“ Тейлър и барабанистът Майк Смит. Те се натоварват в своя паянтов микробус, напускат Мърсисайд и като мнозина преди тях, се отправят към Лондон в търсене на слава и богатство. „Моята приятелка беше отседнала в един апартамент в Ърл Корт със сестра си и поне имахме къде да нанкаме – обяснява Кен Тести. – Съвсем скоро след като пристигнахме, Пат имаше рожден ден и

⁶ От „Айбекс“ – дива коза – Бел. прев.

БРАЙЪН МЕЙ

искахме да я заведем някъде да пийнем. Тя настояваше да отидем по-далече, в Кенсингтън. В избора ѝ нямаше нищо случайно. Тя ходеше често там, за да види „Смайл“ и знаеше, че момчетата хапват в този пъб. Идеята беше, че понеже и ние сме група, и те – също, тя може да представи „Айбекс“ на „Смайл“. Ама никой от нас не беше толкова глупав. Пат си падаше по Роджър Тейлър, беше луда по него и просто търсеше начин да го очарова. Както и да е, тя ни замъкна там и така се и случи – наистина ни представи едни на други.“ Според „Айбекс“ Брайън Мей, Роджър Тейлър и Тим Стафъл изглеждали много модерно. „Като за начало, те всичките бяха пичове с доста добър външен вид – казва Кен Тести, – и край тях ние се почувствахме като някакви нули от Севера. Освен това имаха истински договор за запис и бяха издали първия си сингъл. Това ни изглеждаше абсолютно велико. С тях беше и един симпатяга, който не беше в групата – Фред. Той беше тих и доста резервиран.“ Майк Бърсин си спомня за тази първа среща: „Пихме няколко бири и се смяхме. Брайън веднага ми направи впечатление. Той е внимателен и адски висок мъж, говори любезно и мило и никога не съм виждал друг човек да обмисля толкова много какво да каже. Имам предвид, ако попиташ Брайън нещо от типа на: „Какво правиш?“, той ще има нужда от време да помисли и след това ще ти отговори подробно!“.

Като соло китарист Бърсин много иска да види и да чуе как свири Мей и е силно впечатлен, когато по-късно същата вечер всички офейкват от бара обратно в посока към апартамента на момичетата Макконъл.

Първата изненада за Майк Бърсин е, когато вижда, че Брайън използва монета от шест пенса вместо традиционното перце. Мей свири с нея от известно време, защото, както обяснява: „Очевидно монетата има кръгла повърхност за свирене. Освен това тя е назъбена и можете да получите различни звуци, докато я въртите по различен начин. Когато свириш силно на китара, има моменти, в които ти е нужно да извадиш по-нежен тон или да подчертаеш, да атакуваш нотите“.

Това е специфика, която все още интригува младите китаристи.

Мениджърът Кен Тести наблюдава с повишено внимание. „Изведнъж Брайън, Роджър и Тим започнаха да ни свирят свои

песни и да обясняват какво търсят. Веднага разбрах, че присъствам на нещо изключително. Те свиреха забележителен материал и техниката на Брайън беше впечатляваща. Това беше зародишът на „Куин“. Те бяха специални и всички, които ги гледаха онази нощ в апартамента, го знаеха.“

След това двете групи започват да се срещат доста често и прекарват много приятни летни вечери, сръбвайки бира в пъба в Кенсингтън. Това е време на споделяне – споделяне на групи, на апартаменти, на идеи и преди всичко на голямата мечта за успех в музикалния бизнес.

Роджър Тейлър вече е взел осъзнато решение в тази посока. След като приключва първия етап от своето обучение за зъболекар през август 1968 г., той решава да си почине една година и да се концентрира изцяло върху рока. Същевременно обаче трябва и да се издържа, така че през лятото на 1969 г. вече е узрял за идеята на Фреди да припечелят поне част от необходимите им средства, като наемат сергия на пазара в Кенсингтън. Тя е на улица, известна с печалното име „Мъртвият ред“.

„Години по-късно – коментира Кен Тести, – се посмях, като видях, че в един рекламен анонс „Куин“ са наречени търговци на мъжко облекло. Сергията беше не по-голяма от телефонна кабинка!“ Първоначално тя е затрупана с картини и рисунки благодарение на любезното съдействие на приятелите им, учещи изкуства в колежа в Ийлинг, но продажбите са разочаровани. Така че Роджър и Фреди започват да продават дрехи. „Те рециклираха неща от Викторианската епоха – обяснява Кен, – копринени шалове – някои с много високо качество, дантели, дълги дамски наметала – такъв тип неща.“ Скоро това начинание започва да носи малка печалба.

Фреди също е принуден да вземе решение. Става му ясно, че няма да му позволят да влезе в „Смайл“, така че вместо към тях той трябва да насочи вниманието си към „Айбекс“. Майк Бърсин е фронтмен и соло китарист на групата, но понякога му е трудно да жонглира между двете роли и да се справя толкова добре, колкото би искал. Така че той не промърморва и думата, когато „Айбекс“ решават да прослушат Фреди за вокалист. Преди ехото на забележителния му глас да е утихнало, решението вече е взето

БРАЙЪН МЕЙ

единодушно. Булсара е приет в групата. Фреди изглежда много развълнуван. Бърсин обаче споделя: „Ние всички знаехме колко отчаяно Фреди искаше да се присъедини към „Смайл“, но те нямаха такива намерения по онова време. Това беше единствената причина той да стане част от „Айбекс“.“

След като се е освободил от Фреди, Брайън може на спокойствие да работи поиздаването на първия сингъл на „Смайл“. „Меркюри Рекърдс“ издават *Earth* и *Step on Me* през август 1969 г., но само в Америка. Не е точно това, на което групата се е надявала, но момчетата не се обезсърчават, защото лейбълът иска от тях да запишат още парчета с идеята да продуцира техен албум. По-късно същата година за тях е запазено повече време в студио и възможност да работят с продуцента Фриц Фрайър. Брайън и Тим са написали вече няколко песни и са жадни за възможността да ги запишат както подобава. Стафъл коментира: „Записахме няколко парчета за този албум, включително *April Lady*, където Брайън изпя вокалите, както и *Polar Bear*, *Blag*, *Earth* и *Step On Me*. Брайън беше доволен от резултата, но „Меркюри Рекърдс“ решиха да не издават записания материал. За майтап, албумът се появи след много години в Япония. Предполагам, че по-скоро в името на историята“.

След като със звукозаписната компания не им се получава така, както са се надявали, тримата от „Смайл“ се насочват към концертна дейност. В този момент те вече са се свързали с агенцията „Рондо“ на ул. „Кенсингтън Хай“. Същата агенция, която представя групата „Дженезис“, за която Тим Стафъл вече е направил няколко графики. „Смайл“ все още са търсени в „Империъл Колидж“ и мениджърът на „Айбекс“ Кен Тести, с когото те продължават да поддържат връзка, е доказал, че има много полезни контакти в Северна Англия.

В този паметен август Тести урежда концерт на „Айбекс“ в „Болтън Октагон Тиътър“. На следващия ден те свирят на фестивала на открито в град Куинс Парк. За фестивала Мей се присъединява към тях, като пътува отделно с влак. Кен си спомня: „До този момент, когато „Айбекс“ отиваха на концерти, в повечето случаи Брайън, Роджър и Тим идваха също, с различни избрани момичета, въобще с който можеше да се вмъкне в микробуса. Аз

отговарях за шофирането. Никога няма да забравя тези концерти в Болтън. Имаше един тип – Ричард Томпсън (бивш барабанист от „1984“ – училищната група на Брайън), който бачкаше като шофьор на летището, на „Хийтроу“. Почти нелегално вземахме на заем неговия микробус, за да качим в него всеки, който идваше за Болтън. „Тап“ Тейлър искаше да го забере от Пикадили и докато стигнем дотам, микробусът се оказваше натъпкан с хора отпред, а в задната част вече свиреха на китари, пееха и вдигаха дива гюрултия. Спирах микробуса и изчаквах колкото е необходимо, за да се отвори вратата и Джон да скочи вътре. В момента, в който вратата се трясваше, всички на улицата зяпваха към целия този катун от хипита, които вдигаха адска врява със своите китари.“

Оказва се, че предстои ден на „преображение“. Майк Бърсин си спомня как се подготвя за този съботен концерт: „Бяхме решили да се облечем по-необичайно. Майка ми ми беше ушила мантия от златно ламе, която аз се чувствах длъжен да облека, въпреки че когато дойде моментът да я сложа, се усетих като глупак в нея. Фреди се открояваше на километри, въпреки че в онези дни той имаше само един аутфит за сцена. Притежаваше всичко на всичко чифт ботуши, един панталон – разбира се, от бял сатен – сако, плетено на една кука, един колан и късо палто от пухкава кожа. В съблекалнята в театъра Фреди прекарваше часове, кокетирайки с образа си в огледалото. Накрая му креснах: „За Бога, Фреди, стига си се занимавал с косата си!“ На което той щастливо подхвърли: „Ама аз съм звезда, скъпо момче!“ И наистина го мислеше!“

Тази вечер се очаква да пристигне Брайън. Кен Тести разказва: „Тръгвам да посрещна Брайън на гарата на улица „Лайм Стейшън“. И отново се набутваме всички в микробуса. Отзад – Пат Макконъл и няколко от неговите приятели. В колата са и Фреди с неговата приятелка Мери Остин, Роджър и разбира се – всички от „Айбекс“. В онези дни можеше да паркираш камион директно пред входа на гарата. Аз завивам по рампата и казвам на всички да пазят тишина. В смисъл, ние нямахме застраховка. Всъщност микробусът беше откраднат. И не ни се искаше да привличаме внимание към себе си. Така че, докато правех маневрите, наблюдавах непрекъснато огледалото за обратно виждане и какво видях?! Не само полицаи, а офицери с висок чин с нашивки

БРАЙЪН МЕЙ

по цялата униформа и палки под ръка. Приближават се към вана. Опитвам се да изглеждам хладнокръвен, докато съскам на всички да мълчат. Имаше ръчка на прозореца и завъртях, казвайки: „Да, г-н офицер? Какво мога да направя за вас?“

„Влака от Лондон ли чакате, сър?“ – ме пита един от тях. Опитвах да спра треперенето на коленете си, бях убеден, че всички в задната част на колата дишат твърде шумно, но успях да изпискам в отговор, че да, точно него чакам. Е, следващото, което целият в нашивки офицер ми каза, беше, че имам разрешението му да паркирам директно на перона. Двама железничари побързаха да отдръпнат металните врати и аз влязох на заден с този готин микробус от „Хийтроу“. Спрях го на платформата, придружен по целия път от двете ченгета!

Междувременно бях плувнал в пот. Бях много притеснен, че когато Брайън се появи, неговата реакция би издала всички ни. Останалите отзад някак си усещаха какво се случва и въздухът така се беше втвърдил от напрежение, че с нож да го режеш. Обаче влакът дойде, всички пътници слязоха на перона. Брайън също и... Боже! Колко беше печен! Схвана ситуацията на секундата. Железен! Той закрачи уверено директно към микробуса, носейки китарата в калъфа ѝ. Мина покрай полицаите, без да му мигне окото, и се качи отпред и седна до мен като някакъв ВИП, когото посрещаха на гарата. И след това запалих и си тръгнахме, но мина много време преди някой от нас да посмее да издиша.“

Има най-различни спомени от тези пътувания на север. Хелън Макконъл разказва: „Веднъж Брайън беше отседнал у нас във фамилната ни къща в Сейнт Хелън. Не беше свикнал със силната северняшка бира. Пи няколко и го оставихме да поспи. Седеше пред огнището с неговите дълги крака, опънати към огъня и след малко мама се втурна в стаята заради ужасния мирис на изгоряла гума. Дебелите подметки на ботушите на Брайън се топяха, а той, унесен в съня си, не беше забелязал.“

„Айбекс“ прекъсват за известно време безкрайните си пътувания нагоре и надолу по магистралата. В Лондон не се случва нищо, което да ги привлече финансово. Така че обмислят да останат и да работят на все по-разрастващата се музикална сцена в Ливърпул. Когато са свободни, Брайън, Роджър и Тим пътуват, за да

се присъединят към Фреди в неговото временно убежище – една голяма спалня над залите за купон на историческия пъб „Давдейл Тауърс“ в Пени Лейн. Майката на един от техните приятели Джеф Хигинс е шефка на кетъринга и редовно подслонява приятелите на сина си.

Кен Тести работи до изтощение за „Айбекс“. „Най-лошо беше, когато се бяхме върнали в Лондон за кратко – разказва той, – обаче бях „вързан“ в Сейнт Хелън, защото бях решил да уча там в колеж. Точно бях пристигнал, когато се обади Майк Бърсин и каза, че групата има участие на следващия ден и той иска да пита дали мога да се върна да ги взема и да ги докарам с микробуса на Пит Едмънд. Грабнах един сандвич и дръпнах директно обратно за Лондон, където пристигнах късно. След това много рано на следващата сутрин отидох около „Импириъл Колидж“ за оборудването. На третия етаж имаше учебна стая за музика. В единия ѝ край имаше вита стълба, която водеше към кула. Оборудването беше складирано най-горе. Фреди беше определен да ми помага, за съжаление. За съжаление, защото докато аз се превивах под тежката техника, смъквайки се надолу по спираловидното стълбище към микробуса, той, струва ми се, успя да пренесе една стойка за партитури, едно дайре и няколко палки за барабани. Както и да е! Никой никога не е очаквал много помощ от Фреди, когато става въпрос за физическа работа. Брайън и Роджър се появиха само да се покефят, защото това беше групата на Фреди и те искаха да го подкрепят.“

Концертът е в „Синк“ – подземния клуб под ресторанта „Ръмблинг Тъм“ на улица „Хардмън“. Тъй като в „Синк“ не е разрешена продажбата на алкохол, преди да се качат на сцената, момчетата от групата сръбват в близкия клуб. По пътя на връщане изведнъж пред тях изниква шайка скинари. За тази порода главорези с бръснати глави, тиранти и кубинки хипитата са идеален материал за побой в съботната вечер. Джеф си спомня много ярко за инцидента: „Случи се пред Колежа по изкуства в Ливърпул. Изведнъж зад тъгъла се появи банда скинари. Помислих си: „И ся кво?“ Ние бяхме около седем човека, те – доста повече. Бяхме се спретнали в панталони от кадифе и ризи с жабо, а местните в Ливърпул не се обличаха така по онова време. Изглеждахме като

БРАЙЪН МЕЙ

компания от истински педали, всичките – кльошави, изнежени страхопъзльовци. Докато се питах какво ще стане, Роджър, бърз като стрела, излъга, че има черен колан по джудо и било редно първо да ги предупреди, защото ако negliжират това предупреждение и бъдат наранени, ще си е за тяхна сметка. Е, в този момент се хванах за главата. Помислих си: „Тейлър, това тъпо копеле! Сега ще ни избият заради него“. Изсъсках му: „Не се упражнявай на тия ливърпулски скинари, тъпак такъв!“ Обаче проработи. Не е ясно дали му повярвах или просто се изкефиха на твърдоглавието му, но ни оставиха на мира и си заминаха, докато ние всичките треперехме от страх“.

За концерта Кен Тести споделя: „Не си спомням много, защото ту задрямвах, ту се стряхах, но си спомням, че Брайън и Роджър се качиха на сцената и изсвириха няколко парчета като гост музиканти. И Фреди се присъедини, той вече знаеше всички песни на „Смайл“.“

Преценявайки отблизо Фреди тази вечер, Мей отбелязва колко добре се развива като певец. Както Фреди изпитва дълбоко уважение към уменията на Брайън като музикант, така и китаристът се възхищава на неповторимата показност, замаха и елегантността на Фреди, на стила му, на силата, с която изпълва всяка секунда от изявата си на сцена.

На Фреди не му допада да живее в Ливърпул и затова през септември той се връща в Лондон, за да завърши колежа по изкуства в Ийлинг с диплома по графично изкуство и дизайн. Септември е време за промени и за Брайън. През втората година на следдипломната си квалификация той има възможност да поеме по пътя на астрофизиката, на която е посветил сърцето си от известно време насам.

По-рано същата година неговото име сериозно се обсъжда във връзка с възможността да се присъедини към лабораторията за изследвания на Джоудрел Банк в Чешър. Дори фактът, че е поканен, е вече чест за него. Сър Бърнард Ловъл обяснява: „Обикновено всяка година интервюираме около 40 студенти за следдипломна квалификация при Джоудръл. Около 10% са поканените за едногодишно обучение за магистър или тригодишен курс за докторска степен при нас.“ Ловъл смята, че научната работа

по астрономия, която Брайън вече е направил, го е наредила на първо място в списъка на избраните. „Съжалих, когато отхвърли предложението ни“ – признава Ловъл.

Брайън се отказва от възможността за работа с Джоудрел Банк, за да приеме поканата на професор Джим Ринг от „Империъл Колидж“ да направи докторантура като част от неговия екип за изследвания на зодиакалната светлина⁷. Това е тема, която очарова Брайън. Професор Ринг обяснява: „Започнах проучванията си на зодиакалната светлина, когато бях в университета в Манчестър. Кен Рей беше мой студент така, както на свой ред Брайън беше негов. Аз го избрах от десетте процента от каймака на най-умните дипломанти. Започнах работа в „Империъл Колидж“ през 1967 г. и Брайън беше един от първите студенти, с които можех да провеждам изследвания. Предполагам, че Джоудрел Банк ни беше съперник, но Брайън избра да се присъедини към моя екип.“

Приятелите на Мей се удивляват на интереса му към астрономията. Майк Бърсин признава: „Човек можеше само да му се възхищава. Имам предвид, освен че беше велик китарист, той се забавляваше чудесно и с астрономията“. Кен Тести добавя: „Покъсно, когато Брайън изчезваше за дълги периоди в обсерваторията в Тенерифе, намирахме това за невероятно“.

Няма нищо знаменито обаче в състоянието на квартирата им в Лондон в края на 1969 г. „Смайл“, „Айбекс“ и всичките им приятели имат притеснения заради парите, но обединяват усилията си и плащат наема на един апартамент на улица „Фери Роуд“ в квартала Барнс. „Беше предназначен да побира трима души – спомня си Майк Бърсин, – така че когато хазайката идваше за наема, ние всички се криехме в спалнята. В един момент събрахме трите легла и направихме едно голямо легло и всички спяхме на него, и момичетата включително. На моменти опитвахме да спим на косо, да пробваме дали ще ни е по-удобно – не беше! Самият апартамент беше доста грозен. Освен един нестандартен стол имаше и червен

⁷ Зодиакалната светлина е явление, което се наблюдава в нощното небе малко след залез през пролетта и малко преди изгред през есента. Нарича се така, защото се наблюдава в близост до зодиака – пътят, който изминава Слънцето по небето. Причина за явлението е слънчевата светлина, която се разпръсква от космическия прах. – *Бел. ред.*

БРАЙЪН МЕЙ

фалшив диван с дупки, от които излизаше пълнеж и се разпиляваше из целия апартамент.“

Въпреки ужасните условия, това е време на големи приятелства. Предишният наемател е оставил след себе си стара раздрънкана акустична китара, на която Брайън свири непрекъснато. Тя е в окаяно състояние, но с упорство Мей успява да измъкне някакви прилични мелодии от нея.

„Една сутрин бях заспал на мърлявия шезлонг – разказва Джеф Хигинс. – И когато се събудих, видях Брайън да седи и да гледа съсредоточено в стъклената мозайка на прозореца на единия край на стаята. Свиреше нежно парчето на „Бийтълс“ *Martha My Dear* заедно с партията на баса и всичко друго. И това на тази очукана изкорубена китара, на която никой не можеше да свири. Помислих си: „Не мога да повярвам!“.“

Майк Бърсин добавя: „Брайън доста често ми показваше разни парчета на китарата. Веднъж ме научи на специален начин да свиря гамата и по този начин се възпроизвеждаха прекрасни звуци. А гамата беше перфектна, за да си провериш настройките, което по онова време на мен ми се струваше висша наука. Брайън много харесваше усилвателя VOX AC30, който е с мощност 30 вата, с вакуумни лампи и високоговорители. Приличаше на черен куфар с копчета за управление отгоре, но излъчваше прекрасен, богат и топъл звук. В края на 60-те всички си падаха по усилвателите Marshall, но Брайън се кълнеше в неговите два VOX AC30. Мисля, че неговото характерно звучене се дължеше 70% на брилянтната му уникална китара „Ред Спешъл“ и 30% – на усилвателите, които използваше. В подхода си към рока Брайън се влияеше от класиката, както беше модерно в ония години. Все пак той имаше и усещане за блус формата с пентатонична скала, противопоставена на пълните 13 ноти, които можеш да постигнеш в класическото свирене“.

Брайън, Фреди и Роджър репетирали редовно в стаята, която импозантно наричат „стая за закуска“, във вехтия им апартамент. Бърсин наблюдава как Мей композира песни на масата в кухнята. „Тогавя си мислех, че той е специален. Години по-късно, когато „Куин“ се прочуха и Фреди се доказа категорично като фронтмен, винаги имах усещането, че Брайън е една крачка по-назад от свет-

лината на прожекторите, но че винаги има да каже много хубави неща.“

С приближаването на края на десетилетието настъпват луди времена. Джеф Хигинс признава: „Купувахме си марихуана, смесена с жасминов чай от пазара в Кенсингтън и после всеки от нас по ред разделяше тревата от чая. Един ден Тап Тейлър занесъл вкъщи марихуана и жасминов чай, но нямал време да ги раздели. В онези дни Фреди не докосваше дрога, но и не е знаел, че двете са смесени и си направил, както той си мислел, каничка жасминов чай. Когато се прибрахме, го беше хванало, беше луднал. Имаше един албум на Франк Запа – *Only In It For The Money*. В едно от парчетата се чува шум като игличка от грамофон, която дращи през целия запис, но това е замисълът – да звучи така. Фреди беше зает да се върти из стаята, махаше с ръце като с криле и беше пуснал албума. Когато дойде ред на това парче, помисли, че някой му е издрал скъпоценния албум, прелетя през стаята и се хвърли към грамофона, за да провери плочата. Тотално не беше с ума си в този ден.“

Когато по-късно научава за случилото се, Фреди палаво решава да пробва същото и с друг, също неподозиращ нищо човек. И шансът изниква скоро. Ядосаните им съседни викат полиция късно през нощта, за да се сложи край на едно особено шумно парти. Фреди успокоява полицаите, като им предлага чай и кекчета, приготвени с марихуана. Ченгетата остават с впечатление, че са овладели безредието, без въобще да подозират какво ги чака, когато се задейства дрогата.

Животът според Брайън обаче не е за шегички и номера. В края на 1969 г. „Меркюри Рекърдс“ уреждат представителен концерт за „Смайл“ в клуб „Маркий“ на улица „Уордър“ в Лондон. „Смайл“ ще свирят като подгрываща група на „Кипингтън Лодж“. Публиката тази вечер не ги харесва и момчетата от групата напускат сцената потиснати. Реално погледнато, връзката им със звукозаписната компания започва да изглежда обречена.

Не е само това. У Брайън тихо се промъкват сериозни съмнения дали „Смайл“ ще има успех. В началото на 1970 г. има усещането, че групата агонизира и решава, че е необходимо да посвети повече време и внимание на своята работа в „Импирийл Колидж“,

БРАЙЪН МЕЙ

отколкото на своята музика. Заедно с проучванията, които прави за своята дисертация, Брайън изнася лекции два пъти по половин ден на седмица и вече е планирано да придружи своя ръководител Кен Рей в пътуването му за построяване на обсерваторията в Терифе на Канарските острови.

В края на февруари 1970 г. на никой от „Смайл“ не му е до смях. Тим Стафъл си спомня: „Като повечето студентски групи по онова време, по понятни причини страдахме от липса на пари, но бяхме направили няколко забележителни концерта и бяхме подгръвали на някои много известни групи. Освен това се забавлявахме, докато го правехме. Мисля, че... бих казал, че нашата слабост беше, че може би сме били малко нестабилни, но съм уверен, че силната ни страна беше, че си заслужихме признание. Честно да си призная, започвах да се уморявам от шумотевицата на рока. Отидох на прослушване за групата на Колин Питърсън. Колин е бил барабанист на „Би Джийс“ и макар че не бях 100% убеден, че постъпвам правилно, харесах спокойния начин на свирене на новата група. Може би имаше нещо общо с музиката, която пишех по онова време. По всичко личеше, че моите песни ще подхождат повече на този контекст. Въпреки че напуснах „Смайл“ по свои собствени причини, в някакъв смисъл аз се магнах от пътя и еволюцията на „Куин“ беше естествено и неизбежно следствие от това.“

Скоро след като Тим Стафъл напуска, „Меркюри Рекърдс“ се отказват от „Смайл“, което не е съвсем неочаквано за Брайън Мей или Роджър Тейлър. Отношенията с лейбъла от известно време са трудни и впрочем техният първоначален договор касае само един сингъл – ангажимент, който вече е бил изпълнен. Брайън говори непрестанно с Роджър за посоката на тяхното музикално бъдеще. „Айбекс“ са променили името си на „Рекидж“, но Фреди никога не ги е усещал като своя ракетоносител към славата. Така че и той е узрял за следващия си ход. Брайън, Роджър и Фреди усилено обсъждат какво да се случи и спойката помежду им в една обща група е неизбежна. Към индивидуалния талант на всеки от тях се добавя и стабилното им приятелство, и това, че споделят изгарящата ги амбиция да се превърнат в определяща сила в рок музиката. Те знаят, че могат да го постигнат – просто ще им е необходимо да го обмислят и да поработят здраво и упорито.

Трета глава

СЕГА ИЛИ НИКОГА

През пролетта на 1970 г. за Брайън правенето на нова група отстъпва на второ място пред научните му занимания. Той тръгва за Тенерифе заедно с професор Джим Ринг и Кен Рей, за да основат обсерватория на склоновете в близост до високия 3718 м връх Тейде – спящ вулкан, който се издига над острова и напомня лунен пейзаж. Брайън е много развълнуван от тази възможност.

„Вдигнахме временна алуминиева постройка от готови сглобяеми части. В нея живеехме и я използвахме за лаборатория – обяснява професор Ринг. – Аз бях ръководител на проекта, така че кандидатствах за всички възможни субсидии, за да финансирам тяхната работа. Брайън отговаряше за поддръжката на цялото оборудване и беше там за много по-дълги периоди без прекъсване от мен и дори от Кен Рей.“

„Имам ярък спомен за първия път, когато летяхме до Тенерифе – разказва Кен Рей. – Имахме престой за една нощ в Казабланка. Пристигнахме на Канарите и се разходихме в шопинг центъра в столицата Санта Круз. По онова време Брайън винаги ходеше облечен по един и същи начин – със сини много клоширани дънки, с малки звънчета, пришити около долната част на всеки крачол, с черно кадифено сако, което тогава беше много модерно, а косата му беше дълга и къдрава.

Не ме разбирайте погрешно, видът му не беше чак толкова необикновен. Просто си спомнете, модата в началото на 70-те беше такава, но на Тенерифе, предполагам, Брайън е изглеждал леко странно. Разхождахме се един до друг и си говорехме за Казабланка, което в комбинация с външния вид на Брайън, трябва да е провокирало случката, която последва. Изведнъж едно момче – американец, който очевидно ни е слушал, изскочи пред Брайън, сграбчи го здраво за реверите и му извика в лицето: „Откъде

се зареждаш, пич? И на мен ми трябва!“ Така ни стресна! Най-готиното е, че откакто познавам Брайън, той никога не е докосвал наркотици, но американецът очевидно мислеше друго и не смяташе да го пуска да си ходи.“

Когато през април Брайън се връща в Лондон от своето първо научно пътуване, тримата заедно с Роджър и Фреди се захващат да търсят бас китарист за групата си. Тейлър решава проблема, като въвлича Майк Гроуз, бивш член на „Риакшън“, който е съсобственик на клуба „Пи Джейс“ в Труро. „Смайл“ свиреха от време на време в „Пи Джейс“ – казва Майк Гроуз. – Понякога между Роджър и Тим Стафъл имаше търкания, но нищо сериозно, само разправии.“

Както и да е, една вечер те се върнаха за концерта си, но Тим ги беше напуснал, така че аз се присъединих и свирих с тях. Тогава за първи път се докоснах до таланта на Брайън. Неговата китара си има гриф като от коприна. Само леко да я докосне и ставаш целият в слух. Той беше страховит музикант още тогава. Беше много по-напред от всички, които бях чувал или виждал. Много китаристи започнаха да го копират, но в онези дни той беше толкова дяволски оригинален. След няколко седмици Роджър ми се обади и ми предложи да се присъединя към групата им. Те все още нямаха име, но съставът беше ясен: Брайън, Роджър и Фреди. Беше точният момент за мен. Беше излязла заповед „Пи Джейс“ да бъде съборен, така че грабнах предложението и отидох в Лондон. Там отседнах при тях в апартамента им на „Ърлс Корт“.“

За да се синхронизират, на четиримата са им необходими сериозни репетиции и в този момент връзките на Мей в „Импириъл Колидж“ са от решаващо значение. „Резервирах лекционни зали в блока на физиците – обяснява Кен Рей, – за да могат Брайън и групата му да репетират безплатно. В качеството си на преподавател, имах право да правя това, така че Брайън ми носеше непрекъснато някакви формуляри за подписване.“

Майк Гроуз подема: „Докато репетирахме два пъти седмично в „Импириъл Колидж“, Брайън, Роджър и аз често сядяхме в градината, направо на земята, и обсъждахме идеи. Немалко текстове, особено от Брайън и Фреди, се появиха там. Песни като *Keep Yourself Alive* и *Seven Seas of Rhye* изплуваха още тогава. Всъщ-

ност почти всички песни, които по-късно се оказаха в дебютния албум на „Куин“, се родиха в тази градина.“

Според Гроуз името „Куин“ изниква за първи път един ден, докато импровизират в градината. „Помня го ясно – продължава той, – в същото време имаше и една идея да имат една доста пищна емблема, под влияние на Фреди, разбира се!“ Според Майк Роджър и Фреди били като две жици, по които тече високоволтово напрежение, които пускали искри една срещу друга. По-сдържаният Мей ги наблюдавал и попивал. „Когато Брайън говореше обаче винаги си заслужаваше да чуеш какво ще каже“ – добавя Майк.

Кръщаването на групата с името „Куин“ предизвиква сериозни дискусии между четиримата. Естествено, че трябва да се вземат предвид хомо асоциациите, които придружават това име като обертонове. Освен това съдържа примаамливото послание за високопоставен кралски произход. При това е кратко, универсално и лесно за помнене. Мей размишлява внимателно за името, преди да попита Кен Рей за неговото мнение. Рей отговаря откровено, може би грубо: „Казах му, на мен ми звучеше крайно женствено и хомо. Не беше нужно да ми казват, че идеята е на Фреди, но не мисля, че Брайън това го притесняваше особено. Изглеждаше по-скоро, че се забавлява с възможните непристойни конотации⁸. В крайна сметка, той очевидно реши, че би било добра стъпка да се нарекат така.“

Като се обърне назад, Майк Гроуз се пита защо връзката на Фреди с името на групата – „Куин“, не му е говорела нищо. „Фреди беше супер пич – казва Гроуз. – Ние много излизахме да пием заедно и аз не съм подозирал, че е гей.“ Тези впечатления не са единствено негови. Фреди очевидно често се забавлява в компанията на жени, има сериозна приятелка и, както и други по-късно ще потвърждават, неговата хомосексуалност не е нещо, на което той иска да набляга и с което иска да парадирва, когато общува с хората навън.

⁸ Според речника на Кеймбридж едно от значенията на думата *queen*, когато се употребява на жаргон, е в смисъл на мъж гей. – Бел. прев.

БРАЙЪН МЕЙ

Четиримата още спорят за името, когато на 27 юни 1970 г. изнасят първия си концерт заедно в сградата на общината в Труро. Там са представени като „Смайл“. „Причината за това – обяснява Майк Гроуз, – беше, че майката на Роджър работеше в Червения кръст в Корнуол и той беше обещал преди време, че „Смайл“ ще свирят на благотворително събитие на организацията. Тъй като „Смайл“ вече не съществуват, „Куин“ отиват на тяхно място.“

„Залата побираше около 800 души, но дойдоха само една четвърт от тях. Очевидно никой не знаеше кои сме, което май беше добре, тъй като бяхме ужасно неточни тази вечер – много нешлифовани, ако трябва да бъда брутално откровен. Бяхме репетирали усилено, но не беше същото като да свириш в някоя лекционна зала. Имахме и доста сложни аранжimenti, разработени върху репертоара ни, и когато пишеш своя собствена музика, си изкушен да променяш много тези аранжimenti. Един си спомняше песента по един начин, друг – по друг, различен. Не казвам, че бяхме толкова зле, но нека да го кажа по друг начин, не очаквахме да ни поканят отново.“

Все пак момчетата оставят трайни впечатления. Вместо да заложат на обичайния външен вид на рокаджиите със сини дънки и тениски, те се появяват облечени с копринени елегантни черни и бели костюми, които в допълнение с бижута от вехтории, висящи на вратовете и на китките им, гарантирано ги отличават. Въздействащата им визия е някакво успокоение, но групата е недоволна, че все още не е свирила официално като „Куин“. Фреди е неспокоен и по друг въпрос – усеща, че е необходимо да смени името си. Безброй изпълнители са правили това в миналото, но неговите причини имат много по-дълбоки корени. Името Булсара го свързва категорично с персийския му произход. По-късно той винаги ще внимава по време на интервюта и ще избягва разговорите за своите азиатски корени. Религията и културата на неговите родители представлява свят, от който той би искал да се дистанцира за известно време. Въпреки че няма намерение смяната на името му да обиди неговото семейство, той предпочита да затвори вратата пред Фарук Булсара и да измисли свое ново аз, синоним на обаяние, слава и сила. За тази цел се обръща към римската митология и избира Меркурий – вестителят на бо-

говете. И така от юли 1970 г. той настоява да бъде известен като Фреди Меркюри.

Междувременно Брайън продължава да балансира между музиката и академичната си работа и все още изнася лекции. По време на часовете си той прави демонстрации в лабораторията и се движи сред студентите, помага им с техните задачи и отговаря на въпросите им. „Той беше много добър учител – твърди професор Джим Ринг, – много симпатичен и популярен сред студентите.“

Това обаче не е достатъчно за Мей. Той се дразни все повече и повече от липсата на развитие в „Куин“. Вярва, че е натрупал знания от опита на с „Меркюри Рекърдс“ и чувства, че е крайно време да накарат звукозаписните компании да се заинтересуват от новия вид на групата. Фреди също не го свърта на едно място. Той префърцунено минава нагоре-надолу по улица „Кенсингтън хай“ всяка събота, загърнат в боа от пера. При все че за непросветените гледката не представлява нищо повече от Фреди, който си е просто Фреди, зад този привидно повърхностен ритуал се крие добре изчисленото намерение той да се сблъска „случайно“ с някой влиятелен човек от звукозаписния бизнес, който би могъл да им помогне.

Отказващ да довери всичките им надежди в ръцете на Провидението, Брайън урежда концерт на 18 юли в голямата лекционна аудитория „А“ в „Импириъл Колидж“. Публиката се състои от лично поканени изпълнителни директори на звукозаписни компании и близки приятели на групата, които да окажат морална подкрепа и да помогнат за заразят бизнесмените със своя ентузиазъм. Концертът доказва колко много се е развила групата, но за съжаление, нищо друго не произтича от него.

Седмица по-късно те отново свирят в „Пи Джейс“ в Труро, но тази вечер за първи път с името „Куин“. Концертът се оказва последен за Майк Гроуз. „Напуснах „Куин“, защото свиренето ми дойде в повече. Стигнах дотам. Не печелехме нищо, да си кажем честно и живеехме в мизерия. Просто повече не исках да бъда част от това. На Брайън му предстоеше още една година в университета, на Роджър – също и си помислих – да приключвам с това. Знаех, че ще съжалявам, че съм напуснал, защото дълбоко в себе си бях убеден, че те ще успеят.“

БРАЙЪН МЕЙ

През август на мястото на Майк Гроуз към „Куин“ се присъединява Бари Мичъл. „Това лято в Корнуол – казва Бари, – един мой приятел срещнал Роджър, който му казал, че неговата група имала нужда от бас китарист. Този приятел ми даде телефонен номер, за да се обадя и в резултат на това, Роджър ме покани на прослушване в „Империъл Колидж“. Прослушването беше много приятелско, реално погледнато, свирихме само блус. И веднага получих работата.“

Бари впрочем никога няма усещането, че е паснал докрай на групата. „В известен смисъл аз винаги се чувствах като аутсайдер. Не бях като тях. Бях себе си. Предполагам, че е следствие и на това, че те всички бяха толкова добре образовани, а аз се чувствах като външен елемент, което си беше моя собствена грешка. Очевидно и тримата бяха приятелски настроени. Като казвам това, все пак Брайън беше най-добронамерен, много добронамерен. Той беше отзивчив и опита всякак да ми помогне да стана част от групата. Фреди, от друга страна, беше много задълбочен.“

Меркюри представлява загадка за всички около него. Джеф Хигинс си спомня: „Фреди ми предложи да отида с него до пазара. Каза: „Ела и ми помогни да продам нещо днес, по дяволите!“ И като отидох, няколко от неговите приятелчета пристигнаха случайно. Те всичките бяха „женствени“ като него, но навремето по-вечето от нас мислеха, че се майтапят с това.“

Кен Тести разсъждава: „В тези докачливи времена е трудно да намериш точните думи, за да опишеш Фреди, без да засегнеш някого, но тогава беше обичайно той много често да се обижда. Той със сигурност демонстрираше всички качества, които приписваме на гейовете, но пак казвам, двамата с Мери бяха станали неразделни за много кратко време, така че не беше лесно да определиш какъв е. Честно казано, никой не обръщаше особено внимание на това. Много по-голямо значение имаше да вървим напред и да се забавляваме.“

Екстравагантността на Фреди поражда смайващи идеи за поведението на групата на сцената и това откровено тревожи новонаетия член на „Куин“. Бари Мичъл си спомня: „Той можеше да ни накара всички да се облечем в женски дрехи, а аз нямах такива. Фреди не беше още толкова възмутително женствен, колкото ста-

на след това, но си имаше тази наклонност. Лакираше си ноктите, къдреше си косата с маша и какво ли не. Като го видях в тая игра, си помислих – чакай малко, какво ще се случи по-нататък?“. Бари смята, че групите трябва да са мръсни и потни, а не наконтени, но трябва да признае, че „Куин“ работят много повече от всяка друга група, в която е бил преди.

Първата поява на сцена с „Куин“ за Бари Мичъл е на 23 август 1970 г. Очаква се този им концерт да бъде техният трамплин към славата и Фреди е възложил на своя приятелка шивачка да му измисли някакъв специален костюм. Следвайки грубите му насоки, тя му е ушила черно майо, плътно по тялото, срязано до пъпа, с крилца на глезените и китките. Фреди гордо го нарича своя Меркуриев костюм и поръчва и версия в бяло. От самото начало „Куин“ са решени да бъдат възприемани като различни от всички онези обикновени и с нищо не различими групи, но успехът, към който се стремят, е още далече.

През септември Брайън се връща в Тенерифе с Кен Рей, но сега му е много по-трудно да остави музикалния си живот, даже и за кратко. Кен потвърждава: „Брайън непрекъснато говореше за „Куин“ и ми показваше техни снимки в сценичните им облекла. Изваждаше акустичната си китара и ако не работехме, вечерно време седаше навън на стъпалата на обсерваторията и свиреше. Сега звучи смешно, но тогава го слушах и си мислех – това момче никога няма да успее. Това идва да покаже колко ми е разбирала главата!“.

През този месец светът на рока, към който „Куин“ отчаяно се стремят, е потресен от шокиращата смърт на една от най-бляскавите звезди, настъпила заради прекаляване с наркотици. „На 18 септември – спомня си Бари Мичъл, – пристигнах в апартамента да видя останалите и току-що бях влязъл, когато Фреди, силно пребледнял, ме попита: „Чу ли? Джими Хендрикс е починал.“ Боже, останах вцепенен. Той беше нашият идол и ние всички бяхме абсолютно разбити. В този ден Фреди и Роджър затвориха сергията си в знак на уважение. Вечерта продължавахме да сме в шок и на репетицията, за да отдадем почит, свирехме само негови песни.“ В Тенерифе и Брайън приема новината за внезапната смърт на Джими Хендрикс също толкова трагично.

БРАЙЪН МЕЙ

След завръщането на Мей „Куин“ имат амбицията да направят възможно най-много концерти. Техният приятел Кен Тести, който учи в „Мърсисайд Колидж“ и работи там като секретар, им оказва безценна помощ. „На края на реда от сергии, на който беше и тази на Фреди и Роджър, имаше уличен телефон – казва Кен. – И аз им се обаждах да им кажа, че съм ги уредил с концерт. Понякога отнемаше цяла вечност да получи отговора им. Човекът, който вдигнеше слушалката, трябваше да тича като луд да каже на двамата да дойдат на телефона бързо, преди всичките ми пари да са отишли. Нямаше друг начин да се свържа с тях. Фред ми каза, че са готови и аз обещах да им осигуря няколко участия наведнъж, за да им е изгодно да пътуват целия този път до Ливърпул.“

Джеф Хигинс и Бари Мичъл още си спомнят живо един уикенд в края на октомври 1970 г. Първият концерт е в колежа по технологии „Сейнт Хелън“. „Куин“ използваша кухнята на колежа за съблекалня – разказва Хигинс. – Фреди се пъха във възможно най-тесните панталони, които някога съм виждал. Отзад на крачолите имаше шевове, подобни на ръб на женски чорапи и той направо побесняваше в опитите си да ги нагласи да са прави. В крайна сметка помоли Кен да му донесе голямо огледало, а Кен офейка към магазина и се върна с едно огледало за цял ръст. Е, Фреди започна да се извива и да се върти яростно, борейки се да изправи тези шевове и категорично отказа да излезе на сцената, докато не ги изравни идеално, без значение, че групата доста закъсняваше.“

И когато най-накрая откъсват Меркюри от огледалото, за да пее, се оказва, че усилията му са били напразни. „В Ливърпул не си падаха по прогресив рок – обяснява Хигинс, – и опитът на „Куин“ да свирят точно такава музика си беше напразно хабене, все едно да шибат умрял кон с камшик. Щяха да свирят същото следващата вечер, но въодушевлението, с което бяха посрещнати, премахна всичките им колебания от предишната. „Когато уговорях този концерт за Хелуин в клуб „Кавърн“⁹, „Куин“ бяха въодушевени“ – спомня си Кен Тести. Поличбите обаче не са никак добри. Усилвателят на Бари Мичъл избира тъкмо тази вечер да „издъхне“ и когато Бари включва китарата

⁹ В клуб „Кавърн“ е бил първият концерт на „Бийтълс“. – *Бел. прев.*

си в усилвател от оборудването на друга група, той директно експлодира.

„С цялата си клубна репутация „Кавърн“ не беше нищо повече от опушено мазе, натъпкано с толкова много хора, че вечер се превръщаше в казан, от който се изпаряваше потта им, а изпаренията кондензираха и потичаха по тухлените стени. И все пак не може да се отрече, че там имаше нещо специално. И все още е невероятно място.“

Малко след Нова година Бари Мичъл напуска „Куин“. „Писна ми да нямам стотинка в джоба – казва той. – Освен това ние свирехме основно техните парчета, а аз исках да правя и друга музика. Гаджето на Фреди Мери Остин ми каза: „Жалко, че си тръгваш сега. Точно започна да ги опознаваш“, което беше истина, защото аз точно бях започнал да излизам с Роджър, но това не беше достатъчно. Просто реших да направя промяна.“ През януари 1971 г. Бари свири на още два концерта с „Куин“.

Изглежда „Куин“ не могат да задържат бас китаристите си. Наемат едно момче на име Дъг, което да попълни празнината временно, но след два концерта то започва да се мята на сцената като лудо и незабавно е изхвърлено. Това се случва на 20 февруари на концерта им в Политехническият университет „Кингстън“, когато „Куин“ подгриват на две водещи прогресив рок банди – „Уишбоун Аш“ и „Йес“. Солокитаристът на „Уишбоун Аш“ Анди Пауъл си спомня изпълнението на „Куин“ и особено това на Брайън.

„Тогава за първи път го чух да свири – спомня си Анди, – и начинът, по който звучеше, ме грабна незабавно. Брайън има свой собствен стил и звучене, винаги можеш да разпознаеш работата му. Той притежаваше невероятен финес и удивителна лекота още през 1971 г. Малко по-късно „Куин“ стана глем група, но по това време те свиреха музика, подобна на нашата. Въпреки че като казвам това, истината е, че те нямаха тази остроота, която беше по-модерна, по-масова. Мисля, че си личеше, че няма да продължат дълго да свирят прогресив рок.“

Бившият студент на Политехническият университет „Кингстън“ Тони Блекман също си спомня тази вечер: „Две неща са се запечатали в паметта ми. Първото е, че въпреки че никой не знаеше кои са „Куин“ по онова време, те свиреха като поддържаща

БРАЙЪН МЕЙ

група на „Уишбоун Аш“ и „Йес“ и е невероятно, но въобще не падаха по-долу. Освен това външният им вид се открояваше. Бяха облечени изцяло в черно, с тесни дрехи и не оставяха съмнение у никого, че правят всичко, особено певецът, за да оставят впечатление за женственост. Такива неща не се правеха по онова време, но на Фреди не му пукаше“.

Увереността на „Куин“, когато излизат на сцена, обаче се пропуква от разочарованието им, че не са намерили своя идеален басист. Те решително полагат усилия и слушат други групи с надеждата да открият точния човек, който да замести Бари Мичъл. Усилията им се увенчават с успех, когато Мей и Тейлър отиват на танци в колежа за подготовка на учители по танци „Мария Асумта“ в Кенсингтън, където учи приятелката на Брайън Криси Мълън. Там се запознават с Джон Ричард Дийкън.

Джон е роден на 19 август 1951 г. в частната болница „Свети Франсис“ на булевард „Лондон“ в Лестър, в семейството на Лилиан и Артър Дийкън, служител в застрахователна компания. Джон е динамично и умно момче. Любимите му хобита от ранна детска възраст са музиката и електрониката. Свири на китара от седемгодишен. В тийнейджърска възраст прави първата си група „Опозишън“. На 17 г. обикаля доста местни банди. Дийкън е много добър ученик. През юни 1969 г. завършва гимназията „Бошам“ в Лестър с отличен успех. Това му осигурява място в колежа по технологии „Челси“, който е част от Лондонския университет. Там Дийкън започва да следва електроника през октомври същата година.

Той продължава да обича музиката и участва във възможно най-много концерти, включително и в една изява на „Куин“. Изпълнението им заедно не го впечатлява особено, освен може би с факта, че на слабо осветената сцена четиримата се появяват облечени в черно и изглеждат повече като призрачни видения. В началото на 1971 г., когато чува, че „Куин“ си търсят бас китарист, нещата се променят. Неговият съквартирант Питър Стодарт познава Брайън и ги запознава една вечер с идеята да свирят заедно. Брайън не може да повярва на късмета си.

Няколко дни по-късно заедно с Роджър и Фреди той кани Джон на прослушване за „Куин“ в „Импириъл Колидж“. Тримата

са много впечатлени от очевидния музикален талант на Дийкън и от познанията му по електроника. Имайки предвид опита си с развалена апаратура, въобще не се и замислят. Към предимствата му се добавя и спокойният му темперамент. Много подобен на Брайън и съвсем противоположен на изтощителната енергичност на Фреди и Роджър, той изглежда като човек, който ще внесе баланс в групата. Така че в края на февруари 1971 г. „Куин“ се подреждат в окончателния си състав.

Отново са необходими месеци на интензивни репетиции. Някъде към лятото те са готови да потърсят ангажименти. Налага се Брайън да пропусне голяма част от тази подготовка, защото се занимава с дисертацията си по астрономия в Генерифе. Заминава този път със своя приятел състудент Том Хикс. „Работата ни се състоеше в това да наблюдаваме праха в слънчевата система – разказва Том, – в следствие на което направихме експерименти и го наблюдавахме в периоди между един час и цяла нощ, в зависимост от сезона. Временната постройка, известна като „Зи Ел“ – от зодиакална светлина – разполагаше с една стая, която ни служеше за кухня и две спални с двуетажни легла. В четвъртата стая беше лабораторията. Там бяха всички инструменти. Част от оборудването беше доста примитивно. Използвахме уред, наречен целостат. Той представляваше комплект от огледала, които насочваха светлината през дупка в стената вътре в лабораторията.

Както обикновено, Брайън и Том прекарват шест седмици без прекъсване в „Зи Ел“. „Идеалните условия за наблюдение бяха точно около пълнолуние – обяснява Том. – Излизахме преди луната да стане съвършено кръгла и нагласяхме всичко. Започвахме да работим, след като луната се скрие. Интервалите за наблюдение бяха първо два часа, после – три, после цяла нощ. При новолуние можехме да работим между 22 часа и 11 на обед и на моменти губехме връзка с реалността. Започвахме деня с бекон, яйца и бира на закуска!“

Щедрото финансиране, което професор Джим Ринг е осигурил, им дава възможност и понякога да се забавляват, докато са там. От време на време Брайън и Том правят преходи до брега или предприемат пътувания до угасналия, но все още димящ вулкан, за да надничат в неговите недра. „Брайън си направи една малка,

БРАЙЪН МЕЙ

евтина акустична испанска китара – казва Хикс, – и успяваше да извади от нея всички диви акорди. Беше много странно да слушаш хард рок на испанска китара. Брайън не беше с „Куин“, когато те започнаха да свирят с Джон, защото прекара много време в Тенерифе. Но мога да се закълна, че в първия им албум влезе точно това, което той свиреше в Тенерифе.“

По време на изследванията си в Тенерифе, Брайън и Том получават подкрепа от професор Франсиско Санчес и доктор Карлос Санчес Магро от университета в Ла Лагуна. „Карлос ни извеждаше да хапваме вечер и на връщане шофираше Брайън – припомня си Том. – Пътищата на Тенерифе по онова време бяха доста примитивни. Имаха само една нова магистрала. Изведнъж видяхме как право срещу нас се задават светлини на фарове. Оказа се, че караме в грешното платно. Благодарение на това, че нямаше бариери от двете страни, в последната секунда Брайън направи рязък завой, изхвърли ни на ръба на скалата и двигателят на колата се счупи. Измъкнахме се на косъм!“

В качеството си на супервайзър, Кен Рей се присъединява към двамата си студенти в тяхното майсторене на чудеса и тримата заедно изработват интерферометър Фабри-Перо, с който да работят. „Направи го основно Брайън – обяснява Кен. – Брайън участваше много сериозно в наблюденията, обработката на данните и записите. Инвестира много време в това.“

Връщайки се в Лондон, Брайън сменя неудобната си временна квартира с миниатюрна боксониера в Ърлс Корт, в която се налага да побере не само легло, но и своите скъпоценни усилватели АС30, както и купища научни книги. Натъпква я дотам, че ако той е в стаята, в нея може да се побере максимум още един човек, при това изправен. На площадката на стълбището има телефон за общо ползване и кухнята е в преградена част от стар коридор. Вторият концерт на „Куин“ с Джон Дийкън пред публика е в „Импириъл Колидж“ на 11 юли. Дийкън се чувства несигурен как ще бъде приет, защото „Куин“ са свирали толкова пъти в колежа с други басисти. Вечерта обаче минава добре. Даже съвсем добре. Оказва се, че Джон Антъни – продуцентът, който е работил със „Смайл“ преди две години, е в аудиторията. Преди да си тръгне, той обещава да им се обади.

Най-големият проблем за групата е липсата на пари. Роджър Тейлър се записва на курс, за да успее да спечели стипендия и през 1971 г. е приет да учи биология на растителните и животинските видове в Политехническият университет в Северен Лондон. Брайън приключва с даването на консултации в „Империъл Колидж“. Така или иначе приходите му са били скромни, но вече съвсем липсват.

Тейлър скалъпва набързо това, което те грандиозно наричат „турнето в Корнуол“. То се случва през август и септември и се превръща в съдбовно пътуване. Момчетата от групата редовно имат пререкания със собствениците на пъбове за силата на звука им, за хонорарите, които държат да им бъдат изплатени предварително преди участията, за необичайния им сценичен имидж.

Веднъж, докато се измъкват от един шумен пъб с микробуса си, след тях пали стара таратайка, натъпкана с местни, които започват да ги преследват. Момчетата от групата успяват да се измъкнат в лабиринта от тесни улички благодарение на Роджър, който познава добре мястото. Макар и подобни приключения да са вълнуващи, „Куин“ усещат, че заслужават нещо повече.

„Искахме да се реализираме като истинска група на сцена. Наблюдавахме „Дъ Ху“ и „Бийтълс“ и искахме да накараме хората да се вълнуват по този начин. Искахме да ги провокираме да изживеят максимално всичките си емоции до края на концерта на „Куин“ – признава Брайън.

Той все още е силно убеден, че най-сериозният им шанс да се включат в мейнстрийма е да убедят асовете в музикалния бизнес да ги чуят и да се уверят наистина в таланта на „Куин“. Въпреки че предишният път не им се е получило, Брайън отново урежда концерт в колежа пред по-тесен кръг публика. Кани представители на няколко агенции, базирани в Лондон. Групата свири, но, за съжаление, музикантите не получават предложения за ангажименти.

По това време в Лондон се е върнал и Кен Тести и непрекъснато опитва да насърчи музикалните агенти да проявят интерес към „Куин“. Групата цени неговите усилия, но истинският им пробив се получава благодарение на приятеля на Брайън – Тери Идън, който през пролетта на 1971 г. участва в създаването на новото звукозаписно студио „Ди Лейн Лий“ в Уембли.

„В средата на 60-те бях диджей в Блекбърн – обяснява Тери, – и после започнах работа в студиата „Пай Рекординг“ в Марбъл

БРАЙЪН МЕЙ

Арч като инженер по поддръжката. Някъде през 1969 г. наш общ приятел ме покани да чуя как свири Брайън Мей. Отидох на един от концертите на „Смайл“ в „Импириъл Колидж“. Сториха ми се доста добри. Поприказвахме си и Брайън ме попита дали има начин да направят някакви записи. Без знанието на студиото, заедно с Джеф Калвар, който беше инженер по монтажа, записахме две парчета на „Смайл“ – *Step On Me* и *Polar Bear*. В тази връзка Брайън ме попита дали бих искал да се занимавам с тях, но аз бях зает с „Пай“ и си измислях всякакви причини да не го направя. През 1971 г. се преместих в „Ди Лейн Лий“ и двамата с Джеф работехме по новия комплекс в Уембли. Бяхме построили три студиа, но имахме проблем с шумоизолацията. Шумът се промъкваше през въздуховодните тръби и други подобни. Правехме тестове като например да стреляме с пистолети и пушки и да записваме в съседното студио, за да видим дали ще се чува, но не ни беше достатъчно и решихме, че ни трябва някоя рок банда. Нищо не може да се сравни с рок група, която свири с пълната си мощ! По щастлива случайност точно тогава Брайън отново ме намери и ми каза, че имат нов вокал и постоянен басист. Точно това ни трябваше и направихме сделка.“

Тери Идън за първи път вкарва „Куин“ в по-голямо студио, което би побрало 120 музиканти. „Бяха само те, в средата на студиото. Брайън донесе своите усилватели АС30, но те не бяха подходящи за нашите условия. Имахме нужда от повече мощност и „Ди Лейн Лий“ взеха под наем много усилватели „Маршал“. „Куин“ свиреха, докато ние с Джеф направихме два или три теста в студиото. Проблемите с новите студиа бяха безкрайни, особено що се отнася до акустиката, така че изпитанията ни отнеха известно време. Когато започнахме да записваме демо парчетата на „Куин“, направихме четири в трето студио, което беше най-малкото и винаги щеше да е рок студио.“

„Куин“ са на седмото небе. Не само че могат да записват безплатно с най-новото оборудване, но имат и шанса да срещат хора, с които са искали да се срещнат от толкова време. Те с нетърпение очакват работата си с продуцента-инженер Луи Остин и маркар че има доста спънки, накрая записват демо версии на четири свои песни: *Liar*, *Keep Yourself Alive*, *The Night Comes Down* и

Jesus. Това им дава огромен стимул. Бъдещето им трябва да бъде свързано с музиката и се оказва, че всеки от тях има все по-малко и по-малко време за каквото и да било друго друго. Брайън е включен вече в следващото пътуване до Тенерифе, но е наясно, че ще се оттегли от академичната сцена и че „Куин“ са на първо място в сърцето и ума му. Някъде през ноември, за да има постоянен доход, той започва работа като учител в „Стокуел Манър“ – общообразователно училище, което обслужва района на Северен Брикстън.

Той е популярен учител. Със стилните си дрехи, дългата си хипарска коса, финото си, чувствително и добро излъчване, Брайън се превръща в магнит, който съкрушава сърцата на ученичките. А какво мислят момчетата? Брайън си спомня: „В началото те не знаеха, че се занимавам с музика и ми казваха: „Хей, сър, вие трябва да свирите в група.“ Тук не говорим за възпитани деца на родители от средната класа с уютни домове. Учениците му не са деца, които са готови да отворят умовете си за нещо ново. Трудно е да накараш тези неуморими зверчета дори да останат по местата си, да не говорим за това да им задържиш вниманието.

Според Брайън математиката е много стимулираща наука и той е находчив в стремежа си да превърне прашасалия предмет в забавен, за да ангажира вниманието на децата. „За да им обясня статистиката например, използвах залагането на коне“ – спомня си Брайън. Не всичките му опити обаче дават резултат. Мей си спомня ясно как искал да обясни на своите ученици разликата между правоъгълници, петоъгълници и шестоъгълници. „Бях си наумил да ги накарам да режат оцветена хартия. Колегите ме питаха: „Сериозно ли смяташ да дадеш ножици на тези деца?“ През половината от часа учениците се нападаха с ножиците. Цялата стая стана в ножици и хартия!“ Никой не е сериозно наранен, но учителят получава сериозен урок.

В края на 1971 г. „Куин“ все още имат право да използват студиата „Ди Лей Лий“ и това е от огромно значение за тях. Уверени са, че живата връзка със звукозаписните компании ще се появи именно от работата им в студиата. Така и става. Докато свирят един ден, в студиото идва на посещение Джон Антъни, който преди шест месеца е обещал да им се обади, и Рой Томас Бейкър, инженер в много влиятелното по онова време студио „Трайдънт“.

БРАЙЪН МЕЙ

След изпълнението на групата и двамата взимат с удоволствие демо записите им. Съсобственикът на „Трайдънт“ Норман Шефилд ги изслушва, но няма готовност да каже нещо повече от това, че ги харесва.

Без колебание „Куин“ отново се обръщат за помощ към своя приятел Кен Тести. Той взема демо записите им и започва да обикаля различните звукозаписни компании в Лондон. „Крайно време беше да се случи нещо – казва Кен. – Много дълго време „Куин“ не можеха да поемат наникъде. Така че аз хванах „Жълтите страници“ и започнах да търся прилични лейбъли. Опитах да си уредя срещи с тях по телефона и получих много откази, но някои се съгласиха да ни видят.“ Според дневника на Кен Тести тези компании са „Си Би Ес“, „Дека“, „Айлънд“, „Ей енд Ем“, „Полидор“ и „Ем Си Ей“. Срещите с тях се оказват неблагодарна работа. Много от тях връщат групата без да допуснат Кен дори до рецепцията. „Имам списък с имената на хората, които казаха на Брайън и мен, че „Куин“ не стават“ – добавя Кен. На Нова година обаче един лейбъл проявява интерес.

Тони Стратън-Смит, шефът на „Каризма Рекърдс“ харесва записа и заявява желание да подпише договор с „Куин“. Предлага им сделка, но въпреки че се усещат фрустрирани, те я отхвърлят. Първо, парите, които им предлага, не са много, а те имат отчаяваща нужда да подменят оборудването си. Второ, „Каризма“ е малка компания, а „Куин“ усещат, че могат да спечелят, ако ги подкрепи голям играч. Те харесват Тони Стратън-Смит и оценяват интереса му, но по тяхно мнение той не може да им предложи достатъчен ресурс и това ги притеснява. В интерес на истината, не им е лесно да отхвърлят единствената им предложена сделка за звукозапис, но продължават да имат надежда, че ще успеят да привлекат вниманието на „Трайдънт“.

Норман Шефилд със сигурност не ги е забравил, но иска да ги види да свирят на живо, преди да реши дали да се ангажира с тях. За щастие групата е ангажирана да свири в една болница в средата на март 1972 г. и, по настояване на Рой Томас Бейкър, Норман и неговият брат и бизнес партньор Бари Шефилд отиват, за да преценят „Куин“. Тази вечер групата е във вихъра си. Публиката е ентузиазизирана и всичките резерви на Бари се изпаряват. Той им

предлага договор с „Трайдънт Аудио Продакшънс“ директно на място. Два месеца по-късно обаче те още не са подписали.

Мей, Тейлър, Дийкън и Меркюри мислят дълго, за да разберат от какво точно имат нужда на етапа, на който са. За тях е важно да имат възможно най-голям контрол върху съдбата си и затова правят уговорки за условията на всяко споразумение: искат да разполагат с три отделни договора, които да покриват правата, мениджмънта и звукозаписа. „Трайдънт“ не са се сблъскали с подобни условия, но решават, че „Куин“ си заслужават, и подготвят исканите от тях договори. И тогава обаче групата не подписва.

Въпреки това „Трайдънт“ снабдяват групата с ново оборудване и инструменти. Единствено Брайън отказва да се раздели със своята китара „Ред Спешъл“. Назначават на „Куин“ и мениджър – американец Джек Нелсън, който трябва да работи с тях непрекъснато.

Брайън наблюдава това развитие тихо и с оптимизъм. Той се усеща много близо до всичко, за което са се трудили от толкова дълго време. Нищо друго няма значение вече. Отдавна се е отдалечил от работата си по доктората, което за научния му ръководител е огромно разхищение на таланта на Мей. „Известно време продължавахме да пазим бюро за Брайън – казва Кен Рей. – И от време на време той се появяваше и свършваше някаква работа, но музиката го откъсваше от нас. Много е жалко, че не положи поне малко допълнителни усилия да довърши започнатото. Прочетох ръкописа на дисертацията му и му помогнах с корекциите. Работата му беше на много добро ниво. Ако беше представил окончателната версия, щеше да защити доктората си и да стане доктор Брайън Мей¹⁰.“

Според Брайън Мей неговата дисертация вече е била напечатана, било необходимо само да бъде подвързана. „Показах я на своя научен ръководител – спомня си Брайън, – и той ми каза, че трябва да отдели още няколко месеца, за да доизпирам. Направих го. Върнах му я обратно и той пак ме прати да доработвам

¹⁰ Брайън Мей защитава докторската си дисертация по астрофизика към „Импириъл Колидж“ през 2007 г. – *Бел. прев.*

БРАЙЪН МЕЙ

неща. Когато това се повтори отново и отново, се попитах: „Докога така?“ Години по-късно Мей разсъждава: „Не мисля, че бях достатъчно дисциплиниран, за да бъда добър астроном. Професионалните астрономи се отнасят много сериозно към пътуванията, свързани с научните им изследвания. А аз предимно исках да излизам навън и да гледам звездите“.

Същото се отнася и за училището „Стокуел Манър“, където Брайън преподава в продължение на година. Майк Уинзър, преподавател по науки там по онова време, ясно си спомня: „Брайън очевидно обмисляше да се посвети изцяло на музикална кариера. Той беше съвестен учител, много симпатичен колега и имаше много хубави отношения с децата. Някои хора от колегията мислеха, че той наистина не трябва да зарязва всичко това. Спомням си как тогавашният шеф на отдела по математика, господин Саймън, който беше старомоден учител във възраст близо до пенсия, енергично съветваше Брайън да помисли много добре доколко е мъдро да остави учителската професия с „нейните перспективи, сигурност и осигуровки за пенсия“ и да поеме реален риск в прочут с непредсказуемостта си бизнес като музиката. Припомних си този разговор по-късно, когато Брайън и останалите от „Куин“ се наредиха в книгата за рекордите на Гинес като едни от най-високоплатените хора във въпросната година!“.

Родителите на Брайън също се безпокоят. „Аз съм възпитан, че човек трябва да поставя образованието си на първо място – казва Мей. – Имаше много голям натиск върху мен да продължа обучението си и да не се занимавам със свирене.“ Веднъж Брайън признава, че специално баща му Харолд много трудно е приел решението на сина си да се откаже от всичко в името на рока. „За баща ми – споделя Брайън, – това беше най-лошото нещо, което можеше да си представи. Той смяташе, че аз изоставям цялото си образование и опитвам да работя нещо, което той не приемаше за истинска работа. За него беше трудно.“ Брайън оценява всички жертвие които неговите родители са направили, за да му осигурят добро образование, но е категоричен: „Поривът беше твърде силен, за да не му обърна внимание. Спомням си, че имах усещането, че ако не се отдам на музиката изцяло в този момент, вратата ще се затвори завинаги. Трябваше да го последвам“.

Четвърта глава

БОЙНО КРЪЩЕНИЕ

През есента на 1972 г. Брайън се е отказал вече от доктората си, Роджър е завършил биология, Джон има диплома по електронно инженерство и Фреди вече е направил дизайна на специалното лого на „Куин“ благодарение на своята диплома по изкуство. Логото вплита рождените зодиакални знаци на четиримата и подхожда на помпозния имидж на групата. И тогава на 1 ноември „Куин“ най-накрая подписват договора с „Трайдънт“, според който ще записват за компанията, а тя, от своя страна, ще поеме ангажимента да произведе най-добрия запис и да им осигури договор за разпространение с голям лейбъл. „Трайдънт“ поемат риска. Никоя друга независима продуцентска компания до този момент не е носила пълната отговорност за рок група. След тежки преговори те се съгласяват и да плащат по 20 паунда седмична заплата на всеки от бандата.

Пет дни по-късно „Куин“ имат концерт в клуб „Фезантри“ в Челси. „Трайдънт“ канят възможно най-много представители на звукозаписни студиа. Проблеми с оборудването обаче успяват да затруднят работата им. Въпреки че благодарение на намесата на Джон групата е спасена от тотален провал, когато започват да свирят, нервността и напрежението им са видими.

Записите на първия албум на „Куин“ са завършени в края на ноември, но не се случват в идеални условия. По време на работата момчетата са преместени на заден план – в смисъл, че могат да ползват студиото само когато никой утвърден артист няма нужда от него. И въпреки че „Трайдънт“ харесват крайния продукт, групата не е удовлетворена от миксовете. Даже се оказва, че една от песните е записана на грешния бекинг трак. Брайън и звукозаписният инженер Рой Томас Бейкър искат да им бъде дадено време, за да поправят тази грешка и да изгладят звука. Настоя-

БРАЙЪН МЕЙ

ват „Куин“ да имат повече контрол върху звуковото оформление. Най-накрая през януари 1973 г. албумът е готов, но все още няма звукозаписна компания, която да го популяризира и да се погрижи за разпространението му. В крайна сметка Рони Бек, директорът на музикалната компания „Фелдман“, изиграва решаващата роля и запознава „Куин“ с точния човек.

Рой Федърстоун е един от най-големите шефове на „И Ем Ай“. Точно след като е прослушал безкрайно количество записи от един ежегоден музикален фестивал в Кан и не е открил нищо, което да го вдъхнови, Рони Бек му предлага да чуе албума на „Куин“. Федърстоун е впечатлен. Воден от старата максима, че процесът се ускорява, като пуснеш мухата на някого, че съперникът му иска същия продукт, Бек накъдря история, че няколко звукозаписни вече проявяват сериозен интерес към „Куин“. Федърстоун моментално пуска телекс към „Трайдънт“ да не подписват нищо, преди да се е срещнал да разговаря с групата.

Моментът е идеален. „Куин“ точно са направили специален студиен запис за предаването „Звукът на 70-те“ на радио Би Би Си 1. Това означава публичност за каквато те до момента само са мечтали. Записът е осъществен в студиото на Би Би Си „Мейда Вейл“ с продуцента Бърни Андрюс и се излъчва на 15 февруари 1973 г. Отзвукът сред слушателите е толкова възторжен, че „И Ем Ай“ не губят време в колебания и подписват договор с „Куин“ през март. Той включва разпространение в Обединеното кралство и Европа, но докато останалите от групата са вдъхновени, Брайън продължава да изпитва безпокойство, което му помага да е здраво стъпил на земята.

След подписването на този договор пред април „Куин“ изнасят представителен концерт в клуб „Маркий“ с цел да впечатлят Джек Холцман, директора на „Електра Рекърдс“ в Ню Йорк. Докато е на посещение в Лондон, Холцман проявява интерес да подпише договор с групата и Джек Нелсън му обещава да види изпълнение на живо, за да му помогне във взимането на решение. С усилията, които влагат в този концерт, е много лесно да го впечатлят, но тази нощ „Куин“ надскачат себе си и Холцман си тръгва много доволен. Желаният от тях договор с Америка се превръща в реалност.

Късметът започва да работи за тях. През пролетта „Куин“ са в подем. Експериментират със сценичното си облекло, използват драматичен грим, за да подчертаят чертите на лицата си. Умелата игра с бяла и ултравиолетова светлина допълва уникалния почерк на шоутата им. Те вече имат малка група от фенове, които ги следват на концертите им, но в Ливърпул се появяват първите им наистина големи последователи, орди от почитатели, които ги имитират, появявайки се на концертите, облечени в черно и бяло.

В началото на 70-те британската музикална сцена е калейдоскоп от противоречащи си стилове. Прогресив рокът и психеделничната музика на 60-те са отстъпили пред фолк рока и тий-нейджърските любимци. Хард рокът е мутирал в хеви метъл. До 1973 г. обаче глемът набира скорост с групи като „Уизърд“ и „Слейд“, които са на първо място в класациите. Мей следи всички музикални промени и тенденции, но се концентрира върху първия албум на „Куин“.

Групата се съсредоточава върху дизайна на обложката на първия си албум. Включват своя приятел – фотографа Дъг Пъдифут, и се събират в апартамента на Фреди, за да обсъждат най-различни идеи. Брайън се увлича по фотография и експериментира, разпъвайки лист от цветна пластмаса върху обектива на камерата. Снимат бандата през него и резултатът е изкривен и странен. В крайна сметка четиримата се спират на изображение във викториански стил с тониране в сепия, което изпъква на кафяв овален фон. За задната обложка събират няколко свои стари снимки и ги подреждат в колаж.

Оказва се уморително занимание, защото Меркюри отхвърля всички снимки, на които не се харесва. Някои биха го нарекли чиста суета! Но по-късно, когато той е на върха на славата си, другите ще подчертават изключителния му професионализъм. Накрая „Куин“ предлагат всичките си идеи за одобрение от „И Ем Ай“. След това трябва да решат кой да бъде първият им сингъл. Избират *Keep Yourself Alive*, а на страна Б слагат *Son And Daughter*, и двете са песни на Брайън. Сингълът излиза в Англия в началото на юли. „Трайдънт“ обещава да бъде пуснат скоро и в Европа. Отзивите в музикалната преса са противоречиви. Брайън не знае дали да се радва. Не може да си представи какво да очаква

от музикалните критици. Знае обаче колко истински важно е да си осигурят излъчване по радиото. И е много обезкуражаващо, когато, въпреки че сингълът е разпратен по всички местни, регионални и национални радиа, за да бъде включен в плейлистите им, никоя станция с изключение на радио Люксембург не откликва. До няколко месеца предстои да се появят лицензирани частни радиостанции, но за момента все още няма такива. Монополист на радиочестотите е радио Би Би Си 1 и то отхвърля дебютния сингъл на „Куин“ пет пъти подред.

Не е изненадващо, че *Keep Yourself Alive* се срива и изчезва от класациите. Прословутият дебютен албум на групата излиза в средата на месеца и след потъването на сингъла в чартовете, промотирането му в цялата страна вече е жизненоважно. Като част от рекламната кампания „И Ем Ай“ разпространяват своите обичайни ранни издания на албума с бели обложки, на които не присъстват името на групата и звукозаписната компания.

Едно от най-добрите предавания за рок по британската телевизия е „Проверката на портиерите“¹¹ по Би Би Си. „И Ем Ай“ изпращат албума на предаването, но за съжаление без пиар текст към него. И ако албумът не бе привлякъл вниманието на програмния продуцент Майкъл Епълтън, сигурно щеше да потъне в забвение.

„Обичайно беше да изпращат купища албуми с бели обложки – спомня си Майкъл Епълтън. – В днешно време те са много ценени. Всъщност бяха с изключително качество. Един ден един такъв албум се оказа на бюрото ми без никаква информация към него. Чух го и ми хареса толкова много, че с Боб Харис решихме да го използваме в шоуто същата вечер. В ония дни ние пускахме парчета, към които избирахме наша собствена визия. Излъчихме *Keep Yourself Alive* на фона на анимация за политическата кампания на президента Рузвелт. Казахме в ефир, че парчето е невероятно и е от истински добър албум, но нямаме никаква представа на кого е и откъде идва, и същата вечер, мисля, че още по време

¹¹ Заглавието на предаването е „The Old Grey Whistle Test“. В него някой току-що излязъл албум се подхвърля на портиерите на студиото и ако след едно слушане те започнат да си подсвиркват, значи албумът е издържал проверката – *Бел. прев.*

на самото предаване, някой от „И Ем Ай“ трескаво се свърза с нас и ни каза, че това е тяхното сигнално копие и че групата се казва „Куин“.

Водещият на предаването Боб Харис си спомня ярко първия път, в който чува музиката на „Куин“. „Абсолютно ми хареса, бях впечатлен – казва той. – Особено от *Keep Yourself Alive*. Мисля, че беше забележителна песен. Лично аз бях много ентузиазизиран за бъдещето им.“ Партньорството на групата с „Проверката на портиерите“ и специално с Боб Харис е стабилно и продължава няколко важни години, в които осигурява на групата много стойностно представяне и популярност.

„Проверката на портиерите“ обръща внимание на първо място на звука и чак след това на визията – обяснява Майкъл Епълтън, – това ни отличаваше тогава и мисля, че „Куин“ го оценяваха и в отговор работеха много професионално с нас.“ Спонтанният ентузиазъм от страна на „Проверката на портиерите“ повдига духа на бандата, но не е споделен от критиците. „Куин“ са или бъдещето на рока, или група от бълнуващи педали, които копират некадърно „Блек Сабат“. – коментира „Мелъди Мейкър“ по повод на дебютния им албум.

В разговори помежду си обаче музикантите имат опасения. Всеки от тях си дава сметка, че са минали две фрустриращи години, докато записите им видят бял свят и че това, което в началото е било новаторско и свежо, вече може да изглежда остаряло на фона на тенденциите по това време. „Докато албумът излезе, ние се чувствахме вече толкова старомодни – казва Мей, – и бяхме наистина много притеснени за това.“

Първоначалните продажби са много по-малки от очакванията и надеждите. Мей си спомня как той и Фреди редовно пътуват с автобус № 9 до офиса на „Трайдънт“, за да проверят какво се случва с реализацията на албума им. „Трайдънт“ запазват спокойствие и ангажират „Куин“ в студио „Шепъртън“ в Мидълсекс, за да направят първия им промоционален филм, за който имат надежди да бъде разпространен по целия свят. Освен това им осигуряват пиар услугите на Тони Брейнзби, който е един от най-добрите в Англия в средата на 1973 г.

БРАЙЪН МЕЙ

„Първите ми впечатления бяха от Фреди. Той беше решителен, общителен, много амбициозен. Забележителен! – казва Брейнзби. – Толкова възхитителен гей. Не можех да повярвам на очите си! Носеше тесни червени панталони от кадифе, имаше черен маникюр, дълга коса и, разбира се, всички тези зъби! Никога не позволяваше да го снимат усмихнат и автоматично покриваше устата си, когато избухваше в смях.“

Според Тони Брейнзби цялата група е специална и необичайна. „На фона на всички банди, с които съм работил, бих казал, че само две са ми направили впечатление от първия миг – обяснява той. – Едната е „Тин Лизи“, другата – „Куин“. Те знаеха какво искат и знаеха, че ще станат големи. Въпросът беше в това да намерят точния път. От опита ми мога да споделя, че това не е често срещано и нормално, но когато групата е уверена толкова много в способностите си, това е голямо предимство и помощ за пиар консултанта. Именно това щеше да ги направи звезди.“

Един от концертите на „Куин“ на живо в Лондонския университет по политехника потвърждава думите на Тони Брейнзби за бандата. „Те свиреха директно в залата, без сцена. Групата беше разположена на същата височина, на която и публиката – спомня си той. – Това би могло да бъде сериозно неудобство, но „Куин“ бяха забележителни онази вечер. Съзнавах, че наблюдавам истински таланти хора.“ Между „Куин“ и Тони започва плодотворно сътрудничество. Той продължава разказа си: „Те винаги са били група. От самото начало ние всички съзнавахме колко е важно да се отнасяме еднакво към всеки от тях. Звукът на китарата на Брайън, високият фалцетен глас на Роджър, всеки от „Куин“ добавяше към общото звучене своята специфичност. В онези дни Фреди таеше в себе си много агресия и гняв. Той знаеше, че ще бъде звезда, но още не беше. Не допускаше много хора до тази част от себе си, но определено го имаше в излъчването си. Той усещаше правото си да бъде звезда и беше изключително фрустриран от това, че му се налага да го постига. Имаше невероятна нужда да бъде приеман. Когато го срещнах в средата на 80-те, беше много променен, но десет или дванадесет години преди това историята беше съвсем друга. Агресията и енергията му му дадоха сили да извоюва мястото си.“

Все пак гласът му беше уникален. Индивидуалността на „Куин“ ме поразя още от началото, като се започне с Брайън Мей и звука на неговата китара. Брайън беше винаги много тих и крайно скромен – и рядко интелигентно момче. Той беше човекът, който ми даде възможност да създам първия си голям прес материал за „Куин“ благодарение на неговата китара „Ред Спешъл“. Беше великолепна гледна точка. Разполагахме не само с един брилянтен китарист, но и с някой, който извлича тези звуци от китара, която е направил сам. Боже мой! Това беше увертюра, непосредствено изпратена от небето към всички важни музикални списания и добра отправна точка за разговори, благодарение на които „Куин“ започнаха да бъдат забелязвани.“

През пролетта на 1973 г. в Англия има икономическа криза. Миньорските стачки водят до серия от принудителни спирания на електричеството и страната е в режим на тридневна работна седмица. Безрадостно време за всички, но решени да продължат напред, „Куин“ работят здраво в студиото върху втория си албум, този път без да се съобразяват нечий други записи.

Горе-долу по това време бившите колеги на Брайън Кен Рей и Том Хикс предават научната работа, която са изготвяли съвместно с него, на едно от най-реномираните световни научни издания – „Месечни известия на Кралската астрономическа общност“¹². „Брайън беше свършил голяма част от работата в началото – казва Том, – след това, когато той се отдели, ние продължихме двамата с Кен. Когато предадохме текста на КАО, той беше подписан с имената на трима ни. Изследванията трябваше да бъдат оценени от други учени, които да коментират работата ни и да решат дали е достатъчно добра, за да бъде публикувана. Добрата новина е, че я приеха и допуснаха да бъде публикувана. Бяхме удовлетворени.“

В началото на септември „Електра Рекърдс“ издават „Куин“ в САЩ. Песните от албума се излъчват достатъчно често по радио-

¹² Royal Astronomic Society – основана през 1820 г., подкрепя и представя изследванията по астрономия, науки за слънчевата система, геофизика и свързаните с нея клонове на науката. Публикува световни изследвания в тези области, присъжда медали и награди, подкрепя изследвания с финансиране. Има повече от 3500 членове. – *Бел. прев.*

БРАЙЪН МЕЙ

то, за да влязат в класацията Топ 100 на „Билборд“, което е постижение за нова британска група. Сингълът *Keep Yourself Alive* обаче отново не успява да предизвика интерес.

Джак Нелсън си дава сметка, че „Куин“ трябва да бъдат показани на публиката на турне. Не стават още за хедлайн група, но е жизненоважно да си осигурят фенове. А намирането на работа за поддържаща група рядко е лесно. По-често утвърдените банди не биха рискували да бъдат подгръвани от група, която е много добра. От друга страна, ако подгръващите не са добри, това би доскучало на публиката от самото начало, нещо, от което никой не печели. Нелсън говори с Боб Хършман, мениджър на „Мот дъ Хупъл“. Оказва се трудно да бъде убеден, защото Боб никога не е виждал живи изпълнения на „Куин“. Накрая Джак се уговаря с него „Куин“ да подкрепят „Хупъл“ на предстоящото им британско турне.

„Преди турнето с „Мот дъ Хупъл“ – спомня си Том Хикс, – за да загреят, „Куин“ направиха един концерт в „Импириял Колидж“. Беше безплатен за студентите по физика и аз отидох, за да видя Брайън. Бях впечатлен от това колко различно свиреха, оглушително – бяха най-шумната група на планетата. Оная вечер все едно ги слушах с гръдния си кош, ама сериозно!“

Турнето на „Мот дъ Хупъл“ включва 23 дати и кратко пътуване зад граница, в Шотландия, на 12 ноември. Концертът там се състои в кметството на Лийдс. Навсякъде виртуозността на Брайън буквално оставя аудиторията без дъх и предизвиква трайни впечатления. Благодарение на умелото ползване на ехото на китарата си, той създава усещането, че двама китаристи правят дует, което кара много хора от публиката да се въртят на местата си и да търсят кой е вторият. Първото вкушване на живота на колела, на свиренето всяка вечер в различен град, за „Куин“ е въодушевяващо преживяване. Адреналинът продължава да пулсира във вените на Фреди след края на първия концерт. И вместо да се наспи, за да пее на следващия ден в Блекбърн, той се спуска да опита нощния живот. Собственикът на известен нощен клуб Питър Стрингфелоу си спомня: „Срещнах Фреди за първи път, когато дойде в моя клуб „Синдърела Рокърфела“ в Лийдс. Стори ми се много приятен индивид. Очевидно още не беше мегазвезда.

Така че не се движеше с антураж. Седна на моята маса, хилихме се, пихме няколко питиета. Имах камера Polaroid и го попитах мога ли да го снимам. Както казах, той не беше звезда, обаче какво представление спретна! Тогава си помислих: тоя пич определено е различен!

Иззраках два филма, докато Фреди одобри един кадър и ми разреши да го запазя. Категорично настоя да унищожа другите. Суетата му беше извън всякакви граници, но начинът, по който подробно разгледа всяка снимка и я изхвърли, докато не стигне до точната, като от време на време поглеждаше и тези, от които се е отказал, беше урок по професионализъм.

Извън това си прекарахме чудесна нощ. Тогава няха никаква идея, че Фреди е гей. Нищо в поведението му не можеше да те накара да го предположиш, но бих казал, че това беше първият и последният път, в който имаш истински приятна вечер с него. Понататък, когато идваше в клуба, той винаги се движеше, заобиколен от много хора“.

На това турне „Куин“ свирят единствено пред публика на „Мот дъ Хупъл“, но с всеки концерт самочувствието им расте. В тяхната група никой не е случаен. На фона на Роджър Тейлър с неговите барабани, и Джон Дийкън и Брайън Мей, които са доста съдържани, Фреди Меркюри е човекът, който възпламенява всяко изпълнение.

Това е нещо, което с годините той ще превърне в истинско изкуство, но дори и в онези ранни дни „Куин“ започват да оформят своето поведение на сцена. Потвърждава го и Тони Брейнзби. „Аз работех и с „Мот дъ Хупъл“. Когато стана ясно, че ще пътуват заедно, двете групи се срещнаха за първи път в офиса ми. Това турне беше изключително преживяване. Човек излизаше от залата без дъх заради всичко, което се случваше на сцената.“

Обиколката приключва на 14 декември в лондонския „Одиън“ в Хамърсмит. Това е вечерта, в която родителите на Брайън за първи път го виждат да свири на сцена с „Куин“. Те са удивени от отзвука, който синът им и групата предизвикват у стотиците млади хора, напълнили залата.

„Куин“ са въодушевени от опита си. Отношенията им с „Мот дъ Хупъл“ са стабилни и изпълненията им на сцена са толкова из-

ключителни, че карат публиката да иска още и още. Но въпреки че шестседмичното турне се оказва успешно, музикалните медии все още критикуват „Куин“ или ги игнорират. Тони Брейнзби е откровен по въпроса: „Куин“ бяха обвинени, че са натрапена банда – твърди той, – и причината за това беше, че мениджмънтът им инвестира много пари в тях, аз им осигурих доста медийно отразяване, ангажменти за концерти, интервюта и т.н. Ако успееш твърде бързо, автоматично те обвиняват, че си натрапен даже и в случай като техния и при положение, че бяха божествено добри. Хората забравят и това, че „Куин“ вече имаха много почитатели преди още да са записали хитовете си. Когато получаваш писма и обаждания от фенове на този ранен етап, ти знаеш, че държиш в ръцете си нещо специално. Странното беше, че по-голямата част от ранните им фенки бяха мамички. Имаше една наистина възрастна жена, която беше толкова омагьосана от тях, че звънеше и пишеше непрекъснато!

Музикалната преса видя в „Куин“ и особено във Фреди, по начина, по който той се държеше, много лесна мишена. Има ли журналист, който иска да се прочуе, считай, че ще се възползва от възможността да атакува някоя лесна група. В онези дни се смяташе за много важно музикалната преса да е на твоя страна. Печатни медии като „Диск“, „Мелъди Мейкър“ и „Ен Ем И“¹³ бяха много по-значими и влиятелни от сега. По мое мнение те усетиха, че „Куин“ ги грози опасността първо да станат много големи, и второ, да го постигнат твърде бързо и именно заради това започнаха да нападат. Това, разбира се, нарани групата. Брайън винаги е бил крайно чувствителен за публичния им имидж в пресата и за това какво ще бъде казано за тях. И в същото време „Куин“ бяха много, крайно развълнувани, когато им се случваха хубави неща, като например появата на първия им плакат в списание „Джаки“, което си беше повратна точка в кариерата на всяка банда. Така че не всичко беше лошо.“

По повод на слабото отразяване на „Куин“ в музикалната преса диджеят Боб Харис предполага: „Това може би имаше връзка с

¹³ NME – New Musical Express – едно от най-популярните британски издания за музика, съществуващо от 1952 г. – *Бел. прев.*

неспособността на музикалните журналисти да проумеят „Куин“. Те приписаха собствената си неадекватност на групата и продължаваха да я атакуват дори след като „Куин“ станаха много известни. Британската преса обича да издига и да съсипва. Тя просто не умее да разпознава постиженията, и не ги оставя на мира да бъдат такива. Понякога имаш чувството, че се смята за длъжна да унищожи хората. Това, разбира се, отчасти е свързано и с притеснението някой да не я обвини в раболепие, ако вземе много да се възхищава от нечия работа“.

След турнето с „Мот дъ Хупъл“ „Куин“ имат още четири концерта до края на годината. Последното им изпълнение през 1973 г. е на 28 декември в клуб „Топ Ранк“ в Ливърпул. Там подгръхват групата „10с“. Това е и последното им участие, което Кен Тести уговаря. „Тогава работех в един магазин в Уиднес – припомня си Кен, – Брайън ми се обади да ме попита дали искам да стана личен мениджър на „Куин“. Естествено, че се развълнувах много, но попитах какво ще е заплащането. Омразно ми беше, че се налага да питам такова нещо, защото ако ставаше въпрос само за мен, не би ми пукало, но имах да изплащам ипотека. Всички в „Куин“ взимаха по 30 паунда на седмица, на мен ми предложиха по 25, които, струва ми се, бяха доста добро предложение, но трябваше да откажа. Животът ми го налагаше. Трябваше да направя обратен завой и да откажа. С тези пари нямаше как да покривам задълженията си по къщата, а освен това трябваше да се грижа и за майка ми, и за сестра ми. Нямаше как да живея с предположението какво би могло да се случи в бъдеще. И след това съжалявах в продължение на години.“

Когато отиват да свирят отново в клуб „Топ Ранк“, „Куин“ виждат, че една местна група – „Грейт Дей“, също е в афиша, промотирана от Кен Тести. Концертът им тази вечер минава много добре.

С участието им в Ливърпул завършва най-успешната им година до този момент. И като продължение на британското си турне, „Мот дъ Хупъл“ ги канят за поддържаща група и на обиколката си в Америка. За Брайън 1974 г. започва със здравословни проблеми. В края на януари „Куин“ имат два концерта като водеща група на един тридневен музикален фестивал на открито в

Мелбърн. На Брайън, както и на останалите, трябва да им бъдат бити съответни ваксини. Почти веднага след инжекцията, той се усеща трескав и ръката му започва да се подува опасно. Бързо става ясно, че иглата, която са използвали при ваксинирането, е била мръсна, в резултат на което се развива гангрена. В първите дни има опасност да загуби ръката си.

Проблем не е само очевидното притеснение какво ще се случи, а и това, че репетициите за първия концерт на групата в чужбина се провалят. От самото начало „Куин“ се чувстват обречени. Въпреки това те обръщат огромно внимание на драматичното сценично осветление и тъй като възможностите им вече са по-големи, групата може да ги използва и да постигне по-добър ефект. Горди с новата специално създадена за тях осветителна техника, „Куин“ я транспортират със себе си в Мелбърн заедно с останалото оборудване. Тъй като то е доста сложно за монтаж и опериране, с „Куин“ пътува техен собствен екип. Това, за съжаление, никак не се харесва на местните техници. Още с пристигането си, „Куин“ усещат общото недоволство, че като непознатa английска група са предпочетени за хедлайнери пред местните австралийски банди. Негодуванието нараства, когато става ясно, че водят със себе си и осветители.

Към притеснението, че ръката на Брайън ще е твърде слаба, за да издържи целия концерт, Фреди получава и инфекция на ухото. Антибиотиците, които му предписват, са толкова силни, че започва да се чувства все по-замаян с напредването на деня. Докато групата чака своя ред да излезе на сцената, той усеща, че му е все по-трудно да се настрои за шоуто. Навън сред публиката се чуват слаби ръкопляскания, докато „Куин“ се готвят да излязат на сцената, водещият не им помага кой знае колко, като ги обявява ги за „надути англичанчета“. В момента, в който групата забива първото си парче, Фреди се усеща напълно изгубен. Възпалението в ухото му пречи да чува сам себе си. Докато си дава сметка за разочарованието, в което това тяхно изпълнение е на път да се превърне, окачването на прожекторите поддава. А точно се е стъмнило достатъчно, за да изпъкне най-доброто в осветлението. Изпълва го подозрение за саботаж.

Вместо да се предаде, Меркюри надскача собствените си граници и дава всичко от себе си. Мей свири мъжки въпреки огромната болка в ръката си. Дийкън и Тейлър обединяват усилията си. На края на изпълнението им, тяхната твърдост е възнаградена. Враждебността на гълпата се е стопила и няма по-изненадан от Брайън, когато след затихването на последната нота от публиката се надигат одобрителен рев и викове за бис.

Бис не последва. Преди „Куин“ да уважат желанието на аудиторията и да засвирят, конферансието се втурва на сцената и за секунди променя общата нагласа, като кара присъстващите да викат по-скоро за една от местните банди.

Унижението е пълно, когато на следващия ден пресата в Мелбърн прави „Куин“ на пух и прах. Това е последната капка. Ръката на Мей все още му създава притеснения, ушната инфекция на Меркюри се влошава и той вдига температура. Групата отменя предстоящия си концерт, игнорирайки възмущението на промоутърите и четиримата се качват на първия самолет за вкъщи. По време на дългия полет Брайън има предостатъчно време да лекува ръката си и да потъва в мрачни мисли за това колко им е струвало цялото това фиаско. Не само че са принудени сами да си платят разходите за пътя обратно, но и подобно преживяване в толкова ранен етап на кариерата им е много болезнено. Все пак след време Мей казва: „Никой от нас не мислеше, че сме преживели нещо съсипващо. По-скоро смятахме, че ще се върнем отново и го направихме.“ Естествено „Куин“ можели да минат и без лошото отношение на австралийската преса, особено предвид факта, че то се добавило към враждебността на британските медии.

Макар музикалните журналисти да ги омаловажават, класациите в музикалните списания показват нарастващата популярност на „Куин“ сред публиката. През февруари читателите на списание „Ен Ем И“ нареждат групата на второ място след Лио Сейър сред най-обещаващите млади изпълнители. В същия месец „Електра“ записва втория сингъл на „Куин“ – *Liar*, чиято поява остава незабелязана. Тогава всички се концентрират върху издаването на следващия сингъл, планиран за по-късно отново през февруари.

Въпреки това, което се случва с групата, шефът на отдел „Промоции“ на „И Ем Ай“ Рони Фаулър е готов да се бори за

БРАЙЪН МЕЙ

тях. Впечатлен от звученето на „Куин“, той ги предлага навсякъде. Всяка нова група има амбицията да се появи в престижното нощно предаване на Би Би Си 1 – „Топ ъф дъ попс“. Един вторник вечерта продуцентът на шоуто Робин Наш се обажда на Фаулър с молба за идея какво да излъчат на мястото на новия клип на Дейвид Боуи, който не е пристига навреме, за да бъде включен в седмичното предаване. Фаулър предлага „Куин“. Наш не е запознат с музиката им и поисква техен демо запис. Това, което чува, му харесва, но тъй като музикантите в онези години записват отделно бекинг тракове, демото е неприложимо. „И Ем Ай“ и „Куин“ сграбчват шанса и още същата вечер Фаулър убеждава китариста на „Дъ Ху“ Пит Таунсенд да се откаже от малко студийно време и да позволи на „Куин“ да направят необходимия запис. В студиото на Би Би Си те записват предварително парчето, което ще бъде излъчено в шоуто на следващата вечер. В тези 24 часа до техния дебют в най-голямото национално шоу, при Рони Фаулър влиза сърдитият Стив Хари, соло певец на групата „Кокни Ребъл“. Чул за удара, който Фаулър готви за Куин“, Хал е бесен. Останал е с впечатление, че това е шансът, който шефът на отдел „Промоции“ е обещал на неговата група. И много ядосано му казва директно в очите, че смята, че „Кокни Ребъл“ са били пренебрегнати заради „Куин“ и иска от Фаулър да уреди участие на „Кокни Ребъл“ в предаването следващата седмица.

Има различни версии за това какво се е случило, но пиарът Тони Брейнзби си спомня ясно обяснимото напрежение между двете банди. „По онова време и двете групи се бяха появили токущо благодарение на „И Ем Ай“, и двете се конкурираха за позиция в класациите. Почти съм сигурен, че нямаше да се справя, ако се беше наложило да отговарям и за двете групи едновременно. Години по-късно аз поех „Кокни Ребъл“ и определено имаше силно съперничество.“

На 21 февруари 1974 г. „Куин“ се появяват за първи път в „Топ ъф дъ попс“ с изпълнението на *Seven Seas of Rhye* – сингъл, който все още не е издаден официално. Същата вечер на тротара пред витрината на магазин за електрически уреди Брайън, Роджър, Джон и Фреди са се събрали в очакване да се гледат в предаването, през стъклото, на екраните на телевизорите вътре.

В *Seven Seas of Rhye* излиза наяве вкусът на Меркюри към накъдреното кресчендо и фантазните текстове. На финала със заглъхване мелодията неочаквано преминава в хорово припяване на типична английска детска песничка: „О, как искам да съм на брега на морето“. Кен Тести помни как я записват през 1973 г. „Присъединих се в общия хор на *Seven Seas of Rhye* накрая – разказва той, – както Пат Макконъл, и кой ли още не. Спомням си безумно количество еха от електронни звуци, върху които Брайън свиреше на стилофон. Всичко се получи в рамките на един ден. Бяхме тотално изтрещели.“

Когато настъпва момента, на следващия ден Рони Фаулър и Джек Нелсън се втурват да „осребряват“ появата в национален ефир, атакувайки радио Би Би Си 1 с бели копия на сингъла, който са избързали да запишат в „И Ем Ай“. На върха на класациите за сингли във Великобритания по това време се носят леки тривиални парчета като *Tiger Feet* на групата „Мъд“, *Devil Gate Drive* на Сузи Куатро и подмазваческата балада на „Пейпър Лейсис“ – *Billy, Don't Be A Hero*. Песента *Seven Seas of Rhye* на „Куин“ е на съвсем друго ниво и се придвижва, плувайки срещу течението. И въпреки това от втората седмица на март се е изкачила на десета позиция.

Оттам нататък „Куин“ насочват мислите си към предстоящото турне в Англия като водеща група и започват да обмислят с какво ще бъдат облечени. Времето, в което са правели набези на сергиите на пазара в Кенсингтън и са разчитали на помощта на приятели шивачи, е отминало. Идва моментът, в който трябва да се привлече професионалист. И те избират щурата модна дизайнерка Зандра Роудс.

„Предполагам, че дойдоха при мен – споделя Зандра, – защото бяха харесали костюмите, които изработих за Марк Боулън. По онова време хората ме възприемаха като колоритна и шантава райска птица заради яркия грим, странната ми прическа и развяващите се от мен шалове. Струва ми се, че „Куин“ бяха идеални за тази образност. Тогавашното ми ателие беше абсолютна дупка, направо опасно място в едно здание от кафяв камък на ул. „Паддингтън“. До него водеше паянтово вито стълбище с нисък таван. Брайън беше много сладък. Той е толкова висок. Кристално си го

БРАЙЪН МЕЙ

спомням как ходеше приведен, за да не си фрасне главата в ниския таван, когато дойдоха да ме видят двамата с Фреди.“

След като се справят със стълбището, Мей и Меркюри разбират, че за желанието да блеснат на сцена е необходимо все пак да платят определена цена. „Е, очевидно трябваше да пробват някои неща – обяснява Зандра, – така че се наложи да се съблекат пред мен и пред шивачките. Ние бяхме свикнали, но те двамата – не! Горките момчета, толкова се смущаваха, особено Брайън.“

Зандра създава наистина много впечатляващи костюми, употребявайки щедро топове разкошен сатен, коприна и кадифе, всичките избродирани до най-малкия детайл. „В онези дни всичко се развиваше. Това, което наричат „стила на седемдесетте“, реално е модата от края на шейсетте. Слава богу, бяхме еволюирали от скучното мини до превъзходните свободно развяващи се поли, клоширани панталони и изобилието от шалове. Цветовете също бяха живи, ярки.“

Едно от облеклата на Фреди от бял сатен, който създава великолепно впечатление за плисирани крила, ще стане световно-известно. Меркюри е пристигнал, пълен с идеи, но с радост се оставя да бъде воден от професионалист. „Даже и някой да е великолепно образован в сферата на изкуството, това невинаги означава, че знае кое е най-доброто. В този смисъл Фреди винаги е ценял много това, което правя аз, и се е отнасял с много внимание към идеите ми, което беше чудесно. Отношението на Брайън беше същото. Външният вид на „Куин“ до голяма степен е част от техния успех и винаги е имал значение за цялостния им облик в допълнение към музиката им.“

„Още от самото начало мислехме за това как да изглеждаме и за концепцията на групата – обяснява Брайън. – Спомням си, че отидох да гледам Дейвид Боуи в „Рейнбоу Тиътър“ съвсем в началото на кариерата му. Бях много развълнуван от това, което правеше той, но и леко обезпокоен да не ни приемат като хора, които се втурват да копират това, което е станало много модерно.“

След усилените репетиции, на 1 март 1974 г. в „Блекпул Уинтър Гардънс“ започва и първото турне на „Куин“ в Англия. Да са водеща група е много различно от това да подгръват. Не е лесно, особено на първите концерти, защото Мей все още го боли ръката

и свирят без подгриваща група. В Ливърпул към тях се присъединяват „Нътс“, които откриват концертите за оставащите дати. На това турне се ражда навикът на публиката да пее националния химн на Англия *God Save the Queen* в очакване на излизането на четиримата. По-късно „Куин“ ще завършват шоулата си с тази песен.

След успеха на *Seven Seas of Rhye* всички очакват с нетърпение появата на албума *Queen II*, която се случва в началото на март. Най-открояващата го особеност е новаторската идея да има черна и бяла страна вместо традиционните А и Б и според Брайън в този албум има много неща, които хората да харесат. „За мен този албум беше реализиране на амбицията ми да започна да използвам китарата си като инструмент от оркестър“ – обяснява той. Целта на „Куин“ е да създава музика, която звучи като мощен хард рок, но носи изяществото на гоблен, избродиран от приказни цветове, в които преливат хармония и мелодия. Мей разсъждава върху това колко изненадващо малко хора оценяват това, което „Куин“ правят първоначално. За две седмици албумът им разбива класацията „Топ 40“.

Предвид опита, който имат с критиката до момента, никой от „Куин“ няма сериозни очаквания за блестящи отзиви по повод албума, но и никой не очаква музикалната преса да ги критикува толкова свирепо. Един критик описва дебютния им албум като „кофа престоляла урина“ и е трудно човек да си представи нещо по-лошо от това. В същото време ги обвиняват в липса на дълбочина и усет, дори им присъждат определението „утайките на глем рока“. Почитателите им не са съгласни и вечер излизат от концертите им истински въодушевени и реално погледнато в живия контакт между група и публика „Куин“ се развихрят и добиват размах, което всъщност има по-голямо значение за тях.

Това ги вдъхновява да се концентрират и да усъвършенстват музиката и уменията си. Плътният хипнотичен бас на Дийкън и енергичният устрем на барабаните на Тейлър, допълнени от мощната соло китара на Мей и искрящата пищност на Меркюри зареждат директно от наелектризираната сцена множеството в тъмнината отвъд светлините на прожекторите.

БРАЙЪН МЕЙ

Понякога този адреналин има негативни последствия. По време на концерта им в университета в Стърлинг на 15 март се случва инцидент. Всичко върви добре по време на шоуто и до първите три биса. „Куин“ обаче отказват да се върнат за четвърти път на сцената и малка част от превъзбудената публика се разгорещява. За минути избухват спречквания. Извикана е полиция и се налага „Куин“ да бъдат заключени в една кухня за тяхна сигурност, докато в залата се разразява ожесточена битка. Двама от публиката са ранени, а двама от екипа на турнето – закарани в болница – единият с прорезни рани, другият – с мозъчно сътресение.

Докато пресата е по петите им, жадна за сензации, „Куин“ свирят в „Палас Лидо“ на остров Ман и отново провокират полемики заради едно парти в Дъглас, което излиза извън контрол. Докато се измъкват засрамени от острова на следващата сутрин, те бързо се утешават, научавайки радостната новина, че *Queen II* е на седмо място в класациите. Даже, макар до момента предишният им албум да се е придвижвал едва-едва, благодарение на нарастващата им популярност и той успява да се изкачи нагоре и достига до приличната 47-а позиция.

Обвиненията на пресата за подтикване към размирици не са много добре приети, но няма съмнение, че помагат за нарастването на популярността на „Куин“. До края на турнето концертите им се разпродават редовно и почитателите им дават изява на обожанието си с пълно гърло.

Това ново отношение главозамайва Фреди и в деня преди последния им концерт в „Рейнбоу Тиътър“ в Лондон на 31 март в групата избухва караница. По време на саундчека следобед солистът започва да се държи като примадона. Поведението му идва в повече на обикновено търпеливия Брайън, който го нарича дърта пачавра. Несвикнал на подобно отношение от Мей, Меркюри го приема много лично и напуска демонстративно. Първоначално тримата от групата решават, че се шегува, но след известно време започват да се притесняват. Интуитивно Брайън увеличава звука на микрофона и си преправя гласа шеговито: „Пис, пис, Фреди, къде си?“. След известно време Меркюри се връща бесен в залата и четиримата, гледайки се сърдито, без да си казват друго, продължават да работят.

Макар да имат желание да успеят, Мей е признавал, че в началото групата е имала много бегла идея за това какво бъдеще им предстои и колко голяма перспектива се очертава пред тях в по-словично непостоянния музикален бизнес. Първоначално са имали амбицията просто да запишат албум и да има доказателство за това какво могат. Постигнали тази цел, следващата е да свирят в някои концертни зали, за които са чували. Една от тях със сигурност е тази в престижния „Рейнбоу Тиътър“ и вечерта на 31 март се оказва кулминацията на последната им мечта.

Свирят пред компетентна публика и този концерт се превръща в един от най-паметните за „Куин“. Тонрежисьорите постигат невероятен ефект в настройването на звука съобразно акустиката на залата, Роджър Тейлър разлива бира на един от барабаните си и всеки път, когато го удря, се чува звук от пликане и хвърчи пяна. В звученето няма чак такава разлика обаче изглежда супер, както и Фреди, облечен в един от екстравагантните бели костюми на Зандра Роудс. За първи път „Куин“ са водеща група на една от големите лондонски сцени и очевидният им размах, абсолютната увереност и умение в изпълнението им оставят и най-заклетите им критици безмълвни, или поне за известно време.

Пета глава

ЗАСЛУЖЕНИ ВЪРХОВЕ

През април 1974 г. Брайън няма търпение да напусне Англия – с „Куин“ им предстои турне в Америка като подгрываща група на „Мот дъ Хупъл“. Освен няколко концерта в Европа и скорошното им пътуване до Австралия, „Куин“ все още не са имали шанса да завладеят публиката отвъд Океана. Американският пазар е огромен и за групата е жизненоважно да остави своя отпечатък там. Това, което им предстои, звучи забавно, още повече, че се разбират прекрасно с „Мот дъ Хупъл“. В същото време албумът им е на 83-о място в американските класации и групата е наясно, че от гледна точка на издателската им компания „Електра“ е нужно да поработят сериозно, за да се докажат.

Първоначално публиката ги приема с резерви. Не познава песните им, имиджът им на сцена не е това, което американците очакват. Пируетите и позите на Фреди Меркюри, облечен в прилепнали костюми, не пасват на стереотипа, наложен от хетеросексуалния рок. Все пак постепенно тълпите започват да приемат музиката на „Куин“ и неуверените им симпатии става все по-горещи с всяка изминала вечер.

Животът на колела се оказва по-труден от това, с което са свикнали. Разстоянията между градовете са очевидно много по-големи от тези в Англия и нещата не протичат особено гладко. На 1 май „Куин“ трябва да свирят в „Харисбърг Фарм Арина“ в Пенсилвания.

Когато пристигат, научават, че освен тях има и друга подгрываща банда – американската рок група „Аеросмит“, и между двете избухва спор кой да излезе пръв на сцената. Отношенията се нажежават и Брайън, уморен от разправии, изчезва зад кулисите. Там среща соло китариста на „Аеросмит“ Джо Пери, на когото също му е писнало да се препира. И тъй като на никой от двамата-

та не му пука кой трябва да свири първи, зарязват останалите да решат въпроса и отварят бутилка „Джак Даниелс“, за да полелят запознанството.

Разговорът помежду им е приятен, вкусът на уискито им допада още повече и докато другите уточнят реда на излизане, Мей и Пери вече едва се държат на краката си, да не говорим за това да свирят. Някакъв отчаян инстинкт за самосъхранение предпазва Брайън от това да се разпадне. По-късно той си спомня, че е свирил цялата вечер по памет, а на следващия ден бил много изненадан, когато на всичкото отгоре му казали, че е излязъл от черупката си и изпълнението му предишната вечер било сензационно и заредено със страст и енергия. С Джо Пери стават приятели за цял живот, но след онзи концерт Брайън спазва две златни правила – да влага страст в свиренето си и да избягва да пие алкохол преди шоу.

Три седмици след началото на турнето изниква истински сериозен проблем. „Куин“ са в Ню Йорк и свирят шест поредни вечери в „Юрис Тиъгър“. На четвъртата Брайън усеща, че не се чувства добре. Притеснен е, но първоначално не казва нищо на никого. Никога не се е чувствал по подобен начин. На 12 май по време на финалното шоу в Ню Йорк той припада. Предполагат, че е изтощен и го съветват да си почине. „Куин“ очакват с нетърпение концерта в Бостън. На следващата сутрин, когато Брайън се събужда в хотел „Паркър Хаус“, той разбира, че нещо ужасно се е объркало. Цялото му тяло е като от олово, а когато се поглежда в огледалото, е шокиран от цвета на кожата си. Тя е пожълтяла ужасно. Спешно викат лекар. Останалите чакат притеснено, разтревожени за здравето му, и коментират, че може би ще се наложи да откажат участията в Бостън. Оказва се, че трябва да отменят цялото турне, защото Брайън е болен от хепатит и тази болест е потенциално опасна и със сигурност заразна.

Брайън е изпратен обратно в Англия и приет в болница. Всички, с които е бил в контакт, са имунизирани срещу вируса. Става ясно, че инфекцията се дължи на мръсната игла, с която е бил инжектиран по повод на турнето им в Австралия и заради която почти е щял да загуби ръката си от гангрена. Не се знае със сигурност дали някога ще се възстанови напълно от хепатита. Брайън обаче е най-загрижен за това, че е провалил участията на групата.

БРАЙЪН МЕЙ

Прикован на легло, той оползотворява времето си с писане на песни. „Куин“ трябва да започнат работа върху третия си албум. В началото на юни групата заминава за студио „Рокфилд“ в Монмътшър. Време е да започнат репетиции и записи на нов материал. Брайън смята, че вече е здрав и решава да се присъедини към останалите. През повечето време обаче продължава да не се чувства добре, няма апетит и е абсолютно обезводнен.

Следващият етап в работата на „Куин“ според графика им трябва да протече в студио „Трайдънт“. За около три седмици всичко е наред. Но изведнъж Брайън отново припада. Този път е приет в болницата „Кингс Колидж“ и му е направена спешна операция за язва на дванадесетопръстника. Отново има нужда от време за възстановяване. А на групата ѝ предстои турне в Америка през септември. Плановете им се променят за пореден път. Брайън е сломен и започва да се притеснява, че останалите ще поискат да го сменят с друг китарист.

Фреди знае, че Мей е боец и не може да бъде преборен лесно. Често го посещава в болницата и му помага да се успокои. Фреди може и да е шегаджия на пръв поглед и винаги да е готов на всякакви шуротии, но към всички от групата се отнася с грижа и внимание. Години наред той се е доказвал като верен и предан техен приятел, на когото могат да се доверяват и на когото могат да споделят. Той умее да успокоява споровете и да ги прекратява веднага. Когато Брайън се разболява, Фреди се отнася отговорно към нуждите му. В отговор на запитванията на журналисти как групата се отнася към факта, че турнето им в САЩ пропада, Меркюри е категоричен: „Занапред Брайън трябва да се грижи за себе си. Ние всички искаме да сме сигурни, че подобно нещо никога няма да се случи отново. Много се притеснявам за него, защото той никога не би помолил за помощ, ако не се чувства добре“.

Когато Брайън възстановява силите и здравето си, се оказва, че сблъсъкът му с болестта му е дал възможност да види „Куин“ от страни. Различният поглед го е въодушевил и вдъхновил много. Завърнал се отново в студиото, той се хвърля да завърши песни като *Brighton Rock* и *Now I'm Here*, с които се е мъчил неуспешно преди да влезе в болница. Сега, заедно с останалите от групата, ги написват с лекота.

Гари Ланган, който работи с „Куин“, споделя: „Бях монтажист и асистент в студио „Сарм“, където групата реши да завърши албума си. Първата ми среща с Брайън беше по повод монтажа на парчето *Now I'm Here*. Той е невероятен професионалист, но много трудно взема решения. В задълженията ми беше да се грижа всичко в студиото да работи перфектно и всеки да получава това, което желае. Това означаваше и да нося освежителни напитки на присъстващите. Брайън не можеше да реши дали иска чай или кафе. Можете да си представите какво се случваше, когато започнеше работата върху песните! Едно нещо обаче трябва да му се признае – станеше ли въпрос за запис, щом веднъж е взел решение, то винаги се оказваше правилното“.

Докато „Куин“ довършват финалните щрихи на новия си албум в студио „Сарм“, предишният, *Queen II*, става сребърен по продажби. Само за първите шест месеца той реализира повече от 100 000 копия. Това възбужда интереса на медиите, но „Куин“ реагират предпазливо, защото до момента са си изпатили достатъчно. „Още вярвах наивно, че ако отвориш сърцето си пред журналистите и се разкриеш, те ще постъпят справедливо с теб“ – казва Брайън.

Освен това са минали шест месеца след единствения им хит, издаден като сингъл, и е време да решат коя от новите песни да се завърти първа. И този път Роджър Тейлър е написал една, Джон Дийкън прави дебюта си с *Misfire*, а *Stone Cold Crazy* е първото парче, създадено от четиримата заедно. Брайън прави четири песни, останалите са на Фреди и една от тях *Killer Queen* е пусната през октомври 1974 г. и се изкачва на второ място в английските класации.

Killer Queen е уникална песен. Тя не може да бъде сравнена с никоя друга, въпреки че в чартовете над нея е единствено песента на Дейвид Есекс *Gonna Make You a Star*. Година по-рано провокативният Есекс е играл ролята на измисления обречен рок певец Джим Маклейн във филма на режисьорите Пътнам и Либърсън „Това ще бъде денят“. По тази причина хитът му *Gonna Make You a Star* е на първо място в класациите и категорично не отстъпва мястото си на новия сингъл на „Куин“.

„Може би звучи странно, но *Killer Queen* е любимото ми парче на „Куин“. Днес всички са съгласни, че те бяха много новаторска група. Но това беше очевидно още тогава. Бих казал, че „Куин“ бяха най-добрата английска група, появила се през 70-те години. *Killer Queen* беше изработено изключително добре и много умно и интересно измислено – с насладващите се гласове и изпълненията на китара.“

Сър Тим Райс – текстописец и носител на „Оскар“ подкрепя това мнение: *Seven Seas of Rhye* не ми допадна кой знае колко в началото, но *Killer Queen* ме спечели за „Куин“. Текстът беше доста сложно измислен, особено за времето си. Не можех да имам никакво съмнение в огромния талант на Фреди като автор на песни.“

Меркюри е много горд от тъй наречения си тоалет с „бомбе, черен колан и жартиери“. „Хората са свикнали с пълната с енергия хард рок музика на „Куин“ – отбелязва той, – а при този сингъл почти имаш чувството, че слушаш Ноел Кауърд.“ След като имат вече втори хит, публиката предполага, че „Куин“ са ударили голямата печалба. Въпреки че *Killer Queen* е повратната точка в кариерата им, четиримата са все още бедни, което личи от начина им на живот. Илюзията за успех обаче трябва да бъде поддържана и много полезни за тази цел се оказват екстравагантността на Фреди и размахът му. Без следа от скромност той флиртува: „Питаш защо имаме толкова голям успех, миличък? Заради моята харизма, разбира се!“.

Според Зандра Роудс голяма част от първоначалния успех на групата е свързан и с външния им вид – съчетанието от външността, допълнена с реквизит. Освен с прекрасно изработените костюми, и четиримата са с дълги коси. Докато свирят една вечер на танците в един колеж, пеейки, Меркюри се бори със стойката на стар микрофон. Тежката част от нея се отделя. Останал с половината от стойката, Фреди открива, че така е много по-лесно да я движи и да я върти около тялото и лицето си. По време на изпълнението си за музикалната класация „Топ ъф дъ попс“ той извива блестящата половина от стойката на микрофона и пръстите му се плъзгат чувствено по цялата ѝ дължина. Това се е превърнало в негова запазена марка, както и дългата му черна коса и триката с ниско изрязани деколтета.

Въпросът е: „Куин“ глем рок група ли са, или не? Първоначално те са критикувани за хомосексуалните нюанси, които прозират в изпълненията на Фреди. Той обича да плъзва рамо по дясната страна на Брайън Мей, очевидно изпитвайки двусмислено удоволствие от това. В разгара на глем епохата Меркюри не е единственият, който налага бисексуален имидж, но докато за групи като „Суит“ например се смята, че се шегуват, неговите намерения далеч не изглеждат толкова ясни.

И ако имиджът и външната изява на „Куин“ напомнят за глем рок групите, музиката и текстовете им са със съвсем различна концепция. Немислимо е да бъдат сравнявани и приравнявани с общото ниво на песните, създавани от глем рок бандите. Да вземем например елегантната и съвършено подредена *Killer Queen*, по повод на която Гари Лангман коментира: „Няма как „Куин“ да бъдат наречени глем рок група според мен дори само заради факта, че в техните албуми има много по-сериозно и много впечатляващо съдържание. С Брайън съм прекарал дни в работа върху хармоничната структура и китарните сола, за да изработим *Killer Queen*. Всичко се изпипваше изключително педантично!“.

Мей, от своя страна, смята, че усилията им са се увенчали с успех, въпреки първоначалните му резерви по отношение на това да издават тази песен като сингъл. „Когато пуснахме *Killer Queen*, всички решиха, че е много комерсиална и аз се притеснявах хората да не си помислят, че правим леки неща.“

Успехът на сингъла е добър отскок за започването на британското турне на „Куин“ на 30 октомври. То включва 19 дати. Не е останала и следа от тежките моменти, през които е минала групата. Всяко тяхно изпълнение е придружено с впечатляващо светлинно шоу и фойерверки. Феновете ги обожават, критиците ги отричат като много театрални. Мей най-накрая се е възстановил напълно и е на предна линия, за да го докаже. Експериментира смело със сценичните си костюми и тича по сцената, свирейки на китара по-добре от когато и да било в отговор на ентузиазма на публиката. А тя започва да се блъска в основата на сцената в желанието си да приближи групата.

По време на концерта им в „Аполо Тиътър“ в Глазгоу в началото на ноември, малко след появата на третия албум на „Куин“,

феновете пеят и махат с ръце под светлините на прожекторите. За части от секундата Фреди се доближава твърде много и в миг море от ръце го издърпва от сцената и завлича сред истеричната тълпа. Охранителите се спускат след него и го измъкват останал без дъх и изплашен, но невредим. В последвалото меле има сбивания, хора от публиката са контузени, счупени са и няколко седалки.

В средата на ноември „Куин“ са ангажирани за концерт в „Рейбоу Тиътър“ в Лондон, но търсенето на билети е толкова голямо, че се налага промоутърът Мел Бъш бързо да организира и втора вечер.

Скоро след това „Куин“ заминават за Гьотеборг, за да започнат европейската част от турнето си, която е напълно разпродадена. Залите са препълнени.

По повод на новия им албум сп. „Ролинг Стоун“ пише: *Sheer Heart Attack*, както и предишните два албума на „Куин“, е красиво изработено и блестящо творение. Трудно е да не ги обикнеш, трудно е да не им се възхитиш. Тази група е талантива и си заслужава.“ Няма как да се отрече и нарастващата им популярност. Въпреки че читателите на вестник „Сън“ ги избират за най-добрата група с изпълнения на живо за 1974 г., старите им врагове продължават да ги нападат. В тази ситуация няма победители. „Куин“ остават резервирани в отношението си към журналистите, защото не искат да попадат в капани. В отговор на това британската преса приема нежеланието им за сътрудничество като поредно доказателство за тяхната надменност и предвзетост. На финала на 1974 г. се оказва, че „Куин“ са в обтегнати отношения не само с пресата. В края на декември, след като покоряват Европа с шурм, те се връщат у дома и се оказва, че им предстоят дълги, безкрайни изнервящи разговори и срещи с „Трайдънт“ за пари. След излизането на третия им албум *Sheer Heart Attack* заплатите им са се утроили, но групата усеща, че заплащането, което получава, е несъизмеримо с техния успех.

И четиримата все още живеят в доста мизерни условия. Домът на Брайън се помещава в потискаща мрачна стаичка зад мокрото помещение в мазето на една съборетина на улица „Куинс Гейт“ в Южен Кенсингтън. Боксониерата на Фреди е толкова влажна, че от тавана висят плесени и по стените непрекъснато се стича вода.

Джон Дийкън пък е сгоден, предстои му да се ожени за своята дългогодишна приятелка Вероника Тецлаф и смята, че би трябвало двамата да могат да си позволят по-добри условия на живот. Никой от групата не намира за честно да бъдат принудени да водят подобно спартанско съществуване. Още повече, че са притеснени и дали ще успеят да платят на фирмите, които поддържат осветлението и звука на концертите им. Сметките им набъбват застрашително.

Този род притеснения не са „привилегия“ само на „Куин“. Много изпълнители сред първите в класацията „Топ 20“ в действителност са в окаяно финансово положение, но „Куин“ нямат намерение да търпят това. Когато усещат, че разговорите им със собствениците на компанията – братята Шефийлд – стигат до задънена улица, те наемат адвоката Джим Бийч, който е печен в музикалния бизнес. Той преглежда техните договори, за да намери начин да ги измъкне от отношенията с „Трайдънт“.

Облекчен от мисълта, че е оставил решението на проблема в сигурни ръце, през януари 1975 г. Брайън заминава да си почине в Тенерифе. В средата на месеца групата записва четвъртия сингъл от новия си албум *Now I'm Here*. В началото на февруари най-накрая започва и турнето на групата в Америка и Канада. Откриват го с концерт в „Агора Тиътър“ в Кълъмбъс, Охайо и Тони Брейнзби напълно разбира защо групата е напрегната преди това.

„На „Куин“ им отне време, за да бъдат харесани от Америка. Това се случи бавно – обяснява той. – Така беше с повечето групи. Това е процес, който има предистория, започнала от 60-те години. Тогава американските банди ги арестуваха в собствената им страна. Само английските се котираха и мисля, че последствието се усетиха през седемдесетте. Американците по техния простоват начин си връщаха, отнасяйки се хладно към всяка английска група.“ В случая с „Куин“, техният имидж е преграда между тях и публиката и все още не може да бъде приет. Американските рок фенове продължават да предпочитат семпли дънки и мъжкарски тениски пред контешките „парцали“ на английската група.

По време на полета обаче групата си припомня, че *Killer Queen* е на пето място в американските музикални класации – следователно няма за какво да се притесняват. И се оказват прави.

БРАЙЪН МЕЙ

Американските рок критици ги съсипват, решени да ги сравняват с „Лед Цепелин“, но в не много благоприятна светлина. Билетите за всеки концерт обаче се продават като топъл хляб. Дори се налага да добавят допълнителни дати заради големия интерес. Темпото е диво – на моменти правят по два концерта на ден и неизбежно след първите три седмици Фреди започва да има проблеми с гласа си.

Когато слиза от сцената след втория им концерт в „Ърлинг Тиътър“ във Филаделфия, Фреди изпитва толкова силни болки в гърлото си, че се налага да бъде извикан лекар. Пристига специалист от Университетската болница в града. Меркюри е пренапрегнал гласните си струни, но лекарят подозира, че е възможно да са се появили и възелчета и препоръчва на звездата да не пее. Солистът на „Куин“ пренебрегва този съвет. „Ще пея, докато гърлото ми се вмирише“ – зарича се не особено елегантно той. И следващата вечер е на сцена, във Вашингтон, но е очевидно, че се мъчи. Приключва концерта почти в агония. На сутринта след това се консултира с друг специалист. Останалите от „Куин“ очакват диагнозата притеснено.

Мей има чувството, че някой ги е урочасал за концертите им в Америка. Проблемите със собственото му здраве са скъсили първата им обиколка и не са дали възможност да има втора. Сега, при третия им опит да завладеят американската публика, е ред на Фреди да се срине.

Диагнозата на Меркюри се изяснява – оказва се, че има остър ларингит и му е наредено да почива. Няма друг възможен ход – този път предстоящите шест концерта са отменени. Когато възобновяват участията си обаче бързо става ясно, че почивката не е била достатъчна и ларингитът се завръща, което води до отказване на още дати за участия. Остатъкът от турнето преминава с непрекъснати прекъсвания и отлагания. И последната дата в Портланд на 7 април се налага да бъде отказана. Поради непостоянния им график, на Брайън му е трудно да прецени турнето в цялост, но по време на тази обиколка „Куин“ се свързват с мениджъра Дон Ардън. Той е впечатлен от тях и започва да ги преследва с обещания за доходоносни договори, ако приемат да стане техен мениджър. Прекратяването на отношенията им с „Трайдънт“ се

точни изнервящо бавно, но Ардън твърди, че би могъл да промени ситуацията, ако групата му позволи да разговаря от тяхно име директно с Норман Шефийлд. „Куин“ приемат и първоначално изглежда, че са взели правилното решение. Норман и Бари Шефийлд се съгласяват да им позволят да напуснат „Трайдънт“. И Брайън, Роджър, Джон и Фреди подписват пълномощно на Дон Ардън да действа от тяхно име.

В средата на април четиримата заминават за кратка ваканция в Хавай, преди да поемат за своето дебютно турне в Япония. Брайън предусеща удоволствието от предизвикателството, което им предстои, но целият оптимизъм на света не би могъл да ги подготви за това, което ги очаква в Токио.

Викове от три хиляди гърла ги посрещат на летището в Токио. Огромна тълпа от тийнейджъри се е събрала, за да ги поздравят. И младежите крещат до прегракване пред неразбиращите погледи на охраната. Мей е напълно омаян. Не може да повярва, че всички тези деца наистина скандират за „Куин“. „Не можехме да проумеем какво се случва – разказва той. – Все едно бяхме попаднали в друг свят.“

Първият им концерт в залата за бойни изкуства „Будокан“ в столицата на Япония на 19 април е напълно разпродаден. Истерията на летището се оказва бледо копие на делириума, в който публиката изпада въпросната вечер. „Предупредиха ни: „Публиката ще бъде много тиха – спомня си Брайън. – Не се притеснявайте от това!“ Ние дадохме началото на нещо съвсем ново в Япония. За нас то все още продължава по различни начини.“ Усилвателите на групата работят с цялата си мощ и въпреки това са напълно заглушени от виковете на полудялата тълпа, която на финала губи контрол и се втурва на сцената. Под натиска ѝ обикновено здравите седалки започват да се огъват и да се чупят. За „Куин“ тази гледка е шокираща, но и ги въодушевява по странен начин. Усещайки, че е възможно да се случи злополука, Фреди прекъсва шоуто и моли полуделите фенове да се успокоят. Отнема известно време, но проработва.

„Куин“-манията се разпростира и в Нагоя, и в Окаяма, и в древния град Кобе, и на други места и продължава през всичките дванадесет дни на турнето. Япония е първата страна, която при-

БРАЙЪН МЕЙ

знава значимостта на „Куин“ за музиката. Извън сцената домакините се отнасят към групата с огромна почит и уважение и обсипват четиримата със скъпи подаръци. Постепенно Брайън се убеждава, че това искрено и неподправено обожание ги зарежда с увереност и ги прави до известна степен по-свободни в изпълненията им на живо. По време на заключителния им концерт отново в зала „Будокан“ четиримата излизат да изпълнят бис, облечени в традиционни японски кимона. Трогната от този комплимент, публиката полудява.

През март същата година Англия е полудяла по друга група – по шотландците „Бей Сити Ролър“. Парчето им *Vue Vue Baby* е на първа позиция в класациите. Аудиторията или ги обича, или ги мрази, но обожанието, което тези облечени в карета момчета предизвикват, кара феновете им да изпаднат в делириум. Китаристът им Ерик Фокнър чудесно разбира как се чувстват „Куин“ и разказва своите впечатления от Страната на изгряващото слънце: „Япония е като друга планета за музикалните групи. Истерията там е настъпила още преди се появиш благодарение на историите в пресата. Те са изпреварили идването ти. В момента, в който пристигнеш, публиката е готова да те погълне целия! Това е преживяване, което не се забравя никога“. Що се отнася до обожанието на публиката, той признава: „Разбира се, че е приятно, но когато стигне до мания, трябва да я приемаш с известни резерви, защото ако повярваш, главата ти ще се изпразни, акълът ти ще излети. Странен свят! Накрая ти се налага да го наблюдаваш през стена от бодигардове“.

Първоначалните впечатления на „Куин“ от Япония акумулират у тях възхищение от японската култура. „Те бяха поразени – потвърждава пиарът им Тони Брейнзби, – не можеха да се удържат да купуват всякакви японски неща. При Фреди това се превърна в трайна любов. Веднъж пръсна всичките си хонорари от концерти в Япония за японско изкуство и местни артефакти. И защо не? За групата турнето в тази източна страна беше толкова вълнуващо. Япония първа се поддаде на очарованието им. Там те станаха големи, преди да пробият в собствената си родина. И това, разбира се, много ги впечатли.“ Когато се връщат в Англия, и двата им сингъла *Killer Queen* и *Sheer Heart Attack* оглавяват японските класации. Новият им албум е хит и в Америка.

Обратно у дома групата започва работа върху четвъртия си албум. И четиримата са заредени от скорошните си преживявания и това намира отражение в новия материал. Той изглежда най-обещаващото, което са правили до момента. Брайън непрекъснато търси нови начини за извличане на все по-сложни звуци и ефекти от китарата си.

„Куин“ се съпротивляват на изкушението да използват синтезатори, на което се подават много други групи по това време. Много от колегите им завиждат за Брайън Мей и неговата китара „Ред Спешъл“. Даже през лятото на 1975 г. двама музиканти Рон и Ръсел Мейл се поддават на импулса да поканят Мей да свири с тях. Те са бивши модели на детска мода и настоящи фронтмени на група „Спаркс“. Имат шепа клипове, изкачили се по класациите, и се обръщат към Брайън с надежда да го привлекат в своята група. Той е поласкан от предложението, но е далеч от идеята да напусне „Куин“.

През есента групата работи усилено в шест различни студиа едновременно. Също толкова интензивни са и опитите на „Куин“ да се освободят от връзката си с „Трайдънт“. През август са подготвени няколко споразумения за приключване на взаимоотношенията и предстои те да бъдат подписани. „И Ем Ай“ ще има по-директен контрол върху записите на „Куин“ и издаването им, а те междувременно са свободни да си потърсят нов мениджър. Лошата новина е, че трябва да платят 100 000 паунда неустойки на „Трайдънт“, плюс един процент от продажбите на албумите: „Накрая трябваше да жертваме приходите от първите ни три албума в името на нашето бъдеще.“

Отново са изправени пред безпаричие. По тези причини е отложено и планираното американско турне. Разчува се за разногласията и даже плъзват слухове, че „Куин“ са на път да се разпаднат. Това не е истина, но ги изправя пред спешната нужда от нов мениджър. Тъй като предложението на Дон Ардън е отпаднало, групата трябва да помисли отново.

Те изготвят кратък списък от имена, едно от които е това на Джон Рийд – мениджъра на Елтън Джон. Първоначалната реакция на Рийд не ги окуражава, но той приема да се срещнат. Макар „Куин“ да са убедени, че ще станат суперзвезди, това, с което раз-

БРАЙЪН МЕЙ

полагат до момента, обективно погледнато, е фактът, че са изключително впечатляващи на живо, имат няколко хита и албумите им се продават добре. Това ги прави по-добри от множество групи и не достатъчно успели в сравнение с други. Но нещо у тях привлича Джон Рийд и в края на септември 1975 г. той става новият им мениджър.

Първата му работа е да наеме човек, който да отговаря за програмата на групата ден по ден. Неговият бивш колега Пит Браун се заема с това. „От този момент нататък следващите седем години бях неотлъчно с „Куин“ – казва Пит. – Ходех навсякъде с тях – в звукозаписните студиа, на концерти, на турнета. Помня, че Фреди казваше: „Реших, че Джон Рийд е точният човек за наш мениджър в момента, в който изпърха с мигли към мен!“ Но ако говорим сериозно, „Куин“ наистина имаха голяма нужда от помощ. Финансите им бяха в пълен безпорядък.“

При работата с Рийд всичко се развива бързо. Заедно с Джим Бийч обсъждат въпроса откъде да намерят солидната сума, която „Куин“ дължи на „Трайдънт“. Преди да изтече срокът през ноември, той убеждава „И Ем Ай“ да я отпуснат за сметка на предстоящи хонорари на групата. След като е решил този проблем, той организира парти в лондонския „Колизеум“, където сред блясъка на светкавиците „Куин“ публично получават огромен брой златни и сребърни дискове в чест на рекордните продажби на *Killer Queen* и първите им три албума.

Междувременно напредва работата и по четвъртия им албум.

„Имаше моменти, в които трима от „Куин“ записваха едновременно в три различни студиа. Никой не беше правил подобно нещо до момента.“ Песните, които групата създава, са качествено нови и различни. Част от приноса на Брайън Мей към това е парчето *Good Company*, което е в стил 20-те години на ХХ век, изглежда доста сложно и е плод на значително количество работа.

Богатството на аранжиментите на танцовите мелодии от двадесетте години интригува Брайън и той често мисли върху това как би могъл да пресъздаде подобно звучене на китара. Един ден му хрумва песента *Good Company* и докато седи и я свири на укулеле, идеята за мелодиите през двайсетте отново се връща в ума му. И той открива как може да изсвири духовна секция на своята

собствена китара, тоест да възпроизведе звука на тромпет, кларинет и тромбон. Като начало изучава подробно и педантично тези духови инструменти. „За да постигна „гласа“ на тези инструменти (на китара), работех върху всяка нота едновременно с настройки с педал и с изграждане на звученето.“ В текста на друга от своите забележителни композиции от това време – 39, Мей внася известен елемент на научна фантастика. Думите на повечето текстописци до известна степен подсъзнателно отразяват собствените им чувства, признава той. Усеща, че в това парче се долавя неговото осъзнаване, че перспективите пред него и начина му на живот се променят. Светът на грубия, шумен рок, в чиято периферия се намира Брайън, е толкова различен от начина, по който е бил възпитаван, че той разбира, че неизбежно този свят ще промени неговия начин на мислене.

По време на записите в студиото изкрystalизира материал, в който има сложност и дълбочина, и до октомври групата е еднородна в смелото си решение техният следващ сингъл да бъде композицията на Фреди *Bohemian Rhapsody*. Изборът е дързък не толкова заради текста, колкото заради факта, че пълната версия на песента е нечувано дълга – седем минути и на моменти определено звучи оперно. Джон Рийд е поразен. Пит Браун обяснява: „Много от нас помислиха, че „Куин“ са луди да изберат това парче за сингъл. Опитах да ги разубедея. Обясних им, че е доста по-дълго от обичайното. Джон Дийкън специално се съгласи с мен, но Брайън, Фреди и Роджър се подкрепяха взаимно. Те настояваха, че трябва да наложат свой собствен стил и отказваха да отстъпят“.

Музикалният продуцент също си спомня тази настойчивост: „Предполагам, че някой би я нарекъл и арогантност, но тя идваше от абсолютната увереност на групата в качествата на парчето. За продължителността му, която беше два пъти повече от обичайната, казваха – и така да е, тогава просто ще се наложи водещите да пускат едно парче по-малко от плейлистата си, за да звучи нашето. Аз седях отзад в контролната зала в деня, в който завършиха записа на *Bohemian Rhapsody*, и знаех, че чувам най-великата музикална творба в живота си. Има два начина, по които едно ново парче ти въздейства. Единият е да го чуеш с главата си и това

БРАЙЪН МЕЙ

може да те заблуди. Другият е да провокира усещането в стомаха и тогава... знаеш. И този път го усетих как се загнезди там. Със сърцето си го усетих. „Куин“ също го знаеха.“

Дори и да се възхищава на решимостта на „Куин“ да защитават своята професионална чест, Джон Рийд като техен мениджър трябва да си свърши работата да предотврати възможния провал. Всеки на негово място би бил притеснен при тези обстоятелства. В началото се опитва да ги убеди да редактират песента и да я съкратят, но не успява. В крайна сметка осъзнава тяхната увереност в стойността на парчето и дава благословията си за изпращането му в медиите.

Оттам нататък според някои разкази Фреди Меркюри отива при своя приятел – диджея Кени Евърет, с предварително копие на диска, за да го пита какво мисли за парчето. Брайън, от друга страна, си спомня, че Кени е дошъл, докато записвали. Така или иначе, чувайки за дължината на песента, Евърет реагира резервирано, коментира, че едва ли някое радио би откликнало добре, но в момента, в който чува сингъла, всичките му съмнения изчезват. Радио Кепитъл не са приели още официално песента, но водещият диджей не е известен като човек, който спазва правилата. „Кени е голяма работа! – смее се Пит Браун. – За два дни той въртя *Bohemian Rhapsody* почти непрекъснато. Казваше: „А! Пръстите ми се подхлъзнаха!“ и тя пак започваше. Евърет пуска толкова често песента „по случайност“, че радиостанцията е затрупана с обаждания на слушатели, искащи да знаят кога да очакват новия сингъл на пазара.

Агентът на Кени Евърет Джо Гърнет потвърждава: „Кени изигра огромна роля за налагането на „Куин“ в ефира с тяхната *Bohemian Rhapsody*. Той беше невероятно ентузиазизиран за този запис и го въртеше непрекъснато дори в дома си“.

„Сега всички възклициват колко велико е това парче, но – спомня си Тони Брейнзби, – Кени Евърет беше човекът, който имаше достатъчно смелост да го излъчи първи. Песента беше от онези, които или щяха да хвъркнат до номер едно в класацията и да поставят „Куин“ на върха, или да ги сринат и да се превърнат в техния надгробен надпис. Първата ми реакция, като я чух, беше – хей, какво готино парче! Но кой, по дяволите, ще се навие да го

излъчва? То е абсурдно дълго и какво, за Бога, се заиграва Фреди с тези оперни щуротии в средата? Искам да кажа, реално погледнато, такива неща не вървяха по това време. „Куин“ осъзнаваха, че рискуват, но в основата на този ход беше проникателността им да опитат късмета си. Другите им песни бяха хубави и с тях можеха да бъдат спокойни, включително по отношение на продължителността им. Тази те оставаше без дъх, беше половин албум, образно казано. Бяхме сигурни, че радиата ще я отхвърлят.“

Bohemian Rhapsody излиза официално в края на октомври. В продължение на четири години до този момент „Куин“ опитват различни музикални стилове. Никога не са били твърде прогресив, нито пък прекалено глем рок. Пробвали са различни неща, допускали са влияния и са ги трансформирали, но и винаги са проправяли своя собствен нов път, противопоставящ се на клишетата и неподлежащ на описание. Този път впечатляващата среща на рок и опера разтърсва музикалната индустрия.

През 1975 г. никой не е подготвен за балада с почти двеста отделни вокални записа, които се вливат в сложни ритмични и хармонични преработки, преди да избухнат в здрав хард рок. Несравнима с нищо, създавано до този момент, това е най-забележителната творба на „Куин“. Отзвукът, който провокира, е достоен и съразмерен на мащаба ѝ. Харесвана или не, десетилетия по-късно хората все още се опитват да проумеят значението на сложния ѝ текст. „Тази песен е рожба на Фреди – уточнява Брайън Мей. – Той никога не я е обяснявал и според мен има право.“

Грандиозното великолепие на песента отговаря на склонността на Меркюри към драма и страст, но дали не е имало и друго, което да му помогне в работата му? След като, без да иска, той си приготвя чай от марихуана през 1969 г., неговите приятели се кълнат, че той винаги е избягвал да посяга към наркотиците. В продължение на шест години пътуванията и срещите с нови хора разширяват хоризонта му и все по-често му се случва да се сблъсква с наркотици и наркомани. Доколкото е известно, Фреди започва да взима кокаин около средата на седемдесетте. Дали неговите ранни експерименти с кока имат връзка със създаването на тази песен? Няма да е първият изпълнител, повярвал, че дрогата отключва съзнанието и помага за създаването на най-великите творения.

БРАЙЪН МЕЙ

Каквото и да е помогнало за създаването на *Bohemian Rhapsody*, нейният ефект върху публиката е противоречив. В проучване на една радиостанция в Мидландс в средата на осемдесетте сингълът оглавява класациите и за най-добра, и за най-лоша песен. Реакциите през 1975 г. също са противоречиви, но опасенията, че парчето няма да бъде излъчвано изцяло, се оказват неоснователни. Към него има толкова голям интерес, че го излъчват масово по всички радиа.

Феноменалното въздействие на *Bohemian Rhapsody* кара журналистите да настояват за интервюта. Този път, за да преодолее съпротивата на Меркюри към разговорите с медии, Тони Брейнзби измисля нова стратегия. „Когато „Куин“ започнаха да налагат името си – обяснява той, – Фреди започна да дава само големи интервюта. Той се превърна в разменна монета, която вадохме само при заявки от големите медии, като националните вестници, ако предложеха да бъде на корица на „Ен Ем И“ или разни подобни. Когато те проявяваха интерес, аз можех да преговарям с него за интервюта. По-късно и Брайън, и останалите се превърнаха в интересен материал за корица, но в онзи момент Фреди беше във фокуса на вниманието. Когато той приемеше да даде интервю, моля за внимание, то не беше за да допусне някого до себе си. Той приемаше тези разговори по същия начин, по който се отнасяше към сцената. Превръщаше интервютата и сесиите в истинско шоу за журналистите и фотографите. Беше провокативен, колоритен и префърцунен.“

Оказва се, че няма много време за избягване на медиите. В средата на ноември „Куин“ започват дълго турне в Англия. *Bohemian Rhapsody* е влязла в класациите с номер четиридесет и седем и се издига скоростно. Следващата логична стъпка е „Топ ъф дъ попс“, но сложната композиция на песента изключва изпълнение на живо. И режисьорът Брус Гауърс, който вече е снимал „Куин“ – в „Рейнбоу Тиътър“, е помолен да направи видео, с което парчето да бъде представено.

Концепцията на този тип промоционални филми не е помръднала откакто групи като „Ролинг Стоунс“ са снимани да свирят на плажа, докато хората, които са извън кадър, търкалят камъни отвисоко на хълма зад тях. „Куин“ си представят нещо различно.

Вече са ангажирали студио „Елстрий“ за репетиции преди турнето, така че на сутринта на 10 ноември 1975 г. реализират идеите си на практика. Снимките продължават четири часа, струват 4 500 паунда и клипът е монтиран за един ден. Резултатът е психеделично и тайнствено, драматично хард рок видео. Когато се появява на „Топ ъф дъ попс“ десет дни по-късно, то променя маркетинга в поп музиката завинаги.

Завладявайки публиката, *Bohemian Rhapsody* оглавява американските класации за сингли, става платинен и достига над 1.25 милиона продажби само в Англия. Освен това впечатлява и колегите на групата в музикалния свят. Бени Андершон и Бьорн Улвеус – звездите от „АББА“, са много впечатлени. „Бохемска рапсодия“ промени пътя на рока и попа – заявява Бени, – извади ги от обичайното им русло. Нейната неоспорима уникалност напълно подхождаше на оригиналността на „Куин“. „Когато я чух за първи път – спомня си Бьорн, – позеленях от яд. „Куин“ много ни вдъхновяваха и мен, и Бени. Имахме усещането, че с тази песен те вървят в същата посока, към която се бяхме запътили и ние – към по-театрално, по-драматично звучене. И, разбира се, и за двама ни тя беше още един допълнителен импулс да вървим по пътя, който щеше да ни доближи до правенето на мюзикъли.“

И „АББА“, и „Куин“ получават признание за своето умение майсторски да изработват песните в студио. Налагат се като групи, които създават интелигентна музика и пишат мелодии, чийто отличителен белег е блестящата работа с хармонии. „Обикновено хората не могат да уловят сложността на хармониите в една песен – обяснява Бьорн Улвеус. – Песните на „АББА“ звучат много просто, но всъщност са доста сложни. В „Бохемска рапсодия“ човек не може да се обърка по отношение на брилянтните хармонии.“

Но освен смайването, възклицанията, въздишките и завистта в музикалния свят има и противници. Диджеят Джон Пийл например твърди следното: „В началото харесвах „Куин“, макар че трябва да призная, че те не са сред любимите ми групи. На една церемония на „Топ ъф дъ попс“ им отнех микрофона и скоро след това в някакъв вестник се появи изявление на Фреди Меркюри и Роджър Тейлър, че щели да ми праснат един, ако ме видят някъде.

БРАЙЪН МЕЙ

Слава богу, никога не го направиха, но – сега сериозно – когато се появиха за първи път, ги смятах за уникални. Никой никога не беше постигал начина, по който те звучаха. За повечето хора „Бохемска рапсодия“ е началото на „Куин“, но за мен това е техният край. След тази песен според мен стилът им стана твърде надут“. Брайън Мей има собствена гледна точка по въпроса: „Ние просто постигнахме успеха, а това в Англия не се приема добре“.

Със смесени чувства към „Бо Рап“, както я наричат още, е и Дик Тейлър – един от оригиналните членове на „Ролинг Стоунс“, по-късно соло китарист на групата „Прити Тингс“, и приятел на Фреди Меркюри. „Сега мисля тая песен за велика – обяснява Дик. – Тя си е класика вече. Спор няма! Обаче навремето, когато я чух за първи път, хем ме кефеше, хем – не. Помислих си – шан-тава работа. Беше ми малко вповече, но нали говорим за Фреди – той си беше такъв и беше адски добър в тия работи!“

В деня след телевизионния дебют на „Бохемска рапсодия“ излиза и албумът *A Night At The Opera*. Много банди са склонни да посочват един от албумите си като знаков за своето творчество. В този смисъл Брайън може би би определил *A Night At The Opera* за апогей в работата на „Куин“. Години по-късно, поглеждайки назад, той ще каже: „Този албум може да се нарече нашият *Sgt. Pepper's*.“

Шеста глава

СБЛЪСЪЦИ И ТРИУМФИ

„Куин“ са в еуфория, обикаляйки цяла Англия за турнето си в подкрепа на *A Night at the Opera*. След концерта им в Нюкасъл през декември 1975 г., докато прекосяват границата на път за следващото си участие в зала „Дънди Кердс хол“ в град Дънди, Шотландия, настроението им е помрачено. Посред нощ бусът им е спрял на магистралата от полицаи. „Да си го кажем направо, те търсеха наркотици – разказва мениджърът на „Куин“ Пит Браун. – Бивш член на екипа, който беше уволнен от звукозаписната компания, не от самите „Куин“, решил да си го върне на групата. Обадил се анонимно на полицията и подал сигнал, че „Куин“ са здраво дрогирани. Беше пълно с въоръжени ченгета, които бяха окупирали всеки възможен изход на пътя. Трябва да им е струвало цяло състояние. Много ясно си спомням тихото напрежение дали няма да се окаже, че някой глупак от екипа не носи нещо малко. Всички бяха чисти.“

За Пит, който отговаря за спазването на графика на турнето, най-голямото притеснение е, че това среднощно приключение може да ги забави. „Никога, докато съм работил с „Куин“, те не са отменяли концерт. И за мен това беше най-голямото притеснение – обяснява той. – Полицайте претърсиха всичко – озвучителната, осветителната техника. Очевидно мислеха, че ще направят голям удар. Все пак се отнесоха към нас с уважение. Трябва да са си дали сметка още в началото, че може да става въпрос за номер. Разровиха целия автобус, душиха пепелниците, всичко. Не можах да открият дори един джойнт. Накрая разочарованието им беше толкова голямо, че направо изглеждаше смешно.“ Полицайте освобождават екипа, бесни на този, който им е загубил времето и ги е поставил в толкова неудобно положение.

БРАЙЪН МЕЙ

Най-северната точка в Англия, където „Куин“ са имали концерт, е Абърдийн. В средата на декември 1975 г. те свирят в „Капитол Тиътър“. По всичко личи, че „Бохемска рапсодия“, която продължава да е номер едно, ще се задържи на върха на музикалните класации и до Коледа. Това е заслужено признание, за което групата се е борила много дълго. На финала на турнето четиримата имат няколко свободни дни и по спомените на Пит Браун отиват в „Брайън Доум“ да гледат концерт на Hot Chocolate. „Всички отидохме да видим шоуто на Hot Chocolate. Те бяха много яка банда. Парчето им *You Sexy Thing* беше на второ място в чартовете. След концерта седнахме да хапнем в ресторанта на хотела, в който бяхме отседнали. Изведнъж нахлу Ерол (вокалът на Hot Chocolate), втурна се право към Брайън и Фреди и изрева: „Копелета! Това щеше да ми е най-големият удар – да хвана първото място за Коледа! Диванета!“ Боже, толкова беше смешно!“

На Бъдни вечер 1975 г. „Куин“ се връщат в зала „Хамърсмит Одиън“ в Лондон, за да участват в шоуто „Проверката на портиерите“, което ще бъде предавано пряко по телевизията и ще бъде излъчвано едновременно по радио Би Би Си 1. Три седмици порано албумът *A Night At The Opera* излиза в Америка, а в Англия вече е платинен. На 27 декември той оглавява английската класация за албуми. Това превръща 1975 г. в най-успешната за „Куин“ до момента.

Брайън за първи път има усещането, че макар и да не знаят накъде ги води пътят им или колко дълго ще продължи той, „Куин“ определено вървят нагоре. Нещата напредват и в личния му живот. В началото на новата година двамата с Криси Милън определят дата за сватба. Вече са заедно от седем години и почти през цялото това време са неразделни. „Куин“ винаги са се старали да прекарват много време заедно и в този момент, когато кариерата им очевидно тръгва нагоре, това се налага все повече и повече. В следващите четири месеца им предстоят три големи турнета из целия свят. Тъй като след края на април за кратко имат възможност да забавят темпото, Брайън и Криси решават да се оженят през май. Докато Криси започва подготовката за големия ден, Брайън се захваща да репетира здраво за първото предстоя-

що турне, което ще бъде в Северна Америка и ще обхване 32 дати. Предиизвикателството е голямо, доверието в тях – също.

Групата вече е обрала куп награди за най-слушана и харесвана музика за годината. „Бохемска рапсодия“ е на първо място в класациите в продължение на девет последователни седмици. В средата на януари 1976 г. „Куин“ летят за Ню Йорк и в момента, в който колелата на самолета докосват летище „Кенеди“, Брайън Мей се моли този път всички в групата да останат здрави.

Седмица след пристигането им за тях е организирано възторжено посрещане в „Палас Тиътър“ в Уотърбъри и където и да отидат вече, по петите им ги следват фенове. Напук на нарастващите съмнения за сексуалните предпочитания на Фреди Меркюри, стилът му на сцената, особено в Америка, става по-мъжкарски. Жените го намират за невероятно секси с прилепналите му дрехи и грациозната му стойка, с гъстата му лъскава тъмна коса и със закачливия му поглед. Губят си времето, но могат да бъдат доста настоятелни и решителни в желанието си да го преследват. И Фреди се убеждава в това, за съжаление по не много приятен начин. Един ден на улицата в Ню Йорк той попада на екзалтирана група момичета, които сграбчват двата края на шала му и започват да ги дърпат силно. За малко щял да се задуши, ако не била бързата намеса на приятелите му. Това, което най-много ги забавлява в реакцията на Меркюри, е яростта, в която изпада, че скъпоценният му копринен шал е съсипан.

По време на четиридневния им престой в Ню Йорк Брайън научава, че солистът на „Мот дъ Хупъл“ Иън Хънтър записва втория си соло албум *All American Alien Boy* в студио „Илектрик Лейдиленд“, а негов продуцент е Рой Томас Бейкър. Брайън, Фреди и Роджър отиват да навестят двамата си приятели и естествено сядат да посвирят заедно. В резултат на това Фреди, Брайън и Роджър записват беквокалите и свирят в парчето *You Nearly Did Me In*, което излиза в албума на Иън Хънтър.

В чужбина ги застига новината, че и четирите им албума са влезли в английската класация „Топ 30“ и дори записът *Queen* е стигнал до двадесет и четвърта позиция две години след излизането си на пазара. Вдъхновен от този успех, на концертите Меркюри започва да поздравява феновете, вдигайки тостове с чаши шампанско.

БРАЙЪН МЕЙ

Зад кулисите обаче не всичко е цветя и рози. Пит Браун си спомня много ярко това турне, особено престоя им в Чикаго. „Където и да отидехме, когато идваше моментът да продължим нататък, моето задължение беше да уредя сметките в хотела. Прекарахме два дни в Чикаго и трябваше да тръгваме за Сейнт Луис. Опитах да платя с кредитната карта на „Куин“, но ми казаха, че лимитът е надхвърлен. Най-лошото беше, че се случи в неделя. Всички банки бяха затворени. И аз все пак трябваше да измисля как да организирам придвижването на групата и на багажа до летището. Ставах все по-неспокоен. Скарах се с рецепциониста. Настоявах да оставим нещата така за момента и че групата ще си оправи сметките по-късно, но той не беше съгласен. Не знаех какво да правя и понечих да се обърна, когато той насочи пистолет към мен. Не си спомням дали съм вдигнал ръцете си нагоре, но със сигурност изстинах. Казах му: „Спокойно, приятел! Разполагам с всичкото време на света.“ В крайна сметка успях да извикам организатора на концерта в хотела и той плати в брой, но изпуснахме полета.“

Американското турне приключва в средата на март. Седмица по-късно „Куин“ започват второто си турне в Япония – за по-кратко време този път. Мей и Меркюри са научили малко японски и между песните могат да казват по няколко думи на публиката. Почитателите им са трогнати от това внимание и ги обикват още повече.

Околосветската обиколка на „Куин“ ги отвежда в другия край на света. Първото им турне в Австралия започва с концерт в „Ентъртеймнънт Сентър“ в Пърт. То е много важно за тях. Притеснени са как ще ги посрещне публиката след катастрофалното им участие на фестивала в Мелбърн преди две години. Чувстват се уморени и изтощени. От девет седмици са на турне и не са спирали да пътуват. Меркюри е изнервен и стресиран. Когато пристигат в Сидни, за да свирят в „Хордърн Павилиън“, ситуацията става още по-тежка.

„Оказа се, че за да стигнем до залата, трябваше да минем през огромен панаир – обяснява Пит. – И заради това стана всичко. От една страна, беше очевидно, че няма начин да минем с автомобилите през тълпите от хора. Помолих групата всеки да излезе от

колата, в която пътуваше, и да повърви пеша. Фреди веднага реагира: „Скъпи, не е възможно да ходя където и да било пеша!“ – и категорично отказа да слезе от лимузината. Наложил се да караме като на забавен кадър, за да не ударим някого. А той през целия път надигаше чаша шампанско. Нужно ли е да казвам, че подобни неща не допадат особено на средностатистическия австралиеца? И хората на панаира започнаха да подвикват: „английски путки“ и други по-лоши обиди. Удряха гневно по стъклата, показваха средни пръсти на хората вътре и блъскаха с юмруци по преминаващите автомобили.“

Когато все пак процесията от коли стига непокътната до „Павилиън“, макар причината за неприятностите да е арогантността на Меркюри, той излива гнева си върху Пит Браун. „Когато Фреди искаше да бъде лош, с него наистина се общуваше много трудно – признава Пит. – Често ме е разплаквал в годините, в които работех за него. А онзи път, когато влязохме в театъра, обзет от злоба и ярост, той грабна едно голямо огледало и буквално го строши в главата ми. След това ми нареди да намеря метла и да почистя веднага.“

Веднъж Меркюри обяснява своя темперамент като следствие от непрекъснатия натиск на славата. Все повече му се носи името на човек, склонен да хвърля предмети по другите. Фреди твърди, че е различен. Със сигурност Пит Браун трябва да е познавал и други по-добри черти на Меркюри, за да понесе обидата и да не го обвинява за нея. Пит дори го защитава: „Представяте ли си какво унижение е понесъл Фреди. Той просто трябваше да си го изкара на някого. И този път този някой се оказа аз. Разбирам го.“

След последния им концерт във фестивалната зала в Бризбейн на 22 април има повод за празнуване. Турнето е приключило с огромен успех. Този път, когато самолетът им за Лондон излита, и новият им сингъл, и новият им албум оглавяват австралийските класации. „Куин“ са отбелязали първия си сериозен пробив в Австралия.

Брайън има и други причини да бъде по-щастлив. Малко повече от месец по-късно, на 29 май 1976 г., двамата с Криси Мълън се женят в католическата църква „Сейт Озмънд“ в Барнс. Джон Дийкън вече има семейство с Вероника Тецлаф. Роджър Тейлър

БРАЙЪН МЕЙ

си остава заклет ерген. Фреди Меркюри, все още близък с Мери Остин, минава през сериозни вътрешни терзания, които ще продължат още няколко месеца. Групата дава на четиримата усещане за цялост и завършеност. Веднъж Тейлър описва работата си с „Куин“ като „да се връщаш вкъщи при мама“. Но и там нещо се е променило.

Първите пет сингъла са написани от Мей или Меркюри, но ето че и Джон Дийкън създава прекрасна мелодична балада – *You're My Best Friend*. Пускат я в средата на юни и веднага се превръща в седмия им хит. През лятото Брайън започва да работи по песните за предстоящия нов албум. Четиримата се надяват да го запишат преди края на годината. Следва период на „рутинна работа“, както я наричат помежду си – това е времето, в което всеки самостоятелно пише песни. И после ще се съберат в студиото, за да се карат за тях. Ще има оживени спорове, понякога и упорита съпротива, но за всеки от тях този начин на работа е много конструктивен.

Желанието да свирят на живо не ги оставя на мира за дълго време. В момента, в който „Куин“ започва да ги стяга шапката за изява, създателят на „Върджин“, Ричард Брансън им се обажда с вълнуващо предложение. „Хрумна ми идеята да направя безплатен концерт на открито в „Хайд Парк“, за да промотирам няколко групи едновременно – казва Ричард. – Проблемът беше, че не бях в състояние да финансирам нещо подобно по това време. И по-неже познавах Роджър Тейлър, му се обадох. Помислих, че може би „Куин“ биха се заели. Мислех също, че „Куин“ биха спечелили от такъв тип изява. Гледах „Ролинг Стоунс“ през 1969 г. в „Хайд Парк“ и си спомням специалната атмосфера, която създадоха с огромния безплатен концерт.“

„Куин“ се съгласяват и нямат търпение да организират концерта за следващия месец – което е почти невъзможно, но Брансън успява да се справи с многото изисквания на градската полиция и комитета на лондонските паркове и постепенно организира нещата. „Когато събрах необходимите разрешителни и проектът беше в ход, го предадох в ръцете на мениджърите на „Куин“, за да продължат оттам нататък.“

Решено е да се случи на 18 септември, което се вписва добре в ангажиментите на групата. Те имат два концерта преди това – първо ще свирят в „Плейхаус Тиътър“ на ежегодния фестивал в Единбург, където ще бъдат подгрявани от *Supercharge*. „Всеки, който е бил в „Плейхаус“ през онова лято – заявява Пит Браун, – ще ви каже, че този концерт беше невероятно преживяване. Трудно е да бъде описано, но всеки от „Куин“ запази дълбок спомен от тогава.“ Един от впечатляващите моменти от концерта е изпълнението на новото хард рок парче на Брайън Мей *Tie Your Mother Down*. То изстрелва публиката от седалките. Всички скачат да танцуват на пътеките отстрани.

Вторият концерт е в Уелс, в замъка Кардиф. На афишите е анонсиран като „Куин“ в замъка“. Шоуто им на открито е в края на най-сериозната суша във Великобритания от години насам. Язовирите са пресушени, дъната на реките са напукани, на някои места в градовете отново са пуснати уличните помпи. Въпреки това тази вечер се събира дванайсетхилядна тълпа. По време на изпълненията на подгряващите групи, Frankie Miller's Full House, Manfred Mann's Earth Band и Andy Fairweather Low, руква дъжд. Докато дойде моментът, в който „Куин“ трябва да излязат на сцената, всичко е подгизнало и публиката е измокрена до кости.

На 18 септември в „Хайд Парк“ е смазващо горещо. 150 000 души се събират в района, което предизвиква объркване в движението на Лондон. Събитието се отразява от радио Кепитъл с коментар от диджеите Кени Евърет и Ники Хорн. Водещ е журналистът от радио Би Би Си 1 Боб Харис. Освен професионалните си отношения с „Куин“ Харис е станал и техен близък приятел. „Бяха много умни – споделя той, говорейки и за четиримата от групата. – Гледната им точка към нещата винаги беше много точна. И освен това „Куин“ винаги ги е било грижа за техните почитатели. Никога не са били използвачи.“

Сред поддържащите групи този ден са бандата на Стив Хилдж, *Supercharge* и Кики Дий. „Соло певецът на *Supercharge* – спомня си Харис, – беше рядко пълен тип. Помня, че се появи в костюм, подобен на тези на танцьорите от балета на Фреди. Не беше особено красива гледка! Кики, чийто хит с Елтън Джон – *Don't Go Breaking My Heart* беше на първо място в класациите,

отчаяно се надяваше Елтън Джон да дойде и да пее с нея на сцената. Но той имаше други ангажименти и не можа. И накрая тази вечер тя пъ парчето заедно с картонено изображение на Елтън.

„Куин“ излязоха, когато се стъмваше. Хората бяха започнали да се събират от обяд и в средата на следобеда човек можеше да види от сцената как гъмжилото от народ буквално изпълва хоризонта. Това множество от хора беше невероятна гледка.“

Облечен в черно прилепнало трико, Фреди поздравява многолюдната публика с думите: „Добре дошли на нашия пикник край езерото Серпентайн!“, замахва и с балетни стъпки се впуска в изпълнението на много енергичната *Keep Yourself Alive*. „Очакването сред публиката, преди групата да излезе на сцената, беше осезаемо. Чувстваше се във въздуха – разказва Боб Харис. – И когато групата излезе под звуците на *Bohemian Rhapsody*, тълпата полудя. „Куин“ се раздадоха на 100%. И никога не се изхабиха, говоря и за по-нататък, както впрочем се случи с много други банди. Светлинното шоу беше невероятно!“

Когато избухва оглушителният рев на тълпата за бис, „Куин“ отчаяно искат да се върнат на сцената. На концерти Фреди често се забавлява с публиката, дразнейки я с боен вик: „Това ли искате? Това и ще получите.“ Само че във въпросния ден полицията решава, че никой няма да получава повече. Преди събитието е съставен стриктен списък от разрешения и забрани и тъй като концертът продължава повече от позволеното, те заплашват „Куин“ с незабавен арест, ако се опитат да се върнат на сцената. За да покажат и подчертаят, че са сериозни, дърпат шалтера на осветлението и целият парк потъва в непрогледен мрак.

Ричард Брансън си спомня: „Този концерт беше жизненоважен за „Куин“ и се превърна в преломен момент за кариерата им.“ След няколко седмици на усилена работа в средата на декември техният нов албум *A Day At The Races* е на пазара. Месец по-рано баладата на Меркюри *Somebody to Love* е избрана за новия сингъл на „Куин“ и Кени Евърет отново насища ефира с нея, което я катапултира на първо място в класацията на радио Кепитъл – „Хитлайн“. Когато го издават официално, малко не достига на сингъла да стане вторият им хит номер едно в британската национална класация.

В края на 1976 г. Брайън и Криси вече са си купили уютен дом в Барнс и са се нанесли в него, а Джон и Вероника са се преместили в къща в Пътни. Роджър прави още по-добра стъпка – купува си луксозна селска къща в Съри, с градина и гора към нея.

Междувременно Фреди Меркюри, след дълги терзания, усеща, че е време да пожертва връзката си с Мери Остин в името на други свои по-силни копнежи. Няма спор, че той все още изпитва силна любов към нея. Желанието му да промени правилата на тяхната връзка не означава, че е бил по-малко отдаден на нея, а времето ще покаже, че и нейните силни чувства и всеотдайност към него остават същите. Неговото решение обаче води до едни много необичайни взаимоотношения с Остин. Докато Меркюри води живота на гей, за който жадува, Мери продължава по своя път и има и други връзки.

Раздялата с Остин е огромно облекчение за Меркюри. След нея за него започва период на буйни безразборни сексуални връзки – период, който ще продължи поне пет години. Фреди се хвали с огромната си сексуална енергия и стотиците легла, през които е минал. И това не е необичайно поведение за рок певец, въпреки че обикновено самохвалството на другите звезди е свързано с групната жени. След здраво купонясване на някое гей парти, Меркюри си избира който му хрумне, иска секс без условия и без обвързване и призори напуска клуба, за да се прибере вкъщи, влачейки след себе си своето завоевание. Изглежда не е много придиричлив и за артистичен човек с неговата нарастваща все по-изтънчена чувствителност, той е склонен доста да изпадне и понякога да се държи като истински помяр. Междувременно започва да взима все повече и повече кокаин.

През януари 1977 г. „Куин“ потеглят на най-продължителното си американско турне до момента. Когато пристигат в Милуоки, се оказва, че страната е скована от свиреп студ. От век насам не е имало толкова ниски температури. Ще бъдат подгръвани от „Тин Лизи“ с фронтмен Фил Лайнът и соло китара Скот Горъм. Мениджърът на „Тин Лизи“ Крис О’Донъл още си спомня как са получили работата на подгръваща група. „Самите „Тин Лизи“ трябваше да правят турне в Америка – разказва Крис. – Една нощ Брайън Робъртсън се сби в клуб „Спикизи“. Някакъв пич щеше

да счупи една бутилка в главата на Франки Милър и Брайън протегна ръка, за да спре бутилката, която пък го нарязва здраво. Нямаше как да свири на китара. Веднага заминах за Америка да видя има ли начин да намерим изход от ситуацията и да спасим новия албум на „Лизи“. И там съвсем неочаквано ми се обади Хауърд Роуз – американският агент на „Куин“ в онзи момент. Пита дали „Тин Лизи“ можели да ги подгряват. „Лизи“ бяха големи фенове на „Куин“ още от появата им и не можех да повярвам на късмета ни да получим такова предложение.“ Брайън Робъртсън е заместен от Гари Мур. Това пътуване е откровение за Крис О’Донъл. „Имало и такива моменти, в които „Тин Лизи“ са си свирели парчета на „Куин“ извън сцената. Усещах колко са добри „Куин“, как са изчистили и прецизирали и най-малките детайли в работата си дотам, че и най-дребната грешка лъсваше и разваляше перфектния баланс. Докато „Лизи“ бяха още толкова сурови, звучаха толкова необработено, в пълен контраст, и от тях се изливаше тази непредсказуема енергия на сцената. Искам да кажа, че съчетанието между двете групи беше велико.“

Соло китаристът на „Тин Лизи“ – небрежният и буен калифорниец Скот Горъм си спомня за това турне с огромно удоволствие: „Това беше втората обиколка в Америка за „Тин Лизи“. Преди това никога не сме подгрявали британска или европейска група. Винаги бяха американски. И се оказа, че става въпрос за съвсем различен манталитет, особено при „Куин“. Когато човек е стигнал до определено ниво в рок музиката, това може да го промени. Много групи развиваха параноя. Побъркваха се да не би подгряващата група да ги измести от сцената. Не позволяваха да правиш саундчек, да имаш лични асистенти или други подобни, защото наистина искаха да те провалят. Такова нещо не ни се случи с „Куин“. Те ни казаха директно: „Ето хора, които да ви помагат.“ Попитаха: „Ще имате ли нужда от саундчек, какво осветление искате и какво още ви е необходимо?“

На сцената „Куин“ и „Лизи“ се държат като англичани, дошли да завладеят Америка. Двете групи се разбират много добре. „Мисля, че това се дължеше отчасти и на факта, че бяха много различни – обяснява Скот. – „Лизи“ бяха пънкарска група с улично поведение и маниери, докато „Куин“ бяха блестящи и изискани.

Винаги съм смятал определението „помпозна“ за грубо, когато говорим за тяхната музика. Да бъде по-точни – тя е велика. Така че нямаше причина за конкуренция между двете банди.“

„Куин“ и „Лизи“ изкарват чудесно и много забавно заедно. „Една вечер – спомня си Скот, – бях на сцената. Свирех и се бях отнесъл, когато в разгара на концерта нещо прелетя покрай лицето ми. За малко не ме удари и цопна върху усилвателя ми, който беше отзад. Обърнах се, погледнах – беше лимон. Замислих се за секунда и се питам далиима скрито послание в това парче плод, или к’во? В смисъл – защо не ми хвърлиха ябълка или маруля? Защо именно лимон? Като приключихме с нашата част, излязоха „Куин“. А аз отидох да ги гледам и изведнъж от същата посока в публиката, гледам, долита градушка от около дузина яйца. Те се издигнаха нагоре във въздуха и плъоснаха право при Брайън. Той се хлъзна на едно сурово яйце и чучна директно по задник! Започнах да се смея здраво. После си наложих да спра. Помислих си, какво се хилиш? И ти си го получи, при това с лимон!“

И не можех да проумея кое беше по-лошо – яйце или лимон. Както и да е. Вперих очи в публиката и си помислих как там седи един тип и е приготвил цял салатен бар само за нас. Можеше и да не ни плащат много, но поне щяхме да се наядем добре. Бяхме в една от тия огромни мега зали с куполи. И Брайън, какво можеше да направи човекът, освен да стане и да се преструва, че нищо не се е случило. Обаче беше облечен с една блестящо бяла риза. Беше бяла, ама вече – не. Да не ти разправам, човече!“

Скот Горъм има много ярки спомени и от Фреди: „Да, Фред беше наистина различен според мен. В „Тин Лизи“ бяхме 100% политически некоректни и нали знаеш, такива пропаднали типове? Да започнем оттам, че всичките бяхме хомофоби и въобще нямахме идея как да се държим с този Фреди Меркюри. И така, докато не се запознахме с него и не открийме, че той е прекрасен човек. Той въобще не беше това, което сме си представяли с нашата склонност да съдим другите. Фред имаше присъствие и беше достатъчно силна личност, за да спечели всеки. С нас направи точно това – спечели ни.“

Склонният към хомофобия Крис О’Донъл казва: „Въпреки че носеха името „Куин“ с неговото значение, намекващо за гей

наклонности и че техен фронтмен беше Фреди, те си бяха момчешка група. В поведението им на сцената нямаше гей елементи. Те свиреха хард рок и Фреди никога не е чупел стойки и китки по онзи неприятен популярен начин. Зад кулисите беше различно и предполагам, че този двойствен начин на живот е бил едно от най-трудните неща за него – да се държи на сцената по начин толкова противоречащ на личния му живот“.

Тези два свята все пак невинаги са толкова различни според Скот Горъм. „Не, за Бога! – уверява той. – Хич не бяха. Имахме концерт в огромния „Уинтърленд“ във Фриско (Сан Франциско). Нали знаете, това е град, популярен с многочисленото си гей общество. Ние забивахме първи. Аз си свиря от лявата страна на сцената и решавам да погледна към дясната, мислейки си – ще взема да ида и малко да обърна внимание на публиката там. Проекторът непрекъснато ме заслепява. Като стигам и като гледам... някакви петстотин от най-обратните гейове, които някога си виждал, човече! Облечени в тесни панталони, украсени с пайети, сатенени гащеризони, огромни шапки с меки периферии, размахват щраусови пера, скачат от седалките и веят шалове с пера, тия, дето им викат „боа“, във въздуха. В момента, в който стигнах при тях, те се спуснаха към мен и започнаха да викат: „Дааа! Давай момче, разкърши се!“ Боже, човече, помислих си – о, не съм готов аз за такъв контакт! И веднага избягах в най-далечното възможно ляво. Ама ако беше видял Фреди на това турне, той просто беше във вихъра си. Ясно е, че „Куин“ не се даваха, представяха се супер, обаче той си скъсваше гъза да заслужи поне още два или три биса.“

Освен приятелство, между двете групи има и съперничество. На „Тин Лизи“ им се носи слава, че са доста диви и че в концертите им често има агресия. От първата вечер става ясно, че те ще предизвикат мощно хедлайнерите с неоспоримата си енергия. „Излизахме, за да накараме „Куин“ да си заслужат парите – отбелязва Скот. – Освен това и за да печелим фенове. Естествено, че искахме да ритнем хедлайнерите в задника – това принципно прави бандите по-добри. И се стараехме да им е възможно най-трудно да свирят след нас. Човече, веднъж стъпили на сцената, ние искахме да ги отведем тия пичове далеч от нея!“.

Брайън разпознава това отношение и го приветства. Не е минало много време от момента, в който „Куин“ са правели всичко възможно, за да засенчат „Мот дъ Хупъл“.

По време на тежък концерт или по средата на някое напрегнато турне Фреди Меркюри поддържа енергията си не само със собствения си адреналин, но и на други източници. Специално за това турне Скот Горъм обяснява: „По време пътуването аз не видях Фреди да се дрогира. Не се е хвалил, не го е демонстрирал, нито пък е повдигал въпроса. Беше много дискретен.“ Преди турнето да започне обаче ситуацията е различна: „Записах в студио „Олимпик“ по същото време, в което и „Куин“ работеха там – продължава разказа си Горъм. – Срегнах Фреди във фойето. Той беше вече смръкнал няколко пъти. Казва ми: „Хей, Скот, можеш ли да ми направиш една услуга?“ Викам: „Еми, добре.“ Фреди пита: „Можеш ли да дойдеш с мен и да чуеш това, което правим горе? Искам да чуеш как звучи китарата на Брайън. Според мен е супер, но на него не му харесва. Айде ела да кажеш какво мислиш“. В тоя момент аз отсичам: „Абе, по-добре – не! Светът е фрашкан с критици. На кой му трябва още един?“ Ама Фреди просто го умееше това – да убеждава. Отидох и звучеше яко. Междувременно Фред беше смръкнал още няколко пъти и явно го беше хванало. В интерес на истината това беше първият път, в който го видях да взима кокаин. Може би това му даваше енергията, която винаги излъчваше толкова силно. Започна да говори на Брайън за мен: „Брайън, я го виж това момче – не е ли красавец? Няма ли да направи много по-яка кариера, без да свири на китара, просто с външния си вид? Ей, Брайън! Я погледни! Какво ще кажеш?“. Той продължаваше. Аз намигнах на Брайън, приех всичко на шега. Но Фред бая се беше разлигавил и започна вече да досажда на Брайън и да става неприятен. И накрая Брайън, за да му достави удоволствие, се съгласи“.

По време на американското турне в началото на февруари „Куин“ свирят в престижната зала „Медисън Скуеър Гардън“ в Ню Йорк. Публиката ги обожава. Те също са въодушевени от възможността да правят концерт на такова място. Усещат – това означава, че вече са в лигата на големите. Скот Горъм се съгласява: „Сградата не е нещо особено сама по себе си, разбираш ли,

БРАЙЪН МЕЙ

обаче си там. Това си е „Медисън Скуеър Гардън“, значи – успял си!“ Пит Браун потвърждава: „Куин“ винаги са си поставяли цели, които да преследват. Да свирят в „Медисън“ беше една от тях. Залата беше разпродадена. Беше страховита вечер и след нея момчетата от групата бяха наистина удовлетворени от това как са се справили, докато някой не подшушна, че „Йес“ са направили три концерта там в три последователни вечери. Само това му трябваше на Фреди. Той подскочи и изрева: „Е т’ва е! Ние ще направим пет вечери!“. Искаше да каже, че „Куин“ няма да се успокоят, докато не направят нещо повече от три последователни концерта в „Медисън Скуеър Гардън“.

Това жестоко съперничество не се отнася само до отношенията им с другите групи. То съществуваше и между четиримата. „Те бяха безпощадни един към друг – коментира Пит Браун. – Никой не можеше да избяга или да се скрие за нещо. По различни начини всички в определен момент се оказваха принудени от останалите да се съгласят с нещо, което индивидуално биха отхвърлили, но в крайна сметка приемаха. Това ги правеше част от „Куин“.

Техният стандарт беше най-високият, с който съм се сблъсквал. Те се окуражаваха взаимно през цялото време, подтикваха се един друг безспирно. Ако Фреди искаше да бъде най-добрият фронтмен на света, Брайън трябваше да бъде най-високата класа китарист, Джон и Роджър бяха решени да се докажат с ненадмината ритъм секция. Именно този огромен натиск, на който сами взаимно се подлагаха, направи „Куин“ уникални.“

За Брайън двете вечери, в които свирят в концертната зала „Форум“ в Лос Анджелис, са абсолютно равностойни на успеха им в „Медисън Скуеър Гардън“. Преди години той е гледал „Лед Цепелин“ на същото място – във „Форум“, и си е мислел дали е възможно някой ден да застане на мястото на Джими Пейдж. Всички концерти от американското им турне са се оказали напълно разпродадени и това много развълнува Брайън, макар и американските критици да опитват да пренебрегнат изпълненията им и в същото време да се превъзнасят по „Тин Лизи“.

„Вестниците навсякъде твърдяха, че излизайки на сцената, ние сме били убивали „Куин“. Ние не го приемахме на сериозно – признава Скот Горъм. – Не беше вярно. Даже Брайън дойде

веднъж до гримьорната ни след нашата част и ми каза: „Момчета, усещам, че като излезете на сцената, ни убивате на място.“ Ами излязох да гледам концерта на „Куин“. Гледам и си викам: „е кое пък наше шоу ще е гледал?“

Точно когато турнето върви към своя край и изглежда, че този път няма да става въпрос за болести, през втората седмица на март гласът на Фреди го предава. Отново страда от пренапрежение и се налага да бъдат отменени два концерта, за да може той да си почине. Брайън се връща обратно в Сан Франциско, за да види свои приятели, преди групата да се отпрати към последните шест концерта в Канада.

Когато „Куин“ се връщат в Англия, се оказва, че последният им сингъл *Tie Your Mother Down* не е успял да пробие в „Топ 30“. С появата на пънк движението групи като „Клаш“, „Дъ Демнд“ и „Секс Пистълс“ владеят класациите.

В целия свят се смята, че „Секс Пистълс“ „собственоръчно“ са поставили началото на ню уейва в Англия. Музикалната преса бързо се прехласва по пънка и изключва наложили се групи като „Куин“. Може би точно „Куин“, защото те са абсолютната противоположност на философията на пънка. И докато някои журналисти са готови да четат надгробното слово на рока и да заровят „Лед Цепелин“, „Дженезис“ и „Куин“ в земята, Брайън следи новото музикално движение с интерес: всички нови стилове, даже и странните, го интригуват.

Няма време за притеснения за някакви нови съперници. „Куин“ отново са на път, започвайки своето европейско турне през май в „Ледения стадион“ в Стокхолм. Фреди Меркюри изявява по свой начин отношението си към грубиянската философия на пънка. Той излиза на сцената облечен в почти прозрачен костюм, реплика на носения някога от балетиста Нижински. И понеже не е удовлетворен от ефекта, Фреди се показва за финалния бис в прилепнало сребърно трико, толкова гъсто обшито с пайети, че заслепява публиката, когато блясва под силното осветление на прожекторите.

Афгърпартитата след концерт са се превърнали в задължителни за „Куин“. Отчасти те им помагат да се освободят от невероятните количества адреналин. На тези купони се стичат всякакви

звезди от шоубизнеса, оказали се наблизко, местни знаменитости, а от време на време и разни неканени натрапници. На едно парти на борда на яхта групата е наградена с тридесет и осем сребърни, златни и платинени диска в знак на почит за огромната си популярност в Холандия.

След завръщането от Америка, британската част на турнето започва в Бристъл и завършва в началото на юни в лондонския изложбения център „Ърлс корт“, където се провежда и церемонията по връчването на наградите „Бритс“. Там „Куин“ имат два последователни концерта. Това е годината на сребърния юбилей на кралица Елизабет Втора, което отчасти може да обясни помпозността на шоуто и разточителните им разходи за сценични ефекти. Освен за познатите димни бомби, фойерверки и пищно осветление, те поръчват специално проектирана платформа във формата на корона, която им струва 50 000 паунда. Тя се издига драматично на сцената сред дим от сух лед. Висока е седем метра и половина и е широка шестнайсет метра и половина. Тежи два тона.

Подобно пищно изпълнение в разгара на известността на пънка е гаранция, че критиците ще подскочат. „Ню мюзикъл експрес“ изстрелва залпа си в статия: „Рок концертите вече не са церемония за идеализиране на звездата от нейните фенове. Цялата тази илюзия, все още поддържана от „Куин“, се руши бързо и скоро ще се разпадне. На фона на иконоборческата нова вълна, не може да има нещо по-кичозно и претрупано от една стара балерина, която вдига тостове с шампанско пред публиката си“.

Същата статия от Тони Стюърт включва и дълго интервю с Фреди и е озаглавена: „Този малоумен ли е?“ Заядливият тон в началото продължава в цялото изложение. Накрая Фреди тотално губи търпение и на забележката, че би могъл да си направи отделен вход в центъра на сцената, който да го води директно до пианото, на което свири по време на концерта, той грубо избухва: „Ходя до пианото, за да свиря шибани неща – това е причината!“.

Ще дойде моментът, в който „Куин“ изцяло ще се откажа да дават интервюта.

През същата година парчето на „Секс Пистълс“ *God Save the Queen* оглавява британските класации, въпреки че е забранено за излъчване в ефира. Много от дистрибуторите отказват да разпро-

страняват сингъла. Мениджърът на групата Малкълм Макларън нарича парчето: „Най-английското, най-гневното, най-мизантропското, най-грубото и изродско рок парче, което е било писано някога“. И добавя: „Според мен това е най-доброто от пънк рока“.

Един ден „Куин“ и „Секс пистълс“ се срещат в звукозаписното студио. „През 1977 г. „Секс пистълс“ подписаха с A&M Records – спомня си Малкълм Макларън, – и ние всички се понесохме към студио „Уесекс“ в Северен Лондон. „Куин“ записваха в първо студио, а продуцентът на „Секс Пистълс“ Крис Томас беше във второ. Когато влезе в първо студио на път към вратата на съседното, Сид Вишъс коленичи на четири крака и пропълзя между краката на Фреди Меркюри. В този ден „Секс Пистълс“ бяха завършили записа на втория си албум и на най-известния им сингъл *God Save the Queen*.

В същото време през октомври на пазара излиза десетият сингъл на „Куин“ *We Are The Champions* – въздействащ и вдъхновяващ химн, написан от Меркюри. На страна Б е авторската композиция на Мей *We Will Rock You*. Според Брайън това е песен за човешкия род и за безсмислието от насилие. Сингълът се класира на второ място във Великобритания. „Електра Рекърдс“ го харесват и го издават на двойна А-страна. Очакват да бъде излъчвано масово в радиоефира и са възнаградени с огромния му успех в Америка. *We Are The Champions* е харесано много и в Европа и се задържа на първо място във Франция за дванадесет последователни седмици.

Когато *News Of The World* – албумът, от който е избран хитовият сингъл, излиза на пазара в края на месеца, той застава на първо място в класациите на девет страни. В продължение на две години „Куин“ продължават да трупат награди за *Bohemian Rhapsody*, но най-ценна за тях е тази, която получават на церемонията в Конферентния център „Уембли“ на 18 октомври. Там „Бохемска рапсодия“ заедно с песента *A Whiter Shade Of Pale* на Прокъл Харъм е удостоена с наградата за най-добър поп сингъл за последните 25 години.

„Куин“ вече могат да прекратят връзката си с „Трайдънт“. Финансовото им положение им позволява да се откупят и да изплатят задълженията си по клаузата, даваща на „Трайдънт“ един процент от печалбите от предстоящите им шест албума. Група-

та няма търпение да бъде свободна. Това обаче ще ги изправи пред съвсем нов тип трудности, свързани с мениджмънта. В тази връзка Пит Браун обяснява: „Проблемът беше, че „Куин“ не усещаха Джон Рийдда им отделя достатъчно от своето време. И това не ги устройваше. Когато започнаха да ползват услугите на Рийд, те реално влязоха в офиса на Елтън Джон. Преди Елтън да избере Джон за свой мениджър и да му довери своите бизнес дела, Рийд беше работил с „Мотаун Рекърдс“. Елтън създаде офис за него и целият екип в този офис естествено работеше за Елтън от много време насам. Може би не е било приятно за „Куин“ да трябва да споделят Рийд и екипа му с Елтън Джон. Още повече, че когато Елтън Джон имаше турне, то беше с приоритет. И можете да си представите как понасяха това ярки личности като „Куин“.

„Куин“ се доверяват на адвокатата Джим Бийч да намери решение за раздяла, приемливо и за двете страни. Прекратяването на отношенията с Рийд не се оказва проблем. Това си проличава от неформалния начин, по който подписват договора. „Направихме го, докато групата записваше видеото на песента *We Will Rock You* – разказва Пит Браун. – Снимките бяха в огромната градина в задния двор на Роджър. Този ден направо беше кучи студ. Всичко беше покрито със сняг. Снимките обикновено са свързани с безкрайно висене и в този ден всички бяха доста докачливи. Както и да е, по средата на милионния кадър Джон Рийд пристигна и заедно с Брайън, Роджър, Фреди и Джон се натъпкаха в задната част на колата на Фреди, за да подпишат документите за прекратяване на договора. Май повече се зарадваха, че ще се постопят в колата, отколкото, че подписват нещо.“

Налага се „Куин“ да платят на „Джон Рийд Ентърпрайсис“ сериозни неустойки за прекратяването на договора преди датата на изтичането му, както и да се подпишат върху правото за значителен процент от приходите на издадените си вече албуми. Прекратяването на договора с Джон Рийд не се отразява толкова върху финансовото състояние на „Куин“. Главоболия им причинява по-скоро необходимостта да търсят ново решение за мениджмънта на групата. След разговори помежду си, те решават да се менажират сами, с помощта на Джим Бийч, Пит Браун и своя тур мениджър Гери Стикълс. Убедени са, че ще им се получи.

Седма глава

ОЧАРОВАНИЕТО ДА ПРЕКАЛЯВАШ

Второто турне на „Куин“ през 1977 г. започва от Портланд и до края на годината си проличава, че този път ще покорят Северна Америка. Предстоят им два последователни концерта в „Медисън Скуеър Гардън“, които ще се окажат много специални за Брайън. На тях той кани родителите си. Те никога не са гледали изпълнения на „Куин“ в чужбина. Харолд Мей на шега отказва да отиде, ако не лети с „Конкорд“. За голямо учудване на Харолд и Рут, техният син наистина им купува билети за свръхзвуковия самолет и им организира луксозен и бляскав престой в Америка. По-късно Мей споделя: „Ангажирах им стая в хотел „Риц“ и казах: „Татко, поръчай си румсървис!“. После дойдоха на концерта и след шоуто баща ми забеляза: „Окей! Сега ми стана ясно. Разбрах какво те е привличало толкова в музиката“.

Това турне дава възможност на Фреди Меркюри да се отърка лакомо в американската гей сцена, но има и хора, които се чудят доколко това му е носело удовлетворение. Мениджърът на „Тин Лизи“ Крис О’Донъл разказва: „Фреди изискваше толкова много от хората, че никой не успяваше да задоволи очакванията му. Той обичаше обожанието, което получаваше на сцена, но ми се струва, че в личния си живот, зад кулисите в действителност не се забавляваше, поне дълбоко в себе си – не“. И да е истина, Фреди никога не го е признавал и без да пази здравето си и това на безбройните си партньори за една нощ, той продължава да се държи безотговорно дълго време. Призракът на СПИН още не се е появил.

Една нощ в Сан Диего Джон Дийкън случайно наранява ръката си със стъклото на един прозорец. Въпреки деветнадесетте

БРАЙЪН МЕЙ

шева, които се налага да му направят, той все пак успява да свири на останалите концерти. За първи път „Куин“ правят две турнета в Америка в една и съща година и когато Брайън се връща обратно при Криси за Коледа, той се чувства напълно изцеден.

След като им става ясно, че не се справят добре със собственото си менажиране, „Куин“ молят новия си счетоводител Питър Чант да ги посъветва как да организират подходяща структура за мениджмънт. В резултат на внимателни проучвания и обсъждания е решено Чант да отговаря за финансите, счетоводството и въпросите, свързани с данъците на групата. Убеждават Джим Бийч да се откаже от партньорството си с адвокатска кантора в Западен Лондон, да стане техен мениджър и да оглави новосформираната компания „Куин Продакшънс Лимитид“. Междувременно създават и „Куин Мюзик Лимитид“, и „Куин Филм Лимитид“. На този етап приходите им са толкова високи, че според законите на Великобритания най-благоприятно е да прекарват не повече от десет седмици годишно в Англия. Вариантът е да изнасят концерти и да записват отвъд Океана. Така че след като издава сингъла *Spread Your Wings* през февруари 1978 г., групата потегля на пролетно турне в Европа.

По време на пътуването им за концерта в Берлин Роджър Тейлър минава контролно-пропускателния пункт за Източен Берлин. Едни графити, които вижда там, го вдъхновяват за обложката на следващия им албум, който ще се появи на пазара по-късно същата година. Турнето приключва с няколко концерта в Англия.

Пищният до този момент стил на Фреди се променя. Той започва да се облича в лъскави черни дрехи от изкуствена кожа и признава: „По-скоро си се представям като черна пантера.“

Тейлър и Дийкън почти веднага се отправят към Монтрьо в Швейцария, за да започнат подготовката на материал за нов албум. Меркюри остава в Англия. Брайън е в Лондон, близо до дома си, защото се очаква Криси да роди всеки момент първото им дете. Джеймс Мей, или както е известен, Джими, се появява на бял свят на 15 юни 1978 г. След месец Брайън отбелязва тридесет и първия си рожден ден и отлита за Ница, където „Куин“ ще се срещнат за да се концентрират върху записите на новия албум.

За Брайън Мей вдъхновението за песен може да дойде от-всякъде. Парчето *Dead On Time*, което ще влезе в новия албум на „Куин“, включва звуци, записани от соло китариста по време на жестока буря. Докато всички са се приютили в домовете си на закрито, той се втурва навън под проливния дъжд, стискайки малък диктофон. Може и да са го сметнали за леко луд, но той е много доволен от това, което успява да запише.

Докато „Куин“ са на френската Ривиера, оттам минава годишната колоездачна обиколка „Тур дьо Франс“ и така се появява идеята за песента *Bicycle Race*¹⁴. Тя се ражда, докато Фреди наблюдава възхитено стегнатите тела на десетките млади велосипедисти, облечени в прилепнали екипи от ликра и наведени ниско над кормилото. В същото време Мей работи върху песента *Fat Bottomed Girls*¹⁵, посветена на групитата. По-късно по повод на тази песен той ще разсъждава над въпроса: „Защо всички харесват идеята да правят случаен секс с хора, с които иначе не биха искали да бъдат?“

Не му мислят много и събират двете песни в общ сингъл, като *Fat Bottomed Girls* е на страна Б. Вече могат да си позволят доста по-екстравагантни бюджети за клиповете си. Макар и да е рисковано, решават, че сингълът с песните *Bicycle Race* и *Fat Bottomed Girls* им дава чудесна възможност да се поотпуснат. На „Куин“ им хрумва да организират колоездачно състезание за момичета и наемат стадион „Уембли“, шестдесет и пет моделки и режисьора Стив Ууд. Има една малка важна подробност – всички момичета са голи. Всички участващи в проекта го приемат като дръзка шега, с изключение на „Халфърдс“ – компанията, която доставя велосипедите. Тя се съгласява да си вземе обратно колелата след снимките, но само ако „Куин“ платят за шейсет и пет нови кожени седалки.

Когато сингълът излиза на пазара в средата на октомври 1978 г., голото дупе на обложката предизвиква възмущение и „Куин“ са обвинени в сексизъм. Брайън не се стърпява и веднага отговаря на врявата на благочестивите: „Няма да се извинявам!“

¹⁴ *Bicycle race* на английски означава състезание с колелета. – Бел. ред.

¹⁵ Буквално от англ. – дебелогъзи момичета – Бел. прев.

Цялата музика се върти около секс, понякога за него се говори доста директно. В нашите песни той или се подразбира, или присъства полушеговито, но винаги е част от тях.“

В крайна сметка те преосмислят ситуацията и на по-късните издания на сингъла обидното дупе на колоездачката победителка е обуто в добавени отгоре чифт черни бикини.

Малко по-късно същия месец започва следващото им американско турне. Този път те се прочуват и с редовните си партита след концерти. Един от купоните им за Хелоуин в хотел „Фърмонт“ във френския квартал на Ню Орлиънс е толкова екстравагантен, че разказите за него заливат пресата от западния до източния бряг на Америка и стават част от фолклора на групата. Често партитата им траят с дни, но заради предстоящия им голям концерт в Маями в началото на ноември този път оргията се съкращава само на 12 часа.

Сред екзотичните преживявания са сервирането на гола манекенка, скрита в огромен поднос със суров черен дроб, както и полуголи момичета, танцуващи в бамбукови клетки, висящи от тавана. Има и женски боеве в кал, съблечени сервитьорки, и всичко това – за забавление на най-странния коктейл от хора, който човек може да си представи.

Пиарът Тони Брейнзби има много ярки спомени от това парти. „Беше доста дива нощ – разказва той. – Бях завел група журналисти. Летяхме от Лондон до Ню Орлиънс. Купонясвахме дванадесет часа, след което се добрахме, олюлявайки се, обратно до летището, без въобще да сме си лягали. „Куин“ бяха наели най-огромната бална зала в хотела и бяха поръчали декор, който я превръщаше в заблатена джунгла. Имаше дървета, тонове висящи отвсякъде лиани. Навсякъде се носеше дим и беше пълно със змии. Да не говорим за стриптийзьорките. Имаше от всичко като на първокласно парти! Не си спомням Фреди да е взимал кокаин тази вечер. Този път той беше дискретен, представете си. Така или иначе, правилно или не, взимането на кокаин по онова време не се приемаше като дрогиране. Даже беше доста модерно. Пазя една снимка на Фреди, който се подписва върху дупето на стриптийзьорка, полегнала на една маса.“

Медиите осъждат партитата на „Куин“ като „хедонизъм в индустриални мащаби“. А журналистите, които не са присъствали на вакханалиите, са ненаситни за сензационни подробности за всичко, което се е случило при закрити врати. Групата е дискретна. Казват единствено: „Може да е имало много крайности, но ние не сме ги видели.“

Притиснат от въпроси, веднъж Мей обяснява: „Всичко това беше част от нашето трупане на опит. И беше нещо, което си заслужаваше да преживеем. Не се забавлявахме само ние, а целият екип, всички. Не смятам, че дължа извинения за каквото и да било макар и аз да съм се наслаждавал на някои от нещата, които се случваха по време на тези купони. Освен това никого не сме наранили“.

Това „избухване“ на Хелоуин е смятано за предпремиера на новия албум на „Куин“ – *Jazz*, който излиза на пазара в Англия през ноември. Въпреки скандала след голото видео, групата пуска безплатен плакат на моделки без горница, каращи колела. В Америка постерът е обявен за порнографски и е забранен.

Седмица по-късно, докато „Куин“ изпълняват *Bicycle Race* в Ню Йорк, те са уредили на сцената да нахлуят дванайсет голи жени на велосипеди. И дванайсетте звънят предизвикателно със звънчетата на колелата си. Може би подпомогнат и от полемиката, която поражда, албумът се задържа на второ място в класациите за двама месеца и седем седмици.

Когато турнето приключва, Брайън се завръща за Коледа у дома при съпругата си и своя шестмесечен син. Но няма време за дълга почивка. Скоро през януари 1979 г. „Куин“ издават новия си сингъл *Don't Stop Me Now* и тръгват на двумесечно турне в Европа. По време на тази обиколка личният им мениджър Пит Браун е в непрекъснато напрежение да организира нужния комфорт за всеки от тях до последния детайл. „Част от работата ми беше да осигуря еднакви по качество и стил условия за настаняване на всеки от четиримата. Беше важно никой да не разполага с нещо по-голямо, по-добро или по-модерно от другите. На теория тази политика беше добра, но на практика нещата изглеждаха по-различно. По време точно на това турне като че ли с нищо не

БРАЙЪН МЕЙ

можех да им угодя. Струва ми се, че за първи път се случи Брайън да се разгневи за мястото, на което бях уредил да го настанят. Друг път Роджър се разхождаше със списък от оплаквания, но когато пристигнахме в Париж, успях да ядосам и четиримата едновременно. Беше непосилна задача да намеря четири подходящи къщи. Не апартаменти, забележете! Търсех къщи с еднакви размери и обзаведени по висок стандарт, които трябваше да харесат и на четиримата. Колкото и да се стараех, а аз се стараех много, никога не се научих да не ми пука. И когато те избухваха по мой адрес, понякога болеше, но не съжалявам. Преживяхме и много добри неща заедно.“

Уморителният живот на път е последван от два месеца записи в студио „Маунтин“ в Монтрьо. Брайън обожава да работи там. Обстановката го стимулира професионално и го успокоява естетически. В Монтрьо „Куин“ са поканени да напишат музиката за новия игрален филм „Флаш Гордън“. Режисьор е Майк Ходжис, играят бившият американски футболист Сам Джей Джоунс, Макс фон Сюдов и Топол. Лентата е базирана на приключенския комикс на Алекс Реймънд от 1930 г. и предстои да бъде реализирана пишно. Продуцентите на филма смятат, че въздействащият рок на „Куин“ ще бъде свършено допълнение. За Мей това предизвикателство е много вълнуващо.

През лятото са издадени поредица от песни на групата. През юни излизат *Live Killers* и сингълът *Love of My Life* – и двете, – записани на скорошни концерти. След това „И Ем Ай“ получава наградата на кралицата за развитие на индустрията през 1979 г. и решава да издаде „Бохемска рапсодия“ в лимитиран тираж от 200 бройки, отпечатани върху син винил. Бандата вече трупа материал за новия си албум, този път – на ново място – в студио „Мюзикленд“ в Мюнхен. Там те започват работа и върху музиката за филма, но първо се срещат със звукозаписния продуцент Райнхолд Мак.

Никога не са им липсвали самочувствие и реална преценка за собствената им значимост. „Част от теб вярва – обяснява Брайън, – че групата ни е най-прекрасното нещо, което светът някога е виждал. Не допускаме компромиси. И беше доста трудно за

когото и да било да седне да работи с нас в качеството си на продуцент или нещо друго. Малцината, които са успели да ни менажират, им се е получило, защото са били много силни личности.“

Райнхолд, когото наричат просто Мак, няма от какво да се притеснява в отношенията си с „Куин“. Той вече е работил с много големи групи като „Лед Цепелин“, „Дийп Пърпъл“ и ELO. Той става първият външен продуцент, който работи редовно с „Куин“ след Рой Томас Бейкър.

Докато е в Мюнхен, на Меркюри му хрумва необичайна песен, която ще осигури на „Куин“ първото място в американските класации. Седне ли пред пианото, Фреди е в състояние да композира мелодии за минути. Малцина могат да отречат, че е уникален, но може да бъде и невероятен имитатор. Така и веселото закачливо парче *Crazy Little Thing Called Love*, напомнящо за песните на Елвис Пресли, му хрумва за рекордно кратко време.

Издадена в началото на октомври, плочата бързо става златна. В това парче Меркюри за първи път свири на ритъм китара, във връзка с което Мей е дипломатичен: „Фреди нямаше особени технически умения в свиренето на китара. Всичко беше в главата му. Човек можете да усети тази огромна енергия, която се опитва да излезе навън.“

Следващия месец „Куин“ тръгват на тъй нареченото *Crazy Tour*¹⁶, на което изнасят концерти в малки зали. Брайън има чувството, че твърде дълго са свирали на големи сцени. Въпреки че тези концерти са много приятни за групата обаче той се притеснява, че „Куин“ губят връзка със същинската си публика. „Ако хората не те видят в родния си град – обяснява той, – винаги може да имат чувството, че не съществуващ. Хубаво е да бъдеш някъде, където хората могат да те видят и чуят. Нашето озвучаване и осветление бяха най-добрите възможни и преживяването, което създавахме, наистина удряше публиката в стомаха.“

Обиколката започва от големи зали – „Саймънс Корт“ на Кралското дружество в Дъблин, и „Ди Аполо“ в Глазгоу, където „Куин“ имат два концерта. В Англия шоутата са на по-малки

¹⁶ Лудо турне – Бел. прев.

БРАЙЪН МЕЙ

сцени. Брайън и Роджър не променят особено външния си вид, но Джон се постригва и започва да се облича консервативно – със сако, риза и вратовръзка. Фреди е на вълна кожени дрехи и кожена шапка с верига. По това време този имидж се асоциира с модата в гей клубовете.

В средата на септември на финалния етап от турнето „Куин“ свирят няколко вечери в „Брайън Сентър“ и там Меркюри среща първия си любовник, с когото ще живее заедно. Певецът си пада по здрави мускулисти мъже с вид на работници и задължително с дебели черни мустаци. Той все още се наслаждава с пълна сила на живота си на гей и след всеки концерт обикаля в търсене на някой местен „талант“. По време на един такъв лов в „Къртън Клуб“ той среща 28-годишния Тони Бастин, който работи в куриерска фирма. Те се харесват толкова много, че преди „Куин“ да тръгнат обратно за Лондон, двамата мъже са разменили телефонни номера и са си обещали да поддържат връзка.

С приключването на 70-те Мей си дава сметка колко далече е стигнал през това десетилетие. Спомня си как в края на шейсетте „Смайл“ се разпадат и колко обезсърчен и сломен се е чувствал. Сега е богат, успял и известен. Много е запален да създаде саундтрака на „Флаш Гордън“, паралелно с което работи и върху новия албум на „Куин“. Първите четири месеца на 1980 г. прекарва в Германия, в студио „Мюзикленд“ в Мюнхен.

През януари в Англия сингълът *Save Me* провокира критиците, но остава в сянката на продължаващия успех на *Crazy Little Thing Called Love*, който вече е на върха на класациите в шест страни. Работата върху два албума едновременно впрочем е голямо напрежение за всички в групата.

През март Фреди лети до Англия, за една от редките си телевизионни появи като гост на забавното шоу на Кени Еверет. Приятелството помежду им оцелява до средата на 80-те. Говори се, че горчивата им раздяла е заради грубо скарване заради наркотици. През 1995 Кени Еверет умира от СПИН, а неговият мениджър разказва: „Кени се възхищаваше невероятно много на Фреди и обожаваше всичко, което той прави. Те бяха много добри приятели. Причината за скарването им не е много ясна, но знам, че ставаше

въпрос за някакво незначително несъгласие помежду им, след което те като че ли се отчуждиха. Кариерата на Фреди беше свързана с много пътувания, със сигурност и работата в телевизията заемаше повечето от свободното време на Еверет. Двамата не се бяха виждали напоследък. Кени щеше да се радва, но просто така се случи. После Фреди се разболя тежко, самият Кени също беше много болен. Спомням си, че в последните стадии на болестта си Кени, на когото му беше ясно, че умира, казваше за близостта с Фреди: „Е, ние всички ще отидем там горе и може би там ще се сдобрим.“

Именно по време на това пътуване Меркюри си купува къщата „Гардън Лодж“, на ул. „Логан Плейс“ 1 в Кенсингтън. Тя представлява имение в джорджиански стил с 28 стаи, разположено в средата на един акър великолепно поддържана градина и заобиколено от висока ограда от червени тухли. Той се нанася там няколко години по-късно.

В късната пролет излиза и новият сингъл на „Куин“ *Play the Game*. Той се подрежда на четиринайста позиция в американските чартове, но много от почитателите на групата не са доволни от това как изглежда Фреди. Техният познат и любим певец им се изплъзва, заменен от друг, с късо подстригана коса, без лак на ноктите и отглеждащ буен мустак. А много от заклетите почитатели на групата са още по-недоволни и разочаровани, когато в края на юни се появява *The Game*. Оказва се, че „Куин“, които винаги са се хвалели, че не използват синтезатори, са изневерили на себе си при създаването на този албум.

През лятото започват дълго и изтощително турне в Канада и Америка. Първият им концерт е в закритата спортна зала „Пасифик Колизеум“ във Ванкувър, финалът е с четири последователни шоуа в „Медисън Суетър Гардън“ в Ню Йорк. Охраната е толкова строга, че групата има чувството, че се задушават, особено след като вече навсякъде пътуват с частни самолети. Някои от хотелите, в които отсядат, са обезопасени дотам, че прозорците им не се отварят. Мей признава, че се е чувствал като заек в клетка. „Брайън беше стигнал до момента, в който просто не искаше да ползва частни самолети, никога повече – разказва Пит Браун, – защото турнето изглеждаше по следния начин: ние кацахме с частен

БРАЙЪН МЕЙ

самолет на частна писта. Частна лимузина ни закарваше в някой разкошен хотел. От хотела отивахме на концерта и след това се връщаме по обратния път. Тази стерилна атмосфера побъркваше Брайън.“

Пит забелязва и склонността на китариста да си колекционира неща. Спомня си как шефът му минава забързано между масите на някой от топ хотелите на световните вериги, където групата е отседнала и си взима пакетчета захар, които прибавя към колекцията си. „Притесняваше го – споделя наблюденията си Пит, – че на частните летища нямаше магазини за подаръци, които да разглежда. Това никак не му допаднаше. На Брайън страшно му липсваше това нещата да се случват по нормален начин. „Честно да ти кажа – споделяше ми той, – нищо не мога да видя заради начина, по който живеем.“ В края на краищата Брайън удари по масата и каза на другите: „Искам да усетя, че съм бил някъде!“ и настоя отново да пътува с редовните авиолинии.“

Всички в „Куин“ усещат напрежението на убийствения им график. „Хората си го представят много бляскаво – коментира Пит, – но цялото това ежедневие е свързано със зверски много и тежка работа. Ако някой ме попита как изглежда Бостън, ще му отговоря: „В Бостън пердетата бяха оранжеви, а покривките на леглата бяха сини“. Сигурно ще ми се смее, но истината е точно такава.“

През август излиза хитът на Джон Дийкън *Another One Bites the Dust*. „Куин“ отново са различни. Пулсиращият, почти хипнотичен бас на песента преодолява първоначалната съпротива на феновете и тя става любима в дискотеките. Това е поредният им смазващ световен хит, от който се продават 4,5 милиона копия само в Америка. Там песента се задържа на първа позиция пет седмици.

Тя обаче не е успешна за всички. Кент Фалб – главният треньор на отбора по американски футбол „Детройт Лайънс“, обяснява: „В началото на сезона през 1980 г. защитните бекове Джими Алън и Джеймс Хънтър заедно със защитника Дейвид Хил чули *Another One Bites the Dust* по радиото и решили да използват мелодията. Написаха нов текст, презаписаха парчето като ново и то неофициално си стана парче на „Детройт Лайънс“. И между дру-

гото в момента, в който го направиха, открихме с четири победи и без никаква загуба. Обаче с напредването на сезона късметът ни напусна и за съжаление нашите противници започнаха да използват това парче срещу нас!“.

Когато турнето приключва, Брайън се завръща у дома в Лондон. Нетърпелив е да си почине със семейството си, което толкова много му е липсвало. Не му е лесно да балансира между работата с групата и ролята си на съпруг и баща, още повече че се налага да бъдат разделени с Криси и Джими за дълги периоди от време. Времето заедно им е много скъпо и след като приключва работата си по музиката за филма „Флаш Гордън“, той се възползва максимално от него. Скоро след това в края на ноември той лети за Цюрих, за репетициите за европейското турне на „Куин“.

Дни след започването на турнето излиза сингълът *Flash's Theme*, написан от Брайън и записан в Англия. На задната страна е песента на Фреди *Football Fight*, която също е част от саундтрака на албума. Сингълът за нарежда в „Топ 10“, надминавайки избора на „Електра Рекърдс“ за Америка. *Need Your Loving Tonight* стои на четиридесет и четвърто място в класацията на „Билборд“. Три дни преди появата на саундтрак албума „Флаш Гордън“, на 5 декември „Куин“ са първите, които свирят в новооткрития изложбен център „Бирмингам“. Отзивите за албума им са възторжени.

Радостта на групата е помрачена скоро от съкрушаващата новина за коравосърдечното убийство на Джон Ленън в Ню Йорк. „Куин“ разбират за това, докато се готвят да излязат на сцената на стадион „Уембли“. Вестта за трагедията съсипва Брайън. Ленън е един от неговите герои. В същото време като всяка друга рок звезда той е смразен от страховитата мисъл колко беззащитни и уязвими са музикантите всъщност, докато са на сцената. Тази вечер „Куин“ мислят за Ленън и в негова памет изпълняват вълнуващия му хит от 1975 г. *Imagine*.

Обстоятелствата около убийството на бившия член на „Бийтълс“ изглеждат толкова нереални. Повечето ценители на музиката са вцепенени от случилото се. На сцената Брайън е толкова вгълбен в себе си, че забравя акордите и прескача направо на припева. Това обърква Фреди, обърква песента, но на никого не му пука – публиката е също толкова тъжна, колкото и групата.

БРАЙЪН МЕЙ

В края на годината „Куин“ стават първата банда, регистрирана в книгата „Рекордите на Гинес“ сред най-високо платените британски изпълнители. Това постижение не намалява желанието им да завоюват нови територии. В Рио де Жанейро техният мениджър вече уговаря турне с местните промоутъри. То им предстои след няколко седмици. И така през 1981 г. започва любовната история на „Куин“ с Южна Америка.

Осма глава

КРИВАТА НА НАСТРОЕНИЯТА

Докато преговорите продължават в Рио, „Куин“ отлитат за Токио, за да изнесат пет концерта в зала „Будокан“. И петте дати са разпродадени напълно, а според ежегодните проучвания на сп. „Music Life“ става ясно, че в страната, от която е започнала маниятата по „Куин“, не се е загубил и грам от обожанието към групата. В тези проучвания Меркюри и Дийкън са на върха в класациите за най-харесван солист и басист, Мей и Тейлър са на второ място в техните категории. „Куин“ печелят награда и за най-добра група.

Това признание възстановява силите им, зарежда ги и ги подготвя за първото им южноамериканско турне. То започва през февруари 1981 г. На „Куин“ им предстоят седем концерта, три от които ще бъдат в Аржентина на стадиона „Велес Сарсфийлд“ в Буенос Айрес, а други два – в Бразилия – на стадиона „Морумби“ в Сао Пауло. Пътуването им е доста необичайно. Още преди пристигането им аржентинското разузнаване е проявило сериозен интерес към турнето. Причината е в нестабилната политическа ситуация в страната по това време, която превръща концертите на чуждестранни артисти в политическа мишена за терористични отвличания. Президентът на страната, генерал Виола, изпраща държавна делегация да ги посрещне и това придава допълнителен блясък на събитието. Масовата истерия на феновете на летището е излъчена директно в националните новини.

В програмата на групата в Буенос Айрес са включени две специални почетни срещи. Първата е в дома на президента на „Велес Сарсфийлд“, където групата се запознава с футболния полубог Диего Марадона и в края на вечерта двамата с Мей си сменят фланелките. Брайън му подарява своята с националното знаме на

БРАЙЪН МЕЙ

Великобритания и получава неговата футболна фланелка. Втората среща е в официалната резиденция на генерал Виола. Мей, Меркюри и Дийкън приемат поканата, докато Роджър Тейлър е дълбоко против някои от политическите възгледи на генерала и отказва да отиде.

На първия си концерт на 28 февруари „Куин“ свирят пред 54 000 души на „Велес Сарсфийлд“. Преди да отидат в Аржентина, Брайън, преценявайки реално нещата, се е примирил с мисълта, че в най-добрия случай ще бъдат приети като някаква забележителност. Както казва Фреди: „Нямахме право да очакваме, че можем да въздействаме върху публика на страна със съвсем различна култура“. Но Мей с изненада открива, че почитателите на групата знаят думите на почти всичките им песни.

След Аржентина бусовете потеглят за Бразилия, но транспортването на техниката не минава особено гладко. Около сто тона скъпо оборудване трябва да бъде превозено през гъстата джунгла между двете страни. Това не само че затруднява логистиката, но когато достигат бразилската граница, само три дни до концерта, техническият екип се сблъсква с прекалено взискателни митничари, които държат да се спазят всички изисквания. Те пропускат бусовете през границата само 36 часа преди шоуто.

В блажено неведение за драмата, Мей разпуска с останалите в Рио де Жанейро. Преди да заминат за концерта в Сао Пауло, четиримата се потапят в незабравимия ритъм на безгрижната бразилска душа. Шоуто им на стадион „Морумби“ е пред 131 000 души – най-многобройната платена публика, пред която е пляя която и да било група до момента. Приходите от турнето са около 3,5 милиона долара, което прави перспективата „Куин“ да се върнат отново по-късно същата година много привлекателна.

На 22 май 1981 г. Криси Мей ражда дъщеря на име Луиз. Брайън отново е много щастлив. И докато потъва все повече и повече в семейния живот, при Фреди се случва обратното. Солистът на „Куин“ води необуздан и разнообразен любовен живот. Макар и да продължава връзката си с Тони Бастин, по време на турнето той се е дрогирал и се е забавлявал с различни мъже. Бастин не е толкова наивен да вярва, че Меркюри му е верен, но връзката им продължава да е хубава. Когато поиска, Фреди може да бъде много

романтичен. Признава, че когато е влюбен, се чувства много уязвим. Отрупва мъжа на сърцето си с диаманти, луксозни автомобили и му дава огромни суми. Склонен е и към драматични излияния за несправедливостите, които понася в сърдечните си връзки.

„Любовта за мен е като руска рулетка – оплаква се веднъж той. – Никой не обича истинската ми същност. Всички са влюбени в славата ми, в звездата Фреди.“ Като цяло може би е прав, но при положение, че непрекъснато изневерява на партньорите си, той самият допринася за емоционалната празнота, от която често страда. И все пак страстта му към Тони Бастин устоява още няколко месеца.

В самото начало на пролетта Брайън напуска семейството и дома си в Англия, за да започне работа върху предстоящия албум на „Куин“ в студио „Маунтин“ в Монтьо. Там често се отбива и Дейвид Боуи, който по това време живее в града.

Един ден, докато е при тях в студиото, започва импровизиран джем сешън. Никой не се замисля особено и изведнъж се оказва, че са създали обща песен. Under Pressure е завършена няколко месеца по-късно в Ню Йорк и е записана през октомври. Впоследствие Боуи има усещането, че с повече работа сингълът е щял да се получи още по-добре, но неговите фенове и тези на „Куин“ харесват парчето и то се изстрелва на върха на класациите.

Преди това на 5 септември Фреди е отбелязал трисет и петия си рожден ден по главозамайващ начин. Въпреки че наскоро си е купил апартамент в Ню Йорк, той наема цял етаж от хотел „Бъркшър“ и организира събитието там. Осигурява полет със самолет „Конкорд“ за най-близките си приятели. Както винаги е щедър и партито за рождения му ден продължава пет дни без прекъсване.

В средата на септември „Куин“ се събират на месеца в Ню Орлиънс за репетициите преди новото си турне в Латинска Америка. Първата им дата е в зала „Полиедро де Каракас“ във Венецуела. Турнето им е обявено с името „Жадни за наказание“, което се оказва нещо като пророчество. Пътуванията по цял свят неизменно излагат звездите на риска от необичайни приключения с медиите. Сред най-странните е участието им във венецуелско телевизионно предаване на живо. За шоуто са ангажирани двой-

БРАЙЪН МЕЙ

ници на поп звезди и когато обявяват излизането на „Куин“, не става ясно дали излизат наистина те.

Фреди Меркюри отказва да участва, така че Мей води останалите от групата на сцената. В момента, в който Брайън започва да се чувства не на място, шоуто се изражда във фарс. Развълнуван мъж се втурва на сцената, грабва микрофона и обявява, че държавният глава Ромуло Бетанкур е починал. Наредено е двуминутно мълчание. В следващия момент втори човек изтичва и обявява, че това не е било вярно и че президентът е жив. И тъй като всички говорят много бързо на испански, Брайън, Роджър и Джон не разбират нищо и през цялото време се чувстват неловко.

По-притеснително се оказва не че това е казано в предаване на живо по телевизията, а че се случва в същата нощ, в която Ромуло Бетанкур наистина издъхва. В страната е обявен траур. Летищата са затворени, концертите на „Куин“ – отменени. Групата не може да пътува и остава в страната. Политическото напрежение ескалира. Назрява революционна обстановка. Лесно е човек да повярва на мрачните слухове как хора, най-вече чужденци, просто изчезвали по улиците. Затова, когато отварят летището и им позволяват да отлетят обратно, всички от групата въздъхват с огромно облекчение.

Нервите им още са опънати, когато в началото на октомври трябва да изнесат следващите си три концерта в Мексико. По време на първия на стадион „Университарио“ в Монтерей публиката започва да ги замеря с боклуци. Брайън унило заключва, че в Мексико със сигурност ги мразят. Неговият ръст го превръща в идеална мишена и той прекарва цялото шоу в опити да избегне летящите към сцената обувки, бутилки, камъни и батерии, запращани с обезпокояваща точност към „Куин“. На края на шоуто четиримата бягат от сцената, потиснати от най-ужасното посрещане, което им се е случвало в цялата им кариера до момента. И остават изумени, когато в гримьорната им радостно нахлуват официални лица, дошли да ги поздравят. Очевидно това е било традиционен начин да им покажат своите симпатии.

Групата пристига в Ню Йорк точно навреме за заснемането на видеото *Greatest Flix*, което представлява компилация от всичките им клипове от „Бохемска рапсодия“ насам. Смятат, че

е подходящо за начало на серията от специални записи, които ще подготвят в чест на десетгодишнината от създаването на групата. Следват албумът *Greatest Pix* с фотографии, подбрани от Жак Лоу и сборният албум *Greatest Hits*, който излиза през ноември. „Куин“ завършват празненствата с два концерта в зала „Форъм“ в Монреал. В началото на декември групата се връща отново в Мюнхен. По това време градът се е превърнал във втори дом за Брайън. Привикнал е непрекъснато да не го свърта на едно място и за него времето, прекарано в Мюнхен, тече по различен начин. Там им остава време и да опознават местните заведения и да посещават нощни клубове и дискотеки. Клубът „Шугър Шак“ се превръща в едно от любимите им места. Нощният живот обаче скоро започва да оказва влияние върху работата на „Куин“. Оказва се, че в известен период от време Мей всеки ден пристига уморен в студиото. По-късно той признава, че по време на този период за него и Фреди забавленията започват да действат разсейващо и дори разрушително.

Както винаги, Фреди живее живота на екс. Той се гмурва в тъй наречения „Бермудски триъгълник“ на града, където се събира гей обществото. Намира местните гейове за много по-свободомислещи и отворени, отколкото тези в Лондон. Даже си наема апартамент в града и се настанява със своята свита, за да е сигурен, че животът му ще тече гладко. Неговите лични асистенти са навсякъде с него сред хаоса на тежките купони и стават свидетели от първа ръка на необузданите похождения на звездата. Безкрайните купони изискват безкрайна издръжливост и Меркюри употребява кокаин сериозно, за да е във върхова форма всяка следваща нощ.

Единствената жена, която заема специално място в сърцето на Фреди освен Мери Остин, е немската актриса Барбара Валентин. Дватама се запознават една нощ в дискотека в Мюнхен. Барбара Валентин е култова фигура, известна с работата си с филмовия режисьор Райнер Вернер Фасбиндер и е популярна в гей средите. „Обожавах Фреди – разказва Барбара. – Паснахме си веднага, на секундата, в която се запознахме и оттогава никога не сме се разделяли за повече от три дни. Той идваше у нас, аз ходех в студиото с него, обикаляхме заедно клубовете. Говорехме си

БРАЙЪН МЕЙ

непрекъснато. Фреди ми казваше: „Боже! Най-накрая мога да говоря с човек, който напълно ме разбира и усеща истински такъв, какъвто съм, и приема това, което искам да правя с живота си.“ А това беше нещо, от което той се нуждаеше ужасно много. Обичах го и той ме обичаше. Помежду ни се случваше нещо уникално, толкова специално.“

Обикаляйки „Бермудския триъгълник“ с Фреди, Барбара Валентин вижда колко много мъже се залепват за фронтмена на „Куин“ в момента, в който той прекрачи прага на клуба. Те търсят свалка с богаташи, но Меркюри не е глупак. Той никога не се съгласява да прави неща, които не желае. Доставя му удоволствие да флиртува с няколко мъже едновременно и след това ги кани в апартамента си. Там обаче нещата се случват точно така, както той желае. Меркюри играе групитата си своите любимите си игрички. Кара ги да се събличат голи и да дефилират пред него само по дамски шапки. В крайна сметка той избира с кого да си легне и безжалостно отпраща другите.

В края на януари 1982 г. Брайън осъзнава, че определено трябва да си наложи по-строга дисциплина. Той все пак отделя време да ходи на концерти на други групи и точно на един от тях – на шоуто на „Деф Лепард“ в Мюнхен, Мей се запознава с вокалиста на бандата Джо Елиът. „Срещнахме се зад кулисите. По онова време „Куин“ работеха върху албума „Hot Space“. С „Деф Лепард“ подгряхвахме бандата на Ричи Блекмор „Рейнбоу“ и Брайън дойде да гледа „Рейнбоу“, мисля. Първата ни среща за мен беше удивителна. Вратата на гримьорната се отвори и влезе мъж с черно сако, черни дънки и бяло сабо и каза: „Здрасти, момчета. Аз съм Брайън Мей от „Куин“. Да не би пък да не знаем?! Беше много скромен, невероятно скромен. Искам да кажа, не влезе гръмко или нещо подобно. Запозна се с всеки от нас и остана сума ти време да си говорим и да ни изслуша. Беше много искрен. Често се смее, като се сетя. Срещаш абсолютно неизвестни банди, за които никой не е чувал, и те така са се взели насериозно. А ето ти го Брайън от „Куин“, просто така. За нас това беше много добър урок. Признавам, че Брайън стана мерило за нас.“

През пролетта „Куин“ започват с първия си ангажимент от турнето, което ще продължи осем месеца. Когато пристигат във

Франция, последният им сингъл *Body Language* е на 25-о място в американските класации. Това хладно отношение на феновете се отразява на изпълненията на групата. „Куин“ изглеждат прекалено повлияни от не особено предизвикателното фънки диско звучене. Може би са отделили твърде много време на клубния живот в Мюнхен. Основната линия на музиката им е експериментирането с ритмичния рок, но дългогодишните им почитатели не могат да се примирят. И са още по-разстроени, когато албумът *Hot Space* се появява най-накрая през май.

Няма я познатата доминираща хард рок китара на Брайън. Вместо това се чува недолюбваният синтезатор. Мей също не е очарован от албума. Даже, нетипично за него, публично признава това, въпреки че защитава решението на „Куин“ да експериментират с нови музикални форми. Вероятно за да компенсира спада в своята популярност, в средата на юни, за първи път от пет години групата се появява в „Топ ъф дъ попс“, за да изпълни новото си парче *Las Palabras De Amor (The Words of Love)*.

Няколко седмици по-късно групата заминава на поредната си изтощителна обиколка в Канада и Америка. Свирят почти всяка вечер, почти във всеки щат. И турнето им съпроводено с чести диви партита.

По това време Меркюри признава открито, че е започнал да мрази турнетата. За разлика от времето, в което е излизал пред публика с впити трика, сценичното му поведение става много по-енергично. През цялото шоу той обикаля по сцената, тича нагоре-надолу, качва се и слиза по стълби. И всички тези изпълнения са изключително изтощителни.

Заплащането вече не е стимул за групата. Турнето им започва в зала „Форум“ в Монреал и свършва в зала „Форум“ в Лос Анджелис в средата на септември 1982 г. Изобщо нямат представа, че това е последното им американско турне. Брайън е смъртно уморен. Едва е успял да си поеме дъх, когато групата отлита отново за шест концерта в Япония. Кулминацията е с огромния концерт на открито на стадион „Сейбу Лайънс“ в Токио.

Когато се връщат в Англия, „Куин“ започват продължителни, но в крайна сметка безплодни преговори с „Електра Рекърдс“ за подновяване на договора си с тях. В крайна сметка през декември

БРАЙЪН МЕЙ

подписват с „И Ем Ай“ и прехвърлят правата върху всичките си албуми на тях.

Прекратяването на отношенията с американската звукозаписна компания съвпада с решението на „Куин“ да си вземат почивка за една година. Те са го обсъдили за кратко помежду си, на затворени врати. Съвместният им живот и съвместната им работа, голямата им близост в продължение на дванайсет години, оказват своето влияние. Сериозните им спорове зачестяват. Всеки от тях се чувства изтощен, нервите им са опънати до крайност. За да оцелеят като група, им е необходимо да си починат един от друг.

Когато става ясно, че няма да правят турнета в следващите дванадесет месеца, спекулациите в музикалната преса започват. Появяват се предположения, че групата се разпада. Меркюри ги коментира така: „Стигнали сме до момента, в който всъщност сме твърде стари, за да късаме помежду си. Можете ли да си представите да правим нова група на четиресет? Би било малко смешно, не мислите ли?“.

Що се отнася до Брайън, почивката от турнетата през 1983 г. се оказва много разумен ход. И за четиримата възможността да се отдръпнат и да се вгледат в себе си е безценна. В групата винаги е имало напрежение. Често се случва да имат различни музикални вкусове и споровете водят до сериозни сблъсъци и несъгласие помежду им. Това се задълбочава по време на работата по последния им албум. Мей признава, че в тези случаи той може би е най-неотстъпчивият. Той разбира, че това не е краят на „Куин“. Дори да се поддават на стреса, това, което са създали и имат, е твърде ценно. И в същото време е интересно да види какви възможности биха могли да се отворят пред него за солови проекти.

Фреди вече действа в тази посока и си е запазил време за записи в студио „Мюзикленд“ заедно с Мак. Той отдавна има желание да прави музика без „Куин“ за известен период от време. Докато са в Мюнхен, среща продуцента Джорджо Мородер, който го кани да работи върху музиката за римейка на класическата няма фантастика „Метрополис“.

По принцип Фреди е склонен да прекалява, даже в един момент за него говорят, че бил участвал в сбиване в нощен клуб. Тези слухове бързо са отречени, но истината е, че когато избухне

ревността му, макар да се прави, че не му пука, той е склонен да бъде агресивен. Наркотиците отчасти могат да обяснят склонността му към насилие, но за приятелите му става все по-трудно да предсказват настроенията му. Способен е да изпадне в неконтролируем гняв, да чупи мебели и да реве с цял глас, а след това да не си спомня нищо. Говори се, че веднъж – побеснял под влиянието на наркотиците – певецът се опитал да удуши Барбара Валентин. Оказва се, че това не е вярно, както самата Валентин настоява: „Никога не се е случвало подобно нещо – и нямам никаква представа на кого му е хрумнала тази нелепа история.“

Останалите от групата предпочитат да не живеят чак толкова драматично. Джон Дийкън най-после започва да води спокоен семеен живот. От време на време се включва при солови записи на колеги и понякога свири с приятели за удоволствие. Роджър Тейлър междуременно се отдава на безобидни забавления. Като начало, за да живне, заминава за кратко в Шотландия с личния си асистент Кристъл Тейлър и си прави майтапи с жителите на Авимор. Прави се на амбулантен търговец и чака да види колко време ще им отнеме на хората, на чиито врати той звъни, да разберат кой е в действителност. Шегата му омръзва, защото никой не го разпознава. След това заминава за ски курорта „Хайленд“ в Швейцария, където Дийкън се присъединява към него в студио „Маунтин“, за да му помогне да запише няколко парчета.

Брайън и Криси заминават за Париж. Отдавна не са имали възможността да прекарат толкова дълго време заедно без прекъсване. И доста от ваканцията им отива в изглаждане на напреженията, които са се натрупали помежду им. Брайън все пак се чувства освежен и му идват идеи за солов албум. Звукозаписното студио започва да го зове.

Той заминава за Америка с Криси и с китарата „Ред Спешъл“, заради която възникват проблеми на летище „Орли“. Брайън се опитва да вземе със себе си своя уникален инструмент на борда на самолета. Тъй като не желае да я остави в багажното и понеже не успява да я побере в мястото, отделено за ръчен багаж, се налага да плати допълнително място за нея. Малко след пристигането си в Лос Анджелис, Брайън среща свой приятел, американския певец Джеффри Озборн. Той тъкмо е преполовил записите на ал-

БРАЙЪН МЕЙ

бума си в студио „Мед Хънтър“ и кани Мей да се включи в няколко негови парчета. Брайън свири в *Two Wrongs Don't Make a Right* и *Stay With Me Tonight*. Вторият сингъл влиза в британския „Топ 20“ следващата пролет.

С работата в студиото апетитът му се изостря. Той звъни на няколко приятели в Лос Анджелис и ги кани да посвирят заедно. Към края на април в звукозаписното студио „Плант“ пристигат китаристът Еди Ван Хален, кийбордистът Фред Мандъл, басистът Филип Чен и барабанистът на групата „Рио Спийдуагън“ Алън Грацър, за да разберат какво е намислил Брайън. Той ги насърчава да свирят всичко, което им дойде на ум – било то джаз, блус или хард рок, и междуременно ги записва.

След като им помага да се настроят към обща хармония, той ги извежда извън 12-тактовата блус схема и ги води към по-специфично звучене. Преди срещата в студиото Брайън е подготвил свой собствен аранжимент – на главната музикална тема на любимия телевизионен фантастичен сериал на сина му Джими *Star Fleet*. Тъй като денят напредва, смесената група изсвирва парчето, което той предлага, както и още едно негово авторско, *Let Me Out*, което е написал преди години. Завършват с джем сешън с плътен блус. Всички се усещат заредени и смятат, че това, което са направили е много стимулиращо. Мей не е убеден, че е трябвало да записва. За всеки случай, с идеята, че по-късно може и да му допадне, моли приятелите си да му дадат разрешение да поработи върху материала, който са записали, и върху монтажа и смесването на отделните записи.

Не много след това приятно приятелско свирене, той отново се връща в Англия. „Полидор Рекърдс“ му предлагат да продуцира едни от новите артисти – шотландската група „Хеви Петин“. До момента Мей е бил копродуцент единствено на записите на „Куин“.

Въпреки това той приема задачата и се заема с изработването на дебютния албум на бандата *Letting Loose* в студио „Таун Хаус“ в Западен Лондон. Той кани и Мак, което му дава възможност да се развихри с нови идеи. Доверявайки се на познанията на опитния вече продуцент, той може да действа смело, без да се притеснява от евентуални трудности.

Въпреки че музикантите от „Куин“ вървят по различни пътища, те остават във връзка помежду си и през юли се събират по инициатива на мениджъра Джим Бийч. Благодарение на връзките си с филмовия свят, Бийч идва с предложение за групата. Снима се филм по романа на Джон Ървинг „Хотел „Ню Хемшир“ с участието на Роб Лоу и Джоди Фостър. „Куин“ са поканени да запишат саундрака. Тази възможност ги събира отново и ги кара да си дадат сметка колко им е липсвала работата заедно.

В следващия месец четиримата се срещат в студио „Плант“ в Лос Анджелис. Никога не са записвали заедно в Америка. След почивката, която са си дали, това ново преживяване ги съживява и им вдъхва желание да работят отново заедно.

Докато е в Лос Анджелис, Брайън отива на концерта на „Деф Лепард“ в зала „Форум“ и успява да се види с приятеля си Джо Елиът. Този път обаче китаристът на „Куин“ се присъединява към групата на сцената. „Брайън се качи с Дейвид Лий Рот и още няколко музиканти и свириха с нас – обяснява Джо. – Беше велико! Онази вечер той заби старото парче на „Крийдънс Клиъруотър Ривайвъл“ – *Travellin' Band*. И звучеше извънземно! Брайън всъщност си беше взел китарата и усилвателите. Но когато го поканихме, в началото не беше много сигурен. Ама ние го „сграбчихме“ за къдравата коса и той се нави да направи саундчек. И стана!“ „Деф Лепард“ много ме изненадаха и смутиха – разказва по-късно Брайън. – Шоуто им беше едно от най-зареждащите и пълни с енергия, които съм гледал някога. Те просто разрушиха мястото.“

В последно време, правейки равносметка на живота си, Мей размишлява дали би бил способен да функционира извън „Куин“. Този въпрос вероятно по някакъв начин в стоял в ума му и през пролетта, когато събира приятелите си в студио „Плант“. Ето че плодовете на този експеримент ще бъдат показани пред публика под формата на първия му солов сингъл – *Star Fleet* – кавър версия на песента, написана от Пол Блис и записана в Англия в края на октомври. Въпреки че парчето включва мощните китари на Мей и Еди Ван Хален, то въобще не е излъчено по радиото. В резултат на това се позиционира на шестдесет и пето място и се задържа в класациите едва три седмици.

БРАЙЪН МЕЙ

Работата по саундтрака на филма „Хотел „Ню Хемпшир“ също е обезкуражаваща. Не е лесно да нагласят музиката си, така че да пасне на романа, и първоначалният им ентузиазъм леко се изпарява.

Те харесват това, което са създали. Уверени са, че материалът е добър, затова за известно време упорстват, но става очевидно, че това е загубена кауза. В крайна сметка със съжаление се отказват от проекта.

Дебютният солов албум на Брайън излиза в края на октомври 1983 г. в Англия. Представлява кратко издание от три песни, сред които са цялата осемминутна версия на *Star Fleet*, *Let Me Out* и разглезващата протяжна 12-минутна блус импровизация, наречена *Bluesbreaker*, която Брайън посвещава на един от своите идоли и любими китаристи Ерик Клептън. Албумът оглавява британските хеви метъл класации.

Междувременно лондонското радио Кепитъл го кани в една нова поредица. Музикалният директор на радиото Тони Хейл си спомня: „Навремето направихме серия от предавания, наречена „Мастърклас за рок“. Аз бях водещ и продуцент. Участваха Брайън Мей, Рик Уейкман, Джон Ентуисъл, Стив Хау и Мидж Юр. Всяко предаване представляваше дълго интервю с артиста пред публика от шестстотин души в театъра в Йорк – „Дюк“. Не само говорехме с артистите. Те и свиреха. Като част от шоуто двама млади музиканти разработваха парче с „мастъра“, тоест учителя. За това предаване Брайън избра старинния танц павана. Раздаде задачи на двама млади музиканти и в края на шоуто тримата заедно изсвириха цялото парче“. Предаването с Брайън Мей е излъчено на живо на 20 ноември 1983 г. и става част от една наистина успешна поредица.

Наскоро „Куин“ са подписали договор с американския лейбъл „Кепитъл Рекърдс“ и се концентрират върху записа на новия си албум в студио „Мюзикленд“ в Мюнхен. Издаването му е определено за началото на новата година. Първият сингъл е парчето на Роджър Тейлър *Radio Ga Ga*. С появата му през януари то влиза директно на четвърто място в британските класации, издига се две позиции, но така и не става първо. Върхът е зает от песента *Relax* на Frankie Goes to Hollywood. Той отбе-

лязва още един успех на групата. С него вече и четиримата имат свой хит в „Топ 10“.

Този успех е помрачен за кратко седмица по-късно с инцидент по време на първото живо изпълнение на „Куин“ от петнайсет месеца насам.

В началото на февруари „Куин“ са хедлайнери на ежегодния музикален фестивал в Санремо. Зад кулисите между Брайън Мей и Роджър Тейлър избухва кавга, която стига почти до физическо спречкване. Попитан за тази случка по-късно, Фреди Меркюри я описва като „доста тежка сцена“, която тръгва от нищо, от някаква шуротия. „Роджър напръска Брайън в лицето с лак за коса или нещо такова. За малко да стигнат до бой. Съблекалнята беше много малка, беше много горещо и спорът се разрази лавинообразно.“

Меркюри бързо схваща накъде вървят нещата и че ще станат сериозни, скача между тях и започва да се шегува. Първоначално нито Мей, нито Тейлър са в настроение за лудориите на Меркюри. Даже са склонни да се ядосат още повече, но той е толкова настойчив, че накрая избухват в смях и здравият разум се връща. Страничните наблюдатели впоследствие настояват, че Фреди не само е спасил положението, но и бъдещето на „Куин“.

Публиката отвън няма никаква представа за случващото се зад кулисите. И след като се е насладила на групите, свирили до момента, започва да вика за звездите на вечерта. Две хиляди италианци изпадат в делириум по време на изпълнението на *Radio Ga Ga*. Решени да уловят момента, „Кепитъл Рекърдс“ бързо издават парчето като първи сингъл от албума и той се нарежда на шестнадесето място в американските класации. В деветнайсет други държави оглавява чартовете.

С *Hot Space* „Куин“ са си научили урока и затова в новия си албум дават на почитателите точно това, което те искат – много хармонично звучене, прецизна изработка и вдъхновяващи музикални аранжimenti.

Най-важното е, че звученето е далеч по-твърдо и енергично, главно благодарение на настоятелността на Мей. Усилията бързо са възнаградени с класирането на албума на второ място през март 1984 г.

БРАЙЪН МЕЙ

Брайън е въодушевен. Даже някои от критиките са позитивни. Специално песента на Мей *Hammer To Fall* получава похвали и получава специално признание за мощния си хеви метъл звук. Според Джо Елиът това е напълно заслужено. „Лично аз смятам, че Брайън беше стожерът на „Куин“ – заявява Елиът. – Не омаловажавам останалите трима, но нямаше ли да са просто една поп банда, ако той не беше част от групата. И може би без неговото присъствие нямаше да са толкова големи. Според мен Фреди щеше да клони повече към балади, Роджър – към поп. *Radio Ga Ga* е изключително яко парче на „Куин“, но звучи много поп. Тежкия звук е благодарение на Брайън. Мисля, че той играе ключова роля за постигане на баланса в групата.“

Вторият сингъл от албума след *Radio Ga Ga* е *I Want to Break Free*. Всички клипове на групата до момента са били създадени с голямо въображение, често са необичайни и със сигурност изработката им е много скъпа. И в този случай „Куин“ решават да се позабавляват. Сериалът „Коронейшън стрийт“ е най-дълго излъчваната сапунка по английската телевизия и Роджър Тейлър предлага да се облекат в женски дрехи като карикатури на героини от поредицата.

Видеото е разделено на три части. Първата показва групата сред гълпа от глупаво изглеждащи миньори в бъдещето. Втората и основна част е снимана в студио „Батърси“ и за нея членовете на бандата са облечени в женски дрехи. Когато по-късно питат Фреди как е успял да убеди останалите да се облекат така, той отговаря духовито: „Скочиха в роклите по-бързо от очакваното, сладурче.“

Брайън се издокарва с дълга розова нощница, косата му е навита с ролки, а лицето му е цялото нацапано с крем. Джон си избира да е издокарана сърдита бабка, Роджър се превръща в смущаващо убедителна сексапилна ученичка в униформа с къса пола и три четвърти чорапи. Фреди изкача пред обектива в тясно поло без ръкав, опънато върху голям изкуствен бюст и пола тип „прегърни ме“ от изкуствена кожа.

Последната част е откъс, за който Меркюри работи с главните танцьори на Кралския балет Уейн Иглинг и Дерек Дийн. „Фреди много се вдъхновяваше от балета – казва Иглинг. – Много отдав-

на искаше да се изяви като велик танцьор и ето, че се появи неговият шанс. Превърнахме го в Нижински. Не е лесно да създадеш хореография за човек, който не е танцьор. За самия Фред също не беше лесно, но той беше решен да даде най-доброто от себе си и да направим танца както трябва.“

„Уейн адаптира балета „Следобедът на един фавн“ специално за Фреди. Соловата партия беше прочута с изпълнението на Нижински. В началото партията започва с Фреди, който на пръв поглед изглежда като седнал на голям камък, но в действителност това е купчина от тела, които оживяват едно след друго. По-късно има кадър, в който Фреди се търкаля по корем върху редица от търкалящи се тела, легнали на земята. Ето тази част най-много му хареса!“

Когато видеото на *I Want to Break Free* се появява в началото на април, критиците също много се забавляват. Очевидно е, че е замислено като шега. „Куин“ не са първата група, която се преоблича за забавление. Когато през 1966 г. в шантавото парче на „Ролинг Стоунс“ *Have You Seen Your Mother, Baby* Брайън Джоунс се облича като сексапилна блондинка в униформа, това предизвиква протести. Ето че осемнадесет години по-късно подобна проява отново шокира. Въпреки това сингълът на „Куин“ стига до трето място в Англия, става голям хит в Европа и оглавява класациите в много страни. Някои южноамерикански страни дори го приемат като химн на свободата.

Реакцията обаче е различна, когато през лятото на 1984 г. „Куин“ обявяват, че имат намерение да свирят на „Супербоул“ в Сън Сити, Южна Африка¹⁷. Те буквално разравят гнездото на осите. Това незабавно събужда крайното недоволство на пресата, на Съюза на музикантите, както и на групите, които се борят

¹⁷ Сън Сити е луксозен южноафрикански курорт, който през 80-те е бил част от формално независимата република Бопутатсуана. Тъй като по това време официално не е част от Южна Африка, в Сън Сити не важат строгите закони на ЮАР срещу хазарта и голотата и курортът привлича туристи, търсещи плътски удоволствия. Създателят на комплекса Сол Керцнер предлага тлъсти хонорари на световноизвестни музиканти, които да гостуват в Сън Сити. По това време ООН е наложила културен бойкот на ЮАР заради режима на апартейда и всички звезди, които приемат предложението на Керцнер, са остро критикувани като поддръжници на апартейда. – Бел. ред.

БРАЙЪН МЕЙ

против апартейда. Брайън тъжно настоява пред медиите: „Много внимателно обмислихме моралната страна на нещата и решихме, че искаме да направим този концерт. Нашата група не е политическа партия. Ние свирим на всеки, който ще дойде да ни слуша. Шоуто ще е пред смесена публика“.

Турнето в подкрепа на албума *The Works* започва в Белгия в края на август и в него за първи път към екипа на групата се включва и кийбордистът Спайк Едни, който напоследък е работил с бандата „Бумтаун Ратс“. „С „Куин“ впрочем ме запозна личният асистент на Роджър Кристъл. Той ми каза, че търсели човек, с когото да заместят Фред Мандел, и попита дали това ме интересува. Те ме поканиха на събеседване в Мюнхен. Отидох с очакването, че ще заваря опашка от кандидатстващи, но се оказа, че съм само аз. Така или иначе знаех всичките им парчета, така че станах част от екипа. Може да се каже, че бях с „Куин“, като се започне от това турне, та чак до Небуърт, тоест в продължение на две години.“

След четири концерта на стадион „Уембли“ през септември излиза тридесет и шестият сингъл на групата – хард рок парчето *Hammer To Fall*, представително за стила на Брайън Мей. Той самият признава, че в рок музиката най-много го вдъхновява и зарежда тежкия плътен звук. Това е саундът, чрез който изразява емоциите си. Брайън се е постарал да сложи в албума *The Works* отпечатъка на добрия стар рок и по този повод коментира: „Не всички в групата са на едно мнение с мен и винаги е имало отпор срещу стремежа ми за по-тежко звучене. А аз изпитвам най-голямо удоволствие от музиката, която мога да забия здраво. Тя ме вълнува. Такава е истината – аз съм си момчето с китарата. Просто обожавам богатия, блажен, изобилен, шумен звук, който излиза от нея“.

Докато изпълнява *Hammer To Fall* две седмици по-късно в Хановер, тичайки, Меркюри се подхлъзва опасно на стълбите. Продължава да пее, но когато докторите го преглеждат след шоуто, се оказва, че е разтегнал сухожилие на коляното. Съветват го да не излиза на сцена, но тъй като остават още малко дати, той пренебрегва препоръките им и довършва турнето.

Пет дни по-късно „Куин“ кацат в Бопутатсуана¹⁸. Билетите за дванадесетте им концерта в залата „Сън Сити Супер Боул“ са продадени за един ден. Първата вечер обаче Меркюри, още преди да е загреял добре гласа си, който напоследък му създава проблеми, усеща, че има опасност да пресекне. Осъзнавайки, че има проблем, останалите от групата опитват да го окуражат, но гласът му се влошава. „Фред агонизираше – спомня си Спайк Едни, – и след три песни напусна сцената“. Повикан е специалист който го съветва да си вземе пълна почивка. Групата няма друг избор освен да отмени останалите четири концерта. „Избухна голям скандал, защото нямаше време да местим шоутата на други дати, но нямаше и друг възможен ход.“ – обяснява Едни.

Разтревожен от развоя на събитията, Брайън решава да използва свободното си време, за да се разходи и да поговори с черни южноафриканци. Той иска сам за себе си да опознае живота в тази страна. През октомври в квартала на черните в покрайнините на Йоханесбург – Совето – се провеждат годишните награди „Черен африканец“.

Брайън приема поканата да участва и да представи наградените. Тази нощ оставя у него трайни впечатления. Времето е тежко и задушливо и докато стои на сцената пред многохилядната публика с наградите в ръце, усеща топлиите капки дъжд, който вали върху лицето му. На фона на всички страховити предупреждения за неговата сигурност, с които е бил атакуван в Сън Сити, в Совето Брайън получава топлина и абсолютно приятелско отношение. Това го трогва и преди да слезе от сцената, той обещава, че някой ден „Куин“ ще се върнат в Совето и ще свирят за тамошната публика.

„Всички ние много се радвахме на шанса да свирим в Южна Африка – спомня си Спайк Едни. – За нас това беше доста интересно преживяване. То ни научи, че човек не трябва да се вслушва в надутите убеждения на хора за нещо, за което те самите нямат представа. Ако трябва да говоря лично за себе си, преди да отида

¹⁸ Бопутатсуана е република, просъществувала като на теория независима държава от 1977 до 1994 г. на територията на днешна Република Южна Африка. Тя е основана по времето на режима на апартейда и де факто е под контрола на ЮАР, въпреки че има различни закони. След края на режима Бопутатсуана се слива отново с Южна Африка. – *Бел. ред.*

в Южна Африка, бях напълно убеден в отношението си към тази страна. Когато се върнах, вече не бях сигурен, че знам каквото и да било за нея. Тя преобърна целия ми начин на възприемане на нещата. За Брайън и момчетата от групата това пътуване със сигурност беше просветление. Беше поучително.“

Не всички са убедени, че „Куин“ си дават ясно сметка за политическото значение на концертите си в Южна Африка. Мандла Ланга, културен аташе и говорител на Африканския национален конгрес, коментира: „Хората побеснях. „Куин“ дойдоха в Южна Африка в момент, в който нямахме нужда от никакво външно влияние, което да демонстрира уважение към режима в Претория. Сън Сити винаги е бил възприеман като обида за всеки здравомислещ южноафриканец. Да се правят концерти там, сред бедността и дивотията, не можеше се приеме като опит от страна на „Куин“ да бъдат унищожени бариерите. Концертите им бяха посетени предимно от бели хора. Нещо повече, те помогнаха на институции като Южноафриканската корпорация за радио и телевизия да се възползват от създадените наскоро връзки със западния свят и да предоставят на „Куин“ максимално отразяване в ефир. Хората тук имат дълга памет и тяхната музика никога не е била харесвана от черните активисти“.

„Куин“ са включени в черния списък на ООН за изпълнителите, свирели в Южна Африка. Въпреки че по-късно имената им са махнати оттам, в Англия Съюзът на музикантите ги напада сериозно за това, че са престъпили правилата. Мей отива да защити групата пред генералния комитет на Съюза и изнася дълга и пламенна реч, в която подробно обяснява причините за пътуването на „Куин“ и подчертава личното си усещане за това колко много е постигнала групата с този жест. Той подчертава също, че четиримата са категорично против режима на апартейда, но не смятат, че биха постигнали каквото и да било, ако просто се откажат да свирят на тази територия. Брайън подчертава, че музиката трябва да бъде универсален език отвъд всички бариери. Отивайки в Южна Африка и говорейки против апартейда, те са опитали да направят на практика нещо за решаването на проблема. Комитетът въобще не се трогва и налага на „Куин“ тежко наказание.

Кривата на настроенията

„Куин“ загърбват тези проблеми и започват работа в студио „Сарм“ в Лондон върху първия си коледен сингъл. *Thank God It's Christmas* е издаден в края на ноември, но не успява да стигне до „Топ 20“. Битката за коледен хит номер през 1984 г. е спечелена, преди да започне, от благотворителния сингъл на „Банд Ейд“ – *Do They Know It's Christmas*. През декември „Куин“ издават поредица сингли, които присъстват и като песни в албума им. Критиците ги обвиняват, че се възползват от предаността на феновете си и всичко това им оставя горчив вкус от първата година след събирането им.

Девета глава

ЛЮБОВ ОТ ПРЪВ ПОГЛЕД

През януари 1985 г. се очаква предстоящият рок фестивал „Рок в Рио“ да засенчи прочутия „Уудсток“. Шестнадесет години след хипи легендата зрелищното рок събиране ще се състои на специално построен за целта стадион в планината до луксозния квартал Бара да Тихука, близо до Рио де Жанейро. „Куин“ са хедлайнери. Сред другите гости в списъка са „Ей Си Ди Си“, Ози Озборн, „Йес“ и „Айрън Мейдън“. Очаква се да пристигнат и „Деф Лепард“, но се налага да откажат участието си за единайсет часа. В новогодишната нощ в Ню Йорк са преживели ужасяваща катастрофа, в която барабанистът им Рик Алън е загубил ръката си. По думите на солиста на „Айрън Мейдън“ Брус Дикинсън фестивалът е абсолютна изненада.

„Беше невероятен цирк – спомня си той. – Имаше от всичко – хотелите ни бяха обсадени от тъпши хора, камери с дълги обективи бяха насочени към басейните, за да ни снимат. Фестивалът се провеждаше от някакъв политик и скапан предприемач, който имаше доста сериозни разногласия с местната социалистическа партия по повод събитието.

Ето защо то трябваше да бъде извън града. А стадионът, който построиха за събитието, впоследствие беше оставен да изгние. Доста пари се изпраха по време на „Рок в Рио“. Да си го кажем направо – присъстваха някъде към половин милион души. Това създаваше супер подходящи условия да се изперат мръсни пари.“

С изключително енергично присъствие на сцената „Айрън Мейдън“ са впечатляващи. Невероятните им светлинни ефекти могат да съперничат на тези на „Куин“. Единственото изпълнение на „Мейдън“ е точно преди шоуто на „Куин“. А „Куин“ са тези, които закриват фестивала в малките часове на 12 януари. „Докараха всички с хеликоптери – разказва Дикинсън, – но в града

имаше недоволство и не позволяваха да се лети през нощта, така че трябваше да пътуваме пет часа през невероятен трафик. Както и да е, когато стигнахме най-накрая, пред нас изникна невиджана гледка. Групи от охранители обикаляха наоколо и всичките изглеждаха в лошо настроение.“

Шоуто продължава по-дълго от обявеното и на всичкото отгоре „Айрън Мейдън“ излизат на сцената с петнайсет минути закъснение. „Беше страховито. В коридора точно пред съблекалнята ни се вихреше яростна свада. Две банди от охранители бяха полудели, размахваха пищови едни срещу други, а кучетата им ръмжаха свирепо и теглеха водачите си. А ние се криехме като пъзльовци от страх да излезем навън.

И тогава като във филм на „Монти Пайтън“ нашият собствен гард подаде глава предпазливо навън и попита: „Ей, момчета? Може ли да спрете за малко, докато излезем на сцена?“. И те спряха! Всички млъкнаха, а ние бързо се изнизихме. В момента, в който ни видяха гърбовете, всичко избухна отново!“

Когато „Куин“ излизат на сцената след „Айрън Мейдън“, Брус Дикинсън остава зад кулисите да ги погледа. Изпълнението им не върви по план. „Две или три парчета не бяха приети добре от публиката – разказва той. – Тя не хареса и появата на Фреди в женски дрехи за парчето *I Want to Break Free*, но той изглежда не можеше да разбере какво не е наред.“

И макар боклуците, които публиката в Мексико е хвърляла към „Куин“, да са били знак на одобрение, този път отпадъците, които политат към тях, ги обезпокояват. Криейки объркването си, групата влага всичките си усилия, за да си осигури бисове, но привидната самоувереност, с която Меркюри се е качил на бразилска сцена, издава вътрешното му безпокойство. „Когато „Куин“ слязоха от сцената, Фреди избухна в сълзи. Той просто не можеше да разбере защо публиката реагира по този начин. Тогава някой му обясни, че в тази страна *I Want to Break Free* се смята за песен на свободата и са се почувствали обидени, когато се е подиграл с нея. Но той продължи да е разстроен.“

Вокалистът на „Айрън Мейдън“ е изненадан, че Меркюри приема тази негативна реакция толкова присърце. Някоя група не очаква да бъде харесвана винаги и навсякъде. На Фреди вече му

БРАЙЪН МЕЙ

се случвало славата да се отдалечава. „Има една група бели хомофоби, глупава сбирщина от хора в Щатите и огромно малцинство, които се опитваха да ни „подработват“, че Фреди не бил един от нас – обяснява Брус. – Не знам дали ме разбирате правилно. Когато тези хора станаха повече, за известно време отклониха вниманието от „Куин“ в Америка.“

Брайън е съгласен. Говорейки за *I Want to Break Free*, той споделя: „Този сингъл съсипа кариерата ни в Америка“. Припомня си реакцията на продуцентите на една телевизия, когато им изпратили видеото на песента по време на едно промоционално турне в САЩ: „Лицата им позеленяха, чертите им се изопнаха. Спряха парчето след минута с думите: „Окей, достатъчно! Продължаваме нататък...“.

Когато „Куин“ закриват фестивала в ранните часове на 19 януари, наоколо няма никой с разрошена перука или изкуствен бюст. „Цялото това приключение си беше като една ваканция – настоява Спайк Едни, – с многото звезди, виснали в басейните на хотелите и другите подобни преживявания. „Рок в Рио“ затвърди позицията на „Куин“ като бандата номер едно в Южна Африка.“

Скоро след това „Куин“ се връщат в Англия. Брайън е потърсен от преподавателя по китара в института „Роухемптън“ – Майкъл Стимпсън, който пише книга със заглавие „Китарата – наръчник за ученици и учители“. Това помагало разяснява разнообразни техники за свирене не само на класическа китара, но и на соло и бас китара, и на различни стилове като фолк, фламенко и джаз. Майкъл Стимпсън моли Мей да напише глава от книгата. „Исках да посветя една глава на свиренето на електрическа китара – обяснява учителят, – защото едно от основните полета на моята работа беше да окуража приемането на китарата като инструмент, подходящ за различни музикални жанрове и в същото време да насърча обучението.“

С други думи, обучението по китара в училищата и колежаите е доста поизостанало и трябва да се премине и отвъд класическия подход. Заедно с излизането на книгата се появява и кратък филм на телевизия Би Би Си, в който Мей също коментира и подкрепя творбата на Майкъл Стимпсън.

През април 1985 г. „Куин“ отново са на път. Първото им участие за годината е на стадиона „Маунт Сمارт“ в Оукланд. Мей е много въодушевен от тази възможност, защото групата никога преди това не е свирила в Нова Зеландия. Но възторгът му е помрачен, когато „Куин“ се сблъскват още на летището, а после и пред хотела, с демонстранти против апартейда. Още по-шумни групи от протестиращи са легнали пред концертната зала в очакване на групата. Изглежда концертите им в Южна Африка ще сложат отпечатък на кариерата им за известно време.

В същото време „Куин“ получават интересна покана. Спайк Едни споделя: „За кратко се бях върнал при „Бумтаун Ратс“. Това беше между турнето на „Куин“ в подкрепа на албума им *The Works* и турнето им в Австралия и Нова Зеландия. Боб Гелдоф ми се обади точно в Нова Зеландия. Сподели ми една идея, която двамата с Мидж Юр бяха измислили като продължение на сингъла на „Банд Ейд“. Мислеха да организират огромен рок концерт. И той искаше да знае дали „Куин“ биха се включили. Не искаше да ги пита директно, защото можеше да му откажат. Така че помоли аз да говоря с тях за това.“ И Спайк го прави. Въпреки че „Куин“ са привлечени от идеята по принцип, проектът им се струва невъзможен за реализация и първоначално отказват. „Знам, че Брайън и Роджър бяха разочаровани – обяснява Спайк, – защото предишната година „Куин“ не бяха поканени да участват в сингъла *Do They Know It's Christmas*. Така че лично аз не бях изненадан, че първо всички се съгласиха, а след това размислиха. Съмнявах се, че излезе нещо от това. И кой би могъл да ги упрекне?“

За да смекчи отговора на „Куин“, когато го предава на Гелдоф, Спайк Едни му подхвърля идеята, че може би ще е по-ползотворно, ако се обърне към групата лично. В ранните етапи в организирането на шоуто суперзвездите не се натискат особено да участват. В крайна сметка се съгласяват, ако Гелдоф и Мидж Юр наистина успеят да го реализират.

След няколко дни са в Австралия и между концертите им в Мелбърн и Сидни Криси се присъединява към съпруга си и отиват да се гмуркат в Големия бариерен риф. И двамата се наслаждават на възможността да си починат далеч от светлините на проекторите. От Австралия групата се отправя за Япония, където

БРАЙЪН МЕЙ

ще имат концерти в продължение на една седмица. Това се оказва последното им турне в Далечния изток. По време на престоя в страната Брайън показва техники за свирене на китара на възпитаниците на музикалното училище „Аойама“.

В средата на май „Куин“ се прибират в Англия и поемат всеки в своя посока. Тейлър и Дийкън отиват на почивка, Меркюри отново снове напред-назад между своя любим Мюнхен и Лондон. Фреди има нова връзка с един бръснар, който работи в хотел „Савой“ – Джим Хътън.

Междувременно Мей обръща внимание на семейството си и прекарва време вкъщи. От време на време излиза и с приятели, сред които е фронтменът на „Деф Лепард“ Джо Елиът. „Купих си къща на 20 минути път пеша от Брайън – обяснява Джо. – Криси беше от Лийдс, а моята приятелка – от Шефийлд, и двете много си допаднаха. Излизахме да вечеряме четиримата заедно или на по питие, или просто си ходехме на гости ей така, за да си говорим. Брайън е много приятна компания. Той няма комплекса да се чувства застрашен от нещо или да си съперничи с някого. Веднъж вечеряхме в един ресторант в Кобъм, виното ни се услаждаше. Колкото по-късно ставаше, толкова повече ни се развързваха езиците и почти стигнахме до идеята да направим албум. Щяхме да направим група с Брайън, Рик Савидж от „Деф Лепард“, Джейсън Бонъм (синът на покойния тогава Джон Бонъм от „Лед Цепелин“), Спайк Едни и с мен. За съжаление моят мениджър не би се съгласил да се случи това.

По това време проектът „Лайв Ейд“ се разраства повече от очакваното. Решено е към огромния концерт в подкрепа на гладуващите в Етиопия на стадион „Уембли“ да се проведе и паралелно шоу на стадион „Джей Еф Кей“ във Филадельфия. Боб Гелдоф е замислил събитието като двоен джубокс. „Куин“ решават, че ще участват със сигурност. Спайк Едни потвърждава: „Групата прие абсолютно! Оттам нататък влиятелният Гелдоф убеди Би Би Си“ да се съгласят да направят сателитна връзка с Щатите и концертът се очерта като едно твърде впечатляващо събитие, твърде голямо, за да се откажеш да участваш в него.“

Представянето на „Куин“ трябва да започне в 6 следобед. Благодарение на сателитната връзка те са първата група, която

ще бъде показана в телевизионно предаване на живо в Америка. На 10 юли те се барикадират в „Шо Тиътър“ в Юстън и три дни репетираат интензивно. Участието на всяка група ще бъде по 20 минути, така че те решават да покажат най-доброто и да изпълнят най-известните си хитове.

„По-късно се вдигна такава врява колко гениално находчиви са били „Куин“, но за нас това си беше очевидно“ – припомня си Едни.

Меркюри е изключително горд със стратегията им, както си спомня диджеят и радиоводещ Саймън Бейтс: „Интервюирах Фреди точно преди „Лайв Ейд“ и той беше изключително горд със сериозната им подготовка. Каза ми: „Само чакай да видиш! Ще ти вземем акъла!“ И се оказа прав, разбира се.“

На 13 юли 1985 г. „Лайв Ейд“ се излъчва на живо едновременно пред милиардна публика в цял свят. Това е първият концерт с такъв мащаб. Естествено нервите на всички зад кулисите са опънати здраво от напрежение. За подобен концерт е необходимо изключително модерно оборудване, което включва въртяща се сцена, разделена на три отделни части. Едната е за групата, чието изпълнение тече в момента, другата – за бандата, чието представяне предстои, а третата – за приключилите изявата си артисти, които трябва да събират оборудването си. Като се вземе предвид сложната логистика, е изненадващо, че шест часа след началото на концерта закъснението, което се натрупва, е само половин час.

След изпълнението на Дейвид Боуи камерата се прехвърля от стадион „Уембли“ към „Джей Еф Кей“, където на сцената излизат „Куин“. Вълнението от предстоящата им поява едва не парализира Мей, но четиримата се мобилизират и дават всичко от себе си. Групата атакува сцената с въздействащ, ударен, пълен с енергия микс от най-големите си хитове. Публиката на „Уембли“ полудява. Меркюри безспорно е най-блестящият. И той подобно на Брайън е изключително изнервен, но успява да го прикрие с ударното си откриване с *Hammer To Fall*. По време на солото на Мей Меркюри мушка края на стойката на микрофона в слабините си и се преструва, че свири на нея като на китара. За кратко той се отпуска и започва да се забавлява. Когато стига до *Crazy Little Thing Called Love*, вече е плувнал в пот и разпръсква магнетизма

си. Публиката е негова. Обичан или ненавиждан, това е моментът, в който Меркюри слага света в краката си. И всички, които го гледат, усещат това.

Неговият колега, певецът Пол Йънг споделя: „Винаги съм харесвал „Куин“, но тази вечер си казах: „Леле! Тия момчета са фантастични! Те постигнаха невероятен саунд. Бяха само четиримата горе и отвяха всички. Фреди доказа колко голям шоумен е.“

Когато „Куин“ слизат от сцената, Меркюри въздъхва с облекчение: „Слава Богу, че свърши!“ и обръща една двойна водка в караваната си, докато Елтън Джон нахлува с радостни викове: „Копелета! Вие отвяхте шоуто!“

Такова е мнението почти на всички. Соло китаристът на „Тин Лизи“ Скот Горъм коментира: „Човек, в продължение на шест часа мяукаха някакви немощни европейци и всички се питаха – Боже, кой ги е събрал тия? И накрая излязоха „Куин“ и Фред като се изпъчи, кой можеше да посмее да не ги хареса? Беше приказно! Все едно „Куин“ се преродиха на сцената. И след тяхното изпълнение на кого можеше да му пука за останалите?“

Въпреки всички аплодисменти зад кулисите, „Куин“ не си дават сметка какво се е случило. Едва по-късно осъзнават колко брилянтно е минало всичко. Брайън признава: „Беше най-големият ден в нашия живот като група, въпреки че изсвирихме много малка част от музиката, която бяхме създали. Струва ми се, че това е моментът, който си спомням най-много от всичко, повече от всичко, което сме правили. Беше изключителен ден.“

Отзвукът на „Лайв Ейд“ е мащабен. Кореспондентът на Би Би Си Майкъл Бърк, който в известен смисъл има заслуга за това, защото неговият специален телевизионен репортаж за етиопския глад е развълнувал толкова много хора, си спомня: „Когато започна „Лайв Ейд“, бях в Южна Африка – страната, която най-малко се вълнуваше от умиращите от глад в Етиопия. Първоначалното ми усещане, ако трябва да съм откровен, беше, че ще става въпрос за една голяма шумотевица, която ще утихне за седмица и няма да има никакъв ефект, няма да постигне нищо. Не виждах каква е връзката между света на попа и умиращите хора. Колко погрешно съм мислел. Не успях да гледам концерта, защото в Южна Африка не го излъчиха, но той определено повиши нивото на осъз-

наване на ситуацията. Това просто събуди съвестта на хората и създаде натиск върху правителства и международни организации по целия свят, и в този смисъл беше постижение.

Очакваше се два милиона души да умрат от глад. В крайна сметка си отидоха 800 000, така че „Лайв Ейд“ поне в известен смисъл спаси живота на един милион души“.

След голямото събитие Брайън обмисля идеята да запише втори солов албум, но вдъхновени от успеха си, „Куин“ насочват мислите си към общо турне. Те отново имат желание да се върнат в звукозаписното студио. В този момент за радост към тях се обръща режисьорът Ръсел Мълкахи с предложение да напишат музиката за филма „Шотландски боец“ с участието на Кристоф Ламбер и Шон Конъри.

През септември групата отново се събира в студио. Веднага измислят едно общо парче, което им изглежда въздействащо и то се появява като единствения им сингъл през годината. *One Vision* е записано в началото на ноември и се понася на гребена на възобновената им от концерта слава. Изкачва се на седмо място в британските класации, но критиците остро го нападат. Според тях то се възползва от славата на групата, добита от участието им в „Лайв Ейд“. Това обвинение обижда групата.

Допълнително напрежение им създава фактът, че упреците за изявата им в Сън Сити все още не са затихнали. От време на време, достатъчно често, някой раздухва пламъците и това продължава до края на 1985 г. „Куин“ публикуват прессъобщение, което подчертава тяхната позиция против апартейда. Настояват, че никога не са били политически обвързани и че в крайна сметка никога повече няма да посещават Южна Африка. Мей е много разстроен, че се налага да дадат подобен обет заради обещанието си пред публиката в Совето, че някой ден групата ще се върне да свири там. Но това изглежда е най-добрият начин да бъдат потушени продължаващите атаки.

През януари 1976 г. Брайън се отдава на приятното забавление от интензивната работа по саундтрака на „Шотландски боец“. Песните са вдъхновени директно от заснеманите всеки ден сцени от филма и един ден на път към вкъщи той започва да си тананика на диктофон акордите на величествената балада *Who Wants To*

БРАЙЪН МЕЙ

Live Forever.

Славата на Мей като соло китарист може би в известен смисъл хвърля сянка върху качествата му на текстописец. Самият Брайън е много скромен за това. Веднъж споделя: „Аз не съм много плодовит поет и не мога просто да седна и да напиша песен. Трябва нещо да ме провокира и обикновено редове от текста ми хрумват едновременно с мелодията. След това има още много работа, докато откриеш душата на песента и разбереш какво трябва да съдържа“.

Джо Елиът казва: *Who Wants To Live Forever* за Брайън е нещо като *Nights in White Satin* за „Мууди Блус“ – класика! В тази песен го има това чувство. Помня, че когато Брайън я написа и пусна на Фреди демото, Фреди каза: „Ей, това е много добро! Не, не! Аз ще се включа втори“, имайки предвид, че Брайън трябва да започне да пее пръв и във втория куплет Фреди да се присъедини. Мисля, че ранните творби на Брайън бяха много специални, като например песните *White Queen* и *39*. Винаги са ми напомняли на музиката на „Линдисфарн“. Силата на Брайън е в това, че той никога не се притеснява да експериментира“.

При завършването на албума издателските компании на „Куин“ в Англия и САЩ избират кой сингъл да бъде записан първо. „Кепитъл Рекърдс“ залагат на *Princes Of The Universe* на Меркюри, а „И Ем Ай“ се спират на песента на Роджър Тейлър *A Kind of Magic*, чието име дава заглавието албума.

Клиповете на двете песни са впечатляващи. В *Princes Of The Universe* звездата на „Шотландски боец“ Кристоф Ламбер се съгласява да пресъздаде екранния си образ и да се дуелира с Фреди Меркюри. За *A Kind of Magic* Меркюри се преобразява в магьосник, който за кратко превръща трима клошари в рок звезди. Сложната анимация гарантира уникален ефект. С появата си в средата на март *A Kind of Magic* се класира на трето място в Англия и оглавява класациите в тридесет и пет страни. След излизането на албума „Куин“ замислят голямо турне. Решават да се случи през лятото, а дотогава всеки от групата отделя време на собствените си интереси и ангажименти.

На този етап семейният живот на Брайън не е щастлив. От известно време насам двамата с Криси усещат, че отношенията им не вървят на добре. Осъзнават, че и двамата са си затваряли очи-

те за пукнатините във връзката си и са отказвали да приемат, че проблемите им се задълбочават. Женени са от почти десет години. Имат две деца, които обожават и не искат да застрашават стабилното си семейство. Все пак напрежението помежду им остава. Затова и когато „Куин“ започват репетициите за предстоящото си европейско турне, в известен смисъл Брайън въздъхва с облекчение. Точно в този период той отива на премиерата на филма „Паника в Бевърли Хилс“ и се запознава с Анита Добсън.

Анита е актриса. Родена е в Лондон, в квартал Степни. Завършила е Академията за драматични изкуства „Уебър Дъглас“. Телевизионната ѝ кариера започва в края на 70-те. Първата ѝ звездна роля е през 1983 г. в комедията *Up the Elephant and Round the Castle*. Налага се през 1986 г. в образа на Анджи Уотс – борбена и съсипана от живота собственичка на пъба „Куин Вик“ в телевизионната поредица на Би Би Си „Жителите на Ийст Енд“. Анита е мъничка, тъмнокоса и много енергична, с лице на елф. Между нея и Брайън прехвърча искра още при първата им среща и китаристът на „Куин“ я кани на концерта на групата на стадион „Уембли“ през юни.

В началото на месеца излиза саундтрак албумът към филма „Шотландски боец“ *A Kind of Magic*. Едва появил се на пазара, той моментално оглавява английските класации. Няколко дни по-късно на футболния стадион „Расунда“ в Стокхолм е първият концерт от турнето на „Куин“ *Magic Tour*. То завършва два месеца по-късно с огромния концерт на открито в парка „Небуърт“ в Стивънидж и се оказва последното им турне заедно. От самото начало до края е изпълнено със събития. Още в Швеция ги очаква не особено приятно посрещане. Мей е разтревожен, защото въпреки писменото изявление на групата в пресата преди шест месеца, при пристигането им в Стокхолм, „Куин“ се сблъскват с група протестиращи срещу апартейда.

Няколко дни по-късно в Англия излиза новият сингъл на „Куин“ – нежната мелодична балада *Friends Will Be Friends*. Междувременно Брайън прекарва един от свободните си дни в холандско звукозаписно студио, за да подготви демо версии на две песни. Едната е за японския певец Минако Хонда. Другата е

БРАЙЪН МЕЙ

посветена на Анита Добсън. Брайън си дава сметка, че не спира да мисли за нея.

Турнето на групата продължава във Франция. Там Брайън се запознава със соло певеца на „Мерилиън“ Фиш. Ето какво разказва за тази среща Фиш: „Щяхме да подгряваме „Куин“ на концерт на открито по време на турнето им през 1986 г. Този концерт всъщност се оказа един от последните им лайфове. Фреди, разбира се, си беше Фреди. Траеше си и се държеше по-настрани. Говорихме си с Брайън. Забавно е, защото обикновено аз не се разбирам с китаристи. Не че нещо съм против тях, а просто обикновено те са по-специална порода. Брайън обаче не е типът егоцентричен китарист, който ще седне и ще ти говори два часа за резонатори.

Брайън е смушавашо романтичен и доста болезнено чувствителен. Той не се ядосва. Много е лесно да се почувства наранен. Усетих, че е наранен още при първия ни разговор. Бях в един нощен клуб в Париж и той седна до мен и започна да ми говори за Южна Африка и за апартейда, за всичките плюсове и минуси да свириш в Сън Сити и за всички ужасни упреци и критики, които „Куин“ все още понасят. Той беше дълбоко наранен от цялото вманиачаване на тази тема. И двамата се съгласихме, че няма смисъл от черния списък с изпълнители, направен от ООН. Разговорът ни се въртеше стабилно около тази тема в продължение на два часа. Бях много впечатлен до каква степен Брайън е обмислил всичко. Но това е той, той е такъв тип човек. Той завърта някоя тема в главата си и мисли за нея с часове“.

Брайън и Фиш си допадат и това по някакъв начин помага и в решаването на личните проблеми на Мей. „Да, в онзи момент Брайън имаше проблеми с брака си – коментира Фиш, – и минаваше осъзнато и сериозно през тях. Доста ги коментирахме по време на турнето. Той непрекъснато се питаше дали е постъпил правилно, дали си е заслужавало въобще да се заема с всичко това. Много се тормозеше.“

След Франция турнето продължава през Германия и Швейцария към Ирландия, след това към Англия с концерт в северната част на страната. Преди него, на 11 и 12 юли „Куин“ правят и два поредни концерта на стадион „Уембли“. И двата протичат по вече

традиционния начин. През годините Меркюри е впечатлявал феновете им със своите сценични облекла и лудории на сцената, за които навремето коментира със смях: „Това е просто театър! Аз обичам хубавите рокли“.

Когато приключва последният бис, пеейки *We Are The Champions* пред полуделите от възторг почитатели на групата, Меркюри удря триумфално с юмрук във въздуха, завърта се на пети и напуска сцената. След малко се връща, наметнат със зашеметяващо наметало от червено кадифе, обшито с изкуствен хермелин и дълго метър и осемдесет. Държи стойката на микрофона си като скиптър и на главата си носи корона, инкрустирана с камъни. Може би е леко нахално, но Фреди го изиграва добре и гордо приема обожанието на публиката.

Специален гост на този концерт е шампионът от Формула 1 сър Джаки Стюарт. Той е поканен от Джон Дийкън. Стюарт се познава с „Куин“ от средата на 70-те. „Музиката и автомобилните състезания са интересно нещо – коментира Джаки. – Изглежда, че има някаква връзка помежду им. Джордж Харисън беше голям фен на състезанията. Пол Маккартни също идваше да гледа „Гран при“ в Монако, както и някои момчета от „Ролинг Стоунс“. Роджър Тейлър, разбира се, също е луд на тема коли и е бил на доста състезания. Аз от своя страна също винаги съм харесвал музиката на „Куин“ и съм бил на няколко техни концерта.“

Според Джаки Стюарт този концерт на „Уембли“ е изключителен и пак по неговите думи това се дължи до голяма степен на Брайън Мей. „Куин“ направиха нещо удивително. Никой никога не бил могъл да го повтори. За мен те са професионалисти в звука. Звучат различно и приносят на Брайън към това е огромен. Той е толкова уникален и много разпознаваем. Където и по света да го чуеш да свири, веднага ще разпознаеш и звука на китарата му, и маниера му.“

Заредени и въодушевени от успеха на концертите си, след шоуто на Уембли „Куин“ организират купон в красивото заведение „Руф Гардън“ на ул. „Кенсингтън“. И този купон се вписва в анализите на групата. Става част от тяхната митология. Присъстват повече от петстотин гости. Ресторантът е разположен на високо и е оформен като градина. В нея се разхождат гости като

сър Клиф Ричард, групата Spandau Ballet и Фиш, които са добре запознати с уменията на „Куин“ да организира екзотични забавления. Очакванията за партито са много високи и никой не остава разочарован.

Сър Клиф Ричард си спомня, че тогава се е запознал с Фреди Меркюри: „Трябва да призная, че не харесвах гласа на Фреди, но със сигурност се възхищавах на таланта му и на нивото му, що се отнася до свиренето на пиано. И разбира се, на маниера му на шоумен. Аз също бях поканен да участвам в „Лайв Ейд“ година преди това, но не успях, защото имах благотворителен концерт в Бирмингам. Когато гледах откъси от шоуто, в секундата, в която видях как Фреди започва участието на „Куин“, за мен беше очевидно, че тази група ще се превърне в центъра на шоуто. Когато се върнаха да пеят на „Уембли“ с тяхното турне *Magic*, не успях да отида да ги гледам, защото бях на сцена с мюзикъла „Тайм“, но те ме поканиха на афтьрпартито им. Всички тези партита бяха еднакви. Събираха се гълпи от хора, които пилееха часове на опашка да се срещнат със звездата на вечерта, при това за не повече от няколко минути и не бяха особено предразполагащи към това да опознаеш някого.“

Европейското турне продължава с пълна сила. „Куин“ изнасят концерт на „Непстадион“ в Будапеща. Публиката е огромна. Около входовете са се скупчили още повече фенове без билети. Мей и Меркюри са научили няколко реда от унгарската народна песен *Tavaski Szel*. За този концерт впоследствие ще се говори много. Ще казват, че изпълнението на „Куин“ пише история. Че е първият рок концерт на западна група отвъд Желязната завеса. Със сигурност концертът им там е исторически в контекста на тяхната собствена кариера, но не и на рок музиката, защото деветнайсет години преди това „Ролинг Стоунс“ са свирили в Двореца на културата във Варшава.

Най-забележителният концерт в историята на „Куин“ се случва на последната дата от турнето *Magic Tour*. На 9 август 1986 г. те изнасят шоу пред публика от 200 000 души в парка „Небуърт“ в Хартфордшър. Паркът е разположен на сто хиляди квадратни метра във великолепна градина, на фона на романтичната сграда „Небуърт хаус“. И там е последното изпълнение на „Куин“ на живо.

„Интересът към „Куин“ беше толкова голям, че се налагаше трета дата на „Уембли“, но това нямаше как да се уреди“ – обяснява Спайк Едни. И тогава тур мениджърът Гери Стикълс предлага концерт на открито в „Небуърт“. Групата се съгласява, знаейки, че билетите ще бъдат разпродадени.

Няколко рок групи като „Ролинг Стоунс“ и „Лед Цепелин“ на пример са изнасяли концерти в „Небуърт“. Лейди Криси Коболд, чието семейство притежава имението „Небуърт“, си спомня, че „Куин“ са ѝ направили впечатление като различни от останалите. „Често сме канели групите у нас, по време на концертите им или след това, но „Куин“ не проявиха интерес да дойдат в къщата.“

За концерта Спайк Едни разказва: „Беше великолепен ден. Не бяхме свирили пред толкова голяма аудитория в Англия преди това. Невероятно беше. Никой тогава не подозираше, че това ще бъде последният концерт на „Куин“. Афгърпартито също е грандиозно. „Беше си обичайното за „Куин“ екстравагантно парти. Имаше какво ли не – от панаир до жени, които се борят в кал.“

Групата пристига и си заминава с хеликоптер. Меркюри е не-обичайно напрегнат преди шоуто и си тръгва първи. „Да, имаше парти зад кулисите – потвърждава лейди Коболд. – То беше след концерта, но Фреди напусна веднага щом слезе от сцената.“

Фронтменът на „Куин“ завършва шоуто с думите: „Благодаря ви, прекрасни хора! Лека нощ и сладки сънища! Обичаме ви.“. Той лично изпитва огромно облекчение след това турне.

През септември групата издава сингъла *Who Wants To Live Forever*. Шумотевицата около турнето е утихнала. Въпреки че и четиримата са се забавлявали много, те няма да се съберат скоро отново заедно.

В края на 1982 г. противоречията и сблъсъците в групата се задълбочават и четиримата усещат, че отново имат нужда да си починат един от друг. След време Брайън споделя: „За кратко дори се мразехме. По време на записите на *Jazz* и албумите, които направихме в Мюнхен – *The Game* и *The Works*, много се дразнехме един на друг. Аз лично съм напускал групата няколко пъти, за по ден. Заявявам: „Край! Дотука бяхме!“ и си тръгвам с мисълта, че повече никога няма да се върна... Такива неща. Всички го правехме. В крайна сметка това бяха заяждания за дреболии.“

БРАЙЪН МЕЙ

Брайън има проблеми не са само в отношенията си в групата. Завръщането му къщи означава, че се прибира при натиска и напрежението, които са надвиснали над собственото му семейство. Към тях се добавя фактът, че Криси отново е бременна.

В началото на ноември „Айрън Мейдън“ организират благотворителен концерт в подкрепа на NSPCC¹⁹ в лондонската концертна зала „Хамърсмит Одиън“. Сред гост музикантите на концерта са пародийната метъл група „Бед Нюз“ от четирима комедийни актьори: Найджъл Пленър, Рик Маял, Ейдриън Едмъндсън и Кристофър Раян. По онова време те са известни като „младите надежди на телевизията“.

„Имахме идея да поканим Брайън да се присъедини към нас – разказва Найджъл Пленър. – С „Бед Нюз“ щяхме да правим шутотии, имитирайки свирене на китара, а в същото време гост китаристът ни щеше свири зад кулисите. Поканихме и Брайън Мей, и Джими Пейдж.

Та, както си изнасяхме шоуто с Ейд, изведнъж аз включих усилвателя, изтичах в предната част на сцената, за да падна на колене и да изпадна в екстаз, уж свирейки едно сложно и абсолютно фантастично парче. В песента се пееше *Hey Hey Bad News* („Хей, хей, лоши новини“), вместо по-популярния ѝ текст *Fuck Off Bad News* („По дяволите лошите новини“). Към края Брайън излезе на сцената, свирейки, и ме издаде. И се двамата се скарахме здраво пред публиката, че сме му дали петачка да стои скрит и ни е обрал до шушка. Беше много смешно. Публиката много се забавлява. И Брайън също.“ Мей толкова много се весели, че се съгласява да продуцира предстоящия албум на комиците.

В личния му живот обаче семейните проблеми с Криси се задълбочават и той изпада в депресия. В този момент работи върху продуцирането на някои записи на Анита Добсън, съгласил се е да бъде неин продуцент. Така има възможност да прекарва повече време с нея. Пропастта между него и жена му се задълбочава. Той става все по-близък с пълната с енергия и заразително весела актриса.

¹⁹ NSPCC – Националната организация против насилието срещу деца. – Бел. прев.

Преди историята помежду им да е започнала, журналистите вече душат за евентуален скандал. Анита играе главна роля в една от най-популярните английски сапунки и е много известна. До момента Брайън винаги е изглеждал стабилен и уравновесен човек и пишещите в жълтата преса стават все по-нетърпеливи.

Въпреки че и Брайън, и Анита отказват категорично да има каквото и да било помежду им, спекулациите в клюкарските колонки се множат. Брайън се безпокои как това ще се отрази на децата му, притеснен е дали няма да ги тормозят в училище. Не може да проумее как се е стигнало до там, никога не е имал намерение да провокира нещо подобно. Целият му свят в този момент е на път да се срине.

И той, и Криси минават през много емоции. Третото им дете е на път да се роди всеки момент. Брайън си е у дома, въпреки че в сърцето си знае, че е невъзможно да изключи Анита от живота си и да се прави, че тя не съществува. Личният му живот изобщо не е лек, с този любовен триъгълник. Единствената му радост е раждането на втората му дъщеря Емили Рут на 17 февруари 1987 г.

Десета глава

СТУДЕНИЯТ ДОМ

През лятото на 1987 г. Брайън оставя хаоса на семейните си отношения зад гърба си и заминава за Лос Анджелис, където заедно с Мийт Лоуф започват работа върху песента за Параолимпийските игри през следващата година. Работното заглавие на парчето е *A Time for Heroes* („Време за герои“).

Не може да се каже, че Мей е особено позитивно и оптимистично настроен. Също важи и за Фреди Меркюри. Предишното лято Фреди е споделил в интервю по американска телевизия, че много би искал да срещне оперната певица Монсерат Кабайе. В настоящия момент той работи с един от най-близките си приятели – текстописеца и продуцент Майк Моран за реализирането на това свое желание.

Майк Моран си спомня: „Бяхме работили в студиото до късно една вечер и се прибрахме по къщите си. В малките часове на следващия ден Фреди ми звънна много развълнуван. Каза, че са му са се обадили от Испания, че Монсерат Кабайе иска да се срещнат и че събота заминаваме за Барселона. Бях леко сънен, седнах и попитах подозрително: „Какво искаш да кажеш? Как така отиваме в Барселона?“ Той ми отговори: „Е няма да ходя сам, да му се не види!“.

По думите на Майк перспективата да види Монсерат Кабайе парализирала Меркюри. „Той започна да се подготвя – разказва Майк за Фреди, – и взе да се паникьосва. Непрекъснато повтаряше: „Първо, трябва да обмисля какво да взема от работата ми, за да ѝ го покажа. О, какво да взема?“ Накрая го сграбчих за раменете и му казах: „Фреди, ти си известен! Не е нужно да ѝ показваш свои творби!“ Но Фреди настоя. „Ще ѝ изсвирия това парче!“ – каза той и избра песента, която беше на страна Б на сингъла *The Great Pretender*.

Двамата се срещат в хотел „Риц“ в Барселона. „Отидохме първи – спомня си Майк. – Фреди продължаваше да се суети като квачка. Искаше системата за озвучаване да се подготви така, че да е достатъчно да се натисне само едно копче, за да я задейства. Почакахме. След това Монсерат влезе, последвана от цяла свита. Хората от персонала на хотела се покланяха и пляскаха, почти ходеха заднешком пред нея, което направи Фреди още по-нервен. Но тя беше толкова забавна, че всички освен Фреди се отпуснаха, докато се лееше шампанско.

Изведнъж, в една пауза, когато разговорът затихна за миг, Фреди възкликна: „Мога ли да ти пусна нещо?“ Монсерат може би остана с погрешно впечатление, защото той някак си представи песента с думите: „Това съм аз, когато си мисля за теб, когато се преструвам на теб“ и изсвири *Exercises in Free Love* („Упражнения по свободна любов“). Докато слушаше парчето внимателно, тя погледна Фреди с любопитство и някои от нас си помислиха как ли го е приела. И след това, когато парчето свърши, Монсерат попита: „За мен ли си написал това?“ Фреди осъзна грешката си и още повече обърка нещата: „Ако го искаш, твое е“ – каза той. Обърна се и ме погледна въпросително: „Нали е ок?“

Като оставим объркването настрана, Монсерат Кабайе много харесва песента и след по-малко от седмица отива на вечеря в „Гардън лодж“ – дома на Фреди в Лондон. „По-късно същата вечер тримата се събрахме около пианото и Фреди се опита да научи Монсерат да пее госпъл. Беше малко неудобно, но двамата станаха много добри приятели и нейните думи на тръгване бяха: „Много ми хареса тази музика. Ще ми направиш ли услуга? Дали двамата с Майк бихте ми написали парче за Барселона?“. „О, разбира се“ – отговори Фреди и веднага забрави за това.“

Монсерат Кабайе обаче искаше да е сигурна, че Меркюри ще спази обещанието си. „Звънеше на Фреди от всички краища на света – разказва Майк – да го пита как върви песента и докъде е стигнал. В крайна сметка той дойде при мен и каза: „Да му се не види, трябва да напишем тая скапана песен!“. Седнахме и за мно-

го кратко написахме парчето. Между оперните си ангажименти Монсерат прескочи до Лондон да го запишем.“

Музикалните среди оживено коментират странното съчетание между звезди от рока и операта. В края на май, по повод на приемането на кандидатурата на Испания за домакин на Олимпийските игри през 1992 г., е планиран огромен фестивал на остров Ибиса. Фреди и Монсерат са поканени да пеят заедно. Център на събитията е любимият нощен клуб на Меркюри – „Ку Клъб“. Оттам се излъчва и специалното телевизионно предаване, в което двете звезди изпълняват за първи път дуета си на фона на избухващите фойерверки. Зад кулисите на това прекрасно събитие като бомба със закъснител тиктака и неумолимо отброява времето страховита новина.

Около Великден, с надеждата да успокои нарастващите си притеснения за своето здраве, Фреди се подлага на редица медицински изследвания. Едно от тях включва взимане на малка проба от кожата на коляното му. Когато идват резултатите, той научава от лекарите, че е болен от СПИН. На този ранен етап Фреди споделя новината с много малко хора. Естествено, сред тях са Мери Остин, както и неговият любим мъж, човекът, с когото живее – Джим Хютън. Лечението на Фреди започва веднага. Джим избира да остане да живее с него. Звездата отчаяно се опитва да запази болестта в тайна. Двамата с Кабайе са гвоздеят на вечерта в „Ку Клъб“. Освен тях в същото събитие участват и групата Spandau Ballet, „Дюран Дюран“ и „Мерилиън“. Фронтменът на „Мерилиън“ Фиш си спомня своя шок от вида на Фреди. „Мислех си – ще ида да го видя и да му кажа: здрасти! Как е? Отивам. В гримьорната при него имаше трима или четирима близки приятели. Той седеше един измъчен, а атмосферата беше толкова тегава. Все едно някой се е споминал. Викам си: тук трябва да се е случило нещо много кофти. Няма какво да се мотам наоколо. Почувствах се излишен. И бързо излязох. По онова време хората около Фреди разправяха, че бил имал проблеми с бъбреците, с черния дроб – такива разни версии – но ако човек е виждал някои от ексцесиите му, е лесно да събере две и две.“

За близките на Меркюри не е трудно да се досетят за какво става въпрос. Болестта му започва да проличава с обичайното развитие на сарком на Капоши, или по друг начин казано – рядка форма на рак, при която по кожата на лицето и ръцете се появяват големи тъмночервени петна. Лечението на ранните издайнически белези става със специални лазери, които ги неутрализират и им помагат да избледнеят. След това могат да бъдат заличени с грим, но не напълно. По време на участието си в „Ку Клъб“ Меркюри не успява да прикрие белезите си напълно. По този повод Барбара Валентин си спомня: „С Фреди никога не сме говорили за неговия ХИВ, но той знаеше, че аз знам. Когато и да се погледнехме, това се промъкваше в погледите ни и в мълчаливото разбиране помежду ни. Когато заминах при него, докато участваше в едно телевизионно предаване, веднага забелязах, че не беше успял добре да скрие следите по лицето си. И преди да излязат двамата с Монсерат, без да кажа нищо, го дръпнах с мен в друга стая и използвах своя тежък професионален грим, за да изглежда по-добре“.

Доколкото им е възможно, приятелите на Фреди пазят тайната за неговото състояние. „Като всяка група, достигнала до това ниво на сцената – потвърждава Фиш – „Куин“ си бяха изградили солидна защитна стена срещу вниманието отвън и ако искаха да запазят нещо в тайна, те го правеха. И беше ясно, че изтичане на информация няма как да има.“

1987 г. не е просто една година, в която „Куин“ си взимат почивка от турнетата. Те никога повече няма да тръгнат по турнета заедно. По това време Брайън казва за „Куин“: „Ние сме много близки и сме големи приятели. Не винаги е било така. Минавали сме и през трудни времена, но прекарахме великолепна нощ в Ню Йорк само четиримата, просто говорейки си помежду за това, което ни предстои в бъдеще. Не мисля, че сме стигнали до края“.

Мей продължава да работи по солови проекти и отскоро отново е започнал да си партнира с пародийната рок група „Бед Нюз“. Според Найджъл Пленър предположенията, че групата е трябвало да досажда на Брайън да спази обещанието си за продуциране на албума им не е вярно. Найджъл весело протестира: „Въобще не е така. Всъщност Брайън ни изпрати писма и ни

БРАЙЪН МЕЙ

даваше зор да направим албум. Всичко, реално погледнато, започна с идеята на Ейдриън (Едмъндсън) да запишем „Бохемска рапсодия“. Следващата мисъл беше – ами защо да не предложим на Брайън да я продуцира. За да стане смешно. Оттам това прерасна в цял албум“. Брайън има истинска нужда от приятна промяна, зареждане, светлина и с удоволствие се „забърква“ отново с комедиантите.

Найджъл Пленър признава: „Трябва да кажа, че това беше странен „брак“. От една страна, Брайън, който е толкова истински добър и качествен музикант, от другата – ние – банда хулигани и присмехулници, готови да се смеем на всеки. Записването на пародийни песни все пак е доста по-трудно, отколкото можете да си представите. Ако прекалите със смеха, губите музиката. Ако се съобразите прекалено с мелодията, късате връзка с комедията.

По време на записите влязохме в роли. Моята беше на глупак на име Ден Дениз, Ейд се превърна във Вим с грамаданското его и стана невероятно шоу. Говорехме помежду си, ругаехме се и се дърлехме и през цялото време Брайън ни записваше. Просто започвахме, импровизирахме и, разбира се, всичко излизаше извън контрол. Всеки път, когато поглеждах към Брайън в апаратната, го виждах буквално как припада от смях“.

Записите в студио „Сарм“ започват през май. Албумът трябва да излезе през есента. Преди това през юли е издаден сингълът на Анита Добсън *Talking of Love* („Говорейки за любов“), който също е продуциран от Брайън. Предишният ѝ сингъл *Anyone Can Fall in Love* („Всеки може да се влюби“), който е заглавно парче на сапунката *EastEnders*, е на четвърто място в класациите за сингли през 1986 г. *Talking of Love* минава някак си незабелязано и се закотвя на четиридесет и трета позиция. Все пак Анита и Брайън летят до Виена, за да запишат видео към новия сингъл, като продължават да не влизат в подробности по повод на слуховете за връзката си.

Към края на лятото съвместната работа на Мей с „Бед Нюз“ върви към приключване. И за тях, и за него това е необичайно преживяване, което ги превръща в добри приятели. Когато пародийната банда е поканена да участва в годишния рок и джаз фестивал в Рийдинг в края на август, комиците канят и Брайън да се

присъедини към тях. Той се съгласява, без да има никаква представа за какво става въпрос.

Първият концерт на „Бед Нюз“ е пред 60 000 души в „Донингтън парк“ в Лестършър. Реакциите на публиката са противоречиви. По-голямата част намира изпълненията им за много забавни и се смее много на шоуто, но има и закостенели метъли, които приемат отношението на актьорите към музиката за обидно и ги замерят с боклуци. Сред отпадъците, пръснати по сцената, се търкаля дори едно око от овца. С язвителния си маниер Рик Маял кани тези, които смятат да участват в предстоящия фестивал в „Рийдинг“, да дойдат да хвърлят по едно овнешко око на изпълнението на „Бед Нюз“.

Найджъл Пленър разказва: „Беше голям ден! Брайън дойде и пътува с всички нас в буса. Беше взел и децата си. Всички бяха с децата си. Приличахме повече на детска ясла, отколкото на хора, които ще изнасят хеви метъл концерт. На групитата и на сценичните ни работници им беше по-интересно да дундуркат някое бебе, отколкото да се занимават с нас“. По повод на изпълнението им той си спомня: „Публиката беше просто отвратителна, кипяща маса от грубияни! Ние си изпълнихме обичайната програма. Брайън се присъедини към нас на сцената. Толкова здраво не са ни замеряли никога. От публиката долетяха поне дванайсет пластмасови шишета, пълни с урина. Толкова овчи очи се изсипаха върху ни, че чак въздухът почерня, но Брайън ги избягваше ловко като стар професионалист, със смях!“.

В началото на септември, въпреки че болестта му напредва и състоянието му се влошава, Фреди планира да бъде домакин на пищно парти за четиресет и първия си рожден ден. То ще се състои в хотел „Пайкс“ в Ибиса, собственост на Тони Пайк. Меркюри познава добре този луксозен комплекс, световноизвестен като ексклузивния оазис на богатите и известните.

Тони Пайк се е срещнал с Фреди по-рано през годината по време на специалното му телевизионно участие в „Ку Клъб“. „Вече бяха плъзнали слухове, че Фреди има СПИН – разказва Тони – но ако приятелят ти е неизлечимо болен и никой не го коментира, ти не можеш да говориш с него за това. Тази тема не подлежи на дискутиране. Хората около него така или иначе биха отrekli.“

БРАЙЪН МЕЙ

Тони приема с радост да предостави място за незабравимото парти за рождения ден на приятеля си, но подготовката тръгва криво. „Четиридесет и първият рожден ден на Фреди по принцип щеше да бъде организиран под ръководството на мениджъра на Елтън Джон – Джон Рийд. И всичко беше ок до момента, в който Рийд и Джим Бийч не се скараха. Бийч закъснял с четири часа за срещата. Вината не била негова – със семейството му се оказали заклещени от буря на морето. Но Рийд, който нямал представа за причината, беше бесен, че са го накарали да чака толкова дълго. В резултат на това той отмени партито. Когато Фреди разбра, той ми звънна и каза, че въпреки всичко иска да го направи, но само за сто човека вместо за двеста и петдесет. И клюката за това неизвестно как се появи в един английски вестник. Когато Фреди я прочете, се разяри. Каза ми, че иска най-големия купон за рожден ден, който някога се е случвал на острова. Отговорих му: „Фреди! Остават само четири дни?!“. А той ми каза: „Знам, че можеш да се справиш“.

Тони не разочарова приятеля си. Накрая осемстотин души „окупира“ хотела. „Бях поръчал специална торта във формата на катедралата на Гауди, но когато самолетът, който я пренасяше, кацна, тортата се срине – разказва Пайк. – Беше катастрофа, особено предвид краткото време, което ни оставаше. Ние обаче бързо намерихме решение. Успяхме да я заменим с друга, висока два метра и украсена с нотите на песента „Барселона“. Внесоха я шестима мъже, облечени в униформи в бяло и златно. Всички бяха толкова преяли и никой нямаше сили за десерт. А когато започнаха големите лудории, тогавашната ми секретарка, доста внушителна английска госпожа, облечена с най-перфектния си копринен костюм, повърна върху тортата! Тогавя гръмнаха шампанското. Отворихме триста и петдесет бутилки Moët & Chandon за по-малко от час. Помня, че след като се бях преоблякъл за вечерта, отидох да проверя дали всичко е наред с шампанското и открих само лед, бутилки нямаше. И трябваше тепърва да изпразним купите за охлаждане и да заредим шампанско. Успяхме да го охладим в последния момент.“

Тони Пайк е наел професионален декоратор от Барселона и хотелът е украсен с черни и златни балони. Надуват ги в продъл-

жение на три дни. По средата на вечерта за малко не става нещастие. „Едно момче се опитваше да впечатли момичето, седнало на колелетата му – обяснява Тони – и му хрумна да доближи запалка до балона над главата ѝ, за да го спука, но вместо това балонът пламна като гигантска факла.

Проблемът е, че бяхме заявили потребление на допълнителна електроенергия и дебелите кабели на покрива пламнаха и започнаха да се топят. Можеше да стане истинска катастрофа. Оказва се, че съм бил другаде по това време. Говорех с Майк Морън и нищо не подозирах за това, което се случва. Когато се върнах на партито, някой разтревожено попита какво ще направя за пожара. Уверих го, че ще се погрижа на следващия ден. И тази вечер ми се разнесе славата на много „хладнокръвен пич“.

След като купонът за рождения му ден едва не се проваля, Фреди преживява едно от най-хубавите партита в живота си. Най-много му харесват зрелищните фойерверки на финала. „Трябва да е гледал толкова много фойерверки до момента – казва Тони – но винаги се превръщаше в малко дете, което вижда заря за първи път.“ Тази вечер Меркюри е перфектният домакин. Не позволява присъствието на фотографии или на някакви досадници и изглежда щастлив. Старае се да поздрави възможно най-много гости. Никой не би могъл да предположи, че броят на белите му кръвни телца е намалал драстично, нито пък да знае, че по-рано същия ден приятелите му са забелязали с безпокойство, че по краката му са се появили нови и странни петна.

Сингълът „Барселона“ излиза първо в Испания през септември 1987 г., а след месец – в Англия и там достига осмо място в чартовете. Мненията на музикалната преса са полярни. Някои критици обвиняват Меркюри, че непрекъснато срами света на рока. Други намират песента за смело и гениално излизане извън рамките на обичайното.

Колегите на Меркюри също са на различни мнения по въпроса. Бени Андершон от „АББА“ споделя: „Мисля, че Фреди се забавляваше. Струва ми се, че е вярвал, че това, което прави, би било интересно и забавно. Аз обаче не го намирам за интересен музикален експеримент“. В същото време Бьорн Улвеус казва: „О, на мен много ми хареса! Знаем, че за някои е сладникаво,

БРАЙЪН МЕЙ

но неговата сила и театралност и мащабът му много ми въздействат“. Сър Клиф Ричард смята: „Барселона“ винаги ще бъде въздействаща и ще бъде фактор, но нашата музикална индустрия има твърде дребнаво мислене, за да може да я оцени. Това е синдромът на главозамаялите се. Няма търпение да посекаат всеки, който се справя твърде добре. Искане ми се поне веднъж да не реагират автоматично против, когато някой поеме в нова посока“.

Към края на годината Брайън Мей е на ред да се справя с медиите. Той все още полага безплодни усилия да потуши пламъците на бушуващите по таблоидите слухове за романа ми с актрисата от сериала *EastEnders*. Голяма част от времето му е заето с неговата работа с Анита Добсън по албума ѝ, но си дава сметка, че не може дълго да крие връзката им.

Коледата трябва да е била доста неспокойна в дома на семейството Мей, докато Брайън се бори със себе си и се опитва да вземе решение.

През януари 1988 г. Мей се присъединява към „Куин“ в лондонското студио „Таун Хаус“. Групата започва работа по първия им студийен албум от три години насам. За Брайън животът е все по-тежък. Стресът се увеличава. Той се чувства все по-отпаднал. На 2 юни умира баща му. Двамата са изключително близки и си споделят много. По което и време да се беше случила тази загуба, тя щеше да бъде съкрушителна за Брайън. А това, че се случва именно в този момент, е нещо, с което той не може да се справи емоционално.

Това травматично събитие разклаща още повече неустойчивата вече връзка със семейството му и с досегашния му начин на живот. След смъртта на Харолд пропастта между Брайън и Криси става още по-дълбока и разрывът е неизбежен. Става ясно, че не могат да спасят брака си. В същото време връзката му с Анита Добсън е стигнала до етап, в който е безсмислено да бъде отричана. Най-голямата грижа и тревога за Брайън и Криси са децата им. Брайън не може да понесе мисълта да ги изостави. От известно време има проблеми с физическото си здраве и с големия психологически натиск, на който е подложен. След това събитие в живота му – смъртта на баща му, той се срива главоломно в мрака на депресията. Потъва толкова дълбоко, че се затваря за всички, в

опит да се възстанови.

След сериозна битка със съвестта си, със собствените си чувства и чувствата на другите, той решава, че след дванадесет години брак двамата с Криси трябва да се разделят. След повече от десет години Брайън споделя колко много аспекти на живота му са се променили, когато „Куин“ са спрели да пътуват по турнета. Обяснява, че едва тогава с Криси като че ли са осъзнали как с времето гледната точка на всеки от тях към живота се е променила много от тази на другия и са си дали сметка колко много са се раздалечили. „Когато всичко приключи – казва Брайън – ние се погледнахме и осъзнахме, че вече не се познаваме истински. Това беше трагедия.“

Той започва нов живот с Анита. Това само може да влоши ситуацията с медиите. Таблоидите отдавна душат за кръв в бистрата вода, образно казано. И веднага превръщат историята им в новина на първа страница.

„Светлината на прожекторите директно ни освети и настана ад – споделя Брайън. – Начинът, по който папараците се отнасят към живота на хората, е отвратителен.“ По-късно той споделя, че първите три месеца след раздялата със семейството му са били изпълнени със страшна болка. „Не можех да си представя да не мога да наблюдавам събуждането на децата си. Всеки, който се окаже в подобна ситуация, не би могъл да си го прости, но в сърцето си знам, че нямаше друг начин.“

Новият му живот с Анита Добсън също не е цветя и рози. Напрежението около тях предизвиква караници и помежду им. За техните кавги се появяват писания и във вестниците. През октомври един таблоид пише, че след спор с Брайън, Анита ядосано си тръгнала. Само дете двамата се сдобрили на следващия ден. По това време на Добсън ѝ предстои да играе на сцена с актьора Адам Фейт в сценичната музикална версия на телевизионния сериал от 60-те *Budgie*, в който Фейт е участвал. Планиран е и саундтрак и канят Мей да свири на китара в парчето *In One of My Weaker Moments* („В един от слабите ми моменти“).

Очаква се в същия месец Фреди и Монсерат Кабайе да вземат участие на огромен фестивал на открито в клуба „Ла Нит“ в Барселона на булевард „Мария Кристина“. Този фестивал ще

БРАЙЪН МЕЙ

постави официално началото на 4-годишния подготвителен период за Олимпийските игри през 1992 г. Двата пеят с оркестъра и хора на Националната опера на сцена, разположена срещу осветените фонтани пред Националния дворец. Техният тандем между рок и опера продължава да вълнува критиците. Меркюри обаче има защитник в лицето на големия музикант сър Тим Райс. Тим настоява: „Мисля, че „Барселона“ е абсолютна, прекрасна песен. Не казвам, че Фреди има оперен глас. Очевидно неговият е по-подходящ за рок. И Монсерат Кабаие например не би могла да пее парче на групата „Притендърс“. Впрочем, ако Фреди от малък беше учил оперно пеене, той със сигурност щеше да бъде много добър в това. Операта не му беше чужда“. В „Ла Нит“ е последното изпълнение на Фреди на живо.

През ноември излиза още един сингъл на Анита Добсън – *To Know Him Is to Love Him* („Да го познаваш, означава да го обичаш“). Песента е кавър на хита на американската група „Теди Бърс“ от 1958 г. Брайън е неин продуцент. След загубата на баща му през лятото Мей се отдава на работа, за да е зает и да не мисли. Все още пише песни и събира материал за втория си солов албум. Склонен е да разпилява идеите си в разнообразие от музикални стилове и липсата на единна посока в това отношение е проблем. Словата му работа трябва да отстъпи на задно място пред проектите им с „Куин“, които включват издаване на нов албум. Предстои бандата да се заеме с това.

Живите изпълнения много липсват на Мей. До голяма степен за него те са най-удовлетворяващият аспект в живота на една група. „Изведнъж животът отново стана обикновен“ – коментира веднъж той. „Куин“ не са имали турне от две години и въпреки че не са го признали открито, дори помежду си, дълбоко в себе си Брайън знае, че това никога повече няма да им се случи. Извън групата също всички тихо си задават подобни въпроси. За Мей, Тейлър и Дийкън е неизбежен моментът, в който ще трябва да отклоняват въпросите на медиите за Меркюри. И това ще означава още по-голям натиск, както и че ще се наложи да поизлъжат.

В края на 1988 г. Мей насочва енергията си към гост участия в албумите на други музиканти. Партнира си с групата „Ливинг ин

а Бокс“ за техния сингъл *Blow the House Down*. След това работи с Тони Айоми върху албума на „Блек Сабат“ – *Headless Cross*. Соло китаристът Тони Айоми е може би най-близкият приятел на Брайън Мей и човекът, на когото Брайън има най-голямо доверие. Той е човек, към когото Брайън знае, че винаги може да се обърне за помощ при каквито и да било обстоятелства. Приятелството между тях е много лично. Айоми е съгласен, че Брайън е този, който се грижи и безпокои за всичко в „Куин“. „Брайън и аз много си допадахме на тази тема – обяснява Айоми – защото много си приличаме. Той беше човекът, който имаше най-много за правене, който прекарваше буквално по цял ден в студиото и който обединяваше всички, без значение какво се е случило.“

Тони разказва за гостуването на Мей в албума на „Блек Сабат“: „Брайън често идваше, докато записвам. Аз също отскачах при него, в което и студио да работеше. И веднъж, докато работех върху албума *Headless Cross*, просто му казах: „Брайън! Идвай да свириш!“ . Той попита: „Наистина ли? Искаш ли да се включа?“ – и това беше. До този момент Брайън беше единственият китарист извън групата, с когото сме свирили в наш албум“. Брайън участва в парчето *When Death Calls*.

След него идва ред на момичешката група „Фъзбокс“. Те убеждават Мей да се включи в техния сингъл *Self*. След това бившият вокалист на Frankie Goes to Hollywood Холи Джонсън го кани да свири в сингъла *Love Train*. После бившият китарист на „Дженезис“ Стив Хакет му предлага да се присъедини заедно с техния общ приятел Крис Томпсън към беквокалите на заглавната песен на албума му *Slot Machine*. Брайън е много щастлив от предложението на своя дългогодишен приятел и идол – прочутия самодееен певец Лони Донеган – да напише песен за неговия предстоящ албум. Дватамата с Донеган изпяват вокалите в парчето *Let Your Heart Rule Your Head*, което след години Мей ще включи в собствен соло албум.

С внезапната вихрушка от работни ангажименти месец декември минава почти неусетно. Пак по това време Брайън участва и в концерта на „Бон Джоуви“ на стадион „Уембли“. Тази вечер рокерите от Ню Джърси както винаги наелектризират публиката с изпълнението си. Мей е голям техен почитател и с радост се качва

БРАЙЪН МЕЙ

на сцената, след поканата на соло китариста на групата Ричи Самбора по време на биса. „Брайън, Елтън Джон и един куп приятели се изръсиха тая вечер да ни гледат. И ние ги поканихме всичките на сцената да забият с нас. Изсвирихме парчето на „Бийтълс“ *Get Back* и още няколко други песни. Беше велико!“ Тъй като Брайън не е очаквал да се случи подобно нещо, той не носи „Ред Спешъл“ със себе си. Когато се опитва да откаже да се качи на сцената, Ричи му връчва една от своите китари.

По думите на Самбора тази вечер започва тяхното голямо приятелство с Брайън Мей. Ричи признава: „Беше страховита, смазващо готина импровизация. Ще ми остане завинаги в спомените. Но най-готиното се случи след концерта. Говорихме си и Брайън ни даде на двамата с Джон един много важен съвет, при това точно в момента, в който кариерата ни започваше да набира сериозна скорост. Съветът му беше никога да не бачкаме над точката на кипене. Сецате ли се – да си оставяме време да вдъхнем уханието на някоя роза, покрай която минаваме по пътя. Ей такива неща. Това е нещо, което той смяташе, че с „Куин“ често бяха правили. И не успя да ни убеди колко важно е винаги да бъдем тук и сега – да живеем за момента, да му се наслаждаваме, защото много скоро ще приключи и винаги ще ти липсва това, което не си преживял“.

В предстоящото десетилетие се случва точно това – „Бон Джоуви“ прегарят, следвайки и поддържайки темпото на огромния си успех, но в онзи разговор Ричи и Джон Бон Джоуви оценяват съвета. За тях той е още по-специален заради факта, че им го дава Брайън Мей. „Тази вечер на „Уембли“ – обяснява Ричи – за първи път видях Брайън на живо. Бях го наблюдавал и му се бях възхищавал по време на трите поредни вечери, когато отидох да гледам как „Куин“ откриваха концерта на „Мот дъ Хупъл“ в „Юрис Тиътър“ на Бродуей през 1974 г. И бях сразен! „Куин“ бяха абсолютни! Брайън ми направи голямо впечатление. Тогава бях още тийнейджър, но никога няма да го забравя.“

Последната поява на Брайън на сцена през годината е отново като гост на „Бед Нюз“, този път в лондонския клуб „Маркий“. Зад кулисите с него този път са Джими Пейдж и Джеф Бек. Бек смята Брайън за „най-добрият поп-ориентиран китарист“ и

че всички, които си мечтаят да свирят на китара, отчаяно искат да могат да го правят като него. По същия начин, по който са се стремели да свирят като самия Джеф Бек. Найджъл Пленър твърди: „Концертът в „Маркий“ беше много специален за нас. Шансът да бъдем на една сцена с трима музиканти като Брайън Мей, Джеф Бек и Джими Пейдж беше и е изключителна рядкост и ценност!“.

През 1988 „Куин“ започват работата върху новия си албум, но сърцата на Брайън, Роджър и Джон са сломени, докато стават свидетели на постепенното влошаване на състоянието на приятеля си. Неговата слабост го задържа все повече и повече вкъщи.

Меркюри е роден шоумен и нелечимата болест, която лекарите са му сложили като диагноза, няма как да го промени за една нощ. Физически вече не е в състояние да излиза на сцена и е принуден да го осъзнае, но не му е лесно да се справи емоционално с това. Да оставим настрана факта, че е изправен пред перспективата за ужасяващата си и преждевременна смърт. Никой, който подобно на него е получавал такова обожание за толкова дълго време и е изкарвал от това толкова пари, не би могъл да изключи изведнъж. Фреди признава, че изпълненията на живо са до такава степен в кръвта му, че ще бъде много уязвим без тях. Нещастieto му го прави много раздразнителен и избухлив. Бурни скандали разбиват илюзията за спокойствие в „Гардън Лодж“. Някои от кавгите с неговия любим Джим Хътън, а и с други присъстващи – са доста зловни и повечето пъти завършват със сълзи. Напрежението да пази болестта си и страданията си в тайна, му идва в повече.

Задълбочава се още повече и от наложилото се прекъсване на отношенията с някои негови приятели. Те му липсват ужасно. В продължение на месеци избягва дори най-близката си приятелка Барбара Валентин, а за нея някога е казал, че тя разбира най-добре начина на живот, който е избрал да води. Той обаче не може да стои настрана от нея дълго.

„Когато Фреди напусна Мюнхен и престана да живее там, аз знаех, че се тревожи, че има ХИВ – казва Валентин. – Знаем, че побърза да се прибере в Лондон, за да се скрие, но нямаше къде да се скрие. Малко след специалния концерт с Монсерат в Ибиса,

БРАЙЪН МЕЙ

започнахме да се виждаме все по-рядко. Звънях често в „Гардън Лодж“, но той не отговаряше на обажданията ми. На Коледа опитвах отново, но този път някой ми каза да спра да звъня и си помислих: „Окей! Майната ви!“. Но след осем месеца на вратата ми се позвъни и когато отворих, видях Фреди. Той просто седеше там и ми каза: „Не мога да бъда далече от теб. Не мога да живея без теб в моя живот. Приеми ме и се грижи за мен“. И го направих. Той беше в емоционална агония и трябваше да намери начин да живее с болестта си, но му беше много тежко.“

През януари 1989 г. албумът на „Куин“ е завършен. Заради предишните им спорове за пари, групата решава, че ще бъде най-честно да запишат, че авторството на всички песни е на цялата група и печалбата трябва да се дели по равно между четиримата. Това е уговорка, от която всички са доволни. Датата за издаването на албума все още не е определена, но се очаква да бъде в края на пролетта.

Единадесета глава

ШТ! ТИХО!

В началото на 1989 г. Брайън Мей се ангажира с благотворителна кауза на Британската организация за донорство на костен мозък. Целта на организацията е съставянето на регистър от хора с изяснена кръвна група, готови да дарят тъкан от своя костен мозък на болни със сходни характеристики. Мей приема да участва в кампанията, трогнат от историята на Дениз Морз – млада жена, болна от левкемия, която е помолила неговата балада *Who Wants to Live Forever* да звучи на погребението ѝ.

С Мей се е свързал един от съоснователите на благотворителната организация Малкълм Томас, който, от своя страна, е загубил дъщеря си няколко години преди това от апластична анемия. „Дениз беше забележителна жена – разказва Малкълм. – Тя беше излязла от ремисия и беше празнувала Коледа предварително със семейството си, защото знаеше, че няма доживее до истинския празник. Тази история беше публикувана в много вестници по онова време. Дениз участва в телевизионното шоу „Уогън“. Въпреки че беше на смъртно легло, тя много, много работи за кампанията. Почина през март 1989 г. Бях на погребението ѝ. За първи път тогава чух на погребение да свири плоча. Звучеше *Who Wants to Live Forever* на „Куин“.

Дениз беше тяхна огромна почитателка. Когато си тръгнах, песента продължаваше да звучи в главата ми. Седнах и им написах едно писмо как това парче се е превърнало в сърцето на „Би Би Ем Ди Ей“²⁰. Без да знам за това, се е случило така, че по същото време майката на Брайън му е разказала за погребението и за нашата благотворителна дейност, защото във всички вестници пишеше за това.“

²⁰ BVMMA – Британската организация за донорство на костен мозък. – Бел. прев.

БРАЙЪН МЕЙ

Малкълм Томас е поканен в студио „Пайнууд“, където „Куин“ записват видео. През обедната почивка двамата с Брайън разговарят в гримьорната. „Разказах на Брайън цялата история – обяснява Томас – като започнах от самото начало – как всичко тръгна оттам, че търсех донор за собствената си дъщеря. И за всичко, което ми се случи след това. Беше важно да му обясня, че „Би Би Ем Ди Ей“ не беше от благотворителните организации, ръководени от разни бизнесмени. Че в нея участват главно обикновени семейства, които или бяха загубили преждевременно свои близки, или се опитваха да намерят начин това да не им се случи. За мое учудване, Брайън просто ме погледна и ме попита: „Окей, какво мога да направя?“.

В крайна сметка „Куин“ предложиха идеята да презапишат *Who Wants to Live Forever* така, че да привлечат публичното внимание максимално. Благодарение на Брайън ние започнахме да даваме интервюта в най-рейтинговите телевизии – спомня си Малкълм. – В предаването на Би Би Си *Daytime Live* („През деня на живо“) двамата с него поканихме всички деца, които желаят, да се явят на кастинг, за да участват в записа на парчето. Предложихме им да се запишат как пеят и да изпратят записа. Не можете да си представите какъв отзвук имаше това телевизионно участие. Получихме близо 10 000 записа. Хората бяха направили изключителни записи.“

Резултатът е много над очаквания, но Брайън и Малкълм си разделят записите и се заемат да ги изслушат внимателно. „Беше херкулесовска задача. Имаше наистина невероятно талантиливи записи. В крайна сметка сведохме избора до 60 деца – половината момчета и половината – момичета.

Брайън уговаря прослушването на децата да бъде директно в студио „Аби Роуд“. Трудно е да се каже кой е по-притеснен – децата, уплашени и развълнувани, че се намират в звукозаписно студио, или родителите им, които разглеждат с интерес „светая светих“ на големите „Бийгълс“.

От шейсет деца са избрани две – Иън Мийсън и Белинда Джилет. Канят ги в студио „Олимпик“ в Барнс да участват в записа на песента. Новата версия на *Who Wants to Live Forever* набира 130 000 паунда за Британската организация за донорство на ко-

стен мозък. „Брайън направи изключително много за нас – споделя Малкълм. – Той ни осигури публичност, участва в откриването на лаборатории и помогна за повишаването на обществената осъзнатост за нашата дейност. Благодарение на това ние спасихме много детски животи. Брайън участваше с цялото си сърце. Без него нямаше да я има организацията такава, каквато е днес. Неговата намеса беше от решаващо значение за нас.“

Тази кампания се случва на фона на битката на Фреди със СПИН, която прави дълбоко нещастни всички от „Куин“. С напредването на болестта белезите по кожата му, там където си личат, стават все по-трудни за прикриване с грим. За да ги скрие, той си пуска брада. Той все още не е готов да сподели ужасяващата новина с друг освен с двама-трима приятели, които са се заклели да пазят тайна. Останалите трима от групата обаче подозират какво се случва.

Първият сингъл от новия албум на „Куин“ – хард рок парчето *I Want It All*, излиза в началото на май 1989 г. Видеоето му е заснето в студио „Пайнууд“ без публика и за първи път става ясно колко драстично се е променил Фреди Меркюри. Облечен е обикновено – с риза и вратовръзка. Брадата му е набола, но това не може да прикрие колко много е отслабнал. Лицето му е изпито. Дори под сценичния грим изглежда мъртвешки блед. Въпреки това пее мощно както винаги и макар да не е толкова енергичен, изпълнението му си остава предизвикателно. Сингълът стартира от трето място в английските чартове, което е най-високото начално класиране на „Куин“ до момента.

В средата на май на пазара се появява *The Miracle* и по този повод Брайън разкрива: „Бях абсолютно разпилян по време на работата по този албум. Непрекъснато повтарям как е цяло чудо, че успях въобще да изсвирия нещо“. Мей няма съмнения или притеснения по отношение на изпълнението си, но смята, че приносът му към създаването на музиката и текстовете в албума не е толкова значителен, колкото би му се искало. Албумът обаче е стилизиран. Вдъхновеният му майсторски изработен дизайн е на артиста Ричард Грей. Той използва компютърна графика, за да създаде забележителния ефект на сливането на лицата на четиримата от групата върху обложката.

БРАЙЪН МЕЙ

„Куин“ се стараят да ускорят работата по материала за следващия си студийен албум в Монтрьо. Една вечер излизат заедно на ресторант. В това няма нищо необикновено, но на Брайън му е трудно да се отърси от силното предчувствие, че Фреди ще им съобщи разтърсваща и съкрушителна новина. Може би Меркюри е имал намерение да им се довери, за да се отърси от напрежението от пазената тайна. Въпреки че за първи път им признава, че не се чувства добре, той все още се смущава да им разкрие за болестта си.

Скоро след това, за първи път от около десетилетие насам, „Куин“ дават дълго интервю заедно. В продължение на един час радиоводещият Майк Рийд ги разпитва в своето предаване по Би Би Си 1. Когато им задава въпросът защо вече не правят турнета, Фреди поема вината и обяснява, че е искал да прекъсне цикъла албум-турне-албум-турне. Този отговор е доста незадоволителен за мнозина и с течение на времето въпросите продължават да идват от всички страни.

В крайна сметка Меркюри признава пред репортерите: „Не мога да продължа да водя рокаджийския начин на живот, който водех навремето. Идва ми в повече. Не подхожда на зрял човек. Спрях дивите партита по цяла нощ. Не защото съм болен, а заради възрастта ми. Вече не съм първа младост. Сега предпочитам да прекарвам времето си вкъщи. И това е част от израстването ми“.

Въпреки че Меркюри не е разкрил докрай тайната си пред членовете на групата, вътрешно Брайън осъзнава истината, че „Куин“ повече никога няма да правят турнета. И това за него е шок. Мисълта, че няма да може отново да пътува и да дава воля на натрупаните в себе си емоции, да изразходва събраната енергия, го прави неспособен да се справя с трудностите в своя собствен живот. Това още повече засилва усещането му за нервно напрежение. Той е изключително неспокоен и откровено признава: „Прекратяването на турнетата обърка живота ми, без да преувеличавам. Имам усещането, че изгубих опорната си точка и цялото равновесие отиде. Много силно желая да свиря на живо, със или без „Куин“. Ако не постигнем някакво съгласие по този въпрос в групата, ще започна да се занимавам със собствени проекти. Но няма да мога да издържа дълго така“.

През следващите шест месеца излизат още четири сингля от *The Miracle – Breakthru*, *The Invisible Man*, *Scandal* и заглавната песен на албума. Клиповете на първата и последната са необичайни.

Декорът на *Breakthru* е старинен бърз влак, който „Куин“ наемат от железницата „Нийн Вали“, близо до Питърбъро. Частният влак е преименуван на *The Miracle Express*²¹ Брайън Уайт – пиар на „Нийн Вали“ по онова време – си спомня: „Снимките се провеждаха по цялата дължина на линията, която минава главно през ливадите.

В началото на видеото виждате влак, който набира скорост, минава под очевидно здрав мост и го пръска на парчета. Реално стената на моста беше направена от полистирол и изглеждаше като от истински тухли. Резултатът беше брилянтен. Този кадър го заснехме веднага, с един-единствен дубъл“.

За *The Miracle*, в стремежа Фреди да бъде ангажиран възможно най-малко за снимките, са наети деца актьори, които да имитират музикантите от „Куин“. Малкият Брайън Мей усвоява до съвършенство всички жестове на китариста и се възплащава в ролята си брилянтно, държейки реплика на „Ред Спешъл“ в ръце. Младият дубльор на Фреди се справя толкова добре и играе с такъв замах и елегантност ролята на звездата, че след края на снимките Фреди му подхвърля на шега: „Какво ще кажеш да направим едно турне?“.

През по-голямата част от тази есен Брайън обикаля света основно за пиар дейности, свързани с „Куин“, но и за да промотира различни благотворителни проекти. Заедно с това двамата с Анита Добсън отиват на кратка ваканция в Лос Анджелис.

За лош късмет, една слънчева утрин, забавлявайки се със сина си, който кара скейтборд, Мей пада и си чупи ръката. Въпреки това, когато се връща в Англия, приема да свири в парчето *Lady of Leisure*, което е част от албума на Гарет Маркс – актьор, приятел на Анита. Гарет изпълнява главната роля в мюзикъла „Бъди“ на лондонска сцена.

През ноември Брайън свири в „Хамърсмит Одиън“ на концерта на своя идол Джери Лий Люис. Заедно изпълняват песен-

²¹ Експрес на чудесата – Бел. прев.

та на Джери Лий *High School Confidential*. Това го прави много щастлив, успява да го разсее и да намали напрежението, но за кратко. По-късно същия месец „Куин“ се събират в студиото в Монтро. Ръката на Брайън още е в процес на възстановяване и той не може да участва пълноценно в работата.

Поредицата от сингли, които групата издава от албума *The Miracle*, задържа вниманието на публиката, но зад кулисите атмосферата е потискаща. Състоянието на Фреди се влошава, силите му отслабват и той успява да издържи в студиото все по-малко време. Принуден е да откаже пушенето заради проблеми с дишането. Пеенето го изтощава. През декември излиза албумът *Queen at the Beeb* с ранни записи на групата, правени за Би Би Си.

Но пресата не се вълнува много от ранните им записи и следи четиримата с повишено внимание. Спекулациите в медиите за състоянието на Меркюри се умножават с всяка изминала седмица. Дистанцираното му и сдържано отношение му помага да избягва журналистите, но Мей, Тейлър и Дийкън са подложени на непрекъснат натиск от пресата. Налага се да лъжат и да обясняват, че Фреди е добре.

Това е много тежък и болезнен период за всички тях. Един от най-близките приятели на Меркюри – Майк Моран, си спомня: „Фреди беше невероятно смел. Никой от нас не можеше да си представи колко болен беше всъщност. Той не искаше да бъде съжаляван, не искаше да бъде в тежест, да товари другите. В продължение на три години ни беше ужасно трудно, но се справяхме, като отричахме очевидното. Няма друг начин да реагираш, когато си изправен пред факта, че човек, когото обичаш, умира. Понякога си казахме: „Не ти ли се струва, че днес изглежда малко по-добре? Може би... Може пък...“. Почти се убеждавахме, че ще се оправи. Просто не искахме да си отива“.

През януари 1990 г. Брайън продължава да работи върху новия албум на „Куин“. Отношенията по време на записите на албума *The Miracle* са по-хармонични. Уговорката помежду им за споделените права върху авторството неутрализират споровете и караниците, които са избухвали преди. Въпреки че никой не го казва на глас, за всички като че ли е очевидно, че това ще бъде

последният им албум заедно. Това ги кара да избягват всякакви конфликти помежду си.

Групата ограничава максимално появите си пред публика. Но все пак същата година Британската фонографска индустрия решава да ги награди за изключителния им принос към британската музика. Това означава, че трябва да присъстват на ежегодната церемония в „Доминиън Тиътър“, Лондон. „Куин“ се явяват елегантно облечени и получават наградата си от председателя на организацията Тери Елис. Оказват се в ситуация без изход. Ако се появят без Фреди, това ще подхрани вече прекалените спекулации за здравословното му състояние. Излизането му на сцената също няма как да ги прекрати. Когато Фреди се появява заедно с групата, застава по-назад и наблюдава как Брайън казва благодарствени думи от името на групата, всички виждат хлътналите му черти и изпитото му лице. Те са толкова впечатляващи, че веднага дават храна за нови слухове.

След това „Куин“ си тръгват рано и не присъстват на официалната вечеря. Вместо това отиват на своето специално парти в клуб „Граучо“ в Сохо. През 1981 г. са отбелязали десетата годишнина на групата. През 1990 г. решават да отпразнуват двадесетия си юбилей. Сред около четиристотинте гости на партито има звезди и бивши и настоящи служители на екипа им. Много хора на това парти са шокирани от вида на Фреди. Едва успяват да познаят певеца, който преди е преливал от енергия и е обожавал купоните.

Фреди вече се уморява много бързо и за кратко време изглежда да напълно изтощен и разконцентриран. Постарава се да се измъкне незабелязано и да избяга далеч от партито. Когато излиза, един притаил се отвън фотограф го издебва и успява да го снима.

На следващата сутрин снимката на певеца с измъчения му, изпит и умислен вид е отпечатана директно на първа страница на национален ежедневник. Приятелите и почитателите му вече изпитват подозрения за неговото състояние. След тази снимка са ужасени. Фреди се опитва да успокои страховете. Публично заявява, че се чувства добре и отрича да има СПИН. Добавя обаче, че не смята в обозримо бъдеще да пътуват с групата на турне – и вместо това ще се върнат отново към работа в студиото.

БРАЙЪН МЕЙ

Мрачните облаци на подозренията се съгъстват около „Куин“. Напрежението нараства все повече и като че ли не е най-подходящият момент за странични проекти, но по това време Брайън получава необичайно предложение от кастинг директорката Джейн Лепин Смит. Тя е започнала работа върху интересен и амбициозен проект. Това ще бъде нейният дебют като режисьор на театрална продукция. „Когато реших да поставя „Макбет“ – припомня си Джейн – основната ми цел беше да направя постановката достъпна за всички. Шекспир може да бъде много скучен. Много хора приемат изказа му за трудносмилаем, претруфен, досаден и отегчителен. Исках моята продукция да бъде атрактивна, да има елементи, които да привлекат хора от всички сфери. Исках те да дойдат, да го гледат и може би да преживеят нещо различно. Винаги съм се възхищавала на „Куин“ и ми се струваше, че би било прекрасно Брайън да композира музиката за пиесата.“

Джейн се свързва с Мей чрез офиса на „Куин“. „Ден след като изпратих писмото, ми се обади Джим Бийч и каза, че са го предали на Брайън и той има интерес да се срещнем и да поговорим за това. Макар че режисьорът Малкълм Рансън дойде с мен, се чувствах много притеснена.“ Контактът между Джейн и Брайън се получава на мига, в който се виждат и китаристът на „Куин“ се съгласява да се заеме с проекта. „Той даже не поиска време да си помисли – казва Джейн. – Толкова се зарадвах. Бях въодушевена, но се наложи да обясня, разбира се, че все още съм в процес на набиране на необходимите средства. Това не беше проблем за Брайън. Той просто каза: „Когато си готова, ще го направя“.“ Джейн си тръгва от офиса на „Куин“ ентусиазирана. „Фактът, че можех вече да кажа на потенциалните инвеститори, че Брайън Мей ще напише музиката за спектакъла, беше огромен плюс“ – обяснява тя.

В следващите месеци той експериментира с различни идеи в новопостроеното студио в дома си. Взима проекта присърце и също е много развълнуван. И притеснен. Дали неговата интерпретация на Барда няма да бъде приета като твърде крайна? Дали ще е в синхрон с това, което Джейн Лепин Смит има предвид? Въпреки че е много зает с композирането на театрална музика и с работата върху новия албум на „Куин“, Брайън отделя възможно

най-много време и за децата си. Джими вече е на дванайсет и е много запален на тема компютърни игри, особено по научнофантастичните, които се продават в магазините на „Геймс Уъркшоп“. Баща и син често посещават тези магазини и продуктивият мениджър Анди Джоунс научава за това.

„Казаха ми, че Брайън Мей и синът му имат навика да обикалят един от магазините ни в центъра на Лондон. И аз помолих в магазина да предадат на Брайън, че двамата с Джими са поканени да разгледат дизайнерското ни студио, да се запознаят с художниците, които работят по игрите и изработват малките фигурки. Бяхме направили „Уохамър Уърлд“ – нещо като свят на всичките игри, в който се включваха и романите с героите, и списанията с комиксите. Джими дойде, стиснал списанието White Dwarf²² и обиколи щастливо всички дизайнери, за да си събере възможно най-много автографи. Смешно беше, защото в същото време всички дизайнери бяха приготвили албуми на „Куин“ в очакване Брайън да им ги подпише.“

По време на гостуването си в дизайнерското студио Мей научава, че фирмата „Геймс Уъркшоп“ ще се разширява. „Разказах на Брайън, че сме в процес на създаване на наш собствен музикален лейбъл на име „Уорхамър“ – обяснява Анди Джоунс – и че вече сме направили първата си банда – D-Rok. И той моментално заяви, че би се радвал да участва, че би свирил в някои от парчетата от албума на групата. Заяви го абсолютно сериозно, въпреки че точно по това време „Куин“ записваха албум в Швейцария. Естествено – изпратихме му песните, които бяхме записали, и след няколко дни той ми се обади и каза, че съвсем скоро ще поработи върху тях.“

Когато научава новината, че Брайън ще дойде да записва с тяхната група, вокалът на D-Rok Саймън Денбиш е изумен. „Е, как да повярваш на нещо такова?! Когато Брайън влезе в студиото, направо паднахме. Ама той беше приказен. Със сигурност е най-готиният и мил човек сред мегазвездите, които съм срещал.“

²² „Бялото джудже“ – седмично списание с новини за всички колекционери на нови модели играчки и за всички интересувачи се от новите техники на рисуване на играчките – *Бел. прев.*

БРАЙЪН МЕЙ

Студиото, в което записват D-Rok, е приспособено в изоставена кланица в Драйфийлд, близо до Брайдлингтън на Йоркширския бряг. „Когато Брайън дойде, ми направи впечатление, че за много кратък период от време си беше направил труда не само да изслуша албума, но и да научи всички песни. Това беше много готино от негова страна.

Никой от нас не очакваше да е толкова наясно. Пристигна и направо заяви: „Да започнем с *Let's Get Out* или с *My Way*. Момчетата от бандата много се изкефиха.“

„Всички се притеснявахме от срещата с Брайън – продължава Саймън Денби – но той се отнесе с много разбиране към нас и наистина оценяваше музиката ни. Харесваше идеите ни и това, което искахме да направим. Това ни окуражи, защото изпитвахме голям респект към него. Струва ми се и че е бил доста изненадан, когато е чул албума, защото Брайън беше приел да се включи, без въобще да ни е слушал. Ами какво щеше да стане, ако се окажеше, че не ставаме? Той беше толкова земен, добронамерен, в добро настроение, с него се работеше много приятно. В един момент така се отпуснах, че даже си позволих да му кажа да си настрои китарата. А той го прие много готино. Нашият китарист Чесли го попита дали може да опита да посвири на неговата прочута „Ред Спешъл“ и Брайън му позволи.“

Младата група знае за репутацията на Брайън да експериментира с ново оборудване и се впечатлява от усилвателя, който е донесъл със себе си. „Беше специален уред – разказва Саймън – малка кутийка, в която се включваш и можеш да получиш всички възможни ефекти. Беше още само прототип – един-единствен и правеше фантастични неща.“

Даже, за учудване на бандата, преди да си тръгне, Брайън неочаквано предлага да им остави усилвателя да го пробват. „Бяхме във възторг от доверието му – добавя Саймън – но не докоснахме усилвателя. Никога не сме имали особен късмет с оборудването и вече ни бяха изгърмели няколко такива машинки. Един даже се разтопи! И ни беше доста шубе да не вземем да му счупим копчето за увеличаване по някакъв начин, че на всичкото отгоре сигурно струваше и сума ти пари тоя уред.“ Малко по-късно същата година новосъздадената звукозаписна компания „Уорхамър“ из-

дава албума на D-Rok – *Oblivion*, където Брайън свири в парчето *Get Out of My Way*.

През юли работата по новия албум на „Куин“ се прехвърля в студио „Метрополис“ в Лондон, но влошаващото се здравословно състояние на Фреди е причина за много паузи. Междувременно в дома си Брайън работи върху музиката на „Макбет“.

Решено е албумът на „Куин“ да се казва *Innuendo* и да излезе на Коледа през 1990 г. Премиерата на „Макбет“ е през ноември. Въпреки че Брайън е работил много сериозно върху музиката за спектакъла, когато приближава времето да я представи на театралната компания, той се чувства много неуверен. „От самото начало искахме продукцията да е страховита, поразяваща, въздействаща, да атакува всички сетива. Когато Брайън донесе музиката за първи път, той беше много притеснен и изнервен дали ще я харесаме. Освен това и техниката му отказа да работи, което го напрегна и притесни още повече. Но когато чухме какво е направил, всички – независимо един от друг – станяхме на крака и го аплодирахме. Беше абсолютно! Беше забележително!“

Брайън си отдъхва. За него написването на тази музика е от огромно значение. Тя минава от драматична и натрапчива към жизнерадостна и преливаща от надежда и показва колко много е успял да проникне в смисъла на пиесата и да се настрои в хармония с нея. И Джейн мисли така: „Брайън се запали много. Той идваше дори на репетициите и правеше упражненията за загарявка заедно с актьорите. Участваше във всичко“.

Въпросите на пресата за здравословното състояние на Фреди стават все по-безмилостни и натискът – все по-труден за понасяне. Брайън, Роджър и Джон искат да бъдат коректни към своя приятел, но е почти невъзможно да лъжат, изправени пред недоверието на медиите. „Психологически беше много трудно да пазим тайна от всички – разсъждава по-късно Мей. – Аз не бях казал на никого дори на семейството си.“

Един ден, нападнат неочаквано от група журналисти, Брайън признава, че Фреди е преуморен и изтощен и че годините на много интензивно натоварване в крайна сметка са му се отразили. Казва само това и категорично отрича слуховете, че приятелят му има СПИН.

БРАЙЪН МЕЙ

На следващия ден в-к „Сън“ излиза със заглавие: „Най-сетне се изясни официално – Фреди е сериозно болен!“. Статията е придружена със снимка на певеца, на която той е с втрещен поглед и измъчен вид. Виждайки я в таблоида, Фреди се разстройва много. Оттам нататък в „Гардън Лодж“ личните му асистенти и Джим Хътън започват да следят и да проверяват всички вестници, преди да са попаднали в ръцете на звездата.

За кратко Брайън успява да се откъсне от мисълта за това. На 19 ноември е премиерата на „Макбет“ в театъра „Ред енд Голд“ в Лондон. В главната роля е Рой Марсдън. „Постановката се игра пет седмици без прекъсване – разказва Джейн Лепин Смит – и Брайън идваше всяка вечер, за да подкрепя с присъствието си всички от продукцията. Мисля, че този проект се появи точно навреме за него, в момент, в който имаше нужда отвлече мислите си в посока, различна от собствените си проблеми. За Брайън това беше точното нещо в точното време и се случи с точната химия.“

По повод на музиката Джейн добавя: „Творбата, която Брайън създаде за фон на театралната постановка, беше изключителна, беше поразяваща. Тя започва тихо и се усилва постепенно до момент, в който избухва. Това съвпада с началото на първа сцена. Тя започва на фона на мигащите светлини, осветяващи битка. В постановката има атмосфера, цялата е черно-бяла и кинематографична и това усещане се предава и от музиката“.

Докато през тези пет седмици Брайън е зает с театър, папараците продължават да обграждат Фреди Меркюри и в края на ноември успяват да го снимат да напуска дискретно кабинета на известен специалист по СПИН, който се намира на ул. „Харли“. Налага се излизането на албума *Innuendo* да бъде отложено за началото на следващата година.

Обграден от всички страни от случки, които го натъжават, Брайън търси утеха в астрономията. В началото на деветдесетте той е имал възможността да наблюдава слънчевото затъмнение в Мексико, макар и без много удобства. Сега Мей се спуска на юг от Калифорния и намира място, което му се струва най-доброто за наблюдение. Оказва се обаче, че в близката страноприемница няма места и е принуден да отседне в една хижа, съборетина от желязо, разположена между две магистрали. „Седях там между

Шт! Тихо!

купища отровни паяци и хлебарки“ – припомня си той. Изключва ума си от всичко останало и развълнувано наблюдава съвършеното слънчево затъмнение в лазурно синьото небе.

Като малко момче би изтичал навън от вкъщи, за да се захласне възхитено пред необятната вселена, която неусетно поглъща всички житейски проблеми. Като вече зрял човек, Брайън обяснява: „Там горе са старите приятели. Животът ти може да се разпада на парчета, но ти си знаеш, че винаги можеш да ги намериш, когато вдигнеш глава“.

Дванадесета глава

ЦЕЛУВКАТА НА СМЪРТТА И ВОДОВЪРТЕЖЪТ НА ОТЧАЯНИЕТО

През януари 1991 г. *Innuendo* оглавява класациите в Англия. „Куин“ се събират в Монтрьо и се оказва, че е настъпил моментът за един откровен разговор. Фреди е решил да се довери на тримата си приятели и да им признае, че умира от СПИН. Прави го в типично свой стил, директно, без да жали никого. Просто им заявява безцеремонно: „Сигурно се досещате какъв ми е проблемът. Да, това е. Но не искам то да променя нищо. Не искам да се знае. Не искам да говоря по този въпрос. Просто искам да продължавам и да работя докрай. Искам да ме подкрепите в това“.

За тримата, подложени на този залп от команди, истината не е лесна за приемане. По-късно Брайън споделя: „Мисля, че никой от нас няма да забрави този ден. Всички си тръгнахме. Направо ни прилоша и всеки се запиля нанякъде, за да го „преболедува“ тихо. Това беше единственият ни директен разговор на тази тема“. След като тайната е разкрита, те се залавят за работа в студио „Маунтин“ и изведнъж всеки ден се оказва изключително ценен.

Скоро Мей се връща в Лондон и отново се ангажира с благотворителна дейност. Този път продуцира заглавната песен на кампанията на фондацията „Комик Рилийф“. Песента във въпросната година трябва да бъде изпълнена от комедийните актьори Гарет Хейл и Норман Пейс.

„Продуцентът Ричард Къртис – обяснява Пейс, – беше попитал всички, ангажирани с дейността на „Комик Рилийф“ дали имат някакви предложения. На нас двамата с Гарет ни хрумна идеята да наречем целия ден „The Stonker“²³ и си помислихме да напишем песен-

²³ Stonker – изключителен, най-добър, много готин – *Бел. прев.*

та *The Stonk*²⁴. Щеше да е смешна и можехме да я превърнем в танц. На Ричард идеята му допадна и попита можем ли да я напишем и да я изпеем. Явно двамата с Брайън се познаваха от известно време и Брайън му беше казал, че харесва дейността на „Комик Рилийф“ и би се радвал да помогне на организацията, ако има с какво.“

„Гарет беше във ваканция. Ричард ме помоли да се видим в един индийски ресторант, за да ме запознае с Брайън Мей, който искал да продуцира песента *The Stonk*. Дойде ми направо като гръм от ясно небе. Аз бях фен на „Куин“ от много години и огромен почитател специално на таланта на Брайън, така че се изстрелях като куршум към срещата. Запознахме се в деня, в който *Innuendo* стана номер едно в класациите. Ние двамата с Ричард си седяхме на една маса в ресторанта, зяпахме си часовниците на всеки две минути и си говорехме неща от сорта на: „Е, сега би трябвало Брайън да празнува. Може би няма да се появи. Това е разбираемо“. Но изведнъж той влезе и седна при нас.“

Мей кани двамата си събеседници на гости в дома си същата вечер, за да им пусне записа, който е подготвил за тях. „Бях очарован – коментира Норман. – Ние бяхме написали една елементарна песничка, а Брайън ѝ беше добавил акорди в стил „Куин“ и какви ли не още звуци. Трябва да призная – първоначално ми се стори, че песента звучи малко странно, но това е само защото бях свикнал с версията, която бяхме написали ние. А Брайън беше толкова ентузиазизиран. Той беше чул потенциала на песента и беше открил възможности, които ние въобще не сме имали намерение да развиваме. Резултатът беше великолепен и ние много го харесахме. Гарет се върна от ваканция две седмици след срещата ни в индийския ресторант и отидохме да записваме в студио.“

Песента *The Stonk* е записана в студио „Метрополис“ в Лондон. Норман Пейс си спомня по този повод: „Записите отнеха пет дни и се превърнаха в училище за нас. Когато двамата с Гарет записвахме песни за нашите шоута, обикновено идваше група да ни акомпанира, а ние пеехме. Работата с Брайън беше съвсем различен опит. Той се оказа много старателен като продуцент. Всичко се изработваше елемент по елемент. Например в музикалния за-

²⁴ Stonk – обстрел, бомбардировка – *Бел.ред.*

БРАЙЪН МЕЙ

пис бяха насложени три изпълнения на барабани. Брайън включи освен Роджър Тейлър и своя приятел Кози Пауъл. Привлече даже Роуън Аткинсън, който участва и във видеоклипа, свирейки на барабани. Тони Айоми свиреше на китара с Брайън. За два дни Брайън записа баса и пианото и се грижеше за всичко наоколо. А ние му казахме: „Виж какво, Брайън, взимай китарата и почвай да свириш и ти!“. И той го направи. Бях впечатлен колко време му отне да одобри това, което е изсвирил – може би около два часа! Ей за това говорим – това означава да си перфекционист!“.

Начинът на работа на Мей оставя трайни впечатления у Норман Пейс. „Две неща забелязах – набляга той. – Първото е, че Брайън има брилянтен музикален слух. Той улавя неща, които никой друг не може да чуе. Но когато открие някоя погрешна нота, възкликваш: „Ами да! Сега я чувам.“ Второто е невероятната му концентрация. Той е способен да се съсредоточава за много дълги отрязъци от време – за четиринадесет часа или нещо подобно. Вниманието му не се разпилява нито за секунда. Може да звучи глупаво, че го казвам, но Брайън може дори да яде и да продължава да е концентриран върху същата нота, на която е бил. Бях удивен колко много влага от себе си в работата.“

Възхищението не е едностранно. Брайън се радва на възможността да се отпусне и да се наслади на компанията на двама пълни с енергия комици. Неговото чувство за хумор е дискретно и сдържано. Той не е от хората, които се шегуват грубиянски и необмислено. Оценява светлата страна на живота по свой собствен начин.

„Всички, които работехме по парчето, се разбирахме много добре – казва Норман. – Може би само в първите два дни двама-та с Гарет подхвърлихме някои необмислени коментари по адрес на Брайън. Той ни изгледа продължително. Помислихме си: „О, боже! Дано да не се е обидил!“. Но после на лицето му се появи широка усмивка. Потупа ни по рамото. Беше разбрал какво имахме предвид. Не че загарява бавно, по-скоро реакцията му беше такава заради нашия начин да се шегуваме и поради факта, че твърде много анализира нещата. Влиза например един ден и подхваща реплика, която сме подхвърлили два дни по-рано.

Забавно е. Понякога, когато имаш възможност да работиш с известни хора, подхождаш с голямо уважение, но от това, което виждаш, накрая си тръгваш разочарован. Уважението ми към Брайън след работата с него стана още по-голямо. Никога няма да го забравя. Малко вероятно е да преживея нещо, което да ме впечатли по-силно.“

Песента *The Stonk* излиза през февруари, оглавява английските класации и събира четвърт милион британски лири за благотворителност.

В началото на същия месец *Queen's Greatest Hits* отново се завръща в чартовете, новият албум *Innuendo* най-накрая е довършен и моментално се класира на върха. Според Брайън този албум е един от най-добрите, които „Куин“ са правили от доста време насам. Той смята, че колекцията от песни звучи цялостно и е удовлетворен от въздействието, което постигат. В ситуацията, в която са, четиримата се стараят да имат и записи на живо, в студио, без да се вманиачават на тази тема. В същото време и Мей, и всички останали са наясно какво очакват почитателите им. „Човек не може да прави музика във вакуум“ – отбелязва китаристът.

През 1991 г. любимият начин на работа на Мей е да записва идеите си, като първо ги изпее на диктофон, а после развие темата на пиано. Той рядко композира директно на китара, посяга към „Ред Спешъл“ във финалния етап на работата си. Не е загубил размаха си в свиренето на китара, но алгоритъмът му на работа му дава възможност по-ясно да разбере идеите в главата си.

За „Куин“ е трудно да се зарадват на успеха на новия албум и да се гордеят с него особено по време на снимките на видеото към песента им *I'm Going Slightly Mad*. Преживяването е съкрушително за всички.

Текстът на песента разказва за полудяване²⁵. За да го изобразят на екрана, четиримата членове на групата трябва да покажат различни преувеличени форми на лудост. Декор на снимките е студио „Лаймхаус“, режисьори са Ханес Росачер и Руди Долезал. В един момент от видеото Брайън се появява облечен като гигантски пингвин, Роджър обикаля в кръг с малка триколка, а Фреди се

²⁵ I'm going slightly mad – Лека-полека полудявам – Бел. прев.

БРАЙЪН МЕЙ

показва с огромен куп банани на главата и с шпиц обувки с издължени носове. Клипът изглежда много забавен, но заснемането е ужасно тъжно за всички.

Фреди вече е толкова болен, че в студиото са донесли легло, което да бъде близо до него, за да може да си ляга между дублите. Прилича на скелет и то при положение че е облечен с още дрехи под костюма си. Белезите по лицето му са толкова очебийни, че за да ги замаскират се налага да напластяват грим върху тях. За да прикрият, че косата му е окапала, той носи ексцентрична перука. Изпитва болезнени мъки, но удивява екипа, продължавайки да се старее и се справя успешно със сториборда, като изиграва всичко, което се иска от него.

Снимачният екип е предупреден, че Фреди има проблеми с мускулите и травма в коляното, но нищо от това не си проличава. В една от сцените той лази на колене пред Брайън, Джон и Роджър, които са се излегли на едно канапе. Тази сцена е особено болезнена за Фреди. Все пак в дубъла, който избират накрая, той е прикрил толкова добре болката, че никой не би могъл и да предположи за нея. За всички, които знаят какво се случва, снимките са много изтощителни.

Навън пред студиото обикалят журналисти с надеждата да хванат някого, който да каже нещо по невнимание. Всички обаче остават дискретни и поддържат официалната версия, че Фреди много се е забавлявал. *I'm Going Slightly Mad* излиза през март.

Брайън не понася пълната безпомощност, която изпитва, гледайки как пагубната болест постепенно изцежда силите на приятеля му. Година по-рано неговият отговор на случващото се е бил да потъне в студиото и да излее всичките си чувства в здрави рок парчета като *I Can't Live with You* и *Headlong*. *Headlong* излиза като трети сингъл от новия албум на групата през май.

Този път, за да опита да облекчи болката си, Брайън се отдава на усилено писане на песни. Все още работи върху идеи за солов албум, събира ги за по-нататък и това му дава възможност да се отърсва от напрежението.

В края на пролетта Брайън обикаля Америка и Канада, за да промотира албума *Innuendo*. Използвайки възможността за радиоефир, той опипва почвата с няколко идеи от соловия си ал-

бум и отзвукът е окуражаващ. Когато обиколката му приключва, Брайън отново лети за Монтрьо.

Докато той пътува извън страната, останалите от групата заснемат последното видео на „Куин“ за прочувствената балада *These Are the Days of Our Lives*. Мей заснема своята част отделно и после тя е добавена при монтажа. Това се случва през февруари. Снимките са изтощителни, въпреки че Меркюри продължава да се държи геройски.

Диджеят и радиоводещ Саймън Бейтс си спомня: „Брайън ми каза, че по време на снимките на последните два клипа на „Куин“ Фреди е бил толкова отчайващо болен, че едва вървял. Очите му обаче продължавали да блестят и той продължавал да нарежда: „Направи това така, а другото – така“. Въпреки че бил изпосталял като скелет, в широки панталони, свободна копринена риза и елече, той все пак изглеждал елегантно и се държал като професионалист до края“.

В Монтрьо Брайън, Роджър и Джон очакват всяко телефонно обаждане на Фреди и са готови да записват във всеки момент. Вокалистът на „Куин“ се бори с всички сили, доколкото може. Покъсно Мери Остин ще сподели: „Мисля, че работата му подхранваше светлината във Фреди. Тя не позволяваше животът просто да го отнесе в гроба. Пред Фреди имаше неща, които трябва да направи“.

Меркюри иска да запише възможно най-много материал, с който да може да се работи, след като си отиде. Той настойчиво подканя останалите: „Пишете каквото пожелаете и аз ще го изпея.“ Той насилва измъченото си тяло до краен предел. Едва успява да се задържи на краката си, без да изпита агонизираща болка. И влошава състоянието си, потискайки тази болка с шотове водка, за да може да пее.

„Фреди знаеше, че времето му е преброено – обяснява Роджър Тейлър – и много искаше да работи. Усещаше, че това е най-добрият начин да съхрани духа си.“ Всеки път, когато певецът напуска студиото, изцеден и с отчайваща необходимост да легне, за да си почине, останалите от бандата си дават сметка, че е възможно да го видят за последен път.

БРАЙЪН МЕЙ

В последното си записано интервю Фреди казва, че се надява да се забавлява възможно най-много в годините, които му остават. Истината е, че му остават само месеци.

През лятото Брайън пише песента *Driven by You* за рекламната кампания на автомобилите „Форд“. След това приема да вземе участие в масов фестивал на китари в Севиля, Испания, който предшества празненствата за Експо '92²⁶, планирани за следващата година. Целта на събитието е да бъдат показани най-добрите китаристи в шоубизнеса и те да свирят на сцена в една и съща вечер.

Брайън събира група, която включва имена от рок елита като барабанистите Кози Пауъл и Стив Фероне, басиста Нейтън Ийст и баса на „Уайтснейк“ Нийл Мъри заедно с Майк Морън и Рик Уейкман – на клавишните. Вокали са Пол Роджърс, бивш солист на „Фрий“ и „Бед Къмпани“, и Гари Чероне от „Екстрийм“. Сред китаристите, които се присъединяват към Мей, са Джо Уолш от „Ийгълс“, Нуно Бетанкур, Стив Вай и Джо Сатриани, които са смятани за най-добрите китари на света.

Самият Джо Сатриани е по-скромен. Неговите спомени са: „Разбрах, че е съставен кратък списък от имена, сред които бяха например Би Би Кинг и Пол Роджърс, и бях много поласкан да съм част в него. Отидох в Лондон за репетициите и тогава за първи път срещнах Брайън. Той беше музикален директор на фестивала и работата му не беше лесна, но той караше всички да се отпуснат и да се чувстват много леко и спокойно. Репетирахме в продължение на три дни. Много ясно си спомням колко бях развълнуван, че стоя там до Брайън Мей. Стив Вай, който ми е приятел, се чувстваше по същия начин. Помня един изключителен момент, в който със Стив седяхме един до друг и наблюдавахме Брайън как свиреше тази брилянтна музика, как извличаше тези характерни за „Куин“ звуци от своята китара. И това се случваше пред очите ни. Никой от нас не можеше да повярва, че е възможно. Споглеждахме се безмълвни от насладата, която изпитвахме. След това отидохме в Испания и репетирахме само един ден. А после беше шоуто“.

²⁶ Универсалното изложение в Севиля през 1992 г. – Бел. ред.

Бляскавата супергрупа се събира на сцената на 19 октомври 1991 г. „За мен беше голяма тръпка, наистина много наситено преживяване – споделя Джо. – Едва ли можех да допринеса много, но си давах сметка, че тази вечер на сцената бяха излезли музиканти с много различна биография. Някои от тях, като Пол Роджърс и Джо Уолш, бяха легендарни в бизнеса и преживяваха своя ренесанс на сцена. А имаше и нови имена като мен и Стив. Ние тепърва започвахме.“

Кулминацията на шоуто настъпва, когато Пол Роджърс, чийто глас е в най-добрата си форма, повежда останалите в енергично изпълнение на превърналото се в класика парче на „Фрий“ от 1970 г. *All Right Now*. „Аз съм отраснал с *All Right Now* и ето че бях на една сцена и акомпанирах на самия Пол Роджърс. За мен това преживяване беше много специално“ – казва Стив Вай.

По думите на Пол Роджърс за него самия е чест да участва в този концерт. Пол се познава с Брайън и „Куин“ от средата на 70-те. Пътищата им са се пресичали от време на време. „Един ден Брайън ми се обади – разказва той – и попита дали бих участвал в нощта на „Легендите на китарата“. Беше много мило от негова страна да ми го предложи и съм му много благодарен, защото тази вечер по някакъв начин ме върна на сцената и пред очите на публиката. Джо (Сатриани) е прав. Беше невероятна вечер, атмосферата на сцената беше магическа, зад кулисите – също.“

Всички репетирахме в подземния етаж и настроението беше фантастично, взаимното усещане – невероятно, синхронът помежду ни – велик. В един момент репетираш някъде скрит, в следващия – имаш честта да си горе на сцената. Мисля, че всички ще помним това събитие дълго.“

В същото време животът на „Куин“ зад кулисите е все по-тъжен и мрачен. Меркюри се чувства все по-зле, не се предава, но повече от всякога осъзнава, че му остава малко време и живее живот назаем. Той се е усамотил сред спокойствието на къщата си на брега на швейцарското езеро и е стигнал до важни решения. Едно от тях е, че не би искал да живее повече, отколкото тялото му би могло да издържи. Майк Моран си спомня този болезнен период много ярко: „Няколко месеца, преди Фреди да почине, ми се обади Фийби (един от личните асистенти на певица – Питър

Фрийстоун) да попита: „Свободен ли си на 5 септември?“. Казах: „Да. Защо?“. „Ами тогава е рожденият ден на Фреди“ – отговори Фийби. Ние никога не го бяхме пропусkali, но не мислехме, че тази година ще празнува.

Все пак няколко човека отидохме в „Гардън Лодж“ и Фреди беше все още перфектен домакин. Беше наясно, че не му остава да живее много, но беше спокоен и много радостен да види приятелите си. Гледахме стари видеа, които бяхме записали, разказвахме си стари истории и се забавлявахме, много се смяхме. Фреди геройски издържа до края. Остана, докато всички си тръгнаха. Беше възхитителен. Оттам нататък не пожела да се вижда с никого, защото се чувстваше толкова зле. Продължихме да се чуваме, но когато предлагам да мина да го видя, ми казваше: „Не. Не би искал да ме видиш днес, скъпи. Днес не изглеждам добре“ .

Фреди е заприличал на призрак и е наясно, че смъртта наближава. Започва да обмисля подробностите около собственото си погребение.

В края на октомври „Куин“ издават албума *Greatest Hits Vol II*. Няколко седмици по-рано е излязъл и четвъртият им сингъл *The Show Must Go On* – любимата песен на Брайън. За него тя звучи „много въздействащо и богато“. Макар текстът да се обръща назад към миналото, в него има поглед и към бъдещето.

Мнозина пропускат да забележат последното. Дори текстът да не е достатъчно категоричен, клипът на песента, чиято премиера е в „Топ ъф дъ попс“, очевидно прилича на сбогуване. Това само подсилва спекулациите, че краят е близо. Официално „Куин“ все още отричат, че положението на Фреди е сериозно, но в нюзрумовете в Лондон вече са подготвени негови некролози. И навсякъде в музикалните среди се говори, че той умира.

Въпреки че екипът от специалисти около Меркюри прави всичко възможно да облекчи страданията му, болестта е ужасяващо изпитание за него. В началото на ноември той решава да спре приема на повечето лекарства. Лекарите му го съветват да не го прави, но той има моменти, в които не може да вижда, нощем се поти. Раните по кожата и в устата му го измъчват. Налага се да му сложат дихателен апарат. Към края не може и да говори.

Към разбираемата болка на Брайън за приятеля му се добавя и още едно притеснение. Преди време той е решил да издаде песента *Driven By You* като солов сингъл на 25 ноември. В настоящия момент това му се струва ужасно. Ясно е, че Фреди няма да живее дълго и Брайън се чувства съсипан. Решава да говори с Джим Бийч издаването на сингъла да бъде спряно. Бийч, от своя страна, говори с Фреди. Въпреки че силата му угасва с всеки изминал ден, Фреди изпраща послание на Брайън – да продължава, ако не заради друго, поне за това да стимулира продажбите, в случай че Фреди си отиде.

Фреди наистина мисли така. Джо Сатриани си спомня: „Брайън ми каза, че Фреди настоявал той да продължи напред и със сингъла, и с развитието на собствената си кариера. Фреди подкрепяше Брайън буквално до самия си край.“

През третата седмица на ноември певецът вече се храни само с течна храна и не може да движи мускулите си. Джо Елиът, който е приятел с Брайън, си спомня: „Брайън беше много зле. Звъннах да го питам как се справя и както обикновено, той се опита да скрие. Отговори ми: „А, ами добре съм, мисля“. Каза, че Фреди няма да го бъде дълго. Четиридесет и осем часа по-късно Фред почина“.

На 23 ноември, пред „Гардън Лодж“ пиарката на „Куин“ Рокси Мийд прочита официално заявление, в което обявява от името на Фреди, че той е ХИВ-позитивен и е болен от СПИН. Той чувства, че е дошъл моментът, в който желае всичките му приятели и почитатели да научат истината и се надява, че всички ще го подкрепят и че лекарите ще му помогнат в борбата му с болестта. Изявлението му се превръща във водеща новина по телевизията и се тиражира на първите страници на вестниците по целия свят.

Неделята е мрачен ден. Лекарят на Фреди прекарва часове наред край леглото му. Мери Остин снова нагоре-надолу от своя дом, който е наблизо, до дома на близкия си приятел. И така до момента, в който Фреди изпада в безсъзнание. Докато се опитват да преместят съсухреното му тяло, за да сменят чаршафите му, една от крехките му кости се счупва като суха пръчка. Нуждае се от помощ дори за да погали любимата си котка, която по цял ден стои предано на стража до собственика си.

БРАЙЪН МЕЙ

През изминалата седмица Меркюри е чувствал как силите го напускат и започва да гасне. Осъзнава, че няма да има възможност да излезе от дома си жив. Само преди няколко дни, съвсем отслабнал и агонизиращ, той настоява да го пренесат на долния етаж, за да разгледа за последно красивия си дом, пълен със съкровища и спомени. След това повече не помръдва от леглото. В неделя на 24 ноември 1991 г. малко преди седем часа вечерта Фреди умира в съня си.

След като всички негови близки са уведомени, малко преди полунощ новината е обявена публично. Разпространено е кратко съобщение: „Тази вечер Фреди Меркюри почина тихо в дома си. Смъртта му настъпи в резултат на бронхопневмония, причинена от болестта СПИН.“

Брайън, Роджър и Джон правят кратко изявление, в което изказват огромната си скръб от загубата на Фреди и споделят колко голяма привилегия е било да го познават и да бъде част от живота на всеки от тях. Всеки от тримата поотделно трябва да се справи насаме със собствената болка от загубата, доколкото може.

Джо Елиът отново се обажда на Брайън. „Когато нашият барабанист Рик Алън загуби ръката си в автомобилна катастрофа, Брайън се обади пръв – разказва Джо. – После отново, когато китаристът ни Стив Кларк загина, пак Брайън звънна пръв. Не искам да кажа, че помежду ни е имало някакво странно състезание. Не исках да се натрапвам и да го притеснявам в мъката му, но бях толкова загрижен, че му се обадох веднага, щом чух, че Фреди е починал. Трябва да призная, че Брайън звучеше доста по-добре, отколкото очаквах, поне в едно отношение.“

Естествено, че беше много разстроен, но също и изпитваше голямо облекчение. Можех да го разбера, защото се чувствах по същия начин, когато Стив почина. В случая с Фреди, той беше страдал толкова много през последната седмица, че се изискваше наистина много голяма любов да му пожелаеш да си отиде за негово собствено добро. В музикалните среди все повече се носеха слухове, че е болен от СПИН, но това беше неофициална информация до деня, преди да почине. Брайън и другите момчета живееха с тази информация много отдавна и това, че им се налагаше да лъжат и да отричат, правеше болката им още по-силна. Брайън

много страдаше от това. Той е голямо момче. Ако сте забелязали, раменете му са леко приведени. Така е, защото поема тежестта на всички.“

Тялото на Фреди е изнесено от „Гардън Лодж“ и пренесено на тайно място в Западен Лондон. Осигурен е полицейски ескорт, който да го пази от по-агресивните представители на пресата, които биха могли да го проследят. При първа възможност репортерите се обръщат към Мери Остин. Със сълзи на очи тя им казва, че Фреди е знаел, че идва краят и добавя: „Но той запази чувството си за хумор докрай. Каза ми, че не съжaliaва за нищо“.

Разстроени фенове се събират на тълпи около високите стени на „Гардън Лодж“. Оградата е отрупана от траурни букети от най-различни хора. Върху „Хамърсмит Одиън“ – сцената, на която „Куин“ са триумфирали, се появява неонов надпис: „ФРЕДИ МЕРКЮРИ, ЩЕ НИ ЛИПСВАШ“

Фреди е пожелал да бъде кремиран. Три дни по-късно в крематориума на ул. „Хароу Роуд“ в Западен Лондон има 25-минутна служба. На нея присъстват няколко специални близки приятели и познати и семейството на звездата. Церемонията се води на древния авестийски език²⁷ в съответствие със зороастрийската вяра. Двама жреци, облечени в бели роби, пеят традиционни молитви. Според инструкциите на Фреди звучи госпъл музика в изпълнение на Арета Франклин, като и ария от Верди в изпълнение на Монсерат Кабайе.

След това различни звезди идват, за да окажат почит на Фреди, но близките му приятели я изразяват най-много. Майк Морън признава: „Фреди беше толкова голяма загуба за мен, че ми беше много трудно да я преживея. За мен беше по-трудно да преодолее смъртта на Фреди от загубата на собствения ми баща. С родителите е друго. Знаеш, че са възрастни и по някакъв начин очакваш, че много хора ще си отидат, но не и Фреди“. „На сцената Фреди беше толкова бляскав и пълен с енергия, а в личен контакт беше много плах, докато не се отпусне и не се почувства спокойно с теб – подчертава Уейн Ийлинг. – Мисля, че беше винаги изключително

²⁷ Древноирански език, на който е написана свещената книга на зороастризма „Авеста“. – Бел. ред.

БРАЙЪН МЕЙ

смел във всичко, което правеше. Въобще не се страхуваше да се изправи пред света и срещу общоприетите норми. Много е жалко, че трябваше да си отиде. Човек се чувства толкова предаден заради тази загуба.“

В телевизионно интервю седмица по-късно Брайън и Роджър са поканени да коментират изявлението, че останалите членове от групата се надяват да организират събитие в памет на Фреди. Единственото, което двамата могат да кажат на този етап е, че може би ще почетат паметта на приятеля си с концерт.

В началото на декември песента *Bohemian Rhapsody* е президадена този път на двойна страна А заедно с неиздаваната до момента *These Are the Days of Our Lives*. Сингълът застава директно на първо място в класациите и за втори път се задържа там до Коледа. Всички отчисления от печалбата отиват за благотворителната дейност на фондация „Герънс Хигинс Тръст“.

В края на 1991 г. Брайън е емоционално съкрушен. Последните пет години за него приличат на разходка в ада. Бракът му е в криза, загубил е баща си, когото много обича, а сега си е отишъл и Фреди. Положил е много усилия да се съхрани в името на тези, които зависят от него, но той се справя все по-трудно и вече е стигнал много близо до точката на пречупване.

Оказва се в странен капан. Сам забелязва как се държи привидно нормално, среща се с хора, говори с тях, раздава автографи, но в същото време усеща как се разпада на малки частички, увереността му изчезва безвъзвратно, окончателно разрушена. И никой не може да види това, никой не може да му помогне. Има усещането, че вече не съществува като личност и по собствените му думи той едва не катастрофира на един мост в опит да избяга от пустотата и отчаянието, които изпитва. Осъзнава, че в този момент се нуждае от спокойствие и почивка и че има нужда да напусне Англия. Още преди края на годината излита към Лос Анджелис, за да си даде шанс да се почувства по-добре, да възстанови контрола над емоциите си и да събере парченцата от своя счупен живот.

Тринадесета глава

ОБРАТНО КЪМ СВЕТЛИНАТА

През февруари 1992 г. на церемонията по връчването на наградите на Британската фонографска индустрия в „Хамърсмит Одиън“ сингълът *These Are the Days of Our Lives* печели приза за най-добър английски сингъл на 1991 г. Брайън заедно с Роджър и Джон приемат и специалната награда за забележителен принос към музиката, присъдена посмъртно на Фреди Меркюри. Мей развълнувано заявява: „Ако Фреди беше тук, той щеше да ми нареди да сложа тази награда върху камината. После би казал: „Мамо, татко, ето какво постигнах и се гордея“. Ние сме изключително горди с това, което Фреди представяваше. И усещаме, че духът му е с нас“. След това Тейлър съобщава, че групата подготвя голям концерт в памет на Меркюри на 20 април на стадиона „Уембли“ и че този ден ще се превърне в ден за напомняне на опасността от СПИН. Решението за това събитие не е лесно и след време Мей ще признае, че са имали колебания: „Известно време се двоумяхме дали искаме да правим този концерт.“

Часове след като започва продажбата на билетите за благотворителното шоу, вече обявено за най-голямото след „Лайв Ейд“, всички места са разпродадени. Тримата останали членове на „Куин“ си разпределят задачата да поканят гост-изпълнителите. Една от първите групи, към които се обръщат, е „Деф Лепард“. Джо Елиът си спомня: „Брайън ми се обади и каза, че организирали концерт. Имали нужда от английска банда. Така че на нас се падна честта. Бяхме много горди и не можех да повярвам, че Брайън наистина ме пита дали бихме участвали. Брей! Бих преплувал океан за подобна възможност!“.

БРАЙЪН МЕЙ

Друго много бързо взето решение е да поканят покорителя на женски сърца – певица Пол Йънг. „Познавах момчетата от разни светски събирания. Един ден Роджър се обади вкъщи и ми каза, че мислели за изпълнители, които да поканят за концерт в чест на Фреди. Пита дали искам да участвам. Отговорих положително и след два месеца ми потвърдиха.“

Идеята е всеки изпълнител да изпее един хит на „Куин“ заедно с останалата част от групата. Затова са нужни усиленни репетиции, които започват в студио „Брей“ в Бъркшир. Мей, Тейлър и Дийкън събират Елтън Джон, Робърт Плант, Роджър Долтри, Лайза Минели, Ани Ленъкс, Джордж Майкъл и други звезди. Повечето от тях никога не са изпълнявали песни на „Куин“ и в много случаи трябва да се избере различна тоналност на песента, защото е трудно да се имитира Фреди.

Тъй като групата работи с повече от дванайсет певци, се оказва неподходящо всички да бъдат поканени за репетиции по едно и също време. Пол Йънг обяснява: „Естествено, Брайън, Роджър и Джон бяха в студиото през цялото време. За нас имаше график с определени, предварително уговорени часове за репетиции за всеки. И просто отивахме и работехме по песните. Аз репетирах два дни по два часа. Момчетата ми показаха песните, които са останали от селекцията. Избрах си *Radio Ga Ga*. Когато пристигнах на репетициите първия ден, започнахме с барабаните и когато Брайън се включи с китарата си, изведнъж зазвучаха „Куин“! Фреди беше легендарен, това не подлежи на съмнение, но за мен Брайън беше този, който оформя характерното звучене на „Куин“.

Знаете ли, когато човек стане известен, е много лесно да намира поводи да се разсейва на всеки десет секунди, защото е заобиколен с толкова много хора, които се опитват да го заговорят, да привлекат вниманието му по някакъв начин. Такова е естеството на бизнеса, но накрая се оказва, че не можете да поговорите повече от няколко минути с никого. Или ако говорите по-дълго с някого, почват да се изнервяте, не ви свърта, започва да ви се иска да правите нещо друго, все едно нещо не е наред. И това е нещо, което човек не може да промени. Просто животът му се случва по този начин, когато стане известен. Брайън обаче е различен. Той

отделя време да общува с хората, а също и да ги изслушва. В нашия бизнес това е уникално качество“.

Пет дни преди концерта Мей и Тейлър присъстват на церемонията по връчването на наградите на името на Айвър Новело в хотел „Гросвенър хаус“ в Парк Лейн, Лондон, за да получат приза за „Най-продавани сингъл на страна А“ в Англия, отново за *These Are the Days of Our Lives*. Брайън получава статуетка за „Най-добра музикална тема за телевизионна и радио реклама“ за *Driven by You*. На тази церемония двамата с Роджър връчват чек на фондацията „Терънс Хигинс Тръст“ на стойност повече от един милион британски лири – това са постъпленията от продажбите на двойния сингъл *Bohemian Rhapsody/These Are the Days of Our Lives*.

Понеделникът след Великден през 1992 г. 72 000 души напълват стадион „Уембли“. Много от тях са прекарвали нощта на тротоара, за да са сигурни, че ще влязат, когато вратите бъдат отворени в четири часа следобед на следващия ден. Официалното име на събитието е „Концерт в памет на Фреди Меркюри и за осъзнаването на опасността от СПИН“. На входа на всеки е дадена червена панделка, символизираща съпричастността към борбата срещу болестта.

Когато тълпите прииждат отпред, артистите са се събрали около специално организирания бар зад кулисите. Според Джо Елиът атмосферата преди концерта е странна, като пред предстоящо избухване. „От една страна, всички бяха весели и много позитивно настроени и хората непрекъснато влизаха и излизаха от караваните си. Противно на това, което се случва обикновено, нямаше хора, които да се шляят наляво-надясно. Наоколо бяха само участниците в събитието и цареше невероятното усещане за това, което предстои. От друга страна, имаше тъга и по-късно избухнаха много емоции, което беше разбираемо.“

Според Спайк Едни важното за това шоу е, че всички звезди участват с правилна нагласа и чисти намерения. „Лайв Ейд“ беше великолепен концерт – обяснява Спайк, – но с годините станах много скептичен към подобни събития. Изглеждаше, че който не е участвал в „Лайв Ейд“, е сигурен, че ще се появи на някой благотворителен концерт след това. И това се приемаше цинично като

БРАЙЪН МЕЙ

възможност да дадеш голям тласък на кариерата си. В този случай обаче отношението беше различно.“

Шоуто започва в шест вечерта. Брайън се обръща към публиката с думите: „Добър вечер, „Уембли“, добър вечер на целия свят. Тази вечер сме тук, за да празнуваме живота и работата на Фреди Меркюри. Сега ще му направим най-голямото изпращане в историята!“ Роджър добавя: „Днешният ден е посветен на Фреди и на вас. Той е посветен на желанието ни да кажем на всички по целия свят за СПИН-а, който ни засяга. Затова са и всички тези червени панделки. Тази вечер можете да плачете на воля.“ След това Джон благодари на всички артисти, които са дали от времето и енергията си, за да отдадат почит на Фреди и завършва с думите: „Преди всичко, шоуто трябва да продължи“.

„Металика“ откриват концерта. Следват „Екстрийм“. После излизат „Деф Лепард“. „Роджър ни изсвири едно добро интро – спомня си Джо Елиът. – Имахме някакви технически проблеми с барабаните на Рик, но това нямаше значение. Беше невероятно изживяване да свирим през 72 000 души, огрени от слънцето. Хубавото, което може би е убягнало на много хора, беше колко свързани бяхме изпълнителите тази вечер, тоест колко много лични взаимоотношения се оказа, че има между нас. Лайза Минели например беше накрая, защото Фреди ѝ се беше възхищавал толкова много. Йън Хънтър и Мик Ронсън участваха, защото „Куин“ бяха свирали като подгрываща група на „Мот дъ Хупъл“, преди да станат известни.“ „Спайнъл Тап“ и „Ю Ту“ се включват със сателитна връзка. „Гънс Ен Роузис“ продължават с емоционалното си изпълнение в осем вечерта. С познатото избухване от димни бомбички Мей, Тейлър и Дийкън се завръщат на сцената и атакуват с парчето *Tie Your Mother Down*. Пее Брайън. Миг по-късно Джо Елиът се включва, поема солото и прави знаменито изпълнение.

Когато Джо напуска сцената, Брайън съобщава: „Искам да ви представя моя стар приятел – г-н Томи Айоми.“ Тони изсвирва впечатляващото интро на песента *Pinball Wizard* на „Дъ Ху“, която известява за пристигането на Роджър Долтри. Той повежда бандата с парчето *I Want It All*. „Много се гордеех с възможността да свиря на този концерт – казва Тони Айоми, –

беше много сериозен опит. Бяхме репетирали в продължение на седмици, за да изградим цялото шоу. Според мен тази вечер беше показателна за това, което „Куин“ бяха успели да постигнат през годините.“

След това всеки изпълнител изпълнява свое собствено парче. Легендарната холивудска звезда Елизабет Тейлър се появява като председател на Американската фондация за проучвания по въпросите за СПИН и изнася вълнуваща реч за болестта. Въпреки някои трудности и прекъсвания има по нещо за всеки.

С напредването на вечерта хората започват все по-трудно да сдържат емоциите си. Без съмнение шоуто е подготвено с добри намерения, но някои го намират за не е особено интересно. „Мисля, че беше демонстрация на невъзможността на редица изпълнители да се справят с песните на Фреди – забелязва Боб Харис. – Хареса ми единствено Иън Хънтър. Той ме накара да стана на крака. Останалите бяха доста зле.“

„Беше доста трудно за издържане – смята Саймън Бейтс. – Всички на сцената излизаха с добри намерения, но не им се получаваше. Струва ми се, че този концерт беше повече за феновете, отколкото за каквото и да било друго. Но как да го направиш? Като концерт в памет на някого или за възкресяване на паметта му? Аз присъствах на този концерт и мога да кажа, че публиката не му се наслади особено. Елизабет Тейлър много се постара, но не ѝ се получи. А Боуи беше трагичен.“

По време на соловото си изпълнение Дейвид Боуи обявява, че иска да каже молитва за свой болен приятел. Мнението на фронтмена на „Мерилиън“ Фиш за случката е подобно на това на Саймън Бейтс. „Много неудобно се почувствах – коментира Фиш, – когато Боуи падна на едно коляно и започна да се моли. Въртях се на стола си и си мислех: „О, боже!“. Концертът беше голямо разочарование, въпреки че в него имаше все пак и нещо бляскаво. Вярвам, че първоначалните намерения са били много истински, но беше голяма мъка.“

Запитан след години какво си е помислил за молитвата, която изрича Дейвид Боуи, Брайън предпазливо отговаря: „Помня, че ми мина през ума, че може би е било добре да съм бил предупреден за това“.

БРАЙЪН МЕЙ

Ако трябва да направи разбор на добрите изпълнения, Мей би поставил Джордж Майкъл на първо място с песента *Somebody to Love*. Има нещо специално в интерпретацията на певица, и Брайън го нарича „абсолютен Фреди“.

Никога до този момент, с когото и да било от най-големите рокаджии, не е имало толкова прочувствено сбогуване. Наблюдават го повече от петстотин милиона зрители в близо седемдесет страни по света. Много трогателен е моментът, в който Робърт Плант вече е изпълнил по свой начин *Innuendo* и *Crazy Little Thing Called Love*, и Брайън оставя китарата, за да седне на пианото. Той иска да изпее много специална своя песен в памет на Фреди. Не става въпрос за парче на „Куин“, а за една от неговите композиции, които до момента не са видели бял свят. „Единственото ми извинение, че свиря това парче – казва Брайън на публиката – е, че това е най-доброто, което бих могъл да дам.“

Той изпява *Too Much Love Will Kill You* и по-късно разказва: „Работихме върху тази песен няколко дни. Аз не бях докосвал инструмент до момента, в който стигнахме до записване на демо версия. Тогава песента беше завършена. Имах в главата си ясна идея как трябва да изглежда. Пианото беше второстепенно. От значение беше единствено да се предаде емоцията в песента“.

Тони Айоми е възхитен, когато разбира, че приятелят му има намерение да изпълни солово парче. „В един от дните на репетициите, току-що се бях върнал, чух някой да свири на пиано и да пее *Too Much Love Will Kill You* и си помислих, че това звучи много добре. Трябва да призная, че през всичките години, в които сме били близки, доста сме свирили заедно. Понякога даже нонстоп, докато всичките ни инструменти и машинарии не се разпаднат и не се оплетем в тях. И след всичко това никога не бях виждал Брайън да пее соло. Как можеш да го предположиш, че някой, който е толкова добър като него на китарата и който преди това е пял само хармонии, може да направи това. Соловото пеене все пак е нещо различно. Стоях там на вратата зад Брайън, наблюдавах го, слушах и си мислех: „да му се не види! Той всъщност най-добре се справя с пеенето!“

Когато идва краят на концерта, Брайън със задавен глас обявява певицата и носител на „Оскар“ Лайза Минели. Тя излиза на

сцената и води със себе си всички останали изпълнители, докато трае изпълнението на блус версията на песента *We Are The Champions*. Накрая Лайза се провиква: „Благодаря ти, Фреди! Искахме просто да знаеш, че мислим за теб!“. Публично всички на сцената са казали своето „довиждане“. Но поотделно на всеки му е трудно да понесе раздялата. Тони Айоми си спомня: „Веднага щом шоуто свърши, Брайън беше съкрушен. Беше толкова тъжно. Джон изглеждаше като разпаднал се на парчета. Бяха се изправили пред реалността, пред това, че всичко свърши, край! И сега какво? Да отворя магазин или да се занимавам с нещо друго? И тримата бяха се държали толкова смело и мъжки, и всичко, което преживяхме, беше много емоционално. А сега ви-таеше това ужасяващо чувство за „никога вече“. Всичко беше приключило. Самият аз го усетих толкова силно, след като бях наблюдавал как се прокрадва и нараства в предишните седмици и месеци. Те тримата бяха толкова близки помежду си, ние всички се усетихме толкова близки и заедно – за Фреди. И след това изведнъж всичко свърши и нищо не остана освен един страшен вакуум“.

Спайк Едни добавя: „На вечерята след това много хора сновяха наоколо, тупаха се по гърбовете, приказваха, а ние четиримата с момчетата от групата седяхме тихо на масата, зареяли погледи в пространството и тотално изцедени“.

Музиката на „Куин“ обхваща почти две десетилетия. Скоро след концерта в памет на Фреди Меркюри по Великден излиза новината, че групата ще се разпадне. Някога Меркюри е казал: „Ако изведнъж напусна, „Куин“ имат спойката и механизма да бъдат група. Те просто ще ме заменят. Не е лесно да ме заменят, а?“ Друг път Брайън коментира, че Фреди е огънат и спойката помежду им, която ги държи заедно. В такъв случай не е изненадващо, че заявява: „Ще бъде грешка за нас, ако излезем на сцена с друг певец, правейки се на „Куин“. „Куин“ приключи. Дълбоко в себе си чувствам, че не трябва да съхраняваме тази група жива. Не мисля, че би било честно спрямо Фреди. Както вече стана кристално ясно, няма човек, който да може да замести Меркюри и да запълни празнината, която се откри след него. Поне в близкото бъдеще – не“.

БРАЙЪН МЕЙ

Продуцентът на някогашното предаване „Проверката на портиерите“ Майкъл Епълтън се съгласява: „Качествата на Фреди Меркюри могат да бъдат оценени след този концерт в негова памет. С изключение на Джордж Майкъл, когато другите артисти опитваха да пеят песните на „Куин“, ставаше ясно колко невероятно въздействащ е бил Фреди. Това показва как една личност може да се приема за даденост в една група до такава степен, че никой не си дава сметка за това, докато нещо не ги раздели. Фреди имаше невероятни качества и харизма, но все пак според мен „Куин“ не са като „Бийтълс“ или „Ролинг Стоунс“. Тези банди бяха първият ешелон, „Куин“ се появиха по-късно, но аз бих ги сложил на върха на второто поколение, заедно с „Ю Ту“.

След края на „Куин“ за Мей е трудно да се съсредоточи върху изграждането на мост към бъдещето си. Предстоят му нови предизвикателства. Той има нужда и от почивка и да започне отново да твори. Неочаквано Ханк Марвин го кани да свири като гост в новия му албум. „Възхищавах се на китарата и на свиренето на Брайън от песента *Killer Queen* насам. Помня първия път, когато я чух. Шофирах, когато я пуснаха по радиото. Бях поразен от професионализма, прецизността в музикалната конструкция. Много от нещата на „Куин“ са твърде грандиозни, твърде ефектни. Китарата на Брайън звучи с тези мощни хорове и мелодичните сола, балансирайки всичко по един красив начин. Трябва да е бил голям, за да бъде равностоен на възможностите на Фреди.“

Веднага след смъртта на Фреди музиката на „Куин“ звучеше много и тогава си припомних колко добри бяха наистина. Мислех си, че би било хубаво в знак на уважение към тяхната уникалност и съвършенство някой да запише албум в тяхна памет. Но след това ми хрумна, че това може да се превърне в опит някой да се възползва финансово от смъртта на Фреди, и се отказах, защото не бих искал да правя подобно нещо. Един ден моят мениджър ми предложи да направя дует с Брайън Мей. Оттам ми хрумна да съчетаем предложението на моя мениджър с първоначалната ми идея, да изберем една от композициите на Фреди и приходите да бъдат за благотворителност. Решихме парчето да е *We Are The Champions*.

Когато двамата музиканти започват работа, Ханк забелязва, че Брайън е още много разстроен и че загубата на Фреди го е върнала обратно към мъката от смъртта на баща му Харолд. Марвин споделя: „Брайън беше събрал много болка. С баща му всъщност са били много близки. Разбрах го веднага, защото ми направи впечатление, че говори много за него“. „Инструментът, който бяха направили заедно – продължава Ханк по повод китарата „Ред Спешъл“, на която лично е опитал да свири – беше впечатляващ. Представете си какво е да свирите на китара, която сте изработили със собствения си баща и която наистина работи! Освен това има дупки, проядени от дървеници!“.

За работата си с Брайън Ханк Марвин споделя: „Ако някой ми беше казал преди години, че ще правя дует с Ханк Марвин, просто нямаше да му повярвам!“. Докато се наслаждават на съвместната си работа, Ханк оценява своя колега и приятел китарист. „Брайън е чуден човек – обяснява Ханк. – Той е много задълбочен и много чувствителен. А тогава ми се стори и не особено уверен в себе си. Изглеждаше като да изпитва много силна нужда от подкрепа.“ Албумът на Ханк Марвин *Into The Light*, който включва и дуета му с Брайън Мей, излиза малко по-късно същата година.

През първата половина на юни 1992 г. в собственото си студио в дома си Брайън записва финалните акорди на своя албум. Да записва солов проект след толкова години, в които е бил част от „Куин“, също е стресиращо само по себе си. На моменти най-важното за него е подреждането на мозайката от музикални идеи. В други моменти, отпуснал се в едно кресло на края на деня, той се пита има ли смисъл от всичко това. Не му е лесно да бъде обективен. Мисълта, че работи сам, е много страшна, но той е вложил толкова много от себе си във всяка от песните и е решен да стигне до края.

Джо Елиът, който поддържа връзка с Брайън, е съгласен с Ханк Марвин. „През март Брайън ме покани в къщата си, където работеше върху собствен албум. Кози (Пауъл) също беше там и записваше ударните за песента *Resurrection*. Брайън изпитваше колебания за силата на гласа си. Пусна ми да чуя един куп записи и продължаваше да казва, че не е сигурен дали може да изпее нещата въздействащо. Той не търсеше емоционална патерица. Про-

БРАЙЪН МЕЙ

сто се тревожеше дали гласът му няма да звучи много слабо. А гласът му въобще не е слаб.“

Тони Айоми не се изненада, че Брайън има нужда да пита Елиът. „Брайън беше много притеснен за пеенето си – казва Тони. – Той се обърна към Джо, защото Джо е певец, когото уважава. Е, ясно е, че никой не би му казал в очите: „Хей, Брайън, ти не пееш зле“, но той имаше нужда от откровено мнение и знаеше от кого може да го получи. Не ставаше въпрос дали може да се справи като вокал.

Брайън беше много притеснен да пее соло, защото това е огромна стъпка, след като си бил част от значима и известна група, да се изправиш сам на сцената. Все едно да си бил на предна линия през всичките тези години и изведнъж да се окажеш подгряващ. И това се случва и той трябваше да мине през него. Най-голямото му желание след смъртта на Фреди беше да направи нещо самостоятелно. Беше толкова притеснен и му беше много тежко. Въпреки че с момчетата бяха минали през възходи и падения, за Брайън тази промяна си беше огромен шок и той си задаваше този плашещ въпрос: Какво правя сега? Но трябваше да се измъкне от притесненията си и да се хвърли напред в неизвестното.“

Джо Елиът продължава по повод материала, който Мей записва за новия си албум: „Брайън мина през толкова много емоции в този албум, но би било грешка да се анализира всеки ред и да бъде приеман като отражение точно на това, което се случва в живота му. Не знам дали е разумно. Ако чуете в някое парче тревожен вик за помощ, това не означава специално, че то е посветено на разрушения му брак. Би могло и да е свързано със загубата на Фреди или всеки слушател да го отнесе към това, което не е наред в собствения му живот. Няма съмнение, че за Брайън загубата на негов толкова близък човек е била огромен и страшен удар. Той се чувстваше все едно сърцето му беше изтръгнато, знам това, но трябва да добавя и че беше много щастлив, след като албумът му излезе.

Помня, че пътувахме заедно в една кола. Брайън ми пусна *Nothin' But Blue* и след като го чух, ми се въртеше в главата в продължение на дни. Беше велико парче“.

Too Much Love Will Kill You излиза като сингъл към албума *Back To The Light* през септември 1992 г. и веднага се класира на пето място. Радиоводещият Боб Харис, който първи, още преди двадесет години, е открил „Куин“ за музикалната индустрия, наблюдава това прераждане с интерес. „Мисля, че беше много смело от страна на Брайън – коментира Харис. – Щеше да е много лесно да се скрие някъде, след като е бил част от нещо толкова огромно като „Куин“. Джо Сатриани е съгласен с Харис: „Ако човек е бил част от някоя група, след трагичната ѝ раздяла има чувството, че е невъзможно да продължи. Бях много щастлив, че Брайън започна своята солова кариера. Той носеше толкова много музика в себе си и имаше още много да даде“.

Мей се хвърля във въртележката на пиара. Разкрива своите планове да се качи отново на сцена: „С Кози Пауъл, Нийл Мъри и още няколко приятели, които свирят като гост изпълнители в албума ми, заминаваме да репетираме в Южна Америка и ще направим няколко концерта. Ако ни потръгне, ще се върнем да направим турне и тук.“ Попитан как ще се справи с мисълта, че от края на сцената се премества в центъра, Брайън отговаря откровенно: „Странно е, но съм готов. Преди време нямаше да бъда, но последните пет години много ме промениха. Преодолях всякакви кризи в личния си живот. В албума ще откриете отражение на много от тях. Той е като пътуване, като трансформация на човек, който е бил заключен в тъмното, но сега усеща, че съзира слаба светлина“.

През октомври Брайън Мей прави собствена група. Към него се присъединяват Кози Пауъл – на барабаните, басистът Нийл Мъри, Джейми Моузес – на ритъм китара и Спайк Едни – на клавишни. Беквокали са Шели Престън и Кети Портър.

„Нямахме много време за репетиции – спомня си Спайк. – Качихме се директно на сцената. Участвахме в няколко концерта на Джо Кокър като подгриваща група. Откривахме шоутата и на „Би 52“ в Аржентина, Чили и Уругвай.“

Въпреки че Брайън е изпълнител с опит, първите няколко концерта за него са изпитание. По-късно споделя: „Бях притеснен. Не знаех къде да застана, къде да пея, къде да свиря. Беше и трудно да съчета и двете. И тогава отидохме да свирим на „Ве-

БРАЙЪН МЕЙ

лес Сарсфийлд“ – стадиона, на който бяхме правили концерт с „Куин“. Този път подгряхах Джо Кокър и нещо се случи. Публиката беше невероятно щастлива да ни види“.

Спайк Едни също разказва за това първоначално напрежение: „В началото Брайън хич не се забавляваше. За него си беше шок да застане отпред. Отне му известно време да влезе в крачка, но публиката в Южна Америка беше чудесна и го подкрепяше много. Първият ни собствен концерт беше в един клуб в Рио де Жанейро. Отзвукът беше фантастичен и това окуражи Брайън“.

В средата на октомври *Back To The Light* се заковава на шесто място в английските класации. До края на годината излизат още четири сингъла. Междувременно Мей намира време да поработи със своя приятел – певеца Пол Роджърс, който записва албума си *Muddy Water Blues*, посветен на късния блус.

Пол Роджърс разказва: „Записвах аудио на някои парчета с вокали. Искаше ми се да покания специални китаристи, които да свирят. Един ден в студиото бяхме няколко човека и работехме върху песента *I'm Ready*. Изведнъж някой каза, че звученето на баса му напомняло на *Crazy Little Thing Called Love*. Аз така или иначе се надявах Брайън да се включи в албума ми. Това парче изглеждаше точно като за него и му звънна“.

Мей и Роджърс се срещат в студиото „Пауър Хаус“ в Лондон в началото на 1993 г. „Записахме парчето за четири часа. Получи се за кратко време. Брайън го схвана много бързо, въпреки че няма славата на блус китарист и за него си беше предизвикателство, но той успя да се докаже.“

Следващият проект на Мей е участието му в новия албум на сина на Франк Запа – Дуизъл. После подгрива „Гънс Ен Роузис“. Първият им концерт е през февруари пред публика от 15 000 души в Остин, Тексас. Не след дълго пред турнето изникват непредвидени спънки. „Аксел Роуз изведнъж се оказа възпрепятстван. Имаше свои собствени проблеми и отмени няколко шоуа, което ни принуди бързо да уредим няколко дати за нас самите като основна група. Вече имахме уговорени концерти в Ню Йорк и Лос Анджелис, но сега трябваше да си организираме дати за Кливланд, Филадельфия и Балтимор. Макар да не го усещаме по този начин тогава, това за нас беше важен опит. Самочувствието

на Брайън по време на това пътуване беше много променливо. Зависеше до голяма степен от умората му. Във всички случаи той беше убеден, че може да се справи.“

В края на пролетта Брайън отново се връща в Южна Америка и научава, че соло китаристът на „Мот дъ Хупъл“ Мик Ронсън е починал от рак на черния дроб. Това го натъжава, защото двамата имат много хубави спомени от изминалите две десетилетия. Когато се качва на самолета за Ню Йорк заедно с Анита Добсън, Мей е уморен и умислен.

Позволява си кратка почивка, преди отново да тръгне на турне във Великобритания. Първият му солов концерт от обиколката е в началото на юни в „Плейхаус“ в Единбург. Часове преди да се качи на сцена в столицата на Шотландия, той признава: „Всеки певец се притеснява дали и този път ще има глас и ще може да пее“. Брайън се тревожи дали е достатъчно добър певец и все пак никога не е обмислял идеята да покани друг вокал за собствената си група. За това е категоричен: „Не можех да позволя на никого друго да пее вместо мен. След Фреди просто не можеше да има друг“.

През юли Брайън Мей отново се присъединява към няколко концерта от европейското турне на „Гънс Ен Роузис“. „Последното ни шоу – разказва Спайк Едни, – беше в Париж. Този концерт беше различен. Мисля, че върховното преживяване за всички беше, когато двете групи забиха парчето на Боб Дилън *Knocking on Heaven's Door* заедно на сцената.“

В средата на септември групата на Брайън отново е на път. Свилят в швейцарския град Винтертур. „Беше много специално преживяване – споделя Спайк Едни. – Особено моментът, в който Брайън пееше *Love Of My Life* и спря точно както го правеше Фреди. И публиката подхвана песента зад гърба му. Това означаваше много за Брайън.“

Когато стигат до „Албърт Хол“ в началото на декември, Мей е възвърнал увереността си. „Концертът ни в „Албърт Хол“ беше супер – казва той – макар и много измамно място от гледна точка на акустиката. Гласът ми не беше във форма, защото бях настинал. Мислех, че ще е трудно, но публиката беше прекрасна.“ След две седмици турнето продължава в Португалия.

БРАЙЪН МЕЙ

„За Брайън беше много важно да бъде заедно с всички нас – разказва Спайк. – По време на европейските обиколки се случваше да му предложат да се вози в лимузина, докато останалата част от групата се тъпче в бус. Брайън отказваше лимузината и идваше в буса с нас. Казваше, че не му се седи сам, вместо да бъде при купона. Много хора коментират неговата чувствителност и говорят за това, колко е внимателен. И имат право. Но освен това той има желязна воля. Много е амбициозен и работи много. Склонен е да го прави до разболяване. Просто е такъв.“

През февруари 1994 г. излиза първият концертен албум на „Брайън Мей Бенд“ – *Live At The Brixton Academy*. Албумът се подрежда на двадесето място в британските класации, но идва момент, в който соловите проекти трябва да отстъпят на заден план“.

Четиринадесета глава

КРЪГЪТ СЕ ЗАТВАРЯ

Мей, Тейлър и Дийкън са обещали на Фреди да използват материала, който той е записал с толкова усилия, и да го издадат в албум след неговата смърт. Всеки от тях е решен да изпълни обещанието си, но работата по този проект се оказва далеч по-трудна, отколкото са си представяли. През есента на 1994 г. Мей признава: „Срещаме съвсем реални пречки. Вече не разполагаме със силната структура и организация на групата, която да ни движи заедно.“

Тъй като Брайън вече е започнал соло кариера, Роджър и Джон работят сами върху записите и искат от него да навакства със свиренето, когато се връща от турне. „Останалите бяха започнали без мен и беше стресиращо в началото – разказва Брайън. – Превърна се в огромно задължение и отне буквално две години от живота ми. Седях пред компютъра, опитвайки се да компилирам максимално много откъси от записите, които имахме с гласа на Фреди. Или да ги аранжирам, да ги изработя и да изсвирия необходимото, за да запълня празнините.“

Процесът е вдъхновяващ и усилията си заслужават. Прилича на магия, но главното е, че е свързано с много усилия и труд, да не говорим колко им е тежко на моменти. Не е лесно да превъзмогнат смъртта на Фреди. Тримата се стараят да направят албума така, все едно „Куин“ продължава да съществува. Мей нарича завършената творба албум-фантазия. И в *Made in Heaven* със сигурност има нещо неземно, което още при издаването му през ноември 1995 г. го издига на първо място в английските класации. Албумът става двойно платинен и вместо груби нападки от критиците, като предишните записи на „Куин“, получава хвалби и високи оценки. Творбата е обявена за най-трогателния и най-личен албум на бандата.

БРАЙЪН МЕЙ

До края на годината „Куин“ се класират сред хитовете в „Топ 10“ с два сингъла.

Heaven For Everyone и *A Winter's Tale*. Втората балада докосва Мей много дълбоко. Това е последната песен, написана от Фреди. Брайън е удивен, че в гласа му не се усеща никакво напрежение, няма никаква горчивина. По това време Фреди живее в тихата си къща в Монтрьо и е успял да постигне вътрешно спокойствие и хармония. Чудо е според Брайън, че съсипаният му от болестта приятел може да изрази толкова чиста радост в един свят, който е обречен трагично да напусне преждевременно.

Този период е напрегнат за Брайън в много отношения. Той се концентрира върху албума на „Куин“, но в същото време е много изнервен от това, че се налага да дължи дълго на пауза своята солова кариера. Все пак усилията му го връщат към бликащата от енергия и ентузиазъм същност на „Куин“. „Ние през цялото бяхме в движение, винаги работехме по следващия ни проект, работейки по следващия проект – разсъждава той. – Понякога ми се иска да можех да се върна назад и да преживея отново всичко това. Липсва ми усещането да бъда част от мощния пулс на света.“

Групата липсва и на почитателите си. Те трябва да се задоволят със следващите ѝ две колекции *Ultimate Queen* и *Queen Rocks*²⁸. Последната се подрежда на седмо място в английската класация за хитове през ноември 1997 г. По този повод Мей си спомня: „Звукозаписната компания поиска да направим компилация и ние си помислихме, че ще е добра идея да окуражим хората да си припомнят по-тежката музика, която сме записвали с „Куин“. Винаги съм бил почитател на рокаджийската страна на нещата“.

Пет години след раздялата групата продължава да хвърля дълга сянка върху оцелелите си членове, но Мей има нужда отново да пренасочи енергията си към соловата кариера, която дълго е държал на заден план.

Този път той не иска албумът му да е толкова личен. По-скоро търси нови преживявания, преосмисля корените си и се впуска отново в живия живот, заемайки се с най-различни проекти. „Минах

²⁸ Селекция от по-тежките песни на групата – Бел. прев.

по много пътеки, пропътувах много пътища, за да събера всички парчета“ – споделя Брайън.

Сред проектите, които го вдъхновяват, е написването на песен за филма на Сидни Полак „Плъзгащи се врати“²⁹. Брайън създава баладата *Another World*, а тя го стимулира да продължи да работи. „Осъзнах, че фактически за една нощ тази задача за филмова музика извади от мен и оформи в главата ми цялата тема на новия ми албум.“ Той ясно осъзнава, че би искал да намери начин да изрази своя копнеж за една по-добра връзка с хората около него, за една по-добра истина, както я нарича сам. „Минах през много големи кризи, които се повтаряха на няколко месеца, но след това дойде много голям подем, свързан с вяра и креативност.“ – споделя Брайън.

Той работи с прекъсвания върху новия си солов албум вече от три години. Първоначалната му идея е била да запише колекция от кавъри. Въпреки че идеята се променя в движение, Брайън запазва три кавър версии – на парчето на Лари Уилямс *Slow Down* и две – на други артисти, които са много свързани с неговото минало – песните *All The Way From Memphis* на „Мот дъ Хупъл“ и *One Rainy Wish* на Джими Хендрикс. Брайън си спомня как, когато преди двадесет години „Куин“ са подгрявали „Мот дъ Хупъл“ по време на британското им турне, публиката е избухвала при изпълнението на песента *All The Way From Memphis*.

Пред пресата Мей оптимистично обяснява защо е избрал да направи кавър на този рок хит: „Аз адски много искам да свиря това парче на живо. Толкова много го обичам. То съдържа всички правилни елементи. В него има светлина и сянка, смяна на ритъма, има напрежение.“ „Избрах *One Rainy Wish* – продължава Брайън по повод песента на Хендрикс – защото тя е написана за много кратко време от Джими. Отнела му е десет минути, а текстът буквално е сън. Така я усещам аз. Аз самият съм писал неща, вдъхновени от сънищата си.“

²⁹ Драматична фентъзи комедия с участието на Гуинет Полтроу. Лентата е номинирана за наградата на БАФТА за най-добър британски филм. – Бел. прев.

По-голямата част от третия солов албум на Мей са оригинални композиции и той бързо взема решението да нарече заглавното парче *Another World*³⁰. Филмът „Плъзгащи се врати“ показва два паралелни живота на главната героиня и задава въпроса „Какво би се случило, ако съдбата ме заведе по един път вместо по друг?“. *Another World* е песен, за която Мей силно вярва, че ще бъде попадение в десетката с историята за един мъж и една жена, които се срещат на улицата и тайно усещат, че животът им е могъл да протече по толкова различен начин заради намесата на провидението. Неговата амбиция, твърди Брайън, е била да композира песен, която би решила проблемите на хората, макар и това да е доста висока цел.

Още една от новите му песни – *The Guv'nor* – е свързана с киното. Филмът, за който я създава, разказва истинска история за озлобен боксьор. За лош късмет продукцията среща затруднения, но Мей написва песента и даже привлича своя приятел – прочутият китарист Джеф Бек – да се включи в нея. „В нашия свят – обяснява Мей, – Джеф е *the guv'nor*³¹ – той задава стандарта, той е стандартът, спрямо който се измерваш.“ В началото Мей се притеснява да предложи на колегата си да свирят заедно, а след това е много развълнуван, когато Бек чува парчето, харесва го и се съгласява да участва. Брайън си признава, че когато двамата записват за първи път заедно, по естествен начин помежду им се ражда съревнование. При миксирането и монтажа на финала включването на Бек според Мей се оказва брилянтно. Соло китарата му доминира в парчето.

Бек обаче не е особено впечатлен, когато за първи чува какво се е получило от песента и иска да поработи още по нея. Брайън се съгласява, даже донякъде е предполагал, че ще се случи така. Минава година. От Джеф Бек няма новини. Накрая се налага Мей да го попита плахо докъде е стигнал с работата по песента. Не желае да го притиска, но се тревожи, защото крайният срок, подаден от звукозаписната компания, започва да го притиска. Бек успява да приключи навреме. По-късно Мей коментира: „За Джеф се го-

³⁰ Друг свят. – Бел. прев.

³¹ От английската дума *governor* – управител, губернатор. – Бел. ред.

вори, че е спонтанен, чепат и непредсказуем, но той има и други качества, като например това, че е голям перфекционист“.

Може би е предсказуемо за Мей, който се увлича по научна фантастика, да направи песен на име „Киборг“. Композира я на компютър. Списание „Гитар Уърлд“ я коментира по следния начин: „Впечатляващото арпеджио³² на Мей оформя невероятното роботизирано съвършенство на главния герой в песента“. До голяма степен *Another World* звучи като рок албум, по-тежък от предишния *Back To The Light*. Главен приоритет на Мей са песните. Той признава: „Опитвам се да уловя момента с неговата непринуденост, в суровия му вид, да запечатам гнева, болката и просто да направя необходимото да ги изразя. Странно е. Особено. Сигурен съм, че художниците минават през същата агония, когато творят“.

Макар албумът *Another World* да е записан в студиото на Брайън в дома му в Съри, той е изпипан безкомпромисно. „В соловите ми проекти се съобразявам със същите стандарти за качество, на които съм държал и в „Куин“. Може би това е причината да се налага да ги правя толкова дълго.“ В същото време Мей избягва този солов албум да се свързва по какъвто и да е начин с „Куин“. Смята, че е направил значими стъпки, за да се откъсне от този период от живота си и да почувства, че създава нещо ново и различно.

Мей свири сам на много от инструментите в новите си песни. За останалите кани свои колеги. Сред тях са верните му приятели – басиста Нийл Мъри и барабаниста Кози Пауъл. Малко след като приключват работата по албума, на 5 април 1998 г. Брайън научава шокиращата новина, че Кози е загинал, докато шофирал по магистралата. Петдесетгодишният Кози, който е свирил в хард рок бандите „Блек Сабат“, „Рейнбоу“ и „Уайтснейк“, загубил контрол над колата си и се разбил на магистралата в покрайнините на Бристъл. Починал няколко часа по-късно от раните си.

Мей е шокиран от новината. Кози е чест гост в дома му. Виенаги идва пълен с енергия и желание за работа. Даже много пъти първичната му сила стимулира и Мей и му дава така необходимия

³² Изпълнение на акорди последователно, по-често, като се започне от по-нисък тон. – *Бел. прев.*

БРАЙЪН МЕЙ

порив за работа. И ето че животът на Кози изведнъж приключва, неочаквано. Той е успял да чуе финалния вариант на *Another World* и е казал на Брайън, че смята албума за брилянтен. Даже не го свъртало вече и нямал търпение отново да тръгнат на турне с „Брайън Мей Бенд“.

„Кози беше един от стълбовете на английската рок музика – заявява Мей. – От момента, в който се запознахме на един концерт през 1976 г., той ми стана идол. Винаги съм мечтаел да свиря с него и когато дойде на турне с нас, за мен това беше много вълнуващо.“ За Мей Кози е човек, който винаги му е напомнял къде е истинското сърце на рок музиката, каква е истинската ѝ същност. Даже споделя емоционално пред журналисти: „Кози беше възхитителен! Много земен. В него имаше дълбочина. Беше грижлив, внимателен, тактичен и цялостен по един невероятен начин“.

Албумът *Another World* излиза няколко седмици по-късно, през юни. Заковава се на двадесет и трето място в английските чартове. Музикалната преса го определя като емоционална и задълбочена творба. Някои критици го намират за прекалено разголтащ и откровен, но не го подценяват и не реагират пренебрежително. Приветстват широкия вокален диапазон на Мей, аплодират музиката му, смислените текстове, страстта и впечатляващата сила, с които изпълнява музикалните орнаменти.

Голяма част от тези орнаменти се дължат, разбира се, на „Ред Спешъл“ или „Старата дама“, както вече наричат на галено китарата на Брайън. Този прочут, саморъчно направен инструмент е преживял много през годините. Вече е доста износен и не е учудващо, че към края на записите на албума се налага да бъде реставриран. Това е сериозна стъпка. Изправен пред нелеко решение, Брайън прави сериозно проучване и възлага деликатната задача на занаятчията и художник Грег Фрайър. „Ред Спешъл“ е била внимателно изследвана и нейните технически характеристики са подробно описани преди много време. Направени са дори нейни реплики, но разглобяването ѝ граничи с истинско светотатство.

Един-единствен винт крепи грифа на китарата за корпуса ѝ и този винт не е бил отвиван в продължение на тридесет години. Брайън не е виждал вътрешността на скъпоценната си китара, от както двамата с баща му са я направили. Да я види разглобена, за

него е много вълнуващ момент. „Ред Спешъл“ е толкова дълбоко свързана с баща му Харолд, че и на Грег Фрайър, който я реставрира, сигурно му е било доста напрегнато.

До началото на турнето в подкрепа на албума *Another World* остава много малко време и Брайън вече не може да си позволи да бъде сантиментален. Той трябва да намери нов барабанист. Минава му през ума да се откаже от турнето или пък да тръгне без барабанист, но бързо осъзнава, че и двете решения са непрактични. Първоначално му изглежда немислимо да замени Кози Пауъл, но някой трябва да поеме палките. Тони Айоми му препоръчва бившия барабанист на „Кис“ Ерик Сингър и това се оказва правилният избор. Мей открива, че Сингър е експлозивен и надарен музикант и е способен да изрази същността на неговата музика. Ерик Сингър ще се присъедини към „Брайън Мей Бенд“, която този път е съставена от Нийл Мъри – на бас, Джейми Моузес – на китара, Спайк Едни – на клавишни и две беквокалистки. Мей знае, че ще се чувства странно с друг човек зад себе си на сцената. Няма повече да вижда познатата набита фигура на тъмнокосия Пауъл. Допуска, че Кози доста е повлиял на музиката му. Когато е пишел песните си, си е представял как биха звучали в негово изпълнение.

Въпреки всичко Мей поема на турне през лятото на 1998 г. Обикаля Европа и стига до Великобритания. В края на октомври свири в „Албърт Хол“ в Лондон, а след това продължава с концерти в Нотингам, Бристъл, Бирмингам, Нюкасъл, Манчестър и Шефилд. Знае, че на всеки концерт ще присъстват заклетите почитатели на „Куин“, които ще очакват да чуят музиката на групата. Той откликва на желанията им и изпълнява класическите хитове на „Куин“, но все пак има нужда да създаде и нещо ново на сцената като соло изпълнител. Не му е лесно да намери точния баланс и да удовлетвори всички. На концерта си на националния стадион в Бирмингам Брайън е доста директен: „Не искам да живея в миналото. За мен „Куин“ умря и изгоря“. През ноември Мей потегля на турне в Русия, Япония и Австралия.

Въпреки че се справя и без своя близък приятел Кози, той все още скърби за него. Пауъл е бил много ценен и уважаван в рок средите, но смъртта му не е била отбелязана публично. Брайън би

БРАЙЪН МЕЙ

искал да направи прощален концерт, на който артисти и приятели на барабаниста да свирят в негова памет. Така той организира благотворителния концерт в Операта в Бъкстън на 1 май. Участват Крис Фарлоу, Крис Томпсън, Спайк Едни и Нийл Мъри. Стичат се стотици фенове на хард рока. Вечерта е тъжна, но приятна. Почти всеки, който излиза на сцената, споделя пред публиката своите лични спомени с наскоро починалия музикант. Брайън закрива шоуто, споделяйки развълнувано, че вече е минала година от смъртта на Кози, но за него трагедията все едно се е случила вчера. Разкрива как оттогава се бори с тъгата си. Добавя обаче, че Кози би го прекъснал с думите: „Айде стига с тия съзлививи приказки. Давай да посвирим малко рок. „Кози беше фантастичен човек – казва Брайън. – Той ми беше като брат. Той е един от истинските великани на рока.“

В края на концерта Брайънкитаристът повежда с вдъхновяващи интерпретации на *All The Young Dudes* и на песента на „Бийтълс“ *With a Little Help From My Friends*.

1999 г. заварва Мей в настроение за дълбок размисъл. Случват се интересни събития в астрономията, като слънчевото затъмнение и приближаването на кометата Хейл-Боп до земната атмосфера. Брайън пътува с приятели астрономи до Монголия, Чили и Китай. Всичко това му припомня колко е малък човешкият вид в контекста на Вселената. На много по-прозаично ниво, той започва да оценява световния успех на „Куин“ по различен начин. Не отрича, че звездният им път им е донесъл признание и награди. Горд е да бъде част от групата и да споделя нейния успех. Но вече е готов да признае, че шеметната им кариера е имала пагубно влияние върху него самия. „Мисля, че наистина ме обърка – споделя Брайън. – Давам си сметка, че все още не съм се възстановил. Не само Фреди Меркюри губеше контрол от време на време.“

Като човек, който не е склонен да говори много за себе си, Мей избира моментите, в които да разкрие душата си. Вглеждайки се назад в най-тъжните си, мрачни и безрадостни периоди, той може да разсъждава откровенно за ударите, които е получил с разпадането на брака си, със смъртта на Фреди и на своя баща Харолд Мей.

„Наистина няхах желание да живея – признава Брайън. – Чувствах се наранен, депресиран, изпушил. Загубите надхвърлиха спо-

собността ми да ги понеса.“ Когато говори за депресия, Брайън има предвид буквална, истинска, пълна депресия, която го е правила неспособен да съществува, да действа, и го е изпълвала с желанието да се скрие от целия свят. Той описва болезненото чувство на психическата парализа.

„Депресията те захлупва като черна мъгла. Ограничава мисленето и възприятията ти!“

Когато достига до критичната точка на кризата, той търси помощ в клиника в Аризона, където среща хора с подобни усещания за безпомощност, хора, страдащи от зависимост към алкохола и наркотиците, хора, които се борят с хранителни разстройства. В началото не иска да взема антидепресанти. После опитва и се убеждава, че те само задълбочават проблемите му. Усеща мозъка си объркан, разстроен, откъснат от реалността заради лекарството, от което му се гади. Желязната воля, за която говорят приятелите му, му помага да спре хапчетата. Решен е да се оправи без подобна химическа намеса. Минава през период, в който няма никакви сили, но успява да преодолее и това.

В началото на новото хилядолетие Брайън се чувства нов човек, който може да започне на чисто. Постоянна величина в живота му остава Анита Добсън, най-стабилната му опора, най-силната му подкрепа. Той сам признава, че без тази жива, жизнена жена в живота си, никоя терапия на света не би била в състояние да му помогне. Брайън Мей отново разкрива сърцето си пред журналистите и още веднъж той, който толкова усърдно пази тайните си, е откровен. Обявява дълбоката си привързаност към актрисата. Говори за духовната връзка помежду им, която на моменти е подложена на изпитания, но никога не може да бъде пречупена. Анита, подчертава той, е неподлежаща на анализ и обяснение, някак си е част от него.

Връзката им обаче минава през изпитания. Двамата са известни с променливата динамика на отношенията си. През 1999 г. се разделят за няколко месеца, преди да възстановят отново пламенните си взаимоотношения. След повече от десет години заедно, по време на една романтична ваканция Брайън предлага на Анита да се оженият. Сватбата им е на 18 ноември 2000 г. в ритуалната зала в Ричмънд, Югозападен Лондон. Церемонията се провежда в те-

БРАЙЪН МЕЙ

сен кръг и е последвана от прием в ексклузивния ресторант „Кенсингтън“. След това младоженците заминават на меден месец във Венеция. Според Мей церемонията засилва връзката помежду им. Неотдавна той сподели: „Минахме през всякакви битки. Докато се оженим, взаимоотношенията ни бяха на приливи и отливи. Сега моята връзка с Анита е толкова силна, колкото е страстта ми към музиката и астрономията.“

С внасянето на хармония в личния му живот, Брайън отново е щастлив и ентусиазиран и е по-способен да се зарадва на признанията, които „Куин“ получават. Някога Фреди Меркюри е казал: „Ако имаме стойност, ще продължим да живеем.“ След проучване, посветено на настъпването на новото хилядолетие, музикалният канал Channel 4 TV Music нарежда „Куин“ на второ място сред най-великите групи в музикалната история. На 19 март 2001 г. са въведени с официална церемония в Залата на славата на рокендрола заедно с Пол Саймън, Майкъл Джексън, „Аеросмит“ и Стийли Дан. Церемонията се състои в Ню Йорк. По това време в Англия излиза новината, че на сцената на Уест Енд се подготвя мюзикъл с музиката на „Куин“.

Наречен е *We Will Rock You*. Идеята е възникнала преди няколко години. Холивудският актьор Робърт де Ниро инвестира в приключението и Брайън се ангажира сериозно с проекта. Сценарият ще бъде дело на автора на комедии и писател Бен Елтън. В началото се обсъжда възможността да има биографични елементи, но в крайна сметка създателите на шоуто се отказват от тази идея. Мей настоява, че никой от тримата от „Куин“ не би се чувствал удобно, докато някаква версия на техния живот се показва на сцена. Бен Елтън замисля история, чието действие се развива в бъдещето, когато рок музиката е забранена. Този сюжет изглежда най-интересен. „Бен ни написа фантастичен сценарий!“ – обявява Мей.

Режисьорът Кристофър Реншоу управлява продукцията на стойност 7,5 милиона британски лири. Брайън става копродуцент на шоуто и участва във всеки аспект от подготовката на мюзикъла, който ще включва двадесет от най-големите хитове на „Куин“. След време си спомня, че е било толкова е напрегнато, че едва му е оставало време за храна. „Работихме с актьорите в театъра в

продължение на пет месеца – обяснява той. – Това беше един от периодите в живота ми, в които съм се чувствал най-силно провокиран по отношение на моята креативност.“

Основната група на *We Will Rock You* включва актьорите Тони Винсът, Хана Джейн Фокс, Шарън Ди Кларк и Найджъл Клаузъл. През март 2002 г. вълнението нараства. „За нас това е приключение – разказва ентузиазирано Робърт де Ниро. – Аз съм част от него от много отдавна. То мина през много етапи и ще се получи страховито!“ Брайън осъзнава колко невероятно развълнуван би бил Фреди да види как музиката на „Куин“ оживява на сцена по такъв страхотен начин.

Премиерата на *We Will Rock You* е на 14 май 2002 г. в залата на „Доминиън Тиъър“ на „Тотнъм Корт Роуд“. Тази нощ мюзикълът е посрещнат с бурни овации. Публиката се изправя на крака. Мей признава, че тръпне от вълнение. В този момент изпитва огромна гордост. Според някои критици най-запалилите фенове на „Куин“ ще изпитат изключително удоволствие от постановката. Други обаче не се изказват толкова ласкаво. Вестник „Таймс“ пише: „Сценарият в крайна сметка не е нищо повече от редуване на песни и неуместни и нецензурни шегги. Музикалните парчета изобщо не се връзват със сюжета. „Дейли Телеграф“ смята, че: *We Will Rock You* е доста далеч от това да ви впечатли, но гарантирано ще ви отегчи здраво.“ Многобройната публика обаче доказва, че критиците все пак грешат. Мюзикълът бързо чупи рекордите по по гледаемост и наскоро стана ясно, че ще остане на сцена неопределено дълго време. Той е поставян успешно и в страни като Испания, Австралия, Германия, Малайзия, Южна Африка, Русия и Америка³³ и създава цяла нова генерация от фенове на „Куин“.

През юни „Куин“ намират място в Американската зала на славата³⁴ сред най-великите автори на текстове на песни. Четири месеца по-късно групата е удостоена със звезда на Алеята на славата в Холивуд. Роджър Тейлър и Брайън Мей откриват търже-

³³ През май 2013 г. мюзикълът *We Will Rock You* беше поставен и в България. – *Бел. ред.*

³⁴ Галерия, която е част от музея, посветен на носителите на наградата „Грами“ в Лос Анджелис – *Бел. прев.*

БРАЙЪН МЕЙ

ствено 2207-ата плочка на един от най-прочутите булеварди в Америка. „Куин“ се присъединяват към „Бийтълс“ като една от малкото неамерикански групи, получили това голямо признание. Мей оценява неформалната атмосфера на събитието. В Англия то би изглеждало доста по-официално, сериозно и старомодно. Същата вечер той се качва на сцената заедно със Стив Вай и други специални гости на партито в бар „Холивуд“.

Брайън твърди, че никога не е преживявал толкова вълнуваща и разнообразна година. И това със сигурност е така. През лятото той дори открива едно от най-големите партита на света – празненството за златния юбилей на кралица Елизабет II. Той взима участие в рок концерта на 3 юни 2002 г., който е част от пищните тържества и е наречен „Партито на кралския дворец“. Гледан е от 1,2 милиона души, които са се събрали пред Бъкингамския дворец, както и от многомилionна телевизионна аудитория по целия свят. Изпълнението на Брайън се превръща в един от онези наистина емблематични моменти в историята. Облечен е в бяло, с дълго развяващо се манто. Свири песента *God Save The Queen* в свой собствен аранжимент със своята „Ред Спешъл“, изправен на покрива на двореца.

Самият концерт е в градината на Бъкингамския дворец пред 12 000 гости. Участват музикални звезди на различна възраст. Брайън Мей и Роджър Тейлър се качват на сцената и видимо се въодушевяват, когато към тях се втурва очарователният Тони Винсът от мюзикъла *We Will Rock You*, облечен в ярко червена риза, впита в стил Фреди и започва да пее.

Към края на годината вниманието на Брайън се съсредоточава върху астрономията. През ноември му връчват почетна докторска степен от Университета в Хартфордшър. Получава я на церемония в катедралата на абатство „Сейнт Албанс“ и изнася реч пред публика от 1000 души за своя избор през всичките тези години да се занимава с музика вместо с астрономия. „Решението не беше никак леко в началото. Аз разочаровах родителите си, които искаха да ме видят да се развивам академично. Не мисля, че имах достатъчната дисциплина да бъда човек на науката.“ За всички е очевидно, че Брайън е много развълнувал от оказаната му чест. „Тази научна степен завършва огромен цикъл в моя живот.“ – казва той.

Славата на „Куин“ продължава с шеметния успех на хитовото представление *We Will Rock You*. Светлините на прожекторите често се насочват към тримата останали членове на групата. И все по-често се задава въпросът какво се случва с бас китариста Джон Дийкън, който подозрително отсъства при появите на другите двама. На въпроса защо Дийкън избягва общественото внимание, Мей отговаря, че Джон винаги е бил най-тихият член на групата и предпочита да не привлича вниманието върху себе си. Мей твърди, че Дийкън се отнася позитивно към всичко, което двамата други от „Куин“ правят, дори е дошъл да гледа мюзикъла в Лондон и той му е харесал. Не е искал обаче да участва в организацията.

През ноември 2004 г. „Куин“ се класират на пето място в проучването на списание „Кю“ за петте най-велики групи за всички времена. Пред тях са „Пинк Флойд“, „Лед Цепелин“, „Ролинг Стоунс“ и „Ю Ту“. Оказват се обаче три позиции над „Бийтълс“. Същия месец „Куин“ получават своето признание от новосъздадената британска „Музикална зала на славата“³⁵. Церемонията се провежда в лондонския театър „Хакни Емпайър“. Брайън Мей и Роджър Тейлър свирят по време на шоуто. Техен фронтмен е Пол Роджърс, който изнася страстна, наелектризираща интерпретация на някой от хард рок хитовете на „Куин“.

Шест години по-рано Мей е заявил публично, че групата „Куин“ е погребана и изгорена. За много хора, гледащи изпълнението на тримата тази вечер, това не изглежда толкова сигурно. Отношенията между Мей и Тейлър също са се променили.

През изминалия септември Пол Роджърс си е партнирал с Брайън Мей на сцената на „Албърт Хол“ за отбелязването на петдесетата годишнина от създаването на китарите „Фендер Стратокастер“. Получава им се много добре и Мей и Тейлър канят Пол Роджърс да бъде техен соло певец по време на изпълнението им

³⁵ UK Music Hall of Fame – церемония за награждаване на музиканти от всички националности, които са допринесли за музиката на Великобритания. Събитието се провежда за първи път през 2004 г. „Куин“ получават признание заедно с Елвис Пресли, „Бийтълс“, Боб Марли, Мадона, „Ю Ту“, Клиф Ричард, „Ролинг Стоунс“, Майкъл Джексън и Роби Уилямс. Кой ще бъде награден решава жури от повече от 60 журналисти. – *Бел. прев.*

по случай влизането на „Куин“ в британската „Музикална зала на славата“. „Ние бяхме толкова изненадани от химията, която се получи помежду ни – казва Мей. – Изведнъж стана повече от очевидно, че трябва да направим нещо заедно. Изпълнението ни на церемонията се получи невероятно добре и реакциите бяха толкова възторжени, че решихме да помислим за съвместно турне.“

Да бъде съживена „Куин“ за изпълнения на живо е голямо начинание. Мей признава, че е вложил много усилия в соло кариерата си, в разграничаването на своето настояще от своето минало. Все пак той има основна роля в създаването на „Куин“ и започва да си задава въпроса дали не трябва да прекрати опитите да се дистанцира от тази част на живота си. По собствените му думи, той иска да спре да бяга, както го е правил до момента. Настъпил е моментът, в който може да си позволи да се наслади на възкръсването на „Куин“ и да тръгне отново на път с групата. Според Мей историята на групата е протекла по странен начин. В един момент, в който започват да получават все по-големи признания за ролята си на британската музикална сцена, техният фронтмен умира, „Куин“ спират да правят турнета и това прекъсва живота им връзка с публиката. Подсъзнателно групата е очаквала, че там някъде може да има друг соло певец, който да се окаже подходящ и да даде възможност на феникса на „Куин“ да възкръсне.

В музикалните медии се появяват спекулации, че може би Роби Уилямс ще направи съвместно турне с Мей и Тейлър, но това не се случва. Мей признава, че е гледал запис на концерта на Роби в замъка Слейн в Ирландия и е усетил заразяващата харизма на дяволития англичанин, която въздейства на публиката по същия начин, по който и присъствието на Фреди.

От младия Роби Уилямс вниманието се пренасочва към зрелия и опитен рокаджия Пол Роджърс. В края на 2004 г. Мей потвърждава, че през предстоящата пролет „Куин“ ще започнат турне във Великобритания с бившия вокал на „Фрий“. „Пол Роджърс беше идол за Фреди и имаше огромно влияние върху него – обяснява Мей. – Това може да бъде доловено в ранните неща на групата.“ Пол Роджърс осъзнава, че ще бъде преценяван много критично от феновете на „Куин“ и от музикалната преса, и от самото начало изяснява позициите си. Той заявява, че за него това турне

е възможност да си партнира с музиканти, които много уважава. Той подчертава, че не се присъединява към „Куин“ като член на тяхната група. „Не се опитвам да заместя Фреди – категоричен е Роджърс. – В това турне аз се включвам като себе си, като Пол Роджърс, и ще изпълнявам както песни на „Куин“, така и свои собствени.“ Пол Роджърс започва кариерата си с изпълнения на блус и соул и винаги е бил груб рокер с дрезгав глас, много различен от бляскавия, театрален Фреди Меркюри. Така че списъкът от песни на „Куин“, които ще изпълнява, трябва да бъде много внимателно подбран.

Планът е да включат парчета, любими на феновете на „Куин“ и песни на Пол от времето на „Фрий“ и на „Бед Къмпани“. Що се отнася до авторските му парчета, той ще изпълни неща, които не е представял от десетилетия. Запитан дали има неща на „Куин“, които не би искал да пее, той отговаря, че *I'm Going Slightly Mad* е твърде дяволита и шеговита за неговия стил, докато парчета като *Hammer To Fall*, *I Want It All* и *We Will Rock You* му пасват много добре.

На върха на славата си Пол Роджърс се е доказал като впечатляващ фронтмен с мощно и арогантно присъствие на сцената, което лесно приковава вниманието на публиката и да повдига настроението ѝ до върховна степен. Той с удоволствие приема предизвикателството да си създаде свой собствен вид магия³⁶ на живо в контакта си с публиката на „Куин“. Мей е доволен от резултата. „Без Фреди никога нищо няма да е същото – обяснява той, – но може да бъде и различно.“ Причината да направят това турне и за „Куин“, и за Пол не е, за да изкарват пари. Неочаквано помежду им е припламнала творческа искра и те са готови да проверят дали могат да съживят пламъка на сцената отново.

През януари 2005 г. е обявено, че предстоят концерти на „Куин“ с Пол Роджърс. Джон Дийкън няма да вземе участие. Изминали са деветнадесет години, откакто Мей е бил на турне с „Куин“ за последен път и перспективата го въодушевява и плаши до известна степен. Той си дава ясна сметка за изненадата, която

³⁶ Игра на думи със заглавието на песента на „Куин“ *A Kind Of Magic*, което означава буквално „един вид магия“ – Бел. ред.

БРАЙЪН МЕЙ

ще провокира повторното им събиране и осъзнава, че вероятно ще има много хора, готови да ги критикуват. Нищо не би могъл да направи за тези, които са настроени критично. Мей е доста директен към всички, които не одобряват решението на групата. Съветва ги, щом не им харесва, да не идват на концерта. Мей изцяло се концентрира върху предстоящото турне. „То ще бъде приоритетно за всички ни“ – обяснява той. Към Брайън Мей, Роджър Тейлър и Пол Роджърс се присъединяват Спайк Едни – на клавишните, китаристът Джейми Моузес и Дани Миранда – на баса. Всички те заедно започват турне с 26 дати във Великобритания и Европа. Първият им концерт е в зала „Брикстън академи“ на 28 март 2005 г. Приключват обиколката в средата на май.

Следващия месец Брайън Мей е включен в списъка с гостите за рождения ден на английската кралица и е удостоен с рицарското звание командор на Ордена на Британската империя за заслуги към музикалната индустрия. На церемонията той казва: „Чувствам се много благодарен за оказаната ми чест. Не съм я очаквал и никога не ми е била цел. Първото, което ти хрумва в подобни моменти, е, че ти се иска майка ти и баща ти да можеха да присъстват и да се насладят на този момент. Аз обаче съм щастлив, че съпругата ми и децата ми могат да се радват с мен“.

„Куин“ получават и друго признание по време на турнето си с Пол Роджърс през 2005 и 2006 г. в Южна Африка, Западна Европа, Япония и Северна Америка. На концерта си в „Медоулендс Арена“ в Ню Джърси „Куин“ се изправят пред американска публика за първи път от 1982 г. Началото на турнето им е на 3 март 2006 г. в Маями, Флорида, а краят – в средата на април във Ванкувър, Канада.

През същото лято Мей участва в повторното записване на ретро хита на Клиф Ричард и „Шадоус“ – *Move It*. Той е включен в новия дуетен албум на Ричард – *Two's Company*, който излиза през ноември. Междувременно Брайън също има с какво да се похвали. Излиза книгата му „Взривът! Пълната история на Вселената“³⁷, написана в съавторство с астронома сър Патрик Мур и с д-р Крис Линтът – водещ на телевизионното предаване

³⁷ Издадена на български от „Сиела“. – Бел. прев.

„Небето нощем“. За Брайън това е още едно завръщане. Дългогодишното шоу на сър Патрик Мур всъщност запалва Мей по астрономията и ражда увлечението и интереса му към звездите. Мей е много уважаван и леко уплашен от поканата на Мур да си сътрудничат заедно с Линтът в написването на книгата. Първоначално се отнася към идеята с резерви, защото не се чувства достатъчно квалифициран да вземе пълноценно участие. В края на краищата се оказва удовлетворен от участието си в този проект.

Брайън Мей си спомня как Мур го е убедил да преодолее неувереността си. „Сър Патрик Мур ми каза директно: „Виж, ти трябва да се върнеш по някакъв начин и при другата си любов“.“ Що се отнася до сериозната материя, която книгата разглежда, по време на премиерата ѝ Мей обяснява: „Засегнати са много сериозни понятия и теории, но те не са трудни за разбиране. Просто са непознати до момента.“ Това, което му харесва лично на него, е, че всичко е представено по много достъпен начин и би било разбираемо за всеки. От читателите не се изискват фантастични познания по математика или сериозна подготовка по астрономия, за да ѝ се насладят.

Участието в написването на „Взривът! Пълната история на Вселената“ за Брайън събужда огромната му страст към астрономията и го подтиква да мине на един следващ етап в развитието си и да довърши докторантурата си. Брайън е много щастлив, когато неговата алма матер „Импириъл Колидж“ проявява интерес към повторното му записване.

Официално той вече има почетна докторска степен, но иска да я заслужи и на практика, защото е положил сериозни усилия за нея. „В мен има един ужасен перфекционизъм. Имам нуждата да направя нещата съвършени.“ В края на 2006 г. той започва да обмисля как да поднови работата си по оригиналната си докторска дисертация. Планира да я пренапише. През август 2007 г., тридесет и шест години след като я е започнал, Мей я предава на професор Пол Нанда – ръководител на Катедрата по астрофизика в „Импириъл Колидж“.

В началото на годината в проучване на общественото мнение на радио Би Би Си 2 „Куин“ са обявени за най-великата група на

БРАЙЪН МЕЙ

всички времена. Критериите за оценка са качество на текстовете на песните, изпълнения на живо, оригиналност и артистичност. В проучването са участвали повече от двадесет хиляди слушатели. Основните съперници на групата – „Бийтълс“ и „Ролинг Стоунс“, остават далеч назад с по-малък брой гласове.

Две години по-рано, когато Мей и Тейлър се свързват за първи път с Пол Роджърс, освен че обсъждат предстоящите си общи концерти, тримата се изкушават и от идеята, ако всичко им се получи добре, някой ден да запишат и нещо заедно.

През март 2007 г. се разчува, че Мей, Тейлър и Роджърс вече записват заедно. Все още са съвсем в началото, но Брайън споделя: „Събрахме се в студиото да видим какво би се получило и записахме няколко парчета, които според мен са наистина великолепни. Те са различни. Нямаат нищо общо с това, което сме правили преди и ние, и Пол.“ Феновете са в очакване и искат да разберат дали новите песни ще означават и ново турне. Перспективата се харесва на Мей, защото това ще означава да свири и песни, различни от тези, които го карат да изпитва носталгия.

На 19 юли 2007 г. Брайън навършва 60 години – паметно събитие в живота на много хора. Но той е от тези, които не планират да се пенсионират и да слизат от сцената. Заедно с Роджър Тейлър и Пол Роджърс Мей продължава да работи усилено в студиото по новия им съвместен албум *The Cosmos Rocks*. Той ще бъде последван от голямо турне, което планират да започне от Олимпийския спортен комплекс в Москва, да обиколи Европа, Близкия Изток и да приключи в Южна Америка в края на годината.

С неутолимо желание да приема все нови и нови предизвикателства, Брайън продължава да гледа към бъдещи проекти: „Трябва да се оставиш на вдъхновението и да си позволиш да бъдеш вдъхновяван – твърди той. – Човек не може да се остави да вегетира във вакуум“.

Лора Джаксън
БРАЙЪН МЕЙ

Английска

Първо издание

Отговорен редактор: *Димитър Николов*

Редактор и коректор: *Васил Койнарев*

Предпечатна подготовка: *Надежда Тошева*

Формат 70/100/16 Печатни коли 15

Сиела Норма АД

1510 София, бул. Владимир Вазов № 9

тел. 02 903 00 23

www.ciela.bg

Печат: Алианс принт

Книгите на СИЕЛА могат да бъдат купени от:
Mall of Sofia, бул. Ал. Стамболийски № 101, София
City Center Sofia, бул. Арсеналски № 2, София
Paradise Center, бул. Черни връх № 100, София
Летище София – Терминал 2, София
Ректорат на СУ „Св. Кл. Охридски“, София
Сиела Витоша, бул. Витоша № 60, София
Фестивален и конгресен център, бул. Сливница № 2, Варна
Mall of Plovdiv, ул. Перушица № 8, Пловдив
Park Mall, бул. Н. Петков № 52, Стара Загора
Mall of Rousse, бул. Липник № 121 Д, Русе
Panorama Mall Pleven, пл. Иван Миндиликов, Плевен
интернет книжарници www.mobilis.bg, www.ciela.com,
както и от всички добри книжарници в страната.